

I M P A C T - r e v i s t ă d e c u l t u r ă

IMPACT

revistă de cultură

Anul XXIV, nr. 407 • 2024

IMPACT

revistă de cultură

Vali Nițu, redactor-șef
George D. Piteș, secretar de redacție
George Coandă, Victor Petrescu, Mihai Stan, seniori editori

Redacția
Str. Câmpulung, nr. 87A (Arh. Gh. Pinte, nr. 11A), 130072,
Târgoviște, Dâmbovița
tel. 0722 362 852; tel. 0723 586 156
mail: valimpact@yahoo.com; georgedpites48@yahoo.com
Revista poate fi citită și online la adresa www.impactdb.ro

Revista editată de Editura Bibliotheca, str. Nicolae Radian,
bl. KB2/3, Târgoviște
tel. 0761 136 921; 0724 636 300
mail: biblioth@gmail.com; www.bibliotheca.ro

Revista apare cu colaborarea membrilor
Societății Scriitorilor Târgovișteni
și ai Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România

Tiparul executat la Biblioprint Târgoviște
Tehnoredactor: Loredan Marcu
Tipar: Alexandru Ancuța

Reproducerea parțială sau integrală a unor articole din revistă
fără aprobarea redactorului-șef intră sub incidența legii
drepturilor de autor.

Potrivit art. 206 CP, responsabilitatea juridică pentru
conținutul articolelor revine exclusiv semnatarilor
acestora ca persoane individuale.

ISSN 1222-8133

IMPACT

407

Critică și istorie literară / 7

- Mihai Stan – Jubileu: „Litere” – revistă de cultură a Societății Scriitorilor Târgovișteni la al 25-lea an de apariție neîntreruptă / 9
- Victor Petrescu – Constantin Brâncoveanu. Arta de sorginte umanistă / 14
- George Coandă – Târgoviștea secretă – De la preurbanitate la cetate / 19
- Unitate culturală românească în europenitate / 20
- Octavian Mihalcea – Introspectări aspectate pasional / 22
- Elena Oprea – Omul politic Ion Heliade-Rădulescu. Din viața și activitatea revoluționarului cărturar, I. Eliade Rădulescu (1802-1872) / 24
- Dan Petrușcă – Cod teologic și cod erotic / 27
- Vali Nițu – Cuvântul născut, din pasiune, iubește poetul în profunzimea Sinelui / 31
- Eugenia Duță – O poetă atipică / 33
- Evelyn Maria Croitoru – Despre iubire și alte nimicuri, de Dan Petrușcă / 36
- Petre Constantinescu – Ut pictura poesis. Ștefan Luchian. Oglinda din noi / 38
- Nicolae Ioan Dragu – Autofuncțiune și inventarea posibilului / 42
- Iulian Bitoleanu – Dinspre efemeride poleite la valori autentice / 44
- Lucian Gruia – Ghirlande în orașul de fier / 45
- Constantin Moșincat – Vitraliul istoric la maturitate / 47
- Galina Martea – Mircea Eliade. Filozoful român care a dezvoltat știința umanității / 53
- Diana Dobrița Bălea – Pledoarie pentru întoarcerea la minunea de a fi „om” / 56
- Victor Petrescu – Crochiu literar – Misterul vieții prin artă / 58
- George Coandă – Orizonturile lecturii libere – Vali Nițu – prozatorul sui generis înveșmântat în poem / 60

Proză / 61

- Ion Mărculescu – Sub semnul scorpionului. Jurnal (73) / 63
- Dan Gîju – Capra cu trei iezi kaki / 73
- Amalia Elena Constantinescu – Pietrele care vorbesc / 77
- Tudor Cîcu – Moș Enuță... și marea (schiță) / 79
- Ion Dulugeac – October Fest la malul mării / 83
- Eugenia Duță – Răzbunarea Ariadnei / 89
- Maria Donan – Porțile spre Cer... / 91
- Florea Turiac – Mică incursiune prin personalitatea unui copil / 95
- Gabriela Stanciu Păsărin – Rămas viu visat (fragment din romanul cu același nume) / 101
- George D. Piteș – Ah, dragostea / 105
- Corina Vlad Diaconescu – Dialoguri răzlețe / 107
- Monica Faur – Sufletul din cocon / 110
- Vali Nițu – Jurnalul sinelui dinspre sine / 116
- Georgiana Ruxandra Solovăstru – Gingășie / 120
- Dana Opriță – Mărturisire la „Cumpăna Mileniilor” / 126
- Maria Bingert – Legenda șoaptelor călătoare / 131
- Adrian George Itoafă – Fragment dintr-un câmp al războiului de cuvinte / 133

Poezie / 135

Ana Ardeleanu – Roșu minor / 137
George Coandă – Viziune în orizont / 139
George D. Piteș – La gât port cheia / 141
Vasile Didoacă-Dojană – Privirea / 143
Octavian Mihalcea – Scufundare / 145
Elena V. Piteș – Când sunt / 147
Eugenia Duță – Noi... / 149
Elena Agiu-Neacșu – Poetului nepereche / 150
Victoria Milescu – Cu sângele la vedere / 152
Gheorghe Duță Micloșanu – Meditație / 154
Liliana Badea Cârștea – Cu fiecare clipă / 155
Cu fiecare clipă – Întrebare / 157
Ionuț Georgian Zamfira – Destin datornic / 159
Maria Bingert – Al iubirii scrum / 161
Alina Stoican – Caută-mă / 163
Cristian M. Grigore – Iubitele mele / 165
Marian Ilie – Redescălecarea / 167
Mihaela Chițac – Pasărea / 169
Ion Dulugeac – Epitafor pentru Rodica / 170
George David – Siamez / 172
Ovidiu M. Cureau – Corabia nebună / 174
Erica Oprea – Pasaj / 176
Liliana Moldovan – Ia-mă, în zbor! / 178
Domnica Vârzaru – Furtună / 180
Flori Bungete – Colț de rai / 182
Maria Calleya – Volute / 184
Florian Tănase – Ei, fără un nume / 185
Alexandra Rădoi – Petrecut de Nesomn / 187
Adrian George Itoafă – Autopsia unui strigăt însingurat / 188
Ina Dumitrescu – Mă înfloreau în roșu macii / 189
Corina Vlad Diaconescu – Ce mult a trecut / 191
Iulian Nohai – Ciocu mic, noi suntem la putere! / 193
Ovidiu Oana-Pârâu – Sphinx / 195

Caleidoscop / 197

Argus:

Lansare de carte la Biblioteca Județeană „Ion Heliade Rădulescu”. „Ecouri în timp”
semnată de Victor Petrescu / 199
Dublă lansare de carte la Casa Romanței, „Scrisorile toamnei”
de Ecaterina Petrescu Botoncea și „Melancoliile” de George Coandă / 201
Salon Literar al Societății Scriitorilor Târgovișteni, ediția 186 - aprilie, 2024 / 203
Lansare de carte la Râzvad. „Misterele Vârstelor” semnată de Vasile Predescu / 205
Lansare de carte la Moreni. „Imaginație”, de Cristian Grigore / 207
Festivalul-Concurs Național de Cultură și Literatură „Primăvara Albastră”
Seria a doua - Ediția a XX-a, Pucioasa, 2024 / 209
Salon Literar al Societății Scriitorilor Târgovișteni, ediția 187 - mai, 2024 / 213
Vernisarea expoziției de pictură „Flori lila” a pictoriței Maria Marinescu / 215
Vernisarea expoziției Gheorghe Tomozei deschisă la Muzeul Scriitorilor
din Târgoviște / 216
„Romanța celebrează Dâmbovița” / 218
Ziua Copilului și a Învățătorului celebrate la Cercul Militar Târgoviște / 220
Lansare de carte la Biblioteca Județeană „Ion Heliade Rădulescu”
din Târgoviște „Drum fără vârstă” de Ionuț Georgian Zamfira / 221
Simpozionul Internațional „Mihai Eminescu, ediția a III-a, Bezdead - 2024 / 222
Adunare Generală Extraordinară la Filiala Pitești a Uniunii Scriitorilor din România / 224
Acordarea Titlului de Cetățean de Onoare al comunei Lucieni,
scriitorului Savian Mur / 226

Critică și istorie literară

Mihai Stan

Jubileu: „Litere” – revistă de cultură a Societății Scriitorilor Târgovișteni la al 25-lea an de apariție neîntreruptă

Cultura dâmbovițeană s-a caracterizat, în perioada interbelică, printre altele, și printr-o efervescentă viață literară oglindită în numărul relativ mare al revistelor a căror apariție, din păcate adesea efemeră, se datora unor entuziaști al căror nume se cuvine evocat: Mihail Ilovici (1910-1983) poet, prozator, eseist, istoric literar („specializat” în Camil Petrescu); a fost directorul revistei „Cristalul” care a apărut la Găești (noiembrie 1930 – 1 decembrie 1930) și apoi la București (februarie 1930 – aprilie 1932) printre colaboratori, alături de cei locali, fiind și personalități deja afirmate național: Șerban Cioculescu (în acea perioadă profesor la Liceul „Dr. Angelescu”), Mihail Dragomirescu, E. Lovinescu, Ramiro Ortiz.

Tot la Găești apărea „Litere” (cu redacția în str. Luminii, nr. 30) pentru două numere (nr. 2, decembrie 1933). Următoarele numere (nr. dublu, ian.-feb. 1934) – istoria se repetă – au redacția în București (dintre găeșteni rămâne doar Mihail Ilovici). Vor apărea până în martie-aprilie 1935, în total, 19 numere.

După 1989 se produce un real reviriment publicistic, o explozie a cotidienele și revistelor literare (culturale), ca un răspuns firesc dat cenzurii instituite în regimul comunist când în orașele actualului județ Dâmbovița apăreau doar ziarele „oficiale”. Se constată și o dorință acută de legitimare, de delimitare de trecutul comunist, mai toate revistele (cotidienele) declarându-se direct continuatoare ale unor publicații anterioare instaurării comunismului. La Găești apare seria nouă a „Cristalului” (devenită revistă a elevilor Colegiului Național „Vladimir Streinu”) cu apariție inconsecventă (Titus Ancuța). Preluată de istoricul și criticul literar, Tudor Cristea, profesor la acest Colegiu, revista apare în perioada următoare într-o ținută aproape academică pe care criticul o impune și săptămânalului „Gazeta Găeștilor”.

La Târgoviște, capitala județului Dâmbovița peisajul jurnalistic e divers: „Armonia” (Viorica Arghir), „Cred” (revista tineretului ortodox dâmbovițean, 1994, Marian Puiescu), „Curier” (revistă trimestrială de cultură și bibliologie, 1994-2020, sub redacția Victor Petrescu și Agnes Erich), „Dâmbovița” (1990, Ilie Alexandru), „Impact” (Vali Nițu), „Limba și literatura română” (1998-2000, Stan Mihai), „Longitudini” (1990, 3 numere, Ștefan Ghilimescu), „Graiul Dâmboviței” (1990, Lucian Grigorescu), „Realitatea dâmbovițeană” (Jozsef Pildner), „Târgoviștea” (Mihai Vlad), „Eroica” (George Coandă), „Târgoviștea literară” (Eusebiu Platcu), „Climate literare” (2007, Ion Iancu-Vale), „Valahica” (cu intermitențe, 1969-1990-2000, Gheorghe Bulei).

Aprilie, 2000 marchează debutul revistei „Litere” aflată astăzi la începutul celui de-al treilea deceniu de apariție lunară neîntreruptă. Încă de la început nu și-a revendicat

calitatea de continuatoare a revistei omonime din Găești-București cu apariție episodică (19 numere între '33-'35).

În editorialul acestui număr apare un citat din volumul „Litere. Istoria unei reviste literare de cultură dâmbovițene 2000-2015”, Târgoviște, editura Bibliotheca, 2015, p. 7, din care cititorul află, pe lângă faptul că „omul cu ideea” a fost criticul Tudor Cristea și cine au fost „întemeietorii”.

Dacă la începuturile sale (aprilie 2000) revista „Litere” în format „Bilete de papagal” (8 file A4 îndoite pe verticală, litere minuscule) a părut unora o ciudățenie, o glumă jurnalistică, Casandre autohtone menindu-i dispariția după câteva numere (în păguboasă tradiție târgovișteană), editarea numărului iunie 2024, marcând 24 ani de apariție lunară neîntreruptă, poate părea acelorași, și desigur nu numai lor, un mic miracol în zilele noastre atât de încărcate pragmatic de elanuri lucrative.

„Litere” ar fi rămas, cu siguranță, doar un episod frizând bizarul într-o posibilă istorie anecdotică a literaturii române, încercarea utopică a inițiatorilor (prima redacție: Tudor Cristea – redactor-șef, Mihai Stan – secretar general (sic!) de redacție, Daniela Iordache și Dumitru Ungureanu – redactori, Daniel Dumitru Stan – tehnoredactor) fiind privită / taxată cu superioară îngăduință mai ales de către acei scriitori din Târgoviște și de aiurea care n-au editat vreodată o revistă. Este cert acum – privind retrospectiv avaturile „Literelor” – că revista s-ar fi stins dacă Tudor Cristea (directorul) și Mihai Stan (redactorul-șef al „Literelor”) n-ar fi format o excelentă echipă indestructibilă, în ciuda încercărilor subtile de a o destabiliza care (din nou, obicei târgoviștean) au fost destul de numeroase.

În primii doi ani, revista a apărut – s-ar putea spune – numai prin eforturile celor doi scriitori: Tudor Cristea determina un afacerist găștean să sponsorizeze apariția revistei (100 de lei lunar!?) și distribuia, prin elevii săi, revista în trei licee din Găești, Mihai Stan asigura la editura sa, Bibliotheca, gratuit, toată logistica (culegere computerizată, corectură, tehnoredactare, machetare, tipar, apoi parte din finanțare sau, ca în 2009, finanțarea totală). Perioadă grea, plină de frustrări, pe care numai prietenia dintre cei doi și tenacitatea cu care își urmăreau proiectul – căci după doi ani de apariție lunară, se putea vorbi, fără teama de a greși, despre un proiect cultural de care județul Dâmbovița avea nevoie – fac ca „Litere” să nu dispară așa cum îi meniseră diverși inși, autointitulați „scriitori de sertar”, inși sterili pe care Tudor Cristea i-a numit cu memorabila formulă „oameni de cultură și odihnă”.

Treptat se coagulează un grup de colaboratori (Victor Petrescu, George Coandă, Mihai Gabriel Popescu, Dumitru Ungureanu, Daniela Olguța Iordache) care alături de Tudor Cristea și Mihai Stan asigură, neremunerat, apariția număr de număr a revistei. Câțiva târgovișteni părăsesc „Litere”-le (Ștefan Ghilimescu, George Geacăr ș.a.) din motive obscure până astăzi. Din fericire, încă de la primele numere, redacția este revigorată de remarcabile personalități ale domeniului legate spiritual și sentimental de Cetatea de Scaun: Mircea Horia Simionescu, Alexandru George, Barbu Cioculescu, Henri Zalis, George Anca, Nicolae Neagu ș.a.

Altruist, la începuturi Tudor Cristea a propus ca editorialul să fie scris pe rând de cei doi fondatori. M-am opus vehement și l-am somat / rugat să-și asume această sarcină. Inclusiv o cronică literară. Litere este revista la care au avut / au rubrici permanente de ani de zile Mihai Cimpoi, Barbu Cioculescu, Marian Popa, Iordan Datcu, Liviu Grăsoiu, George Coandă, Victor Petrescu, Daniela Olguța Iordache, Nicolae Scurtu, George Toma Veseliu, Vasile Bardan, Marin Iancu, Florea Turiac, Vali Nițu, Grigore Grigore, Constantin Voicu, Petre Gh. Bârlea, Emil Stănescu, Nicolae Ionel, Ana Dobre, Ștefan Dorgoșan, Ioan Adam, Margareta Cristea-Bineăț, Corin Bianu, Florentin Popescu, Dan

Gîju, Titi Damian, Ion Mărculescu, Iulian Filip, Aurelian Silvestru (redacția din Chișinău), și al căror nume apare de peste un deceniu, lună de lună în revista târgovișteană. „Litere” are o subredacție, din 2016, la Cernăuți-Ucraina, (acad. Vasile Tărățeanu, Mircea Lutic, Marin Gherman, Ștefan Hostiuc).

Colaboratorilor amintiți li s-au alăturat, mai nou, Alex Ștefănescu, Mădălina Simionescu, Emilia Motoranu, Nicolae Georgescu, Magda Ursache, Dumitru Augustin Doman, Marin Iancu, Victor Atanasiu, Alexandru Bulandra, Ana Andreescu, Nicolae Rotaru, Ion C. Ștefan, Lina Codreanu, Savian Mur, Theodor Codreanu, Simona Cioculescu, Paula Romanescu, Pompiliu Alexandru, Mihai Miron, Honorius Moțoc, Dumitru Copilu-Copillin, Manole Neagoe, Tudor Nedelcea, Mircea Coloșenco, Cristina Dinu, Corneliu Berbente, Ionuț Cristache, Mariana Nicolae, Amalia Elena Constantinescu, Jean Dumitrașcu, Alexandru Nicolescu, Livia Ciupercă, Iulian Chivu, Doina Rizea, Octavian-Mihail Sachelarie ș.a.

După un an, în numărul din 8 noiembrie 2002, este inaugurată rubrica „Poezia Acasă” cu poetul Vasile Romanciuc: o prezentare – „Liniile de înaltă tensiune ale poetului” a lui Iulian Filip – o selecție, impusă de formatul gen „Bilete de papagal” al revistei, operată de redactorul-șef, Mihai Stan. În toamna târzie a anului 2000 – anul apariției, în aprilie, a primului număr al Literelor – mă aflu la Chișinău într-o delegație a scriitorilor târgovișteni inițiată de bibliologul Victor Petrescu, pe atunci director al Bibliotecii Județene „I.H. Rădulescu” Dâmbovița, unul din ctitorii Bibliotecii „Târgoviște” din Chișinău. Vizită menită să consolideze legăturile confraterne cu scriitorii de peste Prut, convinși fiind și ei și noi că Unirea politică e undeva departe și că rolul nostru este să o realizăm activ în domeniul culturii – fie ea deocamdată în latura ei beletristică. După vizitele protocolare (Primăria Chișinăului, Ambasada României, Uniunea Scriitorilor, Biblioteca Târgoviște, fondată de târgovișteni în 1995) un pahar de vin de Cricova sau Fărlădeni ne-a dezlegat limbile, își amintește scriitorul Iulian Filip pe atunci șeful secției de cultură a Primăriei Chișinău cu atribuții superioare chiar ministrului culturii, căruia i-am propus o rubrică permanentă în revista târgovișteană (și găseșteană pe atunci) pe care acesta a intitulat-o pe loc „Poezia Acasă” și a inaugurat-o în numărul din 8 noiembrie 2002. Rând pe rând, apar lunar în revista „Litere” poeți din Basarabia, unii mai puțin cunoscuți în Țară: Liviu Damian, Grigore Vieru, Ion Vatamanu, Nicolae Dabija, Petru Zadnipru, Anatol Codru, Nicolae Costenco, Leonida Lari, Aureliu Busuioc, Paul Mihnea, Ion Hadârcă, Nicolae Popa, Nicolae Esinencu, Emilian Galaicu Păun, Arcadie Suceveanu, Irina Nechit, Ianoș Țurcanu, Victor Teleucă, Dumitru Fusu, Leo Butnaru, Alexe Rău, Dumitru Matcovschi, Leo Bordeianu, Valeria Grosu, Vasile Spinei, Mihail Ion Ciubotaru, Gheorghe Vodă și... Iulian Filip. Iulian Filip evocă aceste începuturi în nr. din 3 ianuarie 2002 al revistei „Literatura și Arta” marcând momentul când apare ideea unei antologii: „La un an de la această înțelegere, a început prezentarea lunară în revista Litere din Târgoviștea a câte unui poet din Chișinău, iar domnul Mihai Stan, directorul Editurii Bibliotheca, îmi dă ghes să edităm o antologie a poezilor basarabeni prezentați în Litere.”

Că cei doi, Tudor Cristea (directorul revistei și vicepreședinte al SST) și Mihai Stan (redactorul-șef și președintele SST) au format o redutabilă echipă managerială – rar de găsit în domeniul literaturii, al jurnalisticii culturale – o dovedește faptul că au reușit să creeze, având drept centru iradiant, „Litere”, Societatea Scriitorilor Târgovișteni și Salonul literar al SST, o veritabilă mișcare literară pe care, criticii onești o desemnează, păstrând proporțiile, drept o continuatoare actuală a Școlii de la Târgoviște.

O dovedește și Salonul literar al SST organizat și condus de cei doi vechi prieteni (au în urmă patru decenii de drum comun) ajuns la a 176-a ediție. Un alt „record” în lumea

literară contemporană atât de artificial divizată. Tudor Cristea considerat drept criticul oficial al grupării literare s-a dovedit o voce autoritară, prin cronicile sale direcționând, într-un fel, pe ceilalți critici ai grupării, dar și participând cu interesante eseuri la „Simpozionul național Școala de la Târgoviște. Receptarea critică a operei lui...”, gândit și înfăptuit de Mihai Stan, ajuns la unsprezece ediții, dedicate în ordine „târgoviștenilor” Mircea Horia Simionescu (2014), Costache Olăreanu (2015), Radu Petrescu (2016) și Alexandru George (2017), Tudor Țopa (2018), Barbu Cioculescu (2019), Petru Creția (2020). Acestora li s-au alăturat reprezentanți ai așa-numitei „Noua Școală de la Târgoviște” (Nicolae Oprea) sau, mai potrivit „Continuatorii Școlii literare și artistice de la Târgoviște” (George Toma Veseliu): Tudor Cristea, Mihai Stan, Victor Petrescu, George Coandă (2021); George Toma Veseliu, Corin Bianu, Ioan Vișan, Ion Mărculescu (2022); Daniela-Olguța Iordache, Emil Stănescu, Florea Turiac, George D. Piteș (2023).

Ca și Alexandru George – evocat fiindcă majoritatea istoricilor literaturii române îl plasează în rândul corifeilor Școlii de la Târgoviște – Tudor Cristea este autorul unor eseuri critice inspirate stilistic din care reiese originalitatea criticii sale: nici iconoclastă, nici demolatoare, nici negativistă, ci disociativă, ocolită de idiosincrazii, marcată – ca la Eugen Simion – ici-colo de spiritul didactic vizibil în excelente expozeuri trădând practicianul (Tudor Cristea a fost o viață profesor de literatură la Colegiul Național „Vladimir Streinu” din Găești).

Începând cu anul VI, nr. 10(67), octombrie 2005, titlaturii „Literelor” până acum „revistă lunară de cultură”, i se adaugă mențiunea „a Societății Scriitorilor Târgovișteni”. Cu numărul 1(142) din anul XIII, ianuarie 2012, începe finanțarea „Literelor” ca revistă de cultură a SST de către Consiliul Local Municipal și Primăria orașului Târgoviște sub egida cărora apare, moment ce a adus pentru cei doi părinți ai „Literelor”, întâia oară în cei 20 ani de existență neîntreruptă, siguranță și liniște, eforturile lor concentrându-se de acum mai cu seamă asupra calității revistei, prin o și mai riguroasă selectare a colaboratorilor.

Numărul 5-6 (110-111), mai-iunie 2009, deși finanțarea era totuși cu greu asigurată de S. C. Bibliotheca SRL, a marcat o schimbare a formatului revistei, cei doi, directorul și redactorul-șef, renunțând cu oarecare nostalgie la formatul „bilete de papagal” din necesități sporite de spațiu tipografic și la sugestii repetate ale cititorilor care cu greu deslușeau (cineva ne-a transmis că citește „Litere”-le „...cu lupa”) tiparul minuscul. Poate că decisivă a fost remarca unui politician târgoviștean care ne-a felicitat, ricanând, pentru „revistuța” pe care o edităm; insul – aveam să aflăm mai târziu – nu auzise de revista lui Arghezi. S-a păstrat – modificând totuși proporțiile – „ imaginea biletelor de papagal”. Formatul 15/29 cm; numărul de pagini (frecvent peste 120) au permis alocarea unui spațiu tipografic generos colaboratorilor (aproape 500 de-a lungul timpului) dintre aceștia câțiva titulari ai unor rubrici permanente.

Conștient de faptul că, de la un anume nivel, scriitorii, criticii și istoricii literari cu nume sonore nu vor accepta să colaboreze la „Litere” neremunerați, Mihai Stan a hotărât ca titularilor de rubrici permanente să li se „răsplătească”, într-o oarecare măsură, eforturile prin tipărirea unui volum (în 100-200, rareori 300 de exemplare la editura sa, Bibliotheca), printre beneficiari numărându-se (într-o enumerare aleatorie): Iordan Datcu, Liviu Grăsoiu, George Anca, Mihai Cimpoi, Mihai Gabriel Popescu, Barbu Cioculescu, Mircea Horia Simionescu, Alexandru George, Nicolae Neagu, Manole Neagoe, George Coandă, Victor Petrescu, Dumitru Copilu-Copillin, Dorin N. Urtescu, Ana Dobre, Dumitru Ungureanu, Florentin Popescu, Ioan Adam, Tudor Cristea, Margareta Bineață-Cristea, Niculae Ionel, Ileana Iordache-Streinu, Henri Zalis, Vasile Romanciuc, George Toma Veseliu, Iulian Filip, Ianoș Țurcanu, Vasile Romanciuc,

Vasile Tărățeanu, Mircea Lutic și mulți alții. Tuturor celor amintiți li s-a sugerat ca microeseurile, cronicile de întâmpinare, paginile de istorie literară, memorii sau beletristică să fie în așa manieră gândite / structurate încât să alcătuiască un tot unitar, pregătind astfel un viitor volum.

Nimeni nu a contestat vreodată faptul că ideea *Litere*-lor a apărut la Găești, la îndemnul și inițiativa lui Tudor Cristea, fapt pe care îl consemnează indirect și componența „colegiului de redacție”. La fel de adevărat este că în primii ani T. Cristea s-a implicat direct în impunerea unei linii proprii a publicației, fapt ce i-a conferit acesteia un loc aparte între revistele vremii. Tot la fel de adevărat este că fără Editura Bibliotheca, fără implicarea directorului acesteia – și el un găeștean nostalgic –, implicare inclusiv financiară, *Litere*-le ar fi avut soarta atâtor efemeride. Tudor Cristea împreună cu Mihai Stan și câțiva colaboratori, membri ai colegiului de redacție (Mircea Horia Simionescu, Barbu Cioculescu, George Coandă, Victor Petrescu, Dumitru Ungureanu, Daniela Olguța Iordache, Alexandru George, Henri Zalis ș.a.) au impus, din start, un standard de înălțime, neadmițând colaborări și colaboratori decât după o matură analiză. Cu perseverență, număr de număr, an de an, s-a creat astfel ceea ce critica și istoria literară a numit din ce în ce mai reverențios „Gruparea Litere”, devenită treptat o prezență a „Continuatorilor Scolii de la Târgoviște”.

Ce a însemnat / înseamnă *Litere. Revistă lunară de cultură a Societății Scriitorilor Târgovișteni* care apare lună de lună la Târgoviște, prin efortul logistic al Editurii Bibliotheca și al Tipografiei Biblioprint (în lipsa acestor două entități, *Litere* – o spun toți scriitorii membri ai SST – ar fi sucombat precum multe alte reviste dâmbovițene după 2-3 numere), care este importanța acestei reviste în viața culturală a urbei dar și a țării (de câțiva ani, „*Litere*” apare sub egida Uniunii Scriitorilor) poate fi redat într-o notă de umor involuntar prin ceea ce spunea un venerabil critic și istoric literar: „Cine apare în *Litere* a primit patalamaua de scriitor”.

Pentru literele românești, pentru „*Litere*”, pentru Societatea Scriitorilor Târgovișteni, pentru cultura scrisă târgovișteană, trecerea în Absolut a remarcabilului scriitor Tudor Cristea a fost o grea pierdere. De neînlocuit! Va dăinui, cât vor exista „*Litere*”-le, amprenta personală a spiritului său critic.

Retrospectiv „aventura” „*Litere*”-lor, în ciuda denigratorilor („oameni de cultură și odihnă” cum i-a numit inspirat Tudor Cristea) și a Casandrelor târgoviștene a avut / are un final remarcabil: cam tot ceea ce apărea în articolul-program bagatelizat de (in)amicii literari realizându-se, inclusiv „cele câteva idei războinice” s-a împlinit. Să nu uităm că „*Litere*” deține all-time recordul longevității – nicicând, nicio revistă târgovișteană nu a apărut număr de număr, lunar fără nicio sincopă timp de aproape 25 de ani. Și revista dă certe semne de longevitate.

Zeci de volume s-au constituit, fie că au fost din domeniul literaturii, artei, istoriei și criticii literare, teoriei literare, istoriei naționale, prin așa-zisa metodă a foiletonului, într-un fel, colaboratorii acoperind tematic titlatura rubricii lunare personale uneori hrănită timp îndelungat. Un exemplu edificator: în „*Litere... Litere*” (Editura Bibliotheca, 2016) și în „Un veac printre cărți. Barbu Cioculescu în dialog cu Mihai Stan” (Ed. Bibliotheca, 2019), cel mai longeviv colaborator sărbătorit cu fast în Societatea Scriitorilor Târgovișteni al cărei membru fondator este, pe 10 august 2019, la împlinirea a 92 de ani, l-am numit pe Barbu Cioculescu, a adunat eseurile publicate în rubrica sa „Breviar” timp de 17 ani.

Și nu este singurul, așa cum probabil ai constatat, onorabile cititor, din articolul „Cărți din «*Litere*»” inserat într-un volum cu titlul „*Litere. Istoria unei reviste de cultură dâmbovițene (2000-2020)*”.

Victor Petrescu

Constantin Brâncoveanu. Arta de sorginte umanistă

Arhitectura, artele plastice și decorative, au cunoscut o perioadă înfloritoare, creând un adevărat stil brânco-venesc, cu trăsături și particularități distincte. A continuat de altfel, efervescența culturală din timpul lui Matei Basarab (1632-1654) și mai apoi cea din domnia lui Șerban Cantacuzino (1678-1688). Acesta și Constantin Brâncoveanu (1688-1714) au reușit după peste două decenii de lupte între familiile boierești (țara a avut șase domnitori) să redea liniștea și echilibrul atât de necesare realizărilor în plan cultural. Ele s-au făcut într-un spirit modern, concordant cu cel al Apusului european. S-a renunțat la influențele culturii slavo-bizantine, devenite dogmatice, pentru spiritul liber și umanist al culturii occidentale, în aproape toate domeniile. Sintetizând acest pas important făcut, Ștefan Ionescu sublinia că „Numai acceptând ideea unor mutații structurale operate în toate formele culturii, poate fi înțeleasă legătura dintre introducerea limbii române în biserică și influența barocului italian în sculptură, de pildă. Altfel zis există între toate domeniile culturii între manifestările literare, artistice, științifice etc., similitudini structurale care explică personalitatea unei culturi în întregul ei”¹.

S-a realizat o politică de apărare a Ortodoxiei, eliberată în mare măsură de dogmatism, care a permis afirmarea personalității umane, creative în actul artistic, asimilând elemente noi de tip occidental, peste cele tradiționale, această simbioză asigurându-i personalitate distinctă. *Stilul* creat, denumit pe bună dreptate *brâncovenesc* (subliniindu-i astfel meritele, un adevărat mecena al frumosului, indiferent de modalitatea de expresie), s-a manifestat în arhitectură (laică și religioasă), pictură, sculptură, arte decorative, tipar, orfeverie, mobilier (pentru a aminti pe cele mai importante).

Astfel, **arhitectura** cunoaște o epocă strălucitoare, multe edificii păstrate până astăzi fiind emblematice pentru spiritualitatea românilor. Respectând tradițiile, asimilând influența din Renașterea italiană sau Baroc, casele, conacele boierești, hanurile, palatele aduc elemente noi, definitorii. S-au restaurat, modernizat sau extins cu noi construcții curțile domnești de la Târgoviște și București. Apoi, palatele de la Potlogi, Doicești și Mogoșoaia, casele băniei din Craiova, cele de la Brâncoveni, Stoienești, conacul de la Obilești sau construcțiile de la Hurez. A avut realizări și în afara granițelor Țării Românești: la Brașov, Sâmbăta de Sus, San Ștefano (în apropiere de Constantinopol), Arbănaș (lângă Târnovo).

La majoritatea construcțiilor, dar în special la palatele sale, nu s-au adaptat elemente gotice, doar puține din cele

Palatul de la Potlogi

Palatul de la Mogoșoia

orientale, preponderente fiind cele ale stilului baroc sau arhitecturii renașcentiste (influența venețiană). Multe dintre ele s-au construit în mijlocul naturii, peisagistica fiind un element hotărâtor pentru palatele sau conacele epocii brâncovenești. Se evidențiază predilecția pentru logii, foișoare, pridvoare, galerii, elemente preluate din Renașterea italiană dar și de la unele palate ale Constantinopolului.

Deosebite sunt și realizările în ceea ce privește monumentele religioase (biserici, mănăstiri) construite,

reparate, extinse din porunca domnului (a familiei Cantacuzinilor sau a altor boieri cu înalt rang). Se aduc elemente noi în construcția bolților, dispărând stâlpii de susținere ai acestora, care se vor baza pe console, dezvoltând o armonie a formelor. Dintre acestea amintim: construcția bisericilor de la: Potlogi (Sf. Dumitru, 1683); Biserica Mare din Hurez (1693); Biserica „Sf. Nicolae” Făgăraș (1697-1698); Biserica „Sf. Gheorghe” Ismail (1698); Biserica din Ocna Sibiului (1701); Biserica „Sf. Ioan Grecesc” (1703); Biserica „Sf. Gheorghe Nou” din București (1704-1705). De asemenea, se aduc importante completări, dotări la unele biserici și ansambluri monahale de la: Mitropolia și Curtea Domnească din Târgoviște; Mănăstirile Dealu, Viforâta, Govora; Palatul Episcopal din Buzău; bisericile din Râmnicu Sărat, Cetatea Albă și multe altele. I s-au alăturat eforturilor constructive ale domnului și alte familii, în special cea a Cantacuzinilor (Mihai, Toma, Măria, Pârvu) sau înalți prelați ai bisericii ortodoxe (mitropolitul Theodosie, egumenul Ștefan, de la Bistrița).

S-au continuat astfel, eforturile lui Mihai, Constantin, Șerban și Drăghici Cantacuzino care au impus în edificiile civile sau religioase arta venețiană, împletind-o cu elemente autohtone sau de sorginte orientală. După dispariția sa tragică, precum și a fiilor săi, stilul artistic deosebit se va prelungi prin alte realizări ale următorilor ani. Este vorba despre Mănăstirea Antim (1715), ctitorie a mitropolitului cărturar, Antim Ivireanul; Mănăstirea Văcărești (1716-1724) a lui Nicolae Mavrocordat; Biserica Crețulescu (1722-1724); Biserica Stavropoleos (1722-1724). Ele continuă astfel, pe cele din timpul domniei lui Constantin Brâncoveanu, folosind în general aceiași meșteri „arhitecți”, constituind un ansamblu de **realizări** artistice.

Subordonată stilului arhitectonic, legată organic de acesta este și **sculptura în piatră**, care atinge un apogeu în epocă. Continuă tradiția secolului al XVII-lea, în special a realizărilor lui Matei Basarab sau Vasile Lupu (din Moldova). Este o sculptură decorativ-monumentală, acoperind coloanele, ancadramentele de la uși și ferestre. Influența este barocă, cu motive vegetale, ce se compun din vrejuri, evidențiindu-se primele motive antropomorfe. Ornamentica este deseori în basorelief.

Se creează o adevărată școală a cioplitorilor. Materialul folosit era piatra, dar și marmura, pe lângă meșterii autohtoni lucrând și cei străini. Au rămas în timp, cunoscutele ateliere de la Hurez, Buzău, Târgoviște, București. Influența determinantă a meșterilor străini a fost a barocului italian (centre ca Veneția sau Padova). S-au transpus în piatră și motive autohtone, ce se manifestară și în sculptura în lemn (motivele geometrice, de exemplu). S-au mai adăugat influențele orientale ale artei bizantine, ceea ce a condus la o mare diversitate, amprenta fiind de distincție și eleganță. Aceste caracteristici sunt evidențiate și pe multe din pietrele funerare (cele de familie – Iordache și Matei Cantacuzino, de la Cotroceni sau Bălașa Cantacuzino de la Târgoviște). De altfel, meșterii „arhitecți” de la Curtea lui Brâncoveanu au fost la mare prețuire: „Nu este o întâmplare că pe zidul de la intrare, în pronaosul bisericii celei mari de la Hurez, se află portretul lui Vucașin Caragea, pietrarul, alături de acela a lui Manole, vâtaful de zidari, „arhitectonul”

și al lui Istrate, lemnarul. În afară de tendința exprimată de umanismul vremii, de a se valorifica individualitatea umană, portretele celor trei meșteri constructori semnifică și colaborarea strânsă dintre ei².

În acest climat de efervescență constructivă, pentru unele biserici, palate, conace boierești, ridicate sau reparate era nevoie de mobilier (jilțuri, iconostase, strane, uși, tetrapoade), ceea ce a dus la dezvoltarea **crestării și sculpturii în lemn**, cu o bogată tradiție în spațiul spiritual românesc. Pe lângă motivele liniilor geometrice, găsim un întreg evantai floral sau vegetal. Una din sursele inspirației artistice a constituit-o mediul înconjurător, tradițiile ancestrale ale casei țărănești, la care se vor adăuga permanent elemente novatoare, împrumutate din ornamentica barocă, de sorginte renașcentistă.

Ele decorau uși, ferestre, piese de mobilier, de interior ale palatelor și curților boierești sau jilțuri domnești. Dintre acestea se detașează mobilierul de la Colțea, Hurez, Arnota, Cotroceni, Polovragi, Sf. Gheorghe Nou din București, Curtea Domneas-că și Mitropolia Târgoviștei. Realizări deosebite se consideră a fi iconostasele epocii.

Pârvu Mutu, zugravul. Fresca Bisericii de la Filipeștii de Pădure

Spectaculoasă este și evoluția **picturii**, în special a celei religioase. Se realiza o tranziție de la specificitatea artei bizantine, la elemente noi, moderne ale Renașterii și barocului apusean. Se întâlnesc teme biblice în interpretări specifice, avându-și soriginea în vechile motive din timpul lui Ștefan cel Mare sau Petru Rareș. Unele din principalele idei călăuzitoare au fost laicizarea, autohtonizarea scenelor biblice sau peisajul cadru, ca factor complementar al compozițiilor. Realizările aveau o coloristică vie, unde predominante erau culorile roșu, albastru sau auriu, într-o mare diversitate de motive florale. Portretistica este sugestivă, fiind înfățișați domnul și membrii familiei sale, Cantacuzinii, dar și unii din ispravnicii săi (Badea, pârcălabul; Apostol, vornicul), sau meșterii importanți (Constantinos; Manea, vătaful de zidari; Istrate lemnarul; Vucașin Caragea, pietrarul). S-au remarcat în epocă ca artiști și creatori de școală: zugravul Constantinos și Pârvu Mutu. Primului, domnul i-a încredințat în 1692 pictura complexului de la Hurez. El fusese adus în țară de Șerban Cantacuzino, pentru lucrările de la Biserica Doamnei (1682). Se va înconșura la Hurez de o serie de meșteri, unii pomeniți în inscripția din pronaos împreună cu artistul (Ion; Andrei; Stan; Neagoe; Ioachim; Preda; Marin; Nicolae; Istrate). Se demonștrează astfel, existența unei adevărate școli de pictură, condusă de Constantinos. Meșterii zugravi, după terminarea lucrurilor la Hurez, vor restaura picturile la Biserica Domnească din Târgoviște sau la mănăștirile: Cozia, Polovragi, Govora, Bistrița, Arnota și altele. La pictarea Bisericii Domnești din Târgoviște, Constantinos se iscălea pe sabia sfântului Nistor, ceea ce duce la concluzia că panourile centrale îi aparțin. Se pare că și icoanele împărătești sunt pictate de acesta, semnând pe icoana Sfintei Fecioare³.

Un alt meșter zugrav, creator de școală, a fost Pârvu Mutu, născut probabil la Câmpulung Muscel, în 1659, care învață acest meșteșug în nordul Bucovinei, de la zugravii de aici, fascinat fiind de mănăștirile vremii lui Ștefan cel Mare și Petru Rareș. În 1680, domnul Șerban Cantacuzino îi încredințează zugrăvirea bisericii de la Cotroceni. A mai realizat fresce la Biserica Colțea, cea a Cantacuzinilor de la Filipeștii de Pădure, Mărgineni sau Bărdești (Râmnicu Sărat), mănăștirile Surpatele și Câmpulung (Negru Vodă). După 1718 s-a călugărit. Cunoscător de latinește și slavonește, realizează importante traduceri. Între 1700-1718 creează o adevărată școală de zugravi la București. Dintre ucenicii săi s-au remarcat: Radu Zugravul, Marin Andrei, Stan, Neagoe, Nicolae.

În aceste adevărate școli create de Constantinos și Pârvu Mutu meșteșugul se învăța „de la zugrav la zugrav” aici „s-au format mulțimeșteri ținând seama de numeroasele comenzi pe care le primeau, fie din partea voievodului, fie din partea Cantacuzinilor”⁴.

Datorită lor arta brâncovenească, stilul ei s-au răspândit în Țările Române și nu numai, până spre jumătatea secolului al XVIII-lea, încheindu-se vremea de înflorire a picturii religioase medievale, începută de Ștefan cel Mare și continuată de Petru Rareș.

De remarcat este și faptul că acum își are începuturile sale și pictura cu conținut istoric atestată documentar, dar din păcate neconservată, ce înfățișa pe domn și familia sa sau pe marii boieri. Sunt amintite cele de la palatul Potlogi sau compoziția istorică „Călătoria lui Brâncoveanu la Adrianopol” (1703) de la Mogoșoaia. Aceasta reda scena drumului la Adrianopol, primirea de către padișah, înapoierea și primirea de la Giurgiu, ședința divanului domnesc. I-a fost sugerată probabil de unchiul său, Constantin Cantacuzino Stolnicul „care văzuse fresce istorice pe zidurile palatului dogilor de la Veneția...”⁵.

Concomitent, pentru înfrumusețarea acestor lăcașuri sfinte, pentru daniile făcute, s-au pictat numeroase **icoane** de mare valoare artistică. Era o continuare a epocii lui Matei Basarab (cu centrele de la Câmpulung și Târgoviște), unde predominantă era tehnica bizantină. Sub influențele școlii italo-cretane, a noii concepții asupra vieții, în care predomina umanismul, iconarii realizează opere de mare valoare artistică, nereușite de generațiile următoare. Deși nesemnate, ele sunt atribuite lui Constantinos, Pârvu Mutu sau unor ucenici de ai săi, datorită stilului, coloristicii asemănătoare picturilor realizate. O caracterizare pertinentă este făcută de Ștefan Ionescu: „Din timpul domniei lui Constantin Brâncoveanu, prin influența barocului italian, icoanele pierd din substanța lor religioasă, care le dădea o semnificație mistică, pierd din hieratism și din mister, chipurile sfinților se umanizează iar scenele religioase capătă virtuți peisagistice”⁶.

Și în **artele decorative** se va impune un stil distinct, care să certifice că la curtea domnească sau la curțile boierești se desfășura o viață plină de gust și rafinament. Piese de orfvererie (vase, bijuterii) din metale prețioase, erau la mare căutare. Între ele argintăria, se detașa prin valoarea artistică și multitudinea comenzilor domnului, a unor boieri, pentru reședințele sau casele acestora sau daniile

**Broderie reprezentând pe domnul valah
cu doi din fiii săi**

făcute unor așezăminte religioase. Obiectele erau de cult, dar și de uz casnic. Dintre acestea din urmă: pahare, talere, căni, pocale, ticsii de argint, argint aurit sau de cositor. Au fost dotate cu sfetnice, anafornițe, candelabre, cruci, cădelnițe, potire, icoane argintate, aurite, multe din ctitoriile sale, alte biserici sau mănăstiri din țară sau din afara granițelor. Comenzile erau adresate în special meșterilor sași din Brașov și Sibiu, dar și celor autohtoni. Dintre aceștia s-au evidențiat: Georg May II, Johannes Hening, Georg Heltner (care se stabilește în Țara Românească din 1691), Thomas Klosch, Sebastian Hann, Thomas Lang. Dintre lucrările comandate, unele erau oferite drept daruri înalților dregători ai Imperiului Otoman, pentru diferite favoruri sau ca să li se ofere protecție.

S-au mai comandat săbii placate cu argint sau aur, dar și obiecte de podoabă, bijuterii (cercei, agrafe, inele, paftale). Comenzile către argintarii transilvăneni sunt caracterizate astfel: „Subiectele, «arginturilor» comandate de clienții din Țara Românească sunt luate din istoria bisericii ortodoxe și, de multe ori, se referă chiar la hramul sau la un eveniment ce se lega direct de ctitoria căreia îi revenea argintăria

comandată. Iar ornamentația era cât mai simplificată și reproducea matrițele floral-vegetale autohtonizate ale sculpturii în piatră sau în lemn”⁷.

Meșterii din Brașov, în special, primeau comenzi după modele trimise de domn, care era adeptul ornamentației de sorginte occidentală. Își realiza aici și pecetea cu stema Țării Românești, care includea corbul, soarele și luna, înlocuind anul cu litere chirilice cu cel „cu slove letinești”⁸. Au mai fost executate diferite obiecte (clopote, de sticlărie) la Nürenberg, Dantzig, Augsburg, Veneția.

Și alte arte decorative cunosc o dezvoltare în epocă. Este vorba de **broderii**. Obiectele de îmbrăcăminte, cele ce erau destinate așezămintelor de cult, cusute cu fir de aur sau argint, folosirea mătăsurilor naturale, a postavului de cea mai bună calitate, au dat strălucire broderiei medievale românești. Ea a fost răspândită, alături de sculptură sau pictură, în sud-estul Europei dar și în Orientul creștin, motivele decorative valorificând tradițiile spirituale autohtone. O sinteză a fenomenului face Ana Maria Musicescu, care afirma că „Atelierul de broderie de la Hurez condus de o adevărată artistă, Despineta, adusă de la Constantinopol, poate fi considerată ca cea mai de seamă școală de artă românească de la sfârșitul secolului XVII, neignorând, bineînțeles, nici contribuția atelierelor de la Neamț, Bistrița Moldovei sau Tismana”⁹.

Epoca a fost marcată de ultimele manifestări de împodobire artistică a unor manuscrise, arta folosită la **manuscrisele miniaturate** fiind în regres față de culmea atinsă în secolele XV-XVII (cu remarcabile realizări în Moldova). În vremea lui Brâncoveanu accentul s-a pus pe arta tiparului, cele cinci tipografii domnești având și în domeniul artei grafice realizări deosebite, ce vor fi evidențiate în capitolele următoare. Locul miniaturilor a fost luat de gravurile de pe tipărituri.

Toate aceste realizări în plan artistic, o adevărată renaștere, au avut reverberații nu numai în spațiile locuite de români, ci și în întreg sud-estul European până în Orientul Creștin. Ele sunt percepute ca un întreg, ce a asimilat atât elemente ale artei oriental-bizantine, cât și de baroc, italian, rezultând un stil propriu, ce a reușit să autohtonizeze aceste influențe, epoca fiind de tranziție de la lumea medievală, cu trăsăturile sale, în special orientală, spre cea modernă, în pas cu lumea Occidentului european (influențe în special din barocul italian). Așadar, „arta brâncovenească nu poate fi definită ca o artă ecletică”. Ea este „Rezultantă a unei fericite sinteze, care-i asigură și originalitatea (fondul tradițional + artă oriental-bizantină + barocul italian), arta brâncovenească exprimă, pe de o parte, capacitatea de asimilare și de autenticitate a spiritului creator românesc, iar pe de alta, talentul meșterilor-artiști ai vremii”¹⁰.

În condiții istorice, în special politice, deseori potrivnice, Constantin Brâncoveanu reușește realizări deosebite nu numai pe plan economic și diplomatic, dar mai ales pe cel cultural și artistic, lăsând o moștenire perenă spiritualității românești.

NOTE

1. Ștefan Ionescu. *Epoca brâncovenească. Dimensiuni politice. Finalitate culturală*. Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1981, p. 190.
2. Ștefan Ionescu. *Op.cit.*, p. 203.
3. Cf. Victor Petrescu; Mihai Oproiu; Constantin Manolescu. *Târgoviștea culturală*. Târgoviște: Editura Bibliotheca, 2000, p. 45-54.
4. Ștefan Ionescu. *Op.cit.*, p. 217.
5. *Ibidem*, p. 219.
6. *Ibidem*, p. 221.
7. *Ibidem*, p. 223.
8. Cf. N. Iorga. *Studii și documente*, vol. X. București: Editura Ministerului de Instrucție Publică, 1905, p. 96-97.
9. Ana Maria Musicescu. *La broderie medievale roumaine*. București: Editura Meridiane, 1969, p. 23.
10. Ștefan Ionescu. *Op.cit.*, p. 233-234.

Târgoviștea secretă

De la preurbanitate la cetate

Existența PRETÂRGOVIȘTEI, ca aglomerație de tip urban, în primele decenii ale secolului, este confirmată de roirile în jurul, în interfluviul Ialomița-Dâmbovița, dar și de-a lungul acestor râuri, a numeroase așezări. Existența unei aglomerări de tip urban la cotul mare al Ialomiței, la un Râzvad prielnic dezvoltării unei așezări pe partea dreaptă a râului, era justificată de o seamă de certe profitabilități și oportunități: poziția favorabilă geografică de „placă turnantă economică la zonă de interferență a Subcarpaților cu Câmpia Română; așezarea la o încrucișare de căi comerciale europene nord-sud și est-vest; amplasarea PRETÂRGOVIȘTEI pe o terasă înaltă a Ialomiței, prielnică transformării acesteia în loc de târg, dar și în loc de popas pe drumul de transhumanță extra-intercarpatică.

Refugiați din regatul Ungariei în prima parte a secolului XIV, nemaisuportând fiscalitatea împovărată a ultimilor regi din dinastia **Arpadiană, Ladislau (László) IV și Andrei (Andras) III**, și a primilor regi din dinastiile mixte, **Vencel (Venceslas), Otto de Wittelsbach și Károly I (Carol) Robert (Caroberto) de Anjou**, domnitori în Țara Românească fiind **Negru Vodă / Tihomir, Basarab I și Nicolae Alexandru**, meseriași și negustori germani (sași) din sudul Transilvaniei se stabilesc și în Târgoviște în zona actualului cartier Suseni (Bazarul de Sus, sau Târgul de Sus). Astfel, este consemnat faptul că acești sași au așezat temeiul organizării urbanistice europene a orașului. În această zonă au înălțat primul locaș de cult romano-catolic din oraș, Biserica „Santa Maria Gratiarum” la 1300, documentele localizând-o „ad rivum”, adică lângă râul Ialomița, în timpul domniei lui **Negru Vodă**. De asemenea, sașii stabiliți în colonie la Târgoviște au impulsionat nu numai organizarea urbană a orașului, ci au contribuit și la crearea pieței agricole, comerciale și meșteșugărești, au apărut acum numeroase prăvălii cu profil diversificat. Populația a înregistrat o creștere remarcabilă. Târgoviștea își adjuceacă statutul de oraș, cel mai dezvoltat al Țării Românești.

Că așa au stat lucrurile o mărturie peremptorie ne este oferită de „memorialul de călătorie”, redactat în limba latină, în secolul XVIII, tradus și publicat de **Bogdan Petriceicu Hașdeu** în „**Arhiva istorică**”, aflat în manuscris la Biblioteca Bathyaneum din Alba-Iulia, „**Mănăstirea din Târgoviște a Sfântului Francisc cel însemnat cu sfintele semne**”. În acest manuscris este consemnat faptul că „*Târgoviștea a fost clădită de principele Radu Negru cam pe la anul 1300*”. Această menționare a îngăduit regretatului profesor și istoric târgoviștean **Mircea Georgescu** să opineze cu îndreptățire:

„Deși aproximativă data indicată de acest izvor ni se pare nu lipsită de interes, ea conducându-ne pe care deductivă logică, spre o datare cât mai aproape de cea reală. Fiindcă numai o așezare cu o existență urbană de câteva decenii putea să aibă la finele secolului al XIV-lea o dezvoltare ce o situa ca principal centru economic și politic al Țării Românești.

(N.B. Apropo de obârșia străveche a orașului, ar fi de luat în seamă și o informație a

cunoscutului cronicar polonez din secolul XVI, **Joachim Bielski**, conform căreia „*Târgoviștea a fost construită de genovezi în secolul XVI*”. De bună seamă că ar fi putut să existe o așezare cu rost de comerț, atâta vreme cât neguțatori din orașul-republică maritimă Marea Tireniană pătrunseseră deja în căutare de piețe pe țărmul vestic al Mării Negre și la Gurile Dunării, și poate chiar în interiorul teritoriului de la sud de Carpați. Este de reținut că, în „**România. Atlas istorico-geografic**” [Ed. Academiei Române, București, 1996] descoperim pe locul Târgoviștei de astăzi, încă din secolele I-X vestigii de locuire, într-o așezare organizată, de tip Sântana de Mureș-Cerneahov. Deocamdată, nu avem vreo sursă sigură că genovezii ar fi fost întemeietorii orașului).

Unitate culturală românească în europenitate

Privind partea benefică a aderării României la Uniunea Europeană, anticameră, de altfel, la viitoarea sa integrare în Noua Ordine Mondială, numită, deocamdată, eufemistic geopolitic, „globalizare”, proces care se va caracteriza printr-o planetară interferențialitate și intercondiționare de civilizații, și, nicidecum, după cum profetesc anumite Casandre, prin apariția unei supercivilizații uniformizate după modelul „*meltingpot*” sau „*Coca-Cola*” – și e de nădăjduit că nu se va întâmpla astfel –, este de observat că, românii au avut încă din Evul Mediu și din momentul Renașterii lor vocația de a fi o răspântie, o punte, și, totodată, un creuzet. De unde ecuația *răspântie + punte + creuzet = sinteză de civilizație*. În aceasta constând, cred, *miracolul etnocultural românesc*.

Dar și *condiția de a fi* în europenitate, chiar dacă, politic-teritorial, spațiul românesc, centripet Carpaților, fusese divizat în două state cu suveranitate limitată, datorită stării de suzeranitate impusă de Imperiul Otoman (Țările Românești ale Valahiei și Moldovei), și o provincie (Transilvania) supusă Imperiului Habsburgilor. Însă, contribuția culturală a acestui spațiu la civilizația europeană ni se relevă sub aspectul unei admirabile *unități românești* creatoare și dăinuitoare în clepsidra lumii.

Prin ce se caracterizează această contribuție românească în *unitate creatoare*?

Fără a intra în mrejele unui studiu exhaustiv, ci propunându-mi să marchez doar punctele referențiale care au lucrat în așa fel încât să construiască o *rețea culturală renașcentistă*, amintesc aici pe acelea care au penetrat, în intercondiționare culturală, în câteva azimuturi românești și europene. Într-o derulare cronologică, iată-le.

În Țara Românească „*revoluția tiparului*” de la Târgoviște, declanșată, în noiembrie 1508, prin apariția celei dintâi cărți tipărite din Centrul/Sud-Estul Europei. Spun „*revoluție*” pentru că, instalarea tiparului la Mănăstirea Dealu, sub domnia lui **Radu cel Mare** (1495 – 1508) a produs, în timp o schimbare profundă de trenduri și de mentalități culturale, dar și o „*reacție în lanț*” tipografică. Este vorba, o dată, de continuarea, fie și cu intermitențe, a activității tipografice în capitala voievodală de la Târgoviște (atelierele tipografice ale lui **Liubavici**, **Coresi** și, apoi, cele din vremea domniei lui **Matei Basarab** la mijlocul secolului XVII), cartea tipărită aici, și cea religioasă, și cea laică, așa cum surprinde corect o tânără cercetătoare, „*se adresează tuturor românilor*” (**Agnes Erich**, „*Istoria tiparului românesc de la începuturi până la apariția marilor edituri comerciale*”, Târgoviște, Editura Bibliotheca, 2006, p. 33), remarcând un aspect, evident interesant, cu rost lucrativ, și anume că, după debutul macarian al imprimării de tip Gutenberg în Țara Românească, „*Meșteșugul tipografiei nu mai era o întreprindere domnească, ci una meșteșugărească, la care domnul făcea comenzi, dar se putea adresa direct și clienților*” (Luc. cit., p. 30). Pentru ca „*Momentul Coresi*” să stea, indubitabil „*la baza făuririi limbii române literare, marele lui merit fiind acela că a fost primul cărturar*”

care a luptat în mod conștient pentru introducerea acesteia în biserică, pentru răspândirea acesteia în biserică, pentru răspândirea științei de carte în limba română". (Luc. cit., p. 36).

A doua oară – în plan acțional – „reacția în lanț” a dus la apariția centrelor tipografice de la Sibiu, Brașov, Alba-Iulia, Sebeș, Orăștie, Cluj, Câmpulung-Muscel, Govora, Buzău, Iași, București, evoluția imprimării de carte observându-se și în înfățișarea grafică a acestora, cu deosebire în ornamentică, rivalizând, pe măsură ce sporea „producția” de tipărituri, cu cele din occidentul european.

La rândul-i, în vremea păstoririi sale ca mitropolit al Ungrovlahiei, **Antim Ivireanul**, iluminat ierarh, după ce a reactivat centrul tipografic de la Târgoviște, s-a învrednicit a edita un număr impresionant – pentru acea vreme – de cărți, unele destinate arealului eclezial grecesc, meșter tipografic și diortositor fiind ieromonahul **Mitrofan Grigoraș (Mircea Păcurariu)**, „*Istoria Bisericii Ortodoxe Române*”, vol. II, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1994, p. 147).

Și tot mitropolitul **Antim** își va fi răsfrânt purtarea de grijă „*și asupra credincioșilor de neam arab din Patriarhia Antiohiei, pe seama cărora a pus bazele, precum și asupra conaționalilor săi, trimițând în Georgia pe cel mai destoinic ucenic al său, Mihail Ștefan, care a așezat la Tbilisi o tipografie, prima în țara sa de origine, cu caractere georgiene. De același ajutor s-au bucurat și credincioșii de neam grec din Patriarhiile Alexandriei și Ierusalimului, tipărind pe seama lor cărți de slujbă și de teologie în limba greacă*” (Op. cit., pp. 155-156). Așa cum „*un sprijin deosebit a acordat și credincioșilor români din Transilvania. Se mai păstrează și azi în parohiile românești din Transilvania și Banat sute de cărți tipărite de Antim Ivireanul*”. (Op. cit., p. 156).

Un alt punct referențial, care a produs o rețea culturală postrenascentistă, este cel al „*Școlii ardelene*”, pe care **G. Călinescu** o consideră, într-un anume fel, avangarda fenomenului de occidentalizare a culturii române atâta vreme cât corifeii acestei școli, **Ioan Inochentie Micu (Clain)**, **Gheorghe Șincai** și **Petru Maior**, la răscrucea secolelor XVIII – XIX „*Iluminați cu mai multă documentație asupra latinității noastre, (...) încep cu o ardore vrednică de laudă să demonstreze noblețea neamului oropsit*”. (**G. Călinescu**, „*Istoria literaturii române de la origini până în prezent*”, Editura Minerva, București, 1982, p. 63).

Dar ceea ce puțini istorici ai culturii au sesizat este caracterul său de interferențialitate, dar și de iradiere, caracter pe care l-au sesizat **Constantin C. Giurescu** și **Dinu C. Giurescu**. Ei împărtășesc convingerea că identificarea de către blăjeni a latinității limbii noastre și a originii daco-romane a poporului român își are sorgintea în ideea ce „*fuseseră exprimate mai înainte de cronicarii moldoveni și munteni, de Grigore Ureche, Miron Costin, Dimitrie Cantemir și stolnicul Constantin Cantacuzino (...). Învățații transilvăneni le reiau, le dezvoltă, le dau o întreagă argumentare istorică și filologică, și alcătuiesc pe temeiul lor, adevărate monumente culturale, în slujba redeșteptării poporului nostru*”. (**Constantin C. Giurescu, Dinu C. Giurescu**, „*Istoria românilor din cele mai vechi timpuri până astăzi*”, Editura Albatros, București, 1971, p. 483).

Iar această „*Școală*” și-a răspândit în spațiul românesc extracarpatic ideile sale – un adevărat program de doctrină națională – și prin ceea ce corifeii amintiți, împreună cu **Ioan Molnar** și **Ion Budai-Deleanu**, au redactat, justificând cererile românilor transilvăneni adresate Curții imperiale de la Viena: „*Supplex Libellus Valachorum*”. Sunt idei care au avut „*un adânc răsunet nu numai în Transilvania, dar și dincoace de munți unde au contribuit la mișcarea de renaștere culturală și politică*”. (Op. cit., p. 484).

Și dacă mai adaug că, **Gheorghe Lazăr**, trecând Carpații, va fi fost la școala bucureșteană de la „*Sf. Sava*” un excelent promotor al programului național al mișcării postrenascentiste / iluministe ardelene, imaginea de punct referențial, creator de rețea culturală în geospațialitatea românească, este, de bună seamă, indelebilă.

Octavian Mihalcea

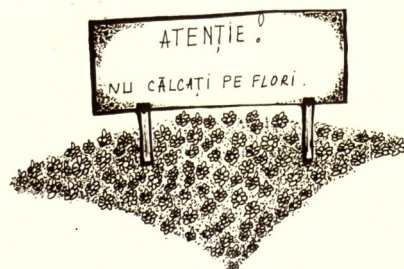
Introspectări aspectate pasional

Volumul Simonei Trifu, *Atenție! Nu călcați pe flori* (Business Adviser, București, 2018), este situat sub semnul unei entități inspiratoare numită Merlin, depozitarul a numeroase îngemănări și clivaje ce parcurg teritorii eclecticice pentru a dobândi privilegiul ființării în clipă, nivel transfigurator apropiat maximalului. Este conștientizat un anumit gen de stagnare în zona subteranei, fiind dorită ardent evadarea, îndreptarea spre elevate esențe apolinice.

Uneori, chiar și nestăpânirea efuziunilor poate evidenția nuanțe particulare, de luat în seamă, resimțite drept înălțătoare. „Răpirile în spirit” aparțin unei falii acute a onirismului: „Lipește-mă de lume, arzi, visează,/ Dă voie lunii să te scalde, urlă.../ Și dacă simți că sângele-ți dansează,/ Mă vei vedea, sunt semnul de pe turlă./ Așa că-nchide ochii, geme, strigă,/ Pune-ți cearceaf papirusuri vrăjite/ Și vei vedea că-ncepe să te frigă/ Aceste rânduri de comori topite.../ Și hainele, hai, rupe-le, și -e sete/ De vin de panseluțe din pădure/ Și licurici îți ard, nebuni, în plete./ E vremea orizontul să te fure... (Păpăruș de zgură).

Rugăciunea și ființarea arborescentă reprezintă doar două dintre constantele poeziei Simonei Trifu. La fiecare pas suntem familiarizați cu fluidități ardente. Inorogul, prezență misterioasă, conferă cărții o certă aură simbolică.

Altitudinea simțirii e clădită și pe accentuate suplicieri, câteodată auto ipostazieri terminale: „Nu mă trăda-ntru amăgire/ Mă ia, mă du, mă pierde-n

SIMONA TRIFU

ATENȚIE!
NU CĂLCAȚI PE FLORI

business
ADVISER

munți/ Acolo unde TU, trăire,/ în veci vei fi dispus să-nfrunți/ a prea nemărginirii
soartă,/ din care eu, în plânset te-am chemat,/ să mă admiri pe mine moartă,/ în măreția
zilei de Sabat." (*Mă pierde în munți*).

Poeta își asumă complet straniețea, laturile morganatice cu ample potențialități
acaparante. Prezența abisului, cumva similară cu accepțiunea nietzscheană, conduce la
trăiri și retrairi amplasate „sub pecetea tainei”. De undeva răsare Ciuleandra, dans ritual
vorbind despre două lumi. Incandescențele poveri comportă adeseori nebănuite
accepțiuni metafizice. Mai pot impresiona și puțin uzualele date carnale, în mod
paradoxal proprii expectativei.

Cuvântul creator marchează accentuate sublimări prin intermediul lacrimii: "Am
plâns în iarba tristă, rotitoare,/ Am plâns cu roua împietrită-n sanctuar,/ Plâng ziduri
greu mistuitoare,/ Vor plânge pietrele pe trotuar." (*Mă răstignesc cu tine în CUVÂNT*).

Ancestralul dictează ritmul ideatic al poeziilor. Sufletul călătorește când printre
pericole, când printre desfătări, condiție ambivalentă care este favorabilă rodului estetic.
Finețea interiorității e unul dintre elementele ce dau viață volumului *Atenție! Nu călcați
pe flori*. Diversele personaje pe care le întâlnim poartă cu ele retorici care, cândva, au
fost primordiale. Dedublările nu fac decât să potențeze enigmatic discursul. Energii
famelice populează un omnipotent areal caracteristic visului. Patina revoltei se distinge
cu ușurință, la fel ca irepresibila tentație a libertății. Totul pare a fi încadrabil unui
neîntrerupt "joc cu diamante" (*Fight back!*).

Foarte percutant, caracterul magic al căutărilor, al meandrelor căii personale.
La nivel ideal, abolirea timpului ar avea valoare de act curativ. Poeziile propuse de
Simona Trifu au virtuți „tremurătoare”, în sensul evanescentelor reverii cu nimb
formator. Versul "Cireșe pedepsite-n magma castă" (*Atenuat impact simbolic*) este
emblematic pentru calitatea metaforizantă a poetei. Din stele damnate se ivesc
ecouri frizând sacrilegiul. De mult prea multe ori iubirea poartă pecetea
neîmplinirii. Aici sunt recognoscibile numeroase fioruri mutabile. Persistă acea
specială plăcere a pierderii în cvasi-deliruri lirice. Iată unele reverii ale materiei
inflamabile, inscriptibile paradigmei lui Gaston Bachelard: „Pui blând, cuminte,
sidefat, azuriu,/ clădit din stânci îndărătnice și bulgări de granit./ În miezul lavei
de foc dorințe pătimește,/ răvășită vioiciune și dor infinit." (*Dialog per se*).

Toate aceste ogindiri sufletești suscită un interes profund. Imaginea grupului de
păpuși, într-o așteptare dinamică, evocă enigme și miracole ce vin, se duc, perpetuă
reîntoarcere. Următorul pastel cu tușe psihedelice sintetizează acest univers poetic al
introspecției aspectate pasional: „Căprioare triste șuieră agale/ prin pădurea de stejari/
adulmecă inimile noastre,/ ne bânuie gândurile,/ ne deșădăcinează ritualurile./ Picături
de ploaie înțetite de toamnă/ ne lovesc obrajii îmbujorați de nerăbdare./ Sărut de
căprioară în iarna târzie,/ copleșită de zăpadă pe urme îi calc./ Umbre, parfum, ceață
peste pântecul meu./ Alină-mi suferința cu pleoapele umede,/ cu buze tânjind a
amor." (*Unde-s lupii imorali?*).

Elena Oprea

Omul politic Ion Heliade-Rădulescu

Din viața și activitatea revoluționarului cărturar, I. Eliade Rădulescu (1802-1872)

S-a născut la Târgoviște în 1802, județul Dâmbovița. Își spunea Eliade (Heliade/în manieră grecească). Tatăl, Ilie, a fost negustor, apoi căpitan de poteră. Mama Eufrosina era de origine grecească. Primele învățături le-a primit în limba greacă. A învățat singur românește după o „Alexandrie”. În timpul cumei lui Caragea, în 1813, se refugiază cu părinții în satul Gârboveni sau Slujitorii din județul Ialomița, unde are prilejul să citească cărțile populare vechi. Întors în București, în 1814, continuă școala grecească cu dascălul român Naum Râmniceanu, apoi trece la școala superioară grecească de la „Schitu Măgureanu”, iar la deschiderea școlii „Gheorghe Lazăr”, Eliade se prezintă printre primii elevi din 1818. În timpul răscoalei lui Tudor Vladimirescu din 1821, școala s-a închis. Eliade redeschide școala în 1822, pe care o conduce cu râvnă timp de șase ani. Ion Heliade Rădulescu pune bazele învățământului românesc într-o perioadă politică tulbură și în condiții materiale grele. Fără ajutor material, fără manuale școlare, fără profesori, Ion Heliade Rădulescu predă toate materiile: literatură, gramatică, geografie, matematică, logică, etc. După 1828, școala a trecut în grija guvernului, s-au angajat profesori, dar Ion Heliade Rădulescu s-a retras din învățământ. În timpul Zaveriei (1821) boierii refugiați la Brașov au înființat o societate secretă, care, în 1827 prin intervenția lui Eliade și a lui Dinicu Golescu, a devenit „Societate literară” în care erau prevăzute reforme naționale; pe plan cultural, înființarea de școli în fiecare sat, un ziar românesc cu tipografie proprie, un teatru național, etc.

În anul 1848, Ion Heliade Rădulescu se află în fruntea revoluției din Muntenia, redactând „Proclamația de la Islaz”, „în numele poporului român”, având ca devize: „Dreptate și Frăție!”, „Respect către proprietate!”, „Respect către persoane!”, etc., în 22 de puncte ale principiilor revoluției. După triumful revoluției și abdicarea domnitorului Bibescu, I.H. Rădulescu făcea parte din guvernul provizoriu, împreună cu Cristian Tell și Gheorghe Magheru. După 3 luni, guvernul provizoriu s-a prăbușit deoarece turcii, la îndemnul rușilor, ocupaseră capitala.

Ion Heliade Rădulescu a fost nevoit să se expatrieze și timp de zece ani a pribegit în străinătate, la Paris, Londra și Constantinopol, apărând cauza revoluționarilor români, prin memorii, broșuri și ziare franceze. Părăsit de prieteni, în lupta cu refugiații, prigonit de cei din țară, Eliade decade moral, psihic, dar și material. Ion Heliade Rădulescu era convins de necesitatea suveranității turcești asupra Țării Românești. De aceea a primit să trăiască cu titlu de „Bey” dintr-o subvenție acordată de statul turc. Ca ziarist, I. H. Rădulescu scoate în 1829 primul ziar „Curierul românesc” care mai târziu devine o tribună națională. Apoi urmează „Adaos literar”, „Curierul de ambe sexe”, reviste care apar până în 1848, când au fost suspendate de cenzura rusească. I.H. Rădulescu a făcut politică toată viața,

pornind de la „Regulamentul Organic”, când devine dușmanul rușilor. Principiile sale politice sunt formulate în „Proclamația de la Islaz”: Independența administrativă și legislativă pe baza tratatelor lui Mircea și Vlad; Abrogarea Regulamentului Organic; Egalitatea drepturilor politice; Libertatea presei; Împroprietărirea țăranilor; Dezrobirea țiganilor; Votul universal numai pentru știutorii de carte; Egalitatea învățământului pentru toți românii etc.

Ion Heliade Rădulescu a fost un conservator-tradiționalist și a combătut ideile exagerate ale revoluționarilor de la 1848.

Gândirea social-politică a scriitorului Ion Heliade Rădulescu era „armonia claselor sociale”, emanciparea celor robite, pe temeiul „legii naturale”, idee moștenită de la „luminiști”.

Volumul „Ion Heliade Rădulescu, Scrisori și Acte, Ediție îngrijită, texte alese, glosar, indice de George Potra, Nicolae Simache, și G. Potra, Studii și Documente, Editura Minerva, București, 1972”, cuprinde scrisori și acte inedite, și literare, epistolare, contabilicești și de altă natură, care să ajute la întregirea dosarului politic al lui I.H. Rădulescu pentru procesul redeschis, în dezvăluirea adevărului istoric, pentru clarificarea dosarului, pentru a i se face dreptate. Opera cuprinde 429 de scrisori și acte, elemente documentare noi, necesare reconstituirii vieții și activității Scriitorului și Omului politic I.H. Rădulescu. Cea mai mare parte a documentelor provin din arhive și colecții de stat: Biblioteca Academiei R.S.R., Biblioteca Centrală de Stat, Muzeul de Istorie al Județului Prahova – director Nicolae Simache. La acestea se adaugă colecții particulare: George Potra, inginer Novacovici, avocat Ion Vasiliu, Antonian Maricescu Nour, Șerban Flondor – Scrisori și Acte inedite. Sunt menționate depuse de C.D. Aricescu în „Corespondența secretă și acte inedite ale capilor Revoluției Române de la 1848”, broșura II, București, 1874 și „Corespondența secretă și acte inedite ale capilor revoluțiunii române de la 1848 și ale administrațiunii da le Balta-Liman”, broșură III, București, 1875. N.B. Locusteanu, „După Exil”, vol. I, Craiova, 1898; N. Iorga, „Contribuțiuni la Istoria literaturii române în veacul XVIII și XIX în Analele Academiei Române”, Memoriile Secției Literare, tom XXVIII, București, 1906; Ion Ghica, „Amintiri din pribegia după 1848”, Ediția Olimpiul Boitoș, vol. III, Craiova, 1940; George Potra, „Ion Heliade Rădulescu”, scrieri inedite, în Magazin istoric, 1968, nr. 7-8; „Anul 1848 în Principatele Române, 6 vol.” Publicate între 1902-1910: „Documente și manuscrise literare, sub redacția lui Paul Cornea și Elena Piru, vol. I, București, 1967 etc.

Volumul mai cuprinde corespondența lui I.H. Rădulescu cu soția sa, Maria – scrisori de dragoste – pline de înțelegere, iubire și afecțiune, precum și ale Mariei către soțul ei, scrisori ale tatălui – I.H. Rădulescu către copiii lui, scrisori către prieteni: Ion Ghica, Vasile Pogor, C. Negruzzi, C.D. Aricescu, Alexandru Obedenaru, etc.; scrisori ale copiilor către tatăl lor, scrisori literare, scrisori către diferite persoane, instituții, personalități politice, scriitori, adevăruri, contracte, dedicații, etc.

Redau câteva scrisori inedite din volum:

„Surioara mea, copilașii mei,

Vă scriu după boală, sînt sănătos: am avut un junghi. N-am de nici unele, dar nu am altă grijă decât de ce nu mi-a scris Frusinica. Să mă asigur de asta, să fie că n-a avut loc pe hîrtie și sînt fericit, toate trec. Am început a avea speranțe că o să mai văd, că o să poci a vă aduce lângă mine, la sînul meu, ca să nu mă mai dezlipesc de voi până voi muri. Am aflat o întreprindere din care aș putea să-mi scot hrana, însă îmi trebuie un fond cel puțin de 500 de galbeni. Dacă aș putea face suma asta, mi s-ar alina grija despre viitor. Dacă se va putea, caută să faci ceva bani încât să aibi cheltuiala drumului și să vii la Paris cu vreo 700 de galbeni, scoală-te și vino pe Dunăre. În Paris 500 # îi putem pune în

întreprindere și cu 200# să ne așezăm și să trăim pînă a începe a ne da munca. Altfel nu știu cum să ne vedem pînă în primăvară. Nu știu de ai primit atâtea scrisori ce ți-am trimis. A revedere, soțioara ta; Frusinica, Virgiliia, Ienăchiță, vă sărută tata.

I.E.

1849, august 24/5, Paris

Rue Notre-Dame de Victoires

Hotel Național

(Adresa pe plic). A Madame Marie Alexandriano, a Vidiin, par mr. capitaine et consul Marco

M.I.J.P., Coresp.Inv,1484/2” (pag. 227 a volumului)

„Maria Heliade Rădulescu către soțul său Ion Heliade Rădulescu
1823, octombrie 3.

„Suflet al sufletului meu, primește inima mîhnită, împreună cu aceste suspine ale mele, pricinuite de plecare. Fii credincios dragostei tale întocmai ca iubita ta, și sfîrșitul cel dorit se va ivi. Dragostea mea! Îngrijește-ți mereu preascumpa sănătate, dacă într-adevăr mă iubești. Nu te întrista pentru această despărțire căci ea ne va consolida iubirea, de crezi și tu ca și iubita ta. Nu uita acele din urmă clipe pe care dragostea ni le-a dăruit, clipe ce-au fost cele mai scumpe din viața mea, clipe ce le voi păstra împreună cu tine, îngerul meu, în străfundurile inimii mele, pînă la ultima suflare! Fii sănătos, tu suflet ceresc!”

Maria

Colecția A. Marinescu Nour” (din volum, pag. 393).

„Ah de ce nu pociu să-mi sparg inima să v-o arăt ca să vedeți că n-ar altă bătaie decât cauza voastră, decât copiii voștri! Pentru ce toți inamicii mei și ai voștri să-mi priceapă fiecare vorbă și numai voi să nu mă pricepeți? Să nu dea Dumnezeu să vă căiți! Căci aceasta ar fi un blestem. Și eu n-am răsuflat decât binecuvântări și urări fierbinți pentru voi!”

Urăsc tirania, mi-e frică de anarhie! Curierul român din1847

Ion Eliade

Curierul român din1848”

Istoricul și criticul literar Șerban Cioculescu apreciază corespondența scriitorului I.H. Rădulescu și a revoluționarului de la 1848 și o consideră necesară pentru istorici și monografiști, pentru contemporani și urmașii acestora. I.H. Rădulescu spune: „Un trup să fim toți... o limbă să avem, o religie, o dragoste, un Dumnezeu, care să ne ierte toate greșalele împrumutate de la străini, înmulțite de noi cu asuprirea și apăsarea fraților noștri, să ne facă să le cunoaștem și să le lepădăm și să ne binecuvânte pe toți sub numele de Român ce ne înfrățește, ca să putem să fim destoinici a ne înfrăți pe urmă cu celelalte neamuri sub numele mare de Creștin. – (citat, operă, pag.184, Constantin Loghin, Istoria Literaturii Române, Cernăuți, 1943, Editura Mitropolitul Silvestru).

I.H. Rădulescu luptă pentru ridicarea culturală a poporului român prin integrarea Țării Românești la gradul de civilizație și progres al Europei. „În sem de recunoștință, Academia Română, pag.7, l-a adus cel dintâi președinte al ei. Cu drept cuvânt, posteritatea la numit cândva „părinte al literaturii române”, iar un istoric literar (V.A. Ureche) l-a caracterizat: „Eliad nu este un om, Eliad este o epocă”. (citat, operă, pag.185, Constantin Loghin, Istoria Literaturii Române, Cernăuți, 1943, Editura Mitropolitul Silvestru).

Dan Petrușcă

Cod teologic și cod erotic

Cântarea cântărilor

Într-adevăr, rândurile de față au pornit de la o notă de subsol dintr-un studiu al unui mare teolog contemporan, André La Cocque, care mi-a fost de folos în comentariul meu despre *Cântarea cântărilor*. Am scris în câteva rânduri despre această celebră secvență a *Vechiului Testament*, încercând de fiecare dată să contest, cu argumente, comentariul blastfemic al lui Michel Onfray din „Prigoana plăcerilor”. Dar în ultima vreme îmi reproșez, nu cu mare zel însă, că scriu mai mult despre „cei vechi” decât despre contemporaneitate, ca și cum n-aș fi conectat la prezent, că aș fi, așadar, anacronic. Nu neg faptul că am rămas fascinat de greco-latinitate (și nu numai), poate și pentru că, demult, aparent inexplicabil, oamenii puneau preț pe educație, cunoaștere, înțelepciune.

Tot din vechime însă vine și nevoia unor semeni de-ai noștri de a se face cunoscuți cu tot dinadinsul. Astăzi, oameni de felul acesta doresc cu orice preț să ajungă „pe sticlă”, așa cum se spune, oferindu-și viața intimă pe tavă în emisiuni de televiziune de prost-gust, dar care fac *rating* prin zecile de mii de spectatori care le consumă. Tot astfel se întâmplă și pe rețele de socializare, prin intermediul cărora majorității mediocre i se pare că devine interesantă în măsura în care postează imagini cu pisica personală. La alt nivel, de exemplu, mai-marii statului român și-au făcut obiceiul de a se gratula reciproc prin atributul de „infractor”, care e degradant dacă un judecător nu a hotărât încă în ce măsură o astfel de afirmație corespunde adevărului. Între timp, o pandemie nouă bântuie lumea, aparent mai delicată decât ciuma din Florența pe care o prezintă Boccaccio în primele pagini ale „Decameronului”.

Statele Europei se întrec în a-și declara contaminării cu noul coronavirus, cât și decesele produse de acesta; în Coreea de Nord, liderul politic suprem ba este mort, ba se plimbă cu trenul personal; când se ascunde, când apare inopinat, așa cum îi stă bine unui lider impredictibil; agresiv și necontrolabil, cum îl consideră Occidentul; în sfârșit Rusia își declară, de-o vreme, contaminării și morții de covid-19; China, cu modelul său politic și economic hibrid (comunist și capitalist), de succes cel puțin până ieri, e în expansiune agresivă; în America de Sud, pandemia își vede de treabă; dinspre Africa, paradoxal, nu prea vin vești; în Australia sunt semne de relaxare a măsurilor dure luate împotriva dușmanului nevăzut; Statele Unite arată cu degetul spre China, punând pe seama ei apariția virusului ucigaș, a cărui acțiune nefastă e pe punctul de a pune pe butuci economia lumii.

Și, peste toate, o mulțime de teorii ale conspirației... Poate avea dreptate cineva să susțină că dacă unii dintre conducătorii lumii ar citi dimineața, la cafea, o poezie, altele ar fi hotărârile lor de peste zi. Dar cine își imaginează că s-ar putea întâmpla așa ceva gândește utopic. Completez tabloul acesta cu „mârâitul” marilor puteri economice și militare ale lumii, care, uneori, își arată mușchii unele către altele. Expansiunea teribilă a mass-mediei ne-a făcut să vorbim mult, dar să comunicăm puțin, astfel că, până la urmă, implozia adevărului și explozia subiectivității au (re)creat o epocă a post-adevărului,

întemeiată pe naivitate, pe lipsa de educație, ca să nu spun pe „prostie”, toate având legătură cu lipsa de discernământ. Această lume postmodernă, în subsidiar, a început un război împotriva tuturor valorilor consacrate, fără să pună adesea nimic în loc.

Am făcut, fără să-mi fi propus, multă publicitate cărții lui Michel Onfray, „Prigoana plăcerilor”, la care m-am raportat adesea polemic în ultimii ani. N-am putut suporta probabil „răutatea” autorului acestei cărți, virulența cu care atacă el iudeo creștinismul în toate dimensiunile sale, în numele „descreștinării moralei sexuale”. Pe scurt, spun că Onfray n-a ținut cont, uneori, în demonstrațiile sale de contextul social, politic și moral al secolului întâi de după Hristos, când pâinea, circul, gloria, banii, plăcerile, distracția erau în prim-plan, cum sunt și astăzi, de altfel, relativizând valorile morale. Extremele n-au generat niciodată în lume Binele. E limpede că această concepție „libertară” din sfera sexualității, integrată în filozofia hedonistă a lui Michel Onfray sau Pascal Bruckner, se potrivește mai degrabă „rafișorilor” oricărei epoci, iar nu oamenilor comuni, care nu prea știu ce să facă cu libertatea.

Bruckner și Finkielkraut, în cartea lor „Noua dezordine amoroasă”, fac o precizare de care nu țin cont atunci când susțin că „excepția este singura lege în amor”. Așadar, de ce am conferi vieții intime a unor indivizi mai mult sau mai puțin celebri, puțini la număr totuși, valoare generală? Rafinații sexului ar vrea să extindă un mod libertar de abordare a acestei probleme la scara întregii societăți. Dacă este susținută o astfel de filozofie de viață, într-o lume dominată dintotdeauna de mediocritate, ar însemna să se transforme povestea Sodomei într-un manual de predare în școală. Pentru că – nu-i așa? – ținta vieții nu este cunoașterea (de sine), ci plăcerea. Pornografia de pe internet o dovedește... Pe de altă parte, cealaltă extremă are legătură în mare măsură cu „ura” împotriva trupului și a nevoilor acestuia, pe care creștinismul a instituit-o într-un moment al istoriei când valorile morale deveniseră arbitrar, iar viața individului obișnuit, fără nicio valoare. Așa se explică, poate, rapiditatea cu care mulțimile din Imperiul Roman s-au convertit la creștinism. Bogăția, faima, plăcerile etc. n-au fost, cantitativ, niciodată pentru toți, acestea dovedindu-se până la urmă ținte iluzorii într-o lume care începea să-și dorească un reviriment și un Sens al vieții în stare să depășească imediatul. Sunt însă de acord cu Michel Onfray, dintr-o altă carte a sa, „Scurt manifest hedonist”, în care afirmă că persecuții creștini au persecutat la rândul lor, absurd și tragic, pe cei care nu erau de acord cu ei, uitând parcă mila creștină și iubirea de aproapele atunci când au închis școlile filozofice, au distrus bibliotecile, au vandalizat templele păgâne, au dărâmat teatrele, rescriind trecutul sub semnul *Vechiului* și *Noului Testament*. Sau arzând pe rug, până târziu, în Evul Mediu, pe cei care susțineau, de exemplu, că Pământul se învârtete în jurul Soarelui... Pe de altă parte, comentatorii *Bibliei*, oameni cu păcate, deveniți uneori sfinți, au deturnat câteodată mesajul, creând o „filozofie de viață” care a marcat profund evoluția societății din ultimele două milenii în Europa, inclusiv a iubirii...

Alegorie teologică sau erotism debordant?

Amintesc iarăși aici că „poemul” *Cântarea cântărilor* n-ar fi încăput în *Vechiul Testament* dacă n-ar fi fost interpretat, mai întâi, de antici ca o alegorie teologică, adică o poveste de „iubire” dintre Dumnezeu și poporul ales sau dintre Iisus și biserica sa. Modernii au îndrăznit să citească acest text ca pe un poem profan de dragoste, fără a-i diminua cu nimic valoarea, deoarece, de fiecare dată, ieșea la suprafață „iubirea”, ca esență a condiției umane, singura care scoate pe individ din animalitate, transformându-l în Om. Acum mă voi întoarce la „Prigoana plăcerilor”, unde Michel Onfray, un contemporan, deturneză înțelesurile subtile din *Cântarea cântărilor*, atât din rea-credință, cât și, uneori, din neștiință. Pe scurt, Onfray atacă pe cei ce se iubesc în *Cântarea cântărilor*, acuzându-i că au o „Gândire de palavragii, de voyeurști, de exhibiționiști, în niciun caz de inși ai faptei”... Că francezul are informații incomplete despre *Cântarea cântărilor* o dovedește faptul că numește ca puncte de plecare posibile ale minunatului

„poem” biblic doar „Epopeea lui Ghilgameș” și mitul grecesc al lui Eros și Psyche, pe care evreii, popor vechi, locuind pe țărmului estic al Mării Mediterane, trebuie să le fi cunoscut. Probabil că Onfray are în vedere aceste surse ca posibile modele ale experienței erotice. În ce fel „Epopeea lui Ghilgameș” ar fi o „sursă” a *Cântării cântărilor* nu ne spune francezul. El e preocupat să denigreze pe protagoniștii poemului, nu să limpezească lucrurile cât de cât.

Pornind de la disocierile pe care Octavio Paz, în cartea sa „Dubla flacără”, le face între sex, erotism și dragoste, pot afirma că erotismul reprezintă, în istoria omului, o emancipare în raport cu sexul. Acesta din urmă are legătură doar cu instinctul: e orb, e monoton, urmărește strict reproducerea. Spre deosebire de sex, erotismul caută plăcerea, nu reproducerea. În „Epopeea lui Ghilgameș”, după cum se știe, regele Urukului află că în pustie există cineva care, prin puterea sa fizică, îi pune în pericol autoritatea. De aceea, regele Ghilgameș trimite o curtezană, o „fiică a plăcerii”, sfătuind-o pe aceasta să se dezbrace atunci când va apărea Enkidu la adăpătoare. Ceea ce se și întâmplă. Dezbrăcându-se, curtezana își dezvăluie farmecele, oferind „fiarei cu chip de om”, cum este numit în epopee Enkidu, prima lecție de voyeurism din istoria consemnată a omenirii. Câtă vreme voyeurismul și exhibiționismul n-au conotații malade, ele țin mai degrabă de o nevoie estetică, în care farmecul trupului se dezvăluie într-un spectacol erotic menit să premeargă plăcerii sexuale. S-a dovedit, în timp, că acest aspect e valabil atât pentru bărbați, cât și pentru femei. Nevoia de contemplarea unui trup are legătură doar cu omul.

Erotismul a inventat o infinitate de posibilități de a obține plăcerea sexuală. Iar aspectul acesta ține de educație, cu alte cuvinte, se învață și de la alții. E dovedit așadar că încă din preistorie a apărut o piață care răspundea acestor nevoi specifice umane. Andrei Oișteanu, în „Sexualitate și societate. Istorie, religie, literatură” (Editura Polirom, Iași, 2016, p. 347), citează pe un Jean Bottero, „Totul începe la Babilon”, care preciza, simptomatic, că Enkidu, trăind până atunci împreună cu animalele, după ce o posedă pe curtezană, „iese din natură și intră în cultură”. Altfel spus, se civilizează. Erotismul țintește plăcerea sexuală, însă *nediferențiat*. Prin erotism, cel care caută plăcerea își subordonează „obiectul” erotic, nu ține cont de individualitatea acestuia. Așadar, căutătorii de plăcere se raportează la celălalt/ cealaltă ca la un „obiect”, iar lumea e plină de obiecte erotice, unele fiind „de cumpărat”.

Iubirea, în schimb, reprezintă o emancipare în raport cu erotismul. Ea are nevoie nu numai de trup, ci și de suflet. Iubirea este rezultatul unei *alegeri*. Cel care iubește are nevoie de un trup anume, dar, mai ales, de un suflet anume, adică de o persoană *unică*. Trăirea plenară a iubirii este, mai întotdeauna, deasupra nevoii strict sexuale. Iubirea ne smulge din animalitate, fie și pentru câteva clipe. De aici decurge fascinația pe care această realitate profund umană a exercitat-o asupra celor care și-au îngăduit s-o trăiască.

Revenind la Michel Onfray, mi se pare că el nu ia în seamă niște realități fundamentale, care țin atât de conținutul, cât și de structura *Cântării cântărilor*, de la care pornisem. Sunt mulți exegeți care au demonstrat că autorul poemului a fost unul individual, cult și anonim, care a adaptat influențele „străine”, de altfel vizibile, la tradiția poporului său. Acest creator era bine familiarizat cu „plastica egipteană”, după cum am amintit și altădată, astfel că plasarea în timp a acestui „poem” după fuga evreilor din Egipt este motivată. Aflăm informații, cât și o bibliografie pe măsură în „Cuvântul traducătorului”, semnat de Ioan Alexandru la propria traducere a *Cântării cântărilor*, carte cunoscută multora... Citindu-l pe Michel Onfray, cel din „Prigoana plăcerilor”, se poate observa că filozoful și eseistul care este n-a cunoscut nici în germană, nici în traducere o carte a egiptologului Siegfried Schott, tradusă cu câțiva ani în urmă de doamna Viorica S. Constantinescu, în care se află *Cântarea inimii fericite*, un poem de dragoste din literatura Egiptului antic, cu o structură dialogată, ca aceea a *Cântării cântărilor* din *Vechiul Testament*, în care femeia îndrăgostită afirmă, asemenea Sulamitei, că este „bolnavă de iubire”, iar bărbatul îndrăgostit își numește iubita „soră”, într-o bună tradiție a egiptenilor de demult.

Cum au mai spus-o atâtea alții înaintea mea, e bine să reamintesc ideea că, din pricina vocabularului foarte îndrăzneț, *Cântarea cântărilor* a străbătut interpretări simbolice / alegorice ca să poată intra în canon. Dacă interpretarea alegorică presupune un „cod” (mirele și mireasa sunt fie Dumnezeu și poporul ales, într-o relație de iubire, pentru evrei, fie Iisus și biserica lui, pentru creștini), putem susține ideea că în *Cântarea cântărilor* există și un „cod erotic”, dacă admitem că această secvență biblică celebră ar putea fi un poem profan de dragoste, așa cum susțin mulți cercetători moderni. Se pare că Michel Onfray nu a descifrat acest cod erotic (sau nu a vrut să-l descifreze), propunându-și să facă din cei ce se iubesc în *Cântarea cântărilor* niște voyeurști și exhibiționiști care își refuză plăcerea și bucuria sexului în numele unui extaz erotic steril. Nimic mai fals. Mă voi ajuta iarăși de André La Cocque și Paul Ricœur și de cartea lor, intitulată „Cum să înțelegem Biblia”, Editura Polirom, Iași, 2002. André La Cocque, mare teolog, cunoscător al limbii ebraice, printre altele, în primul studiu al cărții, „Crăpături în zid”, în nota 69, de subsol, p. 42, afirmă lămurit și în cunoștință de cauză: „În ebraică, adesea și în alte culturi, «a mânca» este folosit metaforic pentru relațiile trupesti”. Există și în limba română expresii / locuțiuni care susțin, tacit, această idee: „o (il) mânca cu ochii” sau „o (il) sorbea din ochi”, amintind de foamea sau setea îndrăgostitului orientate spre „obiectul” pasiunii erotice. Sunt multe exemple în *Biblie* care susțin această realitate: „Zis-a acela către fiicele sale: «Dar unde este acela? De ce l-ați lăsat? Chemați-l și dați-i să mănânce pâine!»” Și a rămas Moise la omul acela și i-a dat pe fiica sa Sefora de soție. / Aceasta, luând în pânțele, a născut un fiu” (*Ieșirea* 2, 20-22). Sau, în altă parte: „Așa este purtarea unei femei desfrânate: ea mănâncă și își șterge gura și zice: «N-am făcut nimic rău!»” (*Pilde* 30, 20). De asemenea, tot în *Pilde* (9, 5) și tot metaforic, Înțelepciunea personificată în femeie îi ademenește pe bărbați în casa ei, ca să mănânce și să bea din ceea ce ea este pregătită să ofere, adică să aibă relații erotice: „Veniți și măncați din pâinea mea și beți din vinul pe care l-am amestecat cu mirodenii”.

Acum să vedem ce se întâmplă în *Cântarea cântărilor* 2, 4, când femeia îndrăgostită spune: „El m-a dus în casa de ospăț și sus, drept steag, era iubirea”. Putem gândi că, în „casa de ospăț”, îndrăgostiții ar trebui „să mănânce”; imediat însă, în *Cântarea* 2, 6, înțelegem ce urmează să se întâmple, tot din vorbele femeii (Sulamitei), fiindcă în casa de ospăț se consumă altă hrană: „Stânga sa este sub cap la mine și cu dreapta mă cuprinde”. Tot astfel, după cum putem vedea în *Cântarea* 4, 12, bărbatul îndrăgostit elogiază trupul iubitei: „Ești grădină încuiată, sora mea, mireasa mea”, iar femeia, înțelegând „metafora” grădinii, îl îndeamnă: „iar iubitul meu să vină, în grădina sa să intre și din roadele ei scumpe să culeagă, să mănânce”. Dincolo de simbolul cunoașterii, pe care „mărul” îl presupune, l-aș întreba pe Michel Onfray ce sens „se ascunde” în cuvintele Sulamitei, din *Cântarea* 2, 2: „Cum este mărul între copaci, așa este dragul meu între flăcăi. Să stau la umbra mărului îmi place, dulce este rodul lui în gura mea”. Numai o femeie care iubește poate spune aceste cuvinte despre „rodul” bărbatului. Dacă „a mânca”, așa cum susține și André La Cocque, este folosit metaforic pentru relațiile trupesti înseamnă că îndrăgostiții din *Cântarea cântărilor* știu mult mai mult despre dragoste decât crede, tendențios, Michel Onfray. Iar elogiul frumuseții trupului, pe care și-l fac reciproc cei doi protagoniști, este oare generat de fascinația celui care iubește? Asemenea lui Alain de Botton, în „Eseuri de îndrăgostit”, nu vom putea hotărî niciodată în ce măsură iubim o persoană fiindcă este frumoasă sau este frumoasă pentru că o iubim.

Voi susține ceea ce am mai afirmat și altă dată... Într-o lume a prezentului în care iubirea este adesea sinonimă cu dorința sexuală și în care practicarea sexului are un rol terapeutic, cum susțin psihologii, psihiatrii și sexologii, *Cântarea cântărilor* este o pledoarie pentru o realitate „simplă”: omul ar trebui să facă dragoste mai ales atunci când are (cât de cât!) sentimente pentru „obiectul” pasiunii sale erotice și, dacă s-ar putea, în condiții de reciprocitate, oferind posibilitatea „obiectului” să devină „subiect”. Iubirea nu generează într-un cuplu un raport de subordonare, ci cu unul de egalitate. Pentru această bucurie, printre altele, puține la număr, viața merită trăită.

Vali Nițu

Cuvântul născut, din pasiune, iubește poetul în profunzimea Sinelui

Cu un CV literar extrem de bogat, poeta Oana Frențescu este îndrăgostită de vers, îl îmbracă-n metafore și-l prețuiește așa cum știe cel mai bine în „**Straturi de gânduri**”: „*iubirea e făcută sul/ pe-un petic de hârtie îngălbenită//, cuvintele nu mai pleacă nicăieri/ toamna adie ca o poezie venită peste timp//*”.

În pași de dans trec anotimpurile, fiecare își are o poveste, este povestea trecerii, o rațiune a verbului a fi, o notă muzicală pe un portativ al Eului din cuvântul care bucură, care își șoptește dorința, dorul, sensul și rostul, parcă-i „**Străinul**”: „*străinul strânge cuvintele/ în dreptul inimii/ dintr-odată dorul are o limbă comună/ întâmplarea trece strada simultan/ și ochii lungi rămân lipiți de buze/ cerul devine unic//*”.

Unică-i poezia semnată de Oana Frențescu, unicitatea ei este un „**Verb alambicat**”: „*împins infatuat la nivelul ochilor/ pe curbura din șolduri așezi literele aleatorii/ uneori îți iese acostarea/ alteori un alfabet străin/ ca o ecuație necunoscută//*”, aștepti gândurile, ele sunt ancorate-n cuvinte, adeseori așteptarea este speranță, uneori este ne speranță, totul este o trăire, e perfecțiunea și imperfecțiunea sinelui.

În poemele care-i poartă sufletul într-un autograf, autoarea se caută în interiorul ei, se găsește cuprinsă-n metafore, în frumusețea vieții, în poemul de o sensibilitate aparte, așa cum este „**Vreau să te iubesc**”: „*vreau să te iubesc/ printre cuvintele topite/ în secunde nescrise/ în poemul desprins din albastru/ pe dâra de timp/ de unde tu n-ai plecat niciodată//*”.

Totul este o simfonie albastră, un cântec și o vibrație a sensibilității, un solfegiu al frumuseții din culoare, din silabă, dintr-o trecătoare a muntelui, a cuvântului dinspre vers spre poezie. Parcurgi timpul, clipă cu clipă, undeva te așteaptă „**Amiaza**”: „*amiaza e plină de cărți*

cărămizile teracotei absorb cuvintele/ geamul se uită pe geam/ afară plouă cu frig// cauți noduri în orice cuvânt de iubire/ cauți misterul ochilor verzi//”, și tot cauți timpul, așa cum o face poetul, adeseori căutându-se pe El într-o lume care nu îi mai aparține.

Lumea lui este lumea cuvântului, a sensului pe care-l dă secunde celeste, o luptă dintre a fi și este, dintre poet și poezie, sau „**Poate**”: „*poate ești o plecare oprită pe drum/ o amăgire ce mișcă un vis/ o alegere din liniștea melancoliei ieșită din pernă/ o încălzire din albastru/ sau poate verde pur//*”, sau poate drumul de la capătul atâtor poteci, de fapt o elegie.

Oana Frențescu scrie o poezie de o largă cuprindere, temele pe care le abordează sunt diverse, asta face ca poemele care-i poartă semnătura să fie captivante, să provoace

cititorul să le citească, să le înțeleagă, să le aprecieze. Poezia din volumul „**Amprente lirice**” este o sărbătoare, un spectacol de gală dintr-un anotimp al cuvântului.

În șoptele timpului autoarea devine meditativă și ușor, ușor ajunge-n „**Melancolie**”: „*un nume/ o dâră din tine/ și întreaga lume se așază la loc//*”. În vârful picioarelor parcurge timpul, El este întotdeauna înaintea ei, Ea rămâne întotdeauna în urma lui „**E ziua neumblată**”: „*la stânga/ la dreapta sunt chipuri/ tăceri și parfumuri/ vitrine colorate/ colinde vechi și noi// zămislire inversată din cuvântul nerostit/ e ziua neumblată/ e ziua urlatului alb//*”

Poezia este bucurie pentru autoarea Oana Frențescu, cuvântul îi este madrigal, un spectacol de lumini, e însăși Calea Luminii pe care merge cu zâmbetul pe buze, cu dorința în gând, atâta timp cât „**Mai e poezie**”: „*mai suntem amândoi/ cu umbrele care se țin după noi/ mai suntem destăinuiri prin aceleași bătaii de inimi/ și aceleași dureri care dor/ mai e timp de flăcări/ de ochi/ de sărut/ mai e poezie și după crăciun//*”.

În penița timpului cuvântul este cea mai frumoasă iubire, el îmbrățișează cerneala din călimara sufletului și dansează, dansează până la finalul elegiei, e o splendidă odă a bucuriei, e „**O magie**”: „*notele ies din arcușul viorii/ se aud sosiri și plecări/ melodia plutește în aer/ gravitația le adună/ le împarte/ le dăruiește/ o magie se naște ca și cum ai îmbrăca o haină de gală//*”.

Pentru Oana Frențescu, albul este bucurie, versul este sens, fiecare poem este un vals, un ecou peste timp, un timp al emoțiilor, o gravură pe trupul cuvântului, o excepțională elegie, magice „**Luciri în alb**”: „*luciri în alb tăiate-n prisme luminoase/ nasc valuri albe, nasc valuri de argint/ miresele toate se ascund în alb/ au alb lipit de coapse/ au alb lipit de gene/ și buzele lor roșii sunt de mac//*”.

Poezia e o rugă, cuvântul vindecă, Înaltul ne apropie de ceea ce suntem aici, noi suntem pentru că există femeia, divina ființă, fecunditatea acestei lumi, „**Ce este femeia?**”: „*cioplită statuie din scris,/ răsfăț suit în poeme,/ uitată în metehnele vremii./ e apă sub formă de cruce,/ ea e târziu și devreme./ mereu e acolo când toți o cer;/ e neodihna din pereți, e locul de toacă,/ locul de joacă,/ glorie și jertfă pentru prunci.//*”

Într-o lume agitată poezia vindecă, Oana Frențescu este o oază de liniște într-o lume care nu se regăsește, toți sunt într-o continuă alergare, într-o nespusă dorință, așa s-a născut „**Poetul**”: „*între dimensiuni neclare/ condamnat la viață o visezi goală/ intrată în poemul tău fără ieșire/ dureri nepotolite au zborul cald/ crinii dureroși sunt gravați la intrare/ flori albe/ o lumânare aprinsă//*”.

Patriotismul își găsește locul și substanța în poezia autoarei și „**Ne leagă Prutul**” este un poem încărcat de emoție și profunzime: „*ne leagă strigătul iubirii în aceeași limbă română/*

aceeași coborâre a duhului sfânt/ aceeași dragoste pentru pământ/ aceeași cântece/ aceeași rugăciuni//”.

Cuvânt și poet, o îmbrățișare a lor, un cuplu care trece peste vreme, o poveste care se scrie în vers, o carte care se citește pe nerăsuflăte, e vorba de volumul de poeme „**Amprente lirice**”, e despre „**Nevoia în doi**”: „*sunt zile cu noduri/ cu ochi neînchipuit de albaștri/ singurătăți ce îndoiaie pereții/ zăpezi și neliniști/ e negru și alb/ uitări în ecourile spuse/ iar ultimul stor e cel ce păzește nevoia de doi//*”.

O carte scrisă cu suflet, o invitație la lectură, un popas în șezlongul timpului care ne cerne printr-o clepsidră care nu se oprește nici o clipă...

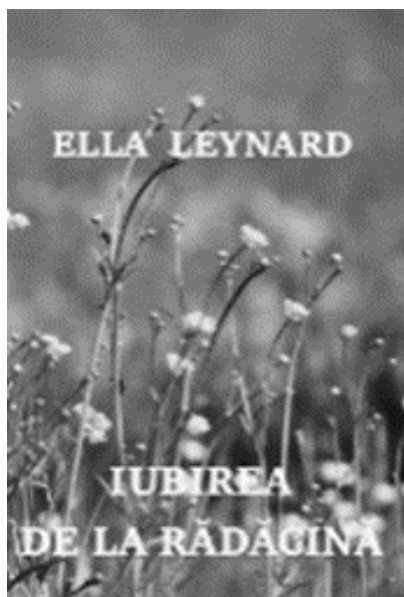
Eugenia Duță

O poetă atipică*

Poezia Ellei Leynard mi s-a părut extrem de interesantă din clipa în care am deschis primele pagini. A fost o reacție spontană, o atracție, o empatie cu o persoană pe care nu o cunoșteam, dar care îmi devenise familiară prin ceea ce exprima. Dumneai beneficia de publicarea acestui volum ca urmare a câștigării premiului „Gheorghe Duță Micloșanu” oferit de editura Fast Editing, pentru grupajul de poezii cu care a participat la concursul național de poezie „Radu Cârnci”, organizat de Arena Literară, editura Betta, și ADEPC, în anul 2022. Și iată că sponsorii premiului nu s-au înșelat.

Continuând lectura, au apărut unele întrebări pentru că nu puteam încadra versurile sale în nici un gen de poezie. Nu poate fi vorba despre prozodie la Ella Leynard, pentru că nu găsim în paginile acestui volum nici rimă, nici ritm și nici măsură, cu mici excepții. Dar, așa cum spunea un autor de texte despre arta poetică, *o poezie poate exista fără versificație, dar nu orice versificație este o poezie*. Desigur, în momentul în care un poet respectă regulile versificației, acestea ajută cititorul să intre în atmosferă, să își amplifice emoțiile și, de ce să nu recunoaștem, îi facilitează cititul și chiar reținerea versurilor. Dar „iambii suitori, troheii, săltărețele dactile” nu sunt totuși suficiente dacă „înșirăm cuvinte goale ce din coadă au să sune”. Nu intenționez să fac o analiză literară profesionistă, așa cum am citit mai deunăzi într-o recenzie a distinsei profesoare Cleopatra Luca, din care îmi permit să citez: „În cadrul aceleiași strofe observăm imagini vizuale, metafore, licențe poetice, versurile sunt ample, cuprinzătoare, de 18, 19, 20 de silabe, cu un ritm foarte rar folosit în poetica noastră și anume cel anapestic, adică picior metric de trei silabe cu ultima silabă accentuată, combinat cu iambic, picior metric de două silabe, a doua silabă accentuată, iar rima este împerecheată, ba chiar monorimă”. O astfel de analiză depășește intențiile mele. Mă mulțumesc doar să constat că Ella Leynard preferă versul liber – liber de tot! –, o poezie fără artificii metaforice, fără complicații de căutare a prozodiei, preferă adevăruri spuse frust, pare o poezie a momentului, exprimarea directă a unei simțiri, a unui sentiment, a unei supărări sau chiar dureri, a unei stări de revoltă care se exprimă prin vers alb ce uneori poate fi așternut și sub forma unei foarte poetice proze. Cu atât mai mult cu cât poemele sale par a fi o introspecție, o descriere subtilă a unui moment de cumpănă. Ceea ce este important e faptul că ele reușesc să creeze o stare de spirit.

Este un volum care trebuie citit și nu răsfoit, pentru că are ceva de spus. Starea aparentă a persoanei care vorbește cu noi (pentru că aceasta a fost senzația generală în timp ce citeam, că suntem într-o conversație, sau mai degrabă o confesiune) este destul de contorsionată, de neliniștită, pare neadaptată, neînțeleasă, se teme de conotațiile multiple ale vorbelor. „Cuvintele, nu-mi sunt folositoare,” spune ea... dar se înșală, pentru că tocmai cuvintele sunt cele care o deoalează, dar și șansa de a tăcea reprezintă acea șansă a cugetării, căci cel care gândește mult, tace mult: „avem șansa din nou să învățăm să tăcem”, mai ales că prin cuvinte, înțelesurile care ajung la fiecare dintre noi sunt diferite:

*„Acele gânduri ale mele nu au cuvinte,
este un timp al gândului fără cuvinte,
timpul, trecând, ne-a oferit varianta comunicării
fără coborârea gândului în cuvânt.
De fapt, acolo ne-a condus firesc, acest sentiment
în a cărui alcătuire cuvântul lipsește*

Cuvântul este una din obsesiile poetei, (în cursul volumului am numărat peste 90 de referiri la „cuvânt” sau „cuvinte”, de 47 de ori „tăcere”, de 251 de ori „gând”).

Pe măsură ce înaintăm în substanța volumului, constatăm că poeta (sau eroina ei, asemenea unui personaj dintr-un roman sau o drama venită parcă dinspre norvegianul Ibsen sau americanul O’Neil) este străbătută de angoase, de dorinți de înstrăinare față de o lume care, se pare, o dezamăgește:

*„spațiul dintre noi devine fluid,
sensurile se mișcă ca niște imagini care nu mai respectă legea gravitației.
Mă mișc mecanic printr-o realitate care se înstrăinează de mine”*

Simte că lipsa de comunicare obturează orice cale spre lumină, spre o altă lume în care ar putea construi relații umane calde și înțeleghătoare:

*„descoperindu-se față în față
lucruri care nu au legătură unele cu altele
și oameni care nu seamănă unii cu alții,
întrebându-se, într-o bună dimineață,
ce i-a legat în relația de necomunicare în care se află*

Iată, avem o poezie mai degrabă de idei decât de formă. Putem îndrăzni să gândim că este, poate, mai important să transmiți idei, frământări, analize, decât să așterni pe hârtie versuri perfecte ca rimă, ritm, etc, dar care nu spun nimic. Ella Leynard are personalitate, are ceva de spus și nu se sfiește să o facă, ignorând cu desăvârșire grija pentru prozodie, o indiferență aproape princiară care degajă o anumită siguranță a propriei filosofii. Ea emite cu degajare definiții, aproape sentințe și o face cu o siguranță de netăgăduit:

*„Cremenea naște focul, cuvintele pot naște dezastre uneori,
vindecă teorii, intenția naște scopul
care îl aduce la viață pe plus sau pe minus,
intuiția este premergătoare faptului de a exista,
aducând în viața noastră întrupări ale realității.
lumea oamenilor se află într-un echilibru fragil
într-o atmosferă de imponderabilitate a ideilor și a sentimentelor.”*

Ideile se așază cursiv, se exprimă cu simplitate și hotărâre, referindu-se însă, la stări profunde, întrebări neliniștite, care au făcut subiectul scrierilor unor mari gânditori, ceea ce nu o intimidează pe poetă, pentru că dumnezeii își exprimă cu tărie propriile idei.

Și totuși, ea se simte însingurată, despărțită de lume de niște pereți transparenți prin care ea poate observa dar nu poate fi observată și în această izolare se simte nu tristă, ci într-o calmă stare de analiză a realității:

*„Între mine și această lume sunt oglinzi suprapuse de diverse dimensiuni,
unele dintre ele deformează, astfel încât adevărul
trebuie căutat cu mare atenție”*

Interesant este că acest volum care are titlul „Iubirea de la rădăcină”, ceea ce ne-a făcut să presupunem că e vorba despre poeme de iubire, nu are decât într-o foarte mică măsură atingeri de iubire. Sau mai degrabă este vorba despre o altfel de iubire, ideatică, de la depărtare, o iubire poate trădată, care se revarsă din preaplinul dezamăgirii sub forma unor cugetări, a unor adevărate aforisme. Sau este vorba de fapt despre iubirea nepământească, superioară, a tot ce există și care pare că o întristează prin necomunicare, prin lipsa unui răspuns pe măsură. Volumul este destinat citirii printre rânduri, care, deși în mod paradoxal explicite, ne fac totuși să căutăm sensuri multiple.

Iubirea de la rădăcină, poate fi o contracarare a rădăcinii răului?

*„Dacă aş putea să cobor la rădăcina răului
aşa cum scoţi din pământ rădăcina unei plante,
să îl modific acolo în regatul lui,
simplu, să îl transform în bine sau în nimic,
sau pur şi simplu să îl dezactivez
şi să rămână astfel anihilat, inofensiv până ar fi uitat.
Deocamdată gândul coboară la rădăcina răului
şi îmi va aduce veşti...”*

Există însă, şi iubiri calde:

*„Amintirile au rămas cu mine,
ştiu că şi tu ai amintirile tale,
plecarea ta nu va schimba iubirea,
legământul iubirii acelaşi rămâne,
timpul nu va avea niciodată putere asupra lui.
Iubirea ta este deasupra şi dincolo de timp,
iubirea mea înfruntă duşmanul meu de neîubit,
acest etern nemuritor, e sfidătorul timp, priveşte,
îl ignor şi în tăcerea privirii lui, iubirea noastră urcă
dincolo de stele. E mai presus de timp*

O mărturisire spusă dintr-o suflare sau dintr-un suflet... poate e cea mai frumoasă poezie de iubire din această carte cu numele iubire.

Nu putem ignora o altă obsedantă preocupare, cea asupra Timpului, a Clipei, subiecte ce nu puteau să fie ocolite de o poetă care are ca principală temă analizarea interioară a unor precepte care sunt de fapt general valabile. Iată un poem frumos şi calm, plin de metafore, el însuşi o metaforă şi, din nou, pe lângă obsesia timpului, încercarea de a-l încorseta în definiţii, sentinţe:

*„Curge sonor timpul cu secunde care se lovesc unele de altele
iute şi luminând ceea ce devine întâmplat,
lăsând în urmă doar regretul de a fi devenit trecut
fără ca noi să îl fi privit
destul de aproape încât să vedem întregul format din detalii,
care, fiecare putea deveni semnul destinului*

Există în acest volum şi câteva poezii în stil clasic, bine construite, dar insignifiante ca număr în întreaga masă a predominantelor poeme în vers alb.

Lăsăm cititorului plăcerea de a descoperi singur bogăţia de stări care abundă în poemele Ellei Leynard şi încheiem cu un minunat poem:

*„Umblu cu amintirile în ochi şi dacă m-aţi asculta, v-aş spune:
prindeţi clipa şi bucuraţi-vă de ea,
pentru că în timp ce noi vorbim sau suferim,
ea, pur şi simplu, trece*

* Ella Leynard, „Iubirea de la rădăcină”, Editura Fast Editing, 2022

Evelyn Maria Croitoru

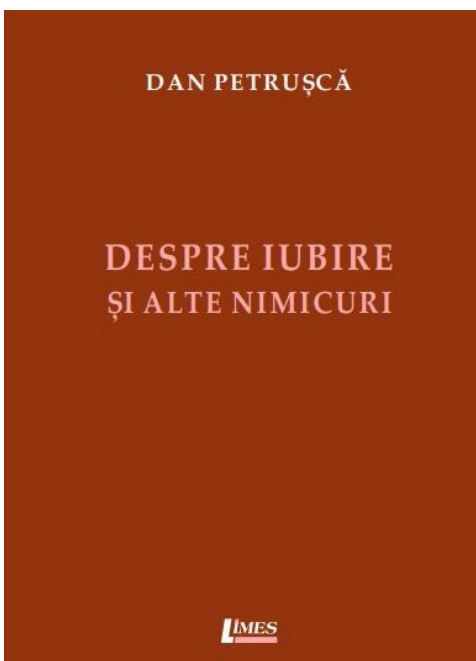

Despre iubire și alte nimicuri, de Dan Petrușcă

În orizontul experienței literare contemporane inițierea unei dezbateri cum este cea propusă de poetul și eseistul Dan Petrușcă cu volumul său, **„Despre iubire și alte nimicuri”**, Editura Limes 2021, poate fi o reală provocare. Cunoașterea, îmbogățirea, aprofundarea, sunt ferestre culturale pe care autorul le deschide cititorului. Privirea din exterior, proiectată către orizontul cunoașterii sufletului, al devenirii creatoare, unice, irepetabile, caută permanența comunicării cu intuiția, cu interiorul intim. Dan Petrușcă este și în eseu, ca și în poezie, un artizan al sugestiei, transferând cititorului emoție permanent înnoită. El are plăcerea *călătoriei*. Plăcerea și puțința, așa spune, de a purta cititorul pe aripile poetului dar și ale exegetului, printr-un spațiu cultural vast, o face cu naturalețe și simplitate, cu bunăvoință și bună-credință, mereu atent la detaliu, fără a pierde din vedere întregul.

Prin prisma orizontului în care s-a format, Dan Petrușcă vede literatura ca pe un teritoriu și o modalitate de cercetare a spațiului și timpului cultural de ieri și de azi. Absolvent al Facultății de Litere, secția Limba și literatură română – Limbași literatura latină, Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași, a fost redactor al mai multor ziare și reviste de cultură; în prezent este redactor al revistei „Vitriliu” din Bacău. Este membru al Uniunii Scriitorilor din România, Filiala Iași și are publicate mai multe cărți de poezii și eseuri. Activitatea sa publicistică însumează în jur de treisute de cronici, eseuri și mici studii literare.

Ideile și diferitele ipostaze ale iubirii în literatură sunt supuse unei minuțioase analize și prezentate într-o nouă dimensiune. Plecând de la premise că iubirea înseamnă cunoaștere, autorul propune restituirea și reconfigurarea imaginii acestui sentiment în formulările și raporturile descrise de marii cugetători. Este un bun pretext de a răsfoi literatură universală și a ne invita să aflăm, sau să ne amintim, rolul deosebit al scrierilor în evoluția literaturii cu tema iubirii, ponderea și necesitatea ei *semper et ubique*. Articulând adevărurile despre iubire, autorul ne propune diferite modele dar și o

dimensiune proprie, în care se simte fibra intelectuală a cercetătorului în relație intimă cu întrebarea și căutarea, Dan Petrușcă reformulează, exemplificând, marile teme ale iubirii, concepte literare și filosofice, poveștile de dragoste esențiale, manifestate în diferitele ei forme, de la ludic la extaz, de la romantic la tragic. Autorul supune atenției cititorului ipoteze, moduri de înțelegere, subliniind rolul hotărâtor pe care-l are aici registrul modelării cultural individuale.

O diversitate a sentimentelor și a manifestărilor, iubirea, ura, blasfemia, fascinația, antrenate pe creștele avântate ale marilor gânditori ai lumii, cu ferestrele deschise către cunoaștere, îndoială, trăire, dimensiuni unice sau repetitive, constante sau variabile, diferențiate și ierarhizate, toate acestea constituie, de fapt, identitatea, originalitatea cărții. Pe temeiul lor se structurează, dincolo de particularul exemplului, generalul conceptului.

Dar oare, ar putea condiționa ceva orizontul de înțelegere al cititorului atunci când vorbim de o reconstituire a unui atât de bogat și vast teritoriu cum este cel abordat de eseist? Cu siguranță, nu. Dimpotrivă, Dan Petrușcă deschide calea spre explorarea unei structuri de idei și semnificații și oferă o grilă de înțelegere necesară și utilă, cu o rezonanță amplă și cu un chip proaspăt, viu. Țesătura realizată de autor din împletirea eseurilor cuprinse în acest volum sunt produsul minții unui veșnic explorator. El prezintă tema dragostei și din perspectiva resituării în dialectica modernă a conceptelor comparative, precum cele ale controverselor, ale disputelor literare. Semnificativă este aici atitudinea creatoare de noi căi de abordare, de noi posibilități de interpretare a textului literar. Este de remarcat raportul polemic în care autorul se situează față de adepții sinonimiei iubire / dorință sexuală.

Din operele unor mari scriitori, autorul desprinde însemnătatea literară pentru prezent dar și pentru posteritate. Platon, Socrate, Aristotel, Protagoras, Freud, La Rochefoucauld, ori Petrarca, Boccaccio, Heidegger, Octavio Paz, Nicholas Saharov, Mihai Eminescu, Mircea Eliade, Garcia Marquez sunt *prieteni* cu care Dan Petrușcă împarte profunzimea judecăților. Pe ei se sprijină și reușește să ofere o nouă perspectivă, bogată în argumente, temeinic cercetate. Eseistul definește criterii de evaluare a spațiului literar *iubire-romantism*, punând în lumină ideea valorii artistice individuale în contextul, mai larg, al evoluției literaturii în ansamblu. Interesează în analiza eseistului mișcarea de iradiere a fenomenului *iubirii*, de proiecție a direcțiilor, consecințelor și interpretărilor. Suflul poetic de o frumusețe unică analizat în *Cântarea Cântărilor*, de pildă, impresionează prin puritate, sensibilitate, acționând subliminal, generând răspunsuri, impulsuri afective ale unei profunde senzualități și deplasează spre contemplare simțămintele omenești. Prin puritatea și desăvârșirea sa, iubirea poartă în sine forța de sugestie și transformările pe care le provoacă. Pe de altă parte, avatarurile, blasfemiile, codurile, misoginismul, LGBT-ul, sub lupa atentă a autorului, constituie tot atâtea prilejuri și motive pentru noi analize susținute de trimiterile la marea literatură, la filosofie, la psihologie, cu deplasarea accentului de la obiectul cercetării la modul reprezentării acesteia, cu infinitele variante / intervenții ale autorului. *Iubirea e o rămasășă din Paradisul pierdut, este picătura de dumnezeire din om*, mărturisește autorul, evoluția concepțiilor despre temă se dovedește a fi una de la timpul biblic al *Cântării Cântărilor* la cel contemporan, iar citatele oferă vitalitate valorilor, într-o sinteză a gândirii. În planul cunoașterii acestor adevărate esențe, tratările abordate de Dan Petrușcă devin, prin abstractizare, concepte universale cu o dimensiune ontologică.

Recomand cititorilor cartea *Despre iubire și alte nimicuri*, în care Dan Petrușcă adâncește cu *nimicurile* sale analiza diferitelor ipostaze ale iubirii, stabilește conexiuni interesante în procesul lor evolutiv, crează punți de înțelegere între diferitele interpretări, oferă o nouă justificare alegerii temei, evaluând noul prin ochiul expresiv al esențelor clasice la care se raportează constant.

Petre Constantinescu

Ut pictura poesis Ștefan Luchian Oglinda din noi

Ține de domeniul evidenței (cu alte cuvinte: este un adevăr elementar) faptul că succesiunea formulelor artistice, a mijloacelor de expresie, a stilurilor etc., nu este – nicidecum – întâmplătoare... Mai exact spus, (ea) nu este – pur și simplu – „rodul” spiritului novator al creatorilor de artă – fie că vorbim despre literatură, fie despre muzică, fie despre pictură ș.a.m.d. Întrucât orice operă de artă are – înainte de toate – un semnificativ „eșafodaj” teoretic...

Doar adoptarea unei astfel de perspective – complexe – face cu puțință înțelegerea locului și a rolului – cu totul și cu totul aparte – pe care „portretul” și, respectiv, „autoportretul” îl ocupă, îl au în opera lui Ștefan Luchian... Și – implicit – ne poate „edifica” asupra „raportului” dintre cele două...

Nu întâmplător „trecerea” de la „portret” la „autoportret” s-a produs la confluința dintre „tradiție” și „modernitate”... Întrucât acum se realizează și „trecerea” de la un sistem de gândire (un sistem filosofic) la altul și de la o metodă (de cercetare) științifică la alta. Astfel, „epoca” de la sfârșitul secolului al XVIII-lea și începutul secolului al XIX-lea se caracterizează prin înflorirea „artei portretului”, fiindcă aceasta presupune – ca „metodă” de gândire „deducția”, iar ca „stil” de lucru „observația”. Cea dintâi („deducția”) a fost „fundamentată” – (după) cum (bine) se știe – de (către) marele filosof francez Rene Descartes (cu celebrul său „Discurs asupra metodei”), iar cea de-a doua („observația”), de către naturalistul Georges Cuvier, creatorul paleontologiei. În absența acestor două contribuții teoretice – esențiale – atât realismul literar – al lui Honore de Balzac – cât și cel plastic – al lui Camille Corot, Gustave Courbet și Francois Millet – ar fi fost de neconceput. Iar de toate acestea, Ștefan Luchian – un om și un creator (de artă) cu un mare orizont cultural și cu o sensibilitate deosebită – nu a fost – nicidecum! – străin... Mai mult decât atât: el a avut prilejul să ia contact cu toate aceste „realizări” – filosofice, științifice, artistice – în chip nemjlocit, în vremea „șederii” sale în Franța...

Iar „trecerea” de la „doric” la „ionic” în arta românească și universală a fost „condiționată” – (după) cum (bine) se știe – de „viziunea” – profund modernă – asupra lumii, a vieții, a lucrurilor – adusă de (către) Henri Bergson („Materie și memorie”, „Datele imediate ale conștiinței”, „Evoluția creatoare”) – părintele „intuiționismului” (pentru că – în concepția filosofului francez – „intuiția” are o natură total deosebită de cea a rațiunii) – și de (către) Sigmund Freud („Introducere în psihanaliză”), cel care a instituit „tehnica” prin care putem „explora” inconștientul...

Așadar – și într-un caz și în celălalt – asistăm la aducerea în prim-plan a subiectivismului... Care nu este altceva decât „resortul intim” al operei lui Ștefan Luchian, George Bacovia, Vincent van Gogh...

Și astfel ajungem – în modul cel mai firesc cu putință – la „autoportrete”... Al căror corolar este – în ceea ce-l privește pe Ștefan Luchian – celebrul său „ZUGRAVUL”... Iar în ceea ce-l privește pe Vincent van Gogh, la fel de cunoscutul său „AUTOPORTRET” din toamna anului 1889...

Dincolo – însă – de tot ceea ce s-a spus despre „ZUGRAVUL” lui Ștefan Luchian, (eu) aș vrea să atrag atenția asupra următorului „detaliu”... Titlul – deloc întâmplător – al „ZUGRAVULUI” (lui Ștefan Luchian) nu este – nicidecum – sau nu este în primul rând – expresia proverbialei „modestii” ce l-a caracterizat – întotdeauna – pe Ștefan Luchian – omul și creatorul de artă... Iar „sugestiile” pe care le include acest „titlu” – deosebit de semnificativ – decurg din analogia (sa) cu Pictorul de Biserici... De altfel, Ștefan Luchian a fost el însuși un foarte talentat Pictor de Biserici (la București la Alexandria, la Tulcea)... Chiar dacă această „muncă” nu i-a făcut prea mare „plăcere”... Întâi, pentru că l-a „îstovit” iar apoi, pentru că nu a fost „plătit” așa cum s-ar fi cuvenit... Dar – dincolo de aceasta – „ZUGRAVUL” – adică Pictorul de Biserici – mai înseamnă ceva, înfinit mai important... Pornind de la faptul că acești Pictori de Biserici nu și-au semnat – aproape niciodată – opera, preferând să rămână niște „anonimi”... Iar pornind de aici, putem – ușor – întrezări o altă trăsătură definitorie a personalității – umane și artistice – a artistului: anume „facultatea” lui Ștefan Luchian de a se „transfera” cu totul – pe sine – în operă... De a se identifica cu aceasta... Atât de puternic era acest sentiment în cazul lui Ștefan Luchian, încât el se simțea – efectiv – contopit inclusiv cu „peisajul” pe care dorea să-l immortalizeze în pânzele sale... Iată ce scria pictorul unui prieten, pe vremea când se afla în Moldova, la Moinești: „Vei râde, dar simt că (...) peisajele mă iubesc (...)”

Iar acum putem trece – în fine – la identificarea „punctelor de convergență” existente între „Zugravul” lui Ștefan Luchian (pe de o parte) și „Autoportretul” lui Vincent van Gogh de la sfârșitul anului 1889 (pe de altă parte)...

Dincolo de „poziția” adoptată de artist în momentul în care și-a servit drept „model” lui însuși – cele două excepționale „autoportrete” sunt – de fapt – o extraordinară sinteză a tuturor „perspectivelor” posibile – în astfel de cazuri (față, spate, profil)... Întrucât înseși „trăsăturile” surprinse pe pânză sunt o astfel de „sinteză”. La fel de important este – în ambele „autoportrete” – și „fundalul” pe care se proiectează acestea... Întrucât există o corelație deplină între acest „fundal” și „subiectul” portretizat... Deoarece „funcția” primordială atât a „fundalului” cât și a celor două „autoportrete” nu este aceea de a „zugrăvi” o anume ființă umană, ci dimpotrivă, aceea de a „transmite” o emoție, o trăire lăuntrică, o stare de spirit... Iar „arta compoziției” nu face altceva decât să „completeze” – la modul superlativ! – „valențele” celor două „autoportrete” (cel al lui Ștefan Luchian și cel al lui Vincent van Gogh)...

*

Noi am aflat despre „povestea” – plină de „izuri” tainice – a lui Narcis (tânărul de o rară frumusețe care s-a îndrăgostit de propria sa imagine oglindită în apă, (și care a murit tânjind după acest chip intangibil) din „Metamorfozele” lui Ovidiu... După cum (bine) se știe... Dar creatorii de artă ce au folosit-o drept „izvor de inspirație” (în propriile creații) au adăugat „mitului oglinzii” mereu alte și alte semnificații, tot mai moderne... Astfel explicându-se și faptul că el a fost reluat de doi dintre marii întemeietori ai artei moderne: Stephane Mallarme și Paul Valery...

*

Oricât de paradoxal ar putea părea – pentru unii – inclusiv „peisagistica” se resimte – puternic – de „trecerea” de la „deducție” la „intuiție”, de la „observație” la „introspecție”... Pentru că – spre deosebire de descrierile de natură – așa-zis „clasice” – din „pastelurile” lui Vasile Alecsandri („Sfârșitul toamnei”, „Miezul iernii”, „Oaspeții primăverii”, „Concertul în luncă” etc.), ori din „idilele” lui George Coșbuc („Noapte de vară”, „Vestitorii primăverii”, „Toamna”, „Vara” ș.a.), sau din „peisajele” lui Theodor Aman („Peisaj cu rațe”, „În grădina artistului”, „Cu barca pe lac”, „Peisaj cu case”, „În grădina pictorului”, „În parc”, „La Sinaia”, „Lectură pe o bancă în Cișmigiu” etc.) – care sunt pur descriptive, reci, impersonale – cele ale lui Ștefan Luchian („Iarnă în Filantopia”, „În fundul curții”, „Ghereta din Filantopia”, „Sălciile de la Chiajna”, „Lunca de la Poduri”, „Poteca spre cimitir”, „După ploaie”, „La capul satului” ș.a.), ale lui George Bacovia („Pastel”, „Amurg de toamnă”, „Amurg de iarnă”, „Toamnă”, „Nocturnă” etc.) sau (cele) ale lui Vincent van Gogh („Piersici în floare”, „Un cuplu în parc și un brad albastru”, „Livadă în floare cu plop în prim-plan”, „Curtea spitalului din Arles”, „Câmp verde de grâu cu chiparos”, „Câmp de grâu cu chiparoși”, „Livadă de măslini”, „Noapte înstelată” ș.a.) sunt – dimpotrivă – profund „subiective”...

În terminologia propusă de (către) Alexandru Philippide, „saltul” acesta de la „obiectiv” la „subiectiv” a însemnat – în fapt – „trecerea” de al „sentimentul frumuseții naturii” la „sentimentul împrietenirii cu natura”... Urmarea? La Ștefan Luchian – ca și la George Bacovia ori Vincent van Gogh – natura exprimă „stări sufletești”... Descrierea propriu-zisă (a naturii) fiind înlocuită cu proiecția propriilor stări sufletești asupra peisajului... Este ceea ce Charles Baudelaire numea „tehnica corespondențelor”... De aceea Paul Verlaine vorbea – în celebra lui „Artă poetică” – despre necesitatea înlocuirii „elocinței” cu „sugestia”... Poezia – dar nu numai poezia, ci arta în general, așadar, inclusiv pictura – trebuind să „trezească” – în sufletul nostru, al iubitorilor de artă – doar „stări muzicale”... De unde și celebrul „îndemn”: „La musique avant tout chose”... Iar Stéphane Mallarmé spune – și mai tranșant – în „Crise du vers” – că poezia – deci și pictura (și muzica) nu trebuie să „denumească”, ci doar să „sugereze”... Pentru că – fie în „punctul (ei) de plecare”, fie în „punctul (ei) terminus” – arta trebuie să „oglindească” o „stare de spirit”... Perspectivă din care însăși „paleta cromatică” trebuie (complet) reconsiderată... După cum a demonstrat Arthur Rimbaud, în „Voyelles”... Nu întâmplător Eugen Lovinescu a spus (în „Istoria literaturii române contemporane”) că George Bacovia este creatorul „poeziei de atmosferă” din literatura română... Iar eu sunt tentat să cred că ceva (absolut) similar se poate spune și despre Ștefan Luchian... Fiindcă și marele maestru al penelului – care a fost Ștefan Luchian – a fost creatorul „picturii de atmosferă” din arta (plastică) românească... Așa – doar așa! – se poate explica faptul că în „peisajele” lui Ștefan Luchian, George Bacovia și Vincent van Gogh ceea ce (ne) reține (cu deosebire) atenția este nu pitorescul „cadrlui de natură” imortalizat într-o creație artistică sau alta, ci doar „starea de spirit” pe care (acesta) o sugerează... Și nu trebuie – deloc – să ne surprindă... Deoarece – întotdeauna – „natura” a fost – din punct de vedere estetic – „polivalentă”...

După cum a demonstrat (și) Lucian Blaga într-un eseu din volumul „Ferestre colorate” (1926)... Astfel explicându-se faptul că: „Fiecare curent (artistic) se crede (...) cel puțin cu un pas mai aproape de natură, decât curentul premergător” (reprodus după vol. „Zări și etape”, Ed. Minerva, buc., 1990, pag. 227). De ce? Întrucât „polivalența estetică înseamnă că natura poate să fie pusă în legătură cu variate valori și realități spirituale” (L. Blaga, vol. cit., pag. 228).

Însă din „considerațiile” lui Eugen Lovinescu – pe marginea poeziei bacoviene – ar mai trebui – cred – să (mai) reținem ceva, extrem de important și anume faptul că tocmai

în crearea unei „arte de atmosferă” rezidă originalitatea deosebită a acesteia... Observație care – nu mă îndoiesc! – poate fi aplicată și operei lui Ștefan Luchian... Iar – la rândul ei – originalitatea aceasta – accentuată – face imposibilă circumscrierea operei lui Ștefan Luchian (sau a celei lui George Bacovia ori a celei a lui Vincent van Gogh) într-un anumit curent artistic... Concluzia? Astfel de creații artistice sunt absolut singulare... Sau – cum spunea George Călinescu cu referire la Mihai Eminescu – sunt NEPERECHE... Pentru că ele sunt expresia unui anumit „aspect al eternității”... Cum spunea Mircea Eliade (în vol. „Oceanografie”)... De ce? Pur și simplu pentru că opera lui Ștefan Luchian este un magnific „aspect (...) al vieții spirituale” (reprodus după vol. „Oceanografie”, Ed. Humanitas, Buc., 1991, pag. 31)... Ca și opera lui George Bacovia sau opera lui Vincent van Gogh... De unde și dezideratul originalității... Fiindcă un astfel de creator de artă „nu imită nicio formă a vieții”; întrucât el „nu vrea (ca) să fie nimic altceva decât el însuși (...)” (Mircea Eliade, vol. cit., pag. 32).

*

În materie de literatură, epoca modernă a adus cu sine – în primul rând – proza subiectivă, psihologică – cu (o) narațiune la pers. I sg., cu (un) personaj – proză ai cărei „ctitori” sunt – în plan universal – Marcel Proust (cu celebrul său ciclu romanesc „În căutarea timpului pierdut”) – iar în plan național, Camil Petrescu, Hortensia Papadat – Bengescu și Anton Holban... După cum (bine) se știe... Proză pe care Nicolae Manolescu o numește („în „Arca lui Noe”) – atât de sugestiv – proză „ionică”... Sunt ferm convinși că – în mod absolut similar – și pictura lui Ștefan Luchian ar putea fi considerată (tot) o „pictură ionică”... Pentru că – și în cuprinsul operei sale – adevăratul „personaj” nu este nici peisajul, nici natura statică, nici țărânul român, nici florile ș.a.m.d., ci (este) ființa lăuntrică a pictorului, a creatorului de artă... Cu întreg „noianul” ei de gândiri și simțiri... Totul având – la Ștefan Luchian – o puternică amprentă metafizică... Fiindcă Ștefan Luchian a întrupat – în cel mai înalt grad – ceea ce Mircea Eliade numește „gândirea vie”... Așa se face că opera lui Ștefan Luchian – în ansamblul ei – nu este altceva decât „rezultatul” gândirii pictorului (creatorului de artă) asupra „unei probleme finale (moartea, neantul, sensul existenței), sau a unei întrebări tulburătoare (Dumnezeu, sufletul etc.)” (reprodus după vol. „Oceanografie”, Ed. Humanitas, Buc., 1991, pag. 57)...

*

Pentru că – în fond – „autoportretele” (fie cele plastice, ale lui Ștefan Luchian ori ale lui Vincent van Gogh, fie cele lirice, ale lui George Bacovia) nu sunt altceva decât expresia artei „ionice”... În vreme ce „portretele” – din contră – ale artei „dorice”... Cu mențiunea că „doricul” și „ionicul” nu se exclud (reciproc), ci coexistă (armonios)... Dovada cea mai elocventă în acest sens fiind chiar numărul (relativ) mare de „portrete” (alături de celebrele „autoportrete”), atât din opera lui Ștefan Luchian („Cap de bătrân”, „Safta Florăreasa”, „Alecua Literatu”, „Scurteica verde”, „Lorica”, „Moș Nicolae Cobzarul”, „Spălătoreasa” etc.), cât și din cea a lui Vincent van Gogh („Pescarul”, „Femeie stând la masă în Cafeneaua Tambourin”, „Portretul lui Moș Tanguy”, „Zuavul Milliet”, „La Mousme”, „Poștașul Joseph Roulin”, „Arleziiana”, „Madame Ginoux”, „Doctorul Gachet” ș.a.).

Iată – așadar – o dovadă – (absolut) elocventă – a modului în care – în cuprinsul uneia și aceleiași creații artistice – o creație profund modernă, de altfel – „doricul” poate coexista – în modul cel mai firesc cu putință – cu „ionicul”...

Nicolae Ioan Dragu

Autofuncțiune și inventarea posibilului*

În ultimul timp, poezia, univers de stări sufletești risipitoare, gravitează dintotdeauna în teluricul arlechin înconjurat de dragoste și neazuri, învoluate în înger și demon, în grație. Se pare că neoromantismul cu tentă rațional modernă caută sentimente orchestrate de contopirea cu emoțiile, complexitatea stărilor poeziei deosebindu-se prin fastuozitatea de labirint. Vraja, ademenire, autenticitatea încremenirii în anumite stări cu curgere din versuri, melopeic violetă, chiar și fără să descopere ce e cuvenit universului imaginar, acestea nu pot fi excluse apriori o patologie modificându-se, desfăcându-se din mersul scrisului, dezvoltă unele irealități rezonabile.

Apollinaire are undeva în neștiința respingerii a datelor simțurilor, un vers magistral: „Florile în ochii mei redevin flăcări.” Ceea ce pare să solidifice construcția rapsodică a rotundului poetic de exprimare feminine, e înde aproapele freamăt în sintagmele fortuite. Un mod de a trăi între exuberanța iubirii și apanajele durerii la un anumit model orientativ: „Mai sper și vreau ca dorul să nu doară,/ Să fiu iubită și din nou să pot iubi,/ Chiar dacă sunt ca soarele la apus,/ Aș mai avea puterea de a străluci!”

Frumosul simplu, dezlănțuitor de nostalgii virulente nu-i poate stăpâni potopul iubirii compensate de vilaietul imaginar. Iubirea despletită din norii suferinței se dăruiește prin apa ne iubirii, cu apărarea elementelor naturale sporite în sedimentul stării de suburban. În conștiința existărilor patetice, omniprezența dorului cântat de toți poeții lumii, eminescianismul o domină cu esențe lirice: „Pentru acești ochi chiar aș muri/ Să-i văd în viață zi de zi/ Iubirea-aș pune-o la picioare/ De mi-ar permite mândra floare”. Odată cu poema „Amintiri cu rămas bun” se dezvoltă subascuns continuul song elegiac al sufletului combinate cu părți de vis, nebunie și trup.

Instalată la masa rezonanțelor diasporene, scrie ceea ce simte, obiectele aplanează în personaje virtuale: „doar cioburi/ stinse în colburi”... „trecând peste furtuni/ Am pus un pod de flori/ Pe-ale vieții leziuni”. Descoperirile vechi, trezite la viață „când luna celestă veghează”... „iar pescărușii ce fac rotocoale în zbor/ Se urcă și coboară din mare la nor”, tocmai pentru că toate alcătuiesc acolo în trup inimaginabil de vii, arată că jocul de-a visul importă cu totul alt balsam în pretenția de strictă originalitate: „În gânduri pierdută/ Ușor visătoare/ Mă plimb/ pe a mării/ îngustă cărare”, cu siguranța înstăpânită de un sediment aporia cerebral.

Distanța pe care o așază pe Rona Broich poezia, este atât glasul răsunător al autorității poetice-practică a mimetismului romantic și simbolist literar românesc,

culminante la vremea lor, cât și autonomia dintre sine și lume păcătuind prin scriitură: „Din inimă a plecat/ Hoinar un zâmbet,/ S-a așezat pe buza-ți tremurândă/ Te-a cucerit cu vraja-i creionată/ Un infinit de dragoste flămândă”. Un peisaj cu Marea Roșie, care nu mai oferă calea altui Exod. Poeta recunoaște abisul: „Vreau să rămân pentru o vecie/ Nemuritoare în lumea/ cerească!”

Ființele în create surâd în realitatea ei într-o oglindă de neclintit, parcă s-o incite și mai mult în căutarea Canaanului de acasă, în nădejdea că este nealterat, virtual, nepătruns de starea moartă a spiritului diasporei. Retragere, renunțările, atacurile ei succesive, îi insuflă minciuna existenței festive, în fața datului temei explicative caracteristică a dorului, discerne explicațiile în conținutul interiorizat sinelui ca limbaj poetic.

Ironia descoperită agale, constant permisiv, se vrea o candoare plăcută a devoțiunii poetice: „Zâmbetul tău rămâne peste veacuri/ Privirea ta îmi despletește doruri/ Săruturile toate cu buzele fierbinți/ Le strâng într-o batistă și le voi face noduri!” Judecățile poetice emise cu privire la partener, pictorialul în definițiile armonizate, dă lecturii un gust de patetism siropos.

Tot ceea ce se manifestă în jurul său duce la o cerință pe care nu și-o mai înțelege în jurul aparenței și realității concurând necorelatul, indus în gustul pentru abstract. Nesiguranța, totuși, între cucernicie și impunere de apetit o îneacă în proporțiile magice ale ironiei degajate, pe de altă parte, rezervele de trăsături românești, îi completează tabloul celei mai empaticе femei. Dorința îi este impecabilă, să-i fie „lui” curcubeul, râul lin, zâmbet, lumină, se încheie cu o dorință năvalnică: „Să ne unim ca apusul de soare/ Când din cer sărută pământul/ Să radiem cu o caldă lumină/ Să nu rupem nicicând legământul.” Privind judecățile emise în castrele unor definiții patetice poetice, explică rolul feminin în domeniul atracției universale în funcție de cantitățile prin care se explică.

Pare că nu întotdeauna arta expresiei e cea mai plăcută, garantă a compoziției, e acceptată totuși, cu ușoare imprevizibilități estetice rezolvat în două moduri: dificil și aleatoriu. Mai mult, predilecția pentru dublul avatar al iubirii platonice și al dragostei erotizante, îi dă măsuri de direcție independentă în aversiune. I-ar fi necesar un cubism de meditații estetice sau de „cugetare pură”, ca o desprindere de obiect și de vis, în contrariile distincte eticului existențial insolent. Furia aparențelor, contrastele unor culori complementare, cată limbajul luminos, în cultul aparențelor adună cu ambiție carteziană designul percepțiilor culturale filtrate în timp.

Tinderea poetei este să devină o noțiune din imperioasa nevoie de trecere în real. Lucrurile se repetă galopate, generează o figură făcută din lucruri, trup și suflet, încât elementele care îi constituie caracterul individual se reprezintă prin dramatism: „Un trandafir sublim este femeia fină./ Ea înflorește numai odată cu iubire;/ Este curtată și dorită de fluturi o duzină -/ Acceptă doar pe cel ce îi dă strălucire!”

Fără îndoială că își atestă substituirea unor realități numai ale lumii, fără o revărsare deschisă sentimentală. Gândește pânda, aventura, limbajul coerent ce-o poartă prin reminiscențele recrudescențe ale imensei literaturi.

* Ronja Broich Ronia, „Culorile iubirii”, poeme, Editura Moroșan, 2023

Dinspre efemeride poleite la valori autentice*

Istoria literară respiră, în raport cu critica, preferata multora, nu numai prin tratatele de sute de pagini, ilustrând în diacronie, curente, epoci, autori, grupări, ci și prin descoperirea **noului** în noianul de documente, arhive din biblioteci, grație **epistolelor**, în special. După ce a explorat trecutul (și prezentul) din Dâmbovița, Giurgiu, București, iată că Nicolae Scurtu s-a orientat spre axa

Slatina – Craiova, prin volumul *Cercetări literare. Scriitori și publiciști din Oltenia* (Editura Arena Artelor, Slatina, 2023), favorizat și de postura de semnatar în gazeta „Linia întâi”. Autori reputați induși în scenă: Alexandru Busuioceanu, Dimitrie Caracostea, Dem Teodorescu, Ion Biberi, Nicolae Iorga, Alexandru Dima, Radu Gyr, Petre Pandrea, Pan M. Vizirescu, N. I. Herescu, Mihail Dragomirescu, implicați în epistole cu alți confrăți, reviste („Convorbiri literare”, „Ramuri”, „Revista Fundațiilor Regale”, „Viața literară”, „Bilete de papagal”, „Drum drept”, „Lumina nouă”, „Crainicul Bucovinei”), ziare („Pământul”).

Țelul depistat de noi – restabilirea scriitorilor și a publiciștilor „uitați”, înecați de vremuri, parafrazăndu-l pe cronicarul moldav... Nu puține **adevăruri, aspecte inedite**, ce îmbogățesc fie bibliografia, fie panopia beletristică a subiecților abordați / investigați. Dar, în fond, ce *merit* au aceste forme ale literaturii de frontieră? Că fac lumină cu privire la debutul literar (la Alexandru Dima cu *Despre însușirile frumoase ale poporului român*; la Sabin Velican), la relațiile cu contemporanii, ținutul natal / vizitat / respectat de dincolo de Olt, reședința de județ, Bănia, precum și la recuperarea / descoperirea unui text necunoscut ori vreo cronică a cuiwa (la Pan M. Vizirescu). Concret, în corespondența Alexandru Busuioceanu cu Mircea Eliade se pune accentul pe motivele *boală, mit*, utilizarea unui text în franceză, valoarea incontestabilă pe plan mondial a rezidentului cărturar din Chicago, apreciat – punctează cercetătorul sus-numit – și de Eugenio d'Ors, iar în aceea cu Marcel Romanescu, contează intenția expeditorului de a se angaja voluntar în armată. De reținut și colaborarea lui Const. Lucreția Vâlceanu la „Bilete de papagal”, „Viața literară”. Ion Biberi nu-i uită pe mentorii, profesorii săi G. Călinescu, Tudor Vianu, Constantin Rădulescu Motru, Nicolae Iorga, E. Lovinescu, Ion Petrovici. Menționând alte fapte, premiul de o mie de lei primit de Petre Pandrea, referirile la gruparea Adonis, datorită lui Emil Vora, și un laudatio pentru dascălul Elena Sârghie, un model – se entuziasmează istoricul literar – de remarcabil destin literar, de cu totul altă factură se prezintă comuniunea dintre tradiționaliștii, gândiriștii Radu Gyr și Nichifor Crainic. Se revelează invitația lui N. I. Herescu adresată lui Nicolae Iorga de a scrie la Revista clasică, un periodic de provincie, ca și eseul („excelent”, consideră Nicolae Scurtu) ivit din neant al lui Demetru Iordana (*Despre desăvârșirea în artă*), autor al cărții *Fata doctorului Ambrozie*, comentată de Șerban Cioculescu („foarte remarcabilă – sic!, n.n. – carte de debut”), Perpessicius („text de succes și de viitor”), Vladimir Streinu, Pompiliu Constantinescu, Alexandru Piru. În fine, semnalăm și mesajul lui Traian Păunescu – Ulmu către criticul Mihail Dragomirescu. Neobositul și vivacele istoriograf contemporan mai scoate la iveală o poezie a aceluiași domn Ulmu, o scrisorică a lui Const. D. Fortunesco către Nicolae Iorga și un fel de reportaj al lui Ion Șugariu, cu ocazia unui popas în Vâlcea, despre Căminul de ucenici. Se succed *agreabil*, deloc anodin, acte / fapte / detalii minore, dar inevitabile, niște efemeride ambalate artistic, vezi ziarele „Crainicul Bucovinei”, „Pământul”, care dau culoare istoriei literare, ingrediente, până la urmă, stringente. În concluzie, o lucrare alertă, cu figuri literare și jurnalistice (de-ale locului, în special) ancorate atât la pulsul vieții, pe plan zonal și național, prin expansiune concertată, cât și la progresul artelor, mai cu seamă, al celei a cuvântului. Șansă pentru unii oameni de cultură olteni de a prinde **trenul memoriei colective**... Deziderat achiesat.

Lucian Gruia

Ghirlande în orașul de fier

Grigore Curcanu s-a născut în localitatea Copuz-Mușetești, județul Gorj. A absolvit Universitatea de Vest din Timișoara, devenind profesor de limbi străine și a profesat peste 30 de ani ca profesor și director de școală.

A făcut studii și la Universitatea Besançon din Franța, unde a și predat. A publicat, până în prezent, peste zece volume de versuri. Mai scrie: eseuri, romane, proză scurtă.

În prefața cărții, intitulată *Autorul se prezintă*, Grigore Curcanu mărturisește: „Scriu de plăcere, nu vreau să fiu poet, scriu iubirea și sfințenia ei, candoarea femeii iubite, dorul care doare atât de tare, scriu de ochii plini de luceferi ai iubitei și de lacrima arsă în viforul neîmplinirii, scriu că soarta este o nenorocire a viselor.”

Din această mărturisire a autorului, rezultă că tema principală a liricii sale este dragostea. Dar de unde vine titlul cărții, *Ghirlande în orașul de fier*? Există câteva poezii în economia volumului dedicate orașului decăzut. Despre aceste poezii voi vorbi la timpul potrivit.

Așadar să începem cu poezia de dragoste a lui Grigore Curcanu.

Poetul desprinde lecția de iubire de la fluturi, ierburi, păsări, lumini și umbre: „încet-încet am învățat să ne iubim/ ca fluturi/ ca păsări/ ca infinituri/ ca lumini// ne-am prins mâinile/ cu sfială/ simțeam cum se unesc în palme/ cele trei linii/ căldura mâinilor înghețate arde și acum/ fiecare deget/ e un univers de iubire// încet-încet am învățat sărutul/ uitându-ne la firul de iarbă// iubirea/ se naște din umbre și lumină/ din surâsul buzelor pe gura de fragă/ din ochii ce vorbesc/ cât o mie de cuvinte// când înveți să iubești/ îți cresc aripi” (univers de tăceri).

Dragostea, în viziunea poetului, devine platonice: „să crezi mereu că faci parte din mine/ că respirăm aceeași durere// din zâmbetul tău/ îmi iau primăveri/ ne răstignim amândoi/ pe crucea destinului” (respirație duală).

Ființa iubitei este un dar divin: „în fiecare zi/ număr pașii de la mine la tine/ de la mine la mine/ cu fiecare număr/ descifrez o nouă taină a iubirii// (...)// mă așez lângă tine/ încep să număr fir cu fir/ din

pletele tale/ fiecare este un dar primit de la zei” (ecoul luminii).

Dragostea adevărată, în concepția lui Grigore Curcanu este unică: „mai pot/ să respir doar prin frunza ta/ prin visele noastre se face potecă/ te-nchiriez pentru o viață la mine/ cine ești tu/ și cine sunt eu/ de avem/ aceeași suflare// eu simt/ pleoapele tale prin sânge/ din irișii tăi/ s-aprinde lumină stelară/ cine ești/ cine sunt eu/ două lacrimi ovale/ secate de vânt/ renasc din lumina ta/ pierdută pe-o frunză” (închiriere).

O poezie erothanatică tulbură simțurile aprite, incendiate de toamna vieții: „când mi-e dor de tine nu mai respir/ simt vidul cum pune stăpânire pe suflet/ uneori îmi ești vulcan și lavă fierbinte/ mă arzi și te stingi cu roua din mine/ alteori îmi tai rădăcina/ tu dai lăstar din tulpina de toamnă/ de câte ori am murit pentru tine/ nu ai simțit în vis/ bănuți la răscruce” (tulpina de toamnă).

După ce am terminat cu exemplificările din lirica de dragoste a lui Grigore Curcanu, să stăruim o clipă asupra a două poezii incitante. Prima ilustrează arta poetică a autorului, inspirația jucând rolul primordial. Rolul muzelor îl joacă, de această dată, îngerii: „sunt conectat la celest/ la îngeri/ îmi scriu testamentul/ sub lira lui Orfeu/ pe nisipul ud/ cu urme de perle/ desenez cina cea de taină” (lira lui Orfeu)

În a doua poezie se meditează asupra nemuririi sufletului: „sufletul/ nu moare nicicând/ doar primenește/ alte lucruri/ cu aripi albastre// sufletul/ e visul mamei/ când ochii/ primeau/ lumină rotundă// e un sobor/ de iubire/ izvor/ ce curge-n cascade/ foșnet de raze/ aripă/ ce-adună/ și zborul și moartea// sufletul/ cântă/ pe buze de izvoare/ se întrupează/ din nou în altă stamină” (suflet de lut).

Dar de unde vine titlul cărții, *Ghirlande în orașul de fier*? Există trei poezii dedicate orașului decăzut. În mitologia indiană, timpul este circular. Un ciclu, kali yuga, cuprinde patru epoci spirituale în ordine descrescândă valoric: de aur, de argint, de bronz și de fier. După epoca de fier, urmează apocalipsa și ciclul se reia la nesfârșit.

Să exemplificăm cu orașul decăzut care e cenușiu ca asfaltul, doar Moș Crăciun visează puritatea zăpezii: „e oklahoma/(...)// e totul gri/ asfaltul umed miroase a smoală/ tramvaiul zece își calcă ursita// și fumul e gri la coșuri pestrițe/ semaforul face ochede în verde/ încă un pas/ pe zebra călcate-n picioare// Moș Crăciun/ mereu indecis/ dă mită la cer ca alba să cadă/ din griul diurn/ o față/ amanează amurgul pe buze” (oklahoma)

În fața tramvaiului care simbolizează viața, dricul care simbolizează moartea: „tramvaiul roșu/ calcă linii murdare/ vatmanul schimbă macazul/ încă un dric cu popă în față// pasagerii își dau coate/ a mai trecut o stație/ plouă mărunț/ priviri holbate/ își pun nasul în geamul cu pete// dezechilibru total/ încă o curbă/ osii de fier zgârie creieri/ se aruncă bani la intersecții// o slujbă scurtă/ iarăși arginți/ tramvaiul roșu/ și dricul negru/ iubire și moarte” (tramvaiul roșu).

În sfârșit, trimiterea la orașul de fier se face direct: „să nu văd cenușa depusă pe amintiri/ pe tăcere/ să uit de orașul de fier” (transfer de culori).

Concluzie

În comunicare contează ce spui. În literatură, ce spui s-a mai spus, contează cum spui. Acest cum spui în literatură trebuie să fie original pentru că îți determină stilul. Grigore Curcanu scrie original.

Poetul și criticul literar Virgil Diaconu afirmă că tot la zece ani apare o generație poetică și care întemeiază câte un curent literar generaționist (care durează cât generația). Dar există și poezie trans generaționistă, care cultivă valorile estetice clasice. Poezia lui Grigore Curcanu este trans generaționistă.

* Grigore Curcanu, „*Ghirlande în orașul de fier*”, versuri, Editura eLitertura, 2024

Constantin Moșincat

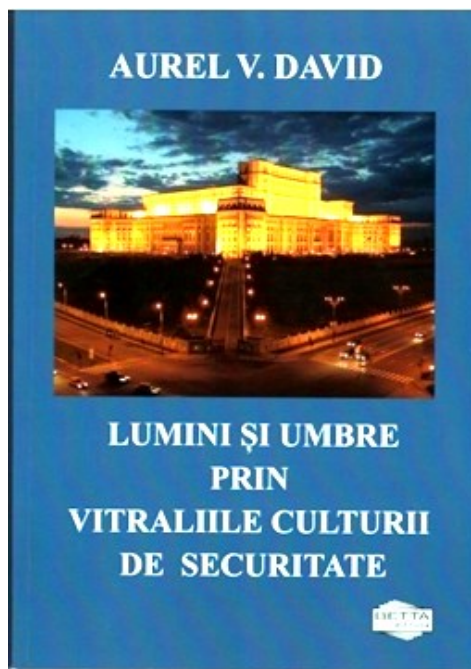
Vitriliul istoric la maturitate

La vremea când l-am cunoscut, 1969, Aurel David era voinicul dintr-a 12-a din LM (Liceul Militar „Ștefan cel Mare”), din Câmpulung Moldovenesc, un ardelean care bătea pe picior ca sălăjenii, cânta la vioară ca moroșenii, dar și primea, ori da raportul ca oștenii! A fost voinicul spre care privea „puștimea” cu admirație (expresia este real acoperită, unii aveau nici 15 ani, eu aveam atunci 16 ani!). Apoi, peste doi ani l-am reîntâlnit în Sala Festivă a liceului unde, viitorul șef de promoție de la infanterie, ne recomanda să urmăm respectiva „specialitate”. Pe traiectoria profesiei ne-am regăsit la „cazematelile” din Oradea, unde tânărul locotenent îi învăța pe ostași orientarea în teren, dar și ce înseamnă rădăcina neamului! Ne-am intersectat apoi la maturitate, prin diferite reviste de specialitate, iar în ultima vreme să vorbim la telefon și să rememorăm tumultul din viață.

*

Puțini au fost aceia care au vorbit și mai puțini au fost cei care au cercetat și identificat rădăcina sănătoasă și viguroasă a neamului românesc, așa cum a făcut-o colonelul conferențiar univ. dr. Aurel V. David, și pe care ne-o prezintă, din perspectiva interesului românului nativ, în *Lumini și umbre prin vitraliile culturii de securitate*. (Ed. Betta, 2024). Cartea document, desfășurată pe 763 de pagini, format B5, se încheie cu o cugetare semnificativă a lui Simion Bărnuțiu (sălăjean la origine): „*cultura e puterea cea mai tare de pe pământ și e o cetate nouă a unității naționale*”.

Dintr-o asemenea perspectivă Aurel V. David definește strategiile de securitate ale României, de la definirea conceptului la soluții și acțiuni practice, operaționale pentru stări de securitate și insecuritate, răspunderi morale, politice și juridice, în condițiile diagnosticate ale națiunii. Numai pe baze

științifice diferențele între competențe profesionale și amatorism politic pot trece puntea spre binele național.

Cele 9 capitole ale cărții, autorul le dedică „*celor ce iubesc națiunile – organizările sociale perene și liantul civilizațiilor – și lucrează din răputeri pentru a le susține dreptul la existență, cunoaștere și apărare, precum și de a construi democrația, ca putere a poporului*”.

Cartea beneficiază de un *Cuvânt Înainte* semnat de colonelul (r.tg.) Filip Teodorescu, care apreciază conținutul culturii de securitate, cu lumini și umbre, ca parte a culturii naționale, în care sensul și profunzimea căutărilor făcute de autor identifică rădăcina patriotismului, ca stare reală a securității națiunii române.

Autorul, în opinia Colonelului (r.tg.) Filip Teodorescu, nu ocolește subiecte, teme, stări, organisme și instituții, ci le pune în fața situațiilor de primejdie, privite din toate azimuturile și le resuscită starea de veghe. Astfel, el ia atitudine față de primejdiile de insecuritate provocate de „războiul româno-român”, care au generat și întrețin sărăcie, corupție, terorism ș.a.

Fin cunoscător al realităților istorice trecute (licențiat în istorie-doctor în știință militară, autorul aduce la judecata istoriei și faptele unor înaintași și, în acest fel, face o reconsiderare a istoriei din *interesul neamului românesc*, prin dezbrăcarea acesteia de factorul politic, oricare ar fi fost. Demnitatea națională se poate redobândi, susține autorul, prin prezentarea reală a măreției și tragediei naționale. Opinie sprijinită cu argumentele autorului.

*

Întrucât ideile cuprinse în studiul respectiv sunt de mare valoare pentru istoria românilor, reiau și întăresc, în sinteză, argumentele folosite de autor, la care adaug unele remarci personale sau puncte de vedere ale altor autori de cărți de istorie.

Autorul deschide această carte prin explicarea, pe baza unor izvoare istorice antice, a ***numelui de român*** într-un capitol de dezbatere de la „**capătul și începătura moșilor**” a etnonimelor – valah, rumân, get, dac – precum și prin reconsiderarea locului de dispunere a capitalei politico-administrative a statului dac.

Numele dac – de o rară măreție și demnitate istorică, precum și o vitejie fără de seamă a fost cinstit de romanii învingători prin ridicarea, în inima Romei, a măreței Columnă, care a eternizat voința unui neam de a trece cu demnitate peste cel mai dureros moment al istoriei sale.

Configurarea hărții europene, cu locuire pelasgă, din Munții Nordici, în deșertul Saharian, locuit de aceea care au creat cultură și civilizație, ca „neam primordial”, prin personaje mitologice: Pelasg (Munteanul/Uranus) și Prometeu. Titanii, sau oameni străvechi ai pământului, numiți de anticul poet-istoric Homer, „protopărinții zeilor și ai oamenilor distinși”, cu înțeles de „tată”, al căror patrie era poziționată la Dunăre, în zona Traciei.

Din această vatră istorică a Traciei, băștinașii și urmașii lor au migrat în „roiuri” pe tot continentul vetrei Europei, întemeind popoarele de la Elada, Italia, Galia– germanică, Iberia-Hispanică, nordul Africii, Palestina. Ei au dus cu ei și cultura și Legile Pelasgine (cum le zice Iordanes, în Istoriile sale), iar legile lui dracos (fiul cerului), au stat la baza codului de 12 legi, sau *Legile lui Zamolxe*.

Autorul dezvoltă un subiect învăluit în mistere: lumea Atlantidei, locuită de urmașii titanilor, după cum amintea Platon, localizată la Porțile de Fier, pe Dunăre. Originea valahă a primelor legi, pe baza cărora s-au întemeiat statele europene, este o importantă argumentare a doctorului Aurel V. David, având în frunte o primă flotă navală a „atlanților”, în încercarea

lor eșuată de a cuceri Atena. Cataclisme, inundații de proporții au acoperit izvoare istorice, din alte părți au ocrotit meleagurile pelasgilor/valahilor, care au supraviețuit ocrotiți de mâna zeilor, în vatra „Geea”, în timp ce alte grupări au emigrat în toate direcțiile sub protecția lui Ares – zeul războiului – fiind cunoscuți ca „arieni” (în sens de nobili, oameni liberi), întemeind Elada, alții spre marea Caspică, făurind India. Alte grupări au format Dacia (Tracia, Scitia), ca expresie „etno-spirituală” a românilor, prin hiperboreeni!.

„În regatul lui Ahteas, care domnise peste hyperboreii din nordul Traciei, au existat cele mai vechi *legi de origine divină*, scrise cu litere, pe o „columnă de aramă”, conform celor rămase de la filozoful grec Platon, întărite de către Herodot, cum că aici s-au născut zeii. Prin aceste consemnări se deduce faptul că băștinașii acestei vetre de locuire, cea mai veche din Europa, „oamenii pământului” au fost geții, din care s-a zămislit întâiul pământean. Conform istorisirilor lui Nicolae Densușianu „get” avea sens de „proprietar”, în care hyperboreenii erau singurii locuitori, în care „Cerul poate comunica cu pământul”, adică acolo unde oamenii pământului, prin Centrul lor spiritual puteau comunica cu Cerul. Autorul descâlcește misterul unor termeni folosind izvoare antice cărora le dă o lată interpretare, inclusiv aceea a primordialității pelasgilor ca popor european, precum și a înțelesului juridic a civilizației și răspândirii lor, ca mlădițe „rupte” din același trup.

Credința Zamolxiană, interzisă sub stăpânirea romană, a fost înlocuită cu cea a cultului soarelui „Dochia” sau „Terra Dacia”, în care „moșiile vecine” se legau ca „vatră, patrie”, aflate în conexiune cu pământul lor, exploatat după „rânduiele vechi”. Evoluția credinței este însoțită de argumentarea numelui de scit/dac/trac/sarmat/geți/daci/ pe baza izvoarelor antice și a deducțiilor logice pentru sau ca o contrapondere la măsurile de „reprimare imperială nemiloasă a numelui de *get* și *dac*, *valah* și *rumân*”, deși ei reprezintă neamul primordial în Europa.

Această concluzie a lui Aurel V. David aș întări-o cu cercetarea publicată de către cercetătorul Mihai G. Netea, *O istorie genetică (incompletă) a românilor*, o sinteză a istoriei poporului român din perspectiva geneticii populațiilor. Cercetarea a fost făcută concomitent de 5 cercetători cuprinzând întreaga planetă. Noi asociem acestor concluzii, drept o dovadă în plus, rezultatele cercetării prin ADN: **„Cam 30% din genetica românilor este populația paleolitică care a migrat în urmă cu 50.000 de ani în Europa – oase de la Peștera Cioclovina și Peștera Muierii.** Acelea sunt o treime din strămoșii noștri. Urmează o mare migrație neolitică care vine din Orientul Mijlociu și care aduce agricultura și creșterea animalelor și care formează unele dintre cele mai înfloritoare culturi neolitice din Europa pe teritoriul României, cultura Vinca, cultura Boian și mai târziu, în neoliticul mijlociu, cultura Cucuteni care este, probabil, cea mai impresionantă cultură neolitică europeană, în care satele ajung să aibă până la 50.000 de locuitori, impresionant de dezvoltate. Aceste culturi neolitice sunt responsabile pentru jumătate din genetica noastră. Deci noi putem spune că pe jumătate, strămoșii noștri au fost cultura Boian, Cucuteni – care sunt foarte înrudite – cultura Hamangia, știți Gânditorul de la Hamangia.”

La inițiativa lui Aurel V. David, Revista „*Cetatea Cavalerilor*” a lansat în octombrie 2023 o provocatoare Invitație la dezbateri pe tema **NUMELE DE ROMÂN**, plecând de la afirmația lui Mihai Eminescu „*Român de paradă mi-e rușine să fiu. Naționalitatea trebuie să fie simțită cu inima, și nu vorbită numai cu gura*”.

Iată cum a reacționat prof. univ. dr. Nicolae Dima, stabilit cu mai bine de 50 de ani în America, citându-l pe Arhiepiscopul Carlo Maria Vegano (2023) „*Trezirea conștiinței reprezintă primul pas spre eliberarea de sub conducerea subversivă care a uzurpat cele mai multe locuri la nivel de conducere națională și internațională. Deschiderea ochilor și înțelegerea realității sunt esențiale pentru a afla ce se întâmplă, pentru a denunța lovitură de stat a globaliștilor, și pentru a recâștiga suveranitatea națională și libertățile fundamentale care ni s-au confiscat.*”

*

Pentru mine prezintă mare importanță evoluția relațiilor dintre români și unguri de-a lungul veacurilor, abordată de autor pe fondul resuscitării „*hungarismului*”. Ungurii după îmbrățișarea fenomenului „iacobinilor” au pornit un amplu proces de maghiarizare a numelor nemaghiare. Primul ordin al împăratului Francisc, din 13 noiembrie 1814, referitor la reglementarea maghiarizării numelui, prevedea, cu strâșnicie, ca schimbarea numelui să nu poată fi făcută fără aprobarea autorităților locale și numai în baza unor motive bine întemeiate, ignorarea prezentei hotărâri atrăgând pedeapsa ce se aplică celor ce încalcă ordinele superioare și dispozițiile publice legale. Dar cine ținea seama de voința legii în Ungaria? Reproducem textul semnificativ: „*Dragă Conte Erdödy! La 8 octombrie anul trecut am semnat o ordonanță referitoare la schimbarea abuzivă a numelui în Ungaria. Văd totuși că situația se perpetuează și repet recomandarea mea către cancelaria aulică a Ungariei, pentru a se lua măsurile necesare și a se pune capăt acestui abuz, aplicându-se măsuri legale împotriva celor ce încalcă ordinele mele. Veți da un raport amănunțit asupra măsurilor luate.*”

(Viena, 13 aprilie 1815. Franz, m.p).

Pornind de la afirmația lui Paul Hunfalvi că „*între secuii de azi, o parte este de obârșie românească*” am publicat studiul „*Secuii sunt Moți? Ungurii nu știu cine sunt!*”. Din conținutul acestuia rezultă politica de hăituire declanșată împotriva românilor, de „maghiarizare” forțată a numelui și de obligația de a învăța limba germană, respectiv maghiară! Persecutați de habsburgi, de guvernul dualist – unguresc, românii au făcut exact același lucru, pe care l-au făcut, înaintea lor, maghiarii. Atunci de ce erau prizonieri? În chestie personală spune ministrului, Alexandru Mocioni, deputat în prima dietă de la Pesta, că în dietă Ilie Măcelariu nu e consilier gubernial, nu e funcționar de stat, ci **deputat al țării**, fin lucru să-l știe însă ministrul: „*nu e de invidiat guvernul, care caută printre funcționarii săi numai suflete servile*”.

S-a continuat colonizarea minorităților în întregul Ardeal, dar și căutarea ungarilor oriunde prin Ardeal, cum a fost după dictatul din august 1940, până și printre Moți! În perioada ocupației austro-ungare, foarte rare erau cazurile în care ortodocșii puteau să se înscrie ca proprietari în Cartea Funciară (o altă formă de lipsire de acte drept dovadă). În legea proprietății, cea care avantajează cultul catolic și minoritatea maghiară din Ardeal, se specifică doar imobilele pe care cultul respectiv le-a pierdut în 1948, dar care au fost luate, în marea lor parte, prin abuz, șantaj, și impunere silită, când Ardealul era sub ocupație străină, nu se amintește nimica. Cu toate acestea, imobilele donate de boierii și domnitorii români din Moldova și Bucovina mănăstirilor și bisericilor ortodoxe încă nu au fost retrocedate.

Pe baza Concordatului, semnat de regele Ferdinand I, pe 14 iunie 1920, prin care în România Mare se respectau restricțiile impuse de biserica catolică. Între altele menționăm că Papa „*l-a oprit pe rege de a respecta tradiția ortodoxă de MIR-ungere, și intrarea în Catedrala Neamului, de la Alba Iulia*”, de aceea și-a pus singur coroana pe cap sub baldachinul de la umbra crucii ortodoxe și pentru că și-a botezat copiii în religia ortodoxă a poporului, *i s-a refuzat împărtășania*, chiar pe patul morții! Se plâng catolicii și maghiarii, victimizându-se și strigând în gura mare și astăzi că nu au drepturi și că în România se simt discriminați. Concordatul le-a dat drepturi pe care azi le revendică atât în plan economic, cât și în plan social, religios, cultural etc. Credința statornică a românilor că își vor recăpăta „pământurile, cât și vechile lor libertăți” a menținut lupta aprigă și jertfa nemăsurată sub toate agresiunile străine îndurate de-a lungul veacurilor.

*

Această frumoasă antologie de studii și articole, publicate în întreg sau fragmente în revista *Vitralii – lumini și umbre*, confirmă acribia cercetătorului pe problematica națională și a oștirii țării. El detașează etnicul fondator, băștinaș, nativ – de la origini – și îl identifică pe parcursul afirmării demnității naționale și fără a se fâli cu trecutul imemorial, aduce în echilibru această stare raportată la națiunile înconjurătoare. Este specific scrierii sale identificarea „spațiului spiritual”, suprapus peste cel organizatoric, social, politic, al Patriei sau/și al feudelor în care limba reprezintă factorul determinant pentru promovarea culturii. Având la bază o vastă bibliografie autorul ne poartă prin scena civilizațiilor create pe continentele globului, cu drepturile rezultate din „securitatea comună”. În asemenea context Aurel V. David trece poporul prin „starea de veghe” cu al său simbolul național: steagul. Concluzia autorului este una semnificativă: ***Patria – este icoana sfântă a românilor***, din care s-a născut spiritul națiunii!

*

Pe lângă fundamente teoretice, socio-culturale și credințe, autorul lămurește, argumentat și metodic evoluția rolului și funcțiilor statului, inclusiv prin clarificarea chestiunilor de integrare comunitară și a evoluției fenomenului globalist contemporan. Apoi, prin prisma experienței profesionale abordează aspecte necunoscute, la care a fost martor, cum a fost cutremurul devastator din 4 martie 1977, moment în care pe buzele tuturor se rosteau cu admirație și speranță. Armată, Miliție, Salvare, Pompieri, în timp ce președintele României se afla în vizită oficială în Nigeria, de unde a dispus ca toți „*să stea la datorie*”, iar el să dicteze „**Apelul către popor**”! Ajuns de urgență în țară, a inspectat de îndată toate locurile dezastrului ca urmare a cutremurului de pământ și a dat dispoziția fermă de a „**săpa după orice urmă de viață de sub dărâmături**”, iar pentru căutare „**nimeni să nu doarmă**”. Așa a fost luna martie 1977 o lună în „**misiune de luptă**”, dar care a scos în evidență vocația militarului nativ și bucuria de a sluji cu voință națiunea română.

*

Patria o face „*limba și istoria și religia și tradițiile*”, susținea Spiru Haret, iar conferențiarul dr. Aurel V. David, ajuns la Universitatea ce-i poartă numele eruditului dascăl, creionează portretele dascălilor neamului: Ion Creangă (p.192-202) I.L. Caragiale, Mihai Eminescu – ca a patra dimensiune etno-spirituală, Mihail Kogălniceanu, Nicolae Iorga, Spiru Haret. Acest ilustru tablou este completat de portretele dascălilor pe care „Io, David Aurel, născut la Cheud, jud. Sălaj” i-am avut la școala elementară, liceu, facultatea de istorie, Academia Militară, precum și pe dascălii de conștiință, în studiu fiind introdus Pinteza Viteazul. Astfel Aurel V. David își exprimă remarcabila și aleasa recunoștință și respectul față de acei iluminați care i-au orientat și direcționat viziunea culturală și dimensiunea spirituală spre a ajunge la maturitatea concluziilor.

*

De o importanță aparte considerăm a fi studiul oferit de autor în urma cercetării unor hărți și dezbateri în secolul trecut cu privire la reședința administrativă și capitala spirituală a dacilor de la Sarmisegetuza. El se alătură susținerii făcute de colonelul

topograf Constantin Zagoriț, în ce privește capitala politico-administrativă a Daciei, cu propunerea de rescriere a acestui capitol de istorie.

Pildele marilor bărbați de demnitate națională Horea și Al. Ioan Cuza ocupă un important loc în economia lucrării care necesită citită cu creionul, datorită informației deosebit de bogate, bazate pe o bibliografie atent selecționată și o citare a numeroaselor izvoare puțin cunoscute. Interpretarea evenimentelor, revalorizate de către autor, merită a fi comentate, continuate dezbateri științifice, așa după cum el însuși invită pe specialiștii în domeniu să o facă.

*

Din cuprinsul cărții, pe baza interviului cu foști lucrători din Direcția aV-a informații, Aurel V. David – pe post de reporter dar și de interviuat, în peste 200 pagini – face lumină asupra chestiunii „*acțiunii din exterior asupra României în 1989*”, și în context o privire, fără părtinire, a rolului și îndatoririle ofițerilor de securitate, însărcinați cu „**paza înalților demnitari**”, așa cum el o mărturisește în interviul cu Filip Teodorescu (un excelent ofițer de informații, nativ român), activitate care se bazează, mai întâi de toate, pe informație, necesară prevenirii atentatelor și apărarea prin măsuri de securitate a demnitarilor. Apoi „*legea și modelul*” de pază și protecție a Președintelui țării urma cam aceleași forme ca și paza pecare o făceau ofițerii americani președintelui lor, sau în orice parte a lumii. Toată atmosfera din acel „*zdruncinat decembrie 1989*”, maiorul Aurel V. David l-a trăit între extazul datoriei (având gradul de maior) și agonia (*tregerii în rezervă cu gradul de soldat*) hărțuirii provocatoare a noilor emanați ai *revoluției*. Din exemplele văzute pe „*viu*” de situații limită, la molestare fizică, cazul de pe acoperișul de unde și-a luat zborul Nicolae Ceaușescu, din ordinul generalului cu piciorul în ghips (Atanasie Stănculescu), – unde a fost dezarmat de indivizi ce purtau combinezoane și arme la vedere la **complotul politico-militar organizat cu desfășurător**, în care ofițerii de informații – elita oștirii țării – porecliți, batjocoriți și compromiși ca „*securiști-teroriști*”, asupra cărora deși acționau sub acoperire, s-a tras prin „*strunga steagului*”, semn că au fost trădați și făcuți „*sac de box*” (conform mărturisirii de infanterist, al fiului de țăran, dac din comuna Traian, Gheorghe Stroe, până la tentativa de linșaj și apoi spânzurarea lui Mircea Buie, ofițer de informații la Odorheiul Secuiesc, ori de lichidarea fizică de către așa-ziși „*revoluționari unguri*” a lui Dumitru Coman – șeful securității din Harghita, a românilor aflați la datorie, până la procese fără de substanță, cu verdicte: NEVINOVAT! În apărarea sa, ca și ceilalți inculpați, nu a folosit decât credința că și-au făcut „*datoria, ca obligație profesională*”, iar haina militară era o straie a Onoarei și Demnității!

*

Recomand studiul acestei ample lucrări în medii de specialitate, considerând-o ca pe o lecție potrivită românilor nativi, cum susține autorul, un îndreptar pentru cei care vor să înțeleagă că drumul de la promisiune la legământ numai Ostașul îl face către Țară! Și o clipă nu stă să gândească: dar Țara face oare ceva pentru el?

Uneori cuvintele sunt prea puține în acoperirea faptelor și sărace pentru a cuprinde starea sufletească reală a omului aflat între datoria de conștiință și viața, puse în slujba neamului. Un astfel de exemplu este Colonelul dr. Aurel V. David. Vitraliul istoric la maturitatea autorului merită întreaga considerație!

Am Onoarea să te Felicit, distinse camarad, pentru că ai avut tăria să faci o analiză obiectivă, nefardată, oricât de dură pare pe alocuri, în spiritul adevărului.

Oradea, 7 iulie 2024

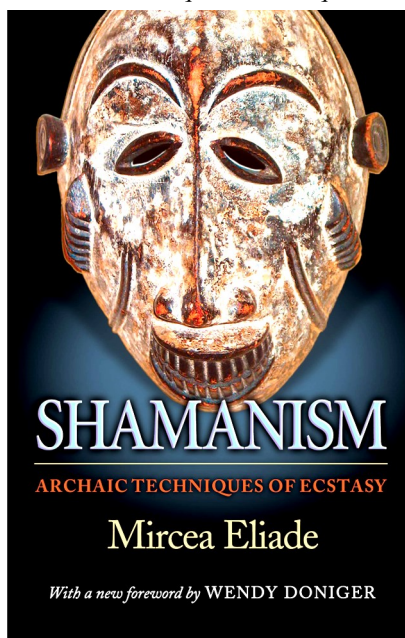
Galina Martea

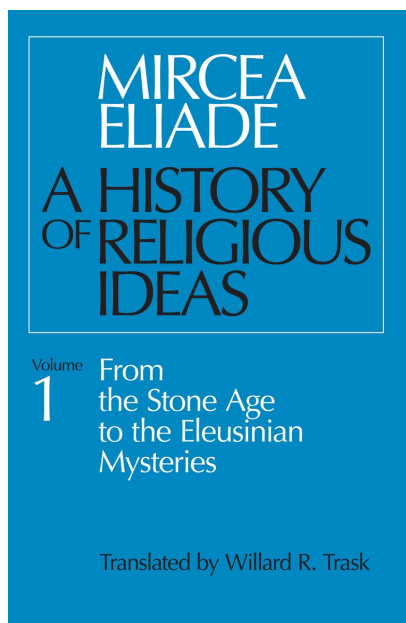

Mircea Eliade Filozoful român care a dezvoltat știința umanității

De-a lungul timpului literatura română mereu a fost recunoscută în spațiul universal, la începuturi în cel european (Franța, Germania, Italia, Marea Britanie), ulterior fiind identificată și în alte țări de pe mapamond precum SUA, India, Iugoslavia, Bulgaria, Spania, Grecia, Israel, Cehia, Portugalia etc., traducătorii efectuând și publicând în limba lor națională texte și lucrări integrale de-ale scriitorilor români, iar criticii literari înregistrând conținuturi demne de atenție despre arta scrisului românesc. Prin urmare, literatura română, cu genuri literare corespunzătoare și subiecte interesante în abordare, între timp și până la ziua de azi s-a remarcat într-un mod destul de pozitiv nu numai în cadrul hotarelor sale, dar și în cultura mondială; respectiv, scriitorii străini considerând creația românească ca una de calitate care reprezintă o atenție specială pentru a fi valorificată, unele din lucrările condeierilor români fiind de-a dreptul onorabile, acestea servind în dezvoltarea științifică și culturală a umanității, dar și în apariția diverselor mișcări sociale.

Una dintre aceste opere literare care a influențat mondialitatea este „*Shamanism: Archaic Techniques of Ecstasy*”/„*Le Chamanisme et les techniques archaïques de l'extase*”/ „Șamanismul: tehnici arhaice ale extazului”, scrisă de Mircea Eliade (inițial a fost publicată în 1951, în limba franceză, Editura „Librarie Payot” din Paris; ulterior în 1964 la Editura „Princeton University Press” din SUA, tradusă în engleză de scriitorul de origine germană Willard R. Trask), respectiva tratând aspecte despre credințele și obiceiurile comunităților care slujesc spiritelor – denumit șamanism (fidelitate în existența viselor, costumelor tradiționale etc.), precum și despre evoluția șamanismului în anumite zone/ țări cum ar fi Tibetul, America, Oceania, Asia de Sud-Est, China, Extremul Orient, Asia Centrală și de Nord; autorul cărții afirmând „că toate aceste șamanisme trebuie să fi avut o sursă comună ca religie originală a umanității în paleolitic”. Lucrarea în cauză a fost ca un imbold în promovarea curentului *neoshamanic*, care a evoluat în țările occidentale între anii '60-'70, neoshamanismul abordând noi forme de șamanism.

Cât despre remarcabila lucrare „A history of religious ideas”/ „O istorie a ideilor religioase” (Editura University of Chicago Press; prima ediție 15 aprilie 1981, translator Willard R. Trask), în trei volume (1981-1988), scriitorul Martin Emil Marty (S.U.A.) afirmă că „*Nimeni nu a făcut la fel de mult ca domnul Eliade pentru a educa studenții la literatura din Occident despre religiile primitive și orientale...*”^[1]; iar cu referire la volumul trei, traducere de Diane Apostolos-Cappadona, se menționează: „Cunoașterea vastă a lui Eliade despre bursele trecute și prezente oferă o sinteză care nu are egal. Pe lângă revizuirea interpretărilor recente ale tradițiilor individuale, el explorează interacțiunile celor trei religii (mișcarea gândirii evreiești din Eurasia antică, transformarea creștină a zonei mediteraneene și a Europei, precum și creșterea și difuzarea islamului de la aproximativ secolele al șaselea până la secolul al XVII-lea) și arată că influența lor reciprocă continuă este

subtilă, dar inconfundabilă”^[2].

Referindu-ne și la romanul *Maitreyi* (1933, Editura Cultura Națională, România, prima variantă fiind publicată în limba română), tradus în 18 limbi și cunoscut aproape în toată lumea (franceză, engleză, italiană, germană, spaniolă, catalană, slovacă, japoneză, cehă, esperanto etc.), acesta este considerat de critici „un roman al autenticității”, „un roman autobiografic și exotic” ce reprezintă viața personală și o relație sentimentală amoroasă a lui Eliade în India. Despre valoarea și importanța celor scrise de Mircea Eliade au fost înregistrate studii și analize de către numeroși scriitori și savanți, critici literari, filozofi, psihologi din lumea universală. Astfel, Claudia Guggenbühl (dr., prof., savant, scriitor, Elveția) realizează un studiu intitulat „*Mircea Eliade and Surendranath Dasgupta. The History of their Encounter. Dasgupta's Life, his Philosophy and his Works on Yoga. A Comparative Analysis of Eliade's Chapter on Patañjali's „Yogasūtra” and Dasgupta's „Yoga as Philosophy and Religion”*” (Zürich, 2008, page 234); acesta fiind unul din proiectele de cercetare științifică de o perioadă de trei ani, numit „Yoga între Elveția și India: istoria și hermeneutica unei întâlniri”, care a fost sponsorizat de Fondul Național Elvețian pentru Cercetare Științifică, ghidat și coordonat de profesorii Maya Burger (Universitatea din Lausanne) și Peter Schreiner (Universitatea din Zurich)^[3].

Însă cu referire la volumul „*Yoga. Immortality and Freedom*” – *Mythos: The Princeton/ Bollingen Series in World Mythology*, 94” (autor Mircea Eliade, traducător Willard R. Trask, Editura Princeton University Press, 26 iulie 2009, page 568), savantul și indologul american David Gordon White (dr., prof.) prezintă o introducere prețioasă despre viața și opera marelui Eliade, concommitent abordând cele mai importante momente despre educația academică și spirituală a filozofului român, dar și despre experiențele personale care în timp i-au modelat viziunea asupra lumii. În modul acesta, David Gordon White afirmă: „*Yoga* nu este doar una dintre cele mai importante cărți ale lui Eliade, ci și cea mai personală a sa – singura care a analizat o tradiție religioasă pe care a trăit-o cu adevărat”^[4].

La rândul lui, Alain Guilleumou (lingvist francez, profesor universitar din Franța) a

tradus din creația lui Mircea Eliade: „*Forêt interdite*”/„*Noaptea de Sânziene*”-1955, „*Le vieil homme et l'officier*”/„*Pe strada Mântuleasa*”-1977, „*La Nuit bengali*”, „*Folio*”-1979, „*Le Temps d'un centenaire, suivi de Dayan*”/„*Tinerete fără tinerețe*”-1981. Aceeași nuvelă „*Tinerete fără tinerețe*”, scrisă în 1976 de Mircea Eliade, a fost tradusă și în limba engleză de către scriitorul american Mac Linscott Ricketts, sub denumirea „*Youth Without Youth*”; iar în anul 2007 a fost montat filmul cu aceeași denumire „*Youth Without Youth*”, de către scriitorul, scenografistul și regizorul american Francis Ford Coppola, coproducție realizată în colaborare cu S.U.A., România, Franța, Italia și Germania.

De menționat, Mircea Eliade (n. 9 martie 1907, București – d. 22 aprilie 1986, Chicago, S.U.A.; filozof, celebru scriitor din secolul XX în istoria religiilor – lucrări științifice scrise în limba engleză și franceză, scriitor, profesor la Universitatea din Chicago, până în 1957 profesor la Universitatea din Sorbona și École de Hautes Études din Franța; membru al Academiei Române, post-mortem, 1990; nominalizat cu titlul onorific de „*Distinguished Service Professor*” în Statele Unite, precum și alte premii de valoare) a publicat peste 30 de monografii științifice și lucrări literare inedite într-un număr enorm de mare, toate fiind considerate de o pondere colosală prin tematicile abordate despre religie, istoria religiei, spiritualitate, romanele autobiografice și de dragoste, proza fabuloasă etc.

Cu referire la creația lui Mircea Eliade, compozitorul și scriitorul italian Marcello De Martino publică lucrarea „*Mircea Eliade esoterico*”/ „*Esotericul Mircea Eliade*” (Edizioni Settimo Sigillo, Roma, 2008) prin care evidențiază nivelul superior al scriitorului în arta filozofică. Pe când scriitorul și istoricul britanic Bryan Rennie tratează analize ample despre personalitatea Mircea Eliade în lucrarea „*The Diplomatic Career of Mircea Eliade: A Response to Adriana Berger*”/ „*Cariera diplomatică a lui Mircea Eliade: un răspuns pentru Adriana Berger*”, publicată în Revista Religion 22, pagini 375–392, 1992. Pe marginea creației științifice și literare al eruditului/ celebrului filozof Mircea Eliade s-au referit personalități de mare însemnătate din cultura universală, printre ei Giovanni Papini (*jurnalist, critic literar, poet, romancier italian*), Alfredo Panzini (*romancier, lexicograf italian*), Douglas Allen (*filozof, academician, scriitor american*), Ernesto Buonaiuti (*istoric, filozof în religie*), Martin Emil Marty (*doctor în filozofie la Universitatea din Chicago, autor de lucrări despre religie*), Vittorio Macchioro (*scriitor italian, Roma*), Sergio Vila-Sanjuán (*jurnalist, coordonatorul ziarului „La Vanguardia” din Barcelona*), Jeni Acterian (*teatrológ armean, autor de scrierijurnalier*), Alexandra Laignel-Lavastine (*traducătoare din limba română, doctor în filozofie, publicist, Franța*), precum și mulți alții.

Bibliografie:

^[1]<https://www.amazon.com/History-Religious-Ideas-Eleusinian-Mysteries/dp/0226204014>

^[2]https://www.amazon.nl/History-Religious-Ideas-Muhammad-Reforms/dp/0226204057/ref=asc_df_0226204057/?tag=nlshogostdde-21&linkCode=df0&hvadid=454949204348&hvpos=&hvnetw=g&hvrnd=2459832910880909982&hvpone=&hvptwo=&hvqmt=&hvdev=c&hvdvcmdl=&hvlocint=&hvlocphy=9065254&hvtargid=pla-451636256777&psc=1#

^[3]<https://www.twirpx.com/file/1613869/>

^[4]<https://www.amazon.com/Yoga-Immortality-Princeton-Bollingen-Mythology/dp/0691142033>

Pledoarie pentru întoarcerea la minunea de a fi „om”

„**Cleptomanii**”, romanul Victoriei Stolojanu-Munteanu (997 pagini, prefață de Paula Romanescu, Ed. MJM, Craiova, 2023), este o saga de familie și o cronică a societății românești de dinainte și de după așa-zisa revoluție din 1989, dar și o imagine, asupra căreia nu se insistă pe spații generoase, ci punctual și accentuat, a unor evenimente istorice internaționale din trecut care au inspirat și stau la baza creării unor contexte prielnice pentru noi conflicte, așa cum este războiul actual dintre Ucraina și Rusia, și pentru dorința unor dictatori de a reseta lumea după propriile reguli, care să-i avantajeze.

Victoria Stolojanu-Munteanu povestește alert, incisiv, fluent, luxuriant, rațional, emoțional, adeseori hiperbolic pentru a evidenția fațetele mai mult sau mai puțin ascunse ale realității și pentru a produce reverberații puternice în mintea conducătorilor și a celor mulți, indolenți, privați de inițiativă. Ea aduce în desfășurarea acțiunii modele pozitive și negative, cercetează cu acribie și cu mirare ceea ce a fost și reflectează asupra a ceea ce este și va fi dacă..., marchează cu tușe groase tarele (ale omului, ale unui popor, ale lumii) dorind să contribuie astfel la corijarea lor și cerând solidaritate / iubire între semenii, denunță neajunsurile sociale, economice, politice, sanitare, culturale etc. separând adevărul de minciună, oferind nenumărate povestiri care au în centru moralitatea sau imoralitatea. Naratorii multipli povestesc dintr-o suflare, luându-și vorba din gură, cum se spune, trecând peste rând, apelând la un discurs introspectiv, onest, adesea cu scop eliberator.

Pentru a-și demonstra revolta / dezacordul față de drumul eronat pe care omenirea insistă să-l parcurgă, Victoria Stolojanu-Munteanu recurge la o alegorie cel puțin interesantă: speriată de viitorul pe care îl află dintr-o previziune proprie, mama (arheul) decide să amâne nașterea celor doi copii ai săi, Sorana și Lundel, care în plan metafizic („într-un univers paralel, atemporal”) sunt de fapt Soarele și Luna, cei doi aștri importanți pentru planeta noastră. În acest plan transcendental, cei doi copii rămân protejați de uterul mamei zeci de ani: Sorana (Soarele) timp de 50 de ani, iar Lundel (Luna) 43. În plan real, nașterea poate avea loc doar în două spații / localități cu nume mai mult decât elocvente și care dau fiori: „Mama Dracului” și „Piața Neagră”. Și așezarea de unde vine mama Paraschiva – profesoară măritată cu un bărbat aproape analfabet, de unde și neînțelegerile permanente dintre ei – se numește „Târgu de Porci”. În acest context, mai potrivită pare Piața Neagră, „care este mai aproape de Bulbuceni, de părinți”. Extrapolând, ne putem imagina la ce s-a gândit romanciera: că lumea toată este un târg de porci, unde omul își vinde semenul. Rațiunile pentru care individul uman face acest lucru sunt diverse, dar toate implică până la urmă fratricidul, sângele celui alt. De aceea Paraschiva, chiar la sfârșitul travaliului, după ce Dumnezeu invocată îi arată viitorul, exclamă: „Nu, nu voi naște! Copiii mei nu vor suge lapte-sânge! Începe foamea! Foamea e mai rea decât moartea! Tot mănâncă bărbat-miu așa mult că și-a mâncat și prețul!”

Dorința ei are anvergură planetară, femeia tânjește la o ordine divină, în spiritul dreptății, al libertății, al binelui și al frumosului, pentru că „Pământul” este „forat cu sonde, încât se cutremură din toate încheieturile, și bătut cu bombe barice de războinici, iar de parteneri sexuali, cu copii avortați”, și, de asemenea, este „o stea decăzută de unii, ce-o fi mai rău, nebuni sau hoți, ca să le zică pe nume, că tot îl poluează și i-au luat dreptul de a susține darul mare primit de la Creator încă de la facere – lumea cu imposibila luptă de zi cu zi a oamenilor doar cu firea, cu sângele”. Și cum aștrii o cunosc pe Paraschiva cât e de „judecată și tenace”, Pământul face pact cu Soarele și Luna, cele care au văzut viața oamenilor „petrecută în timp între războaie”, „să se întrupeze în ce le e drag și să stea acolo până va fi el (Pământul, n.n.) mulțumit de rezolvările revendicărilor pe care le va face cunoscute pământenilor. O să îi strige pe aștri când va auzi războiul amuțit. (...) Dispar de pe cer Luna și Soarele și se întrupează în cei doi copii captivi în interiorul Paraschivei, Sorana și Lundel”. Fără soare și fără lună, urmează diminețile „cu soare-apune”, „pandemia climei”, „resetarea alimentară, sexuală”, iar „noua ordine mondială” este întocmită de „putregaiuri” care „luminează mai puțin decât licuricii”.

În plan real, Sorana și Lundel sunt nevoiți să crească și să se formeze în această lume întoarsă pe dos: Sorana, foarte deșteaptă, va trece prin depresie și prin muțenie (ambele stări relevă inadaptarea ei la lumea în care trăiește), iar Lundel este „recalcitrant” și „pe el tot răul îl favoriza”, cei doi frați suferind un „complex de rivalitate, precum Cain și Abel”. Relevant pentru imaginea actuală a omenirii de azi, care nu pare să se fi îndepărtat prea mult – nici rațional, nici emoțional – de fiii primilor oameni, Adam și Eva! Fiecare dintre cei doi fii ai Paraschivei, care nu întâmplător este profesoară, o învățăta așadar, capabilă să discearnă științific, estetic, etic, religios etc., are câte doi copii, prilej pentru autoare să ne pună în fața ochilor minții o multitudine de imagini dense cu oameni, caractere, situații, istorii și istorioare, nădejdi și deznădejdi, stări și senzații, stereotipii, prejudecăți, abulie și ambiție (de cele mai multe ori nocivă dacă nu și deșartă) ș.a.m.d. Sunt foarte multe personaje și nume în carte. Impresia de real se menține și cu apelul la personalități naționale și internaționale – Emil Brumaru, Slavici, Claude Debussy, Jean Marais, Napoleon, Hitler, Mihai Viteazul, Papa Francisc, Putin, Makarenko ș.a. – și la alte entități, cazuri: „La țigănci” (aluzie la nuvela lui Mircea Eliade), Muzeul „Lincoln”, Titanicul, Dracula, Mariupol, FMI, SRI, UEFA, FIFA, MOSAD, KGB, CIA, JAI, Consiliul Papal, cazul stimulatoarelor cardiace refolosite difuzat de toată mass-media ș.a.

În acest „întuneric generalizat” continuă o înrăutățire a ființării lumii. „Cleptomanii” sunt peste tot, deconspirați sau nu, bănuți sau nu, desfășurându-se cu nepăsare în fața lumii sau ascunzându-se. Autoarea are inspirația să găsească un numitor comun al acestora, să-i alinieze la un zid și să le pună aceeași etichetă: „Hoți de zile. Și de iubire”. Este o sinteză a răului uman manifestat. A răului de azi. Un azi perpetuu și parcă imuabil. Oamenii cu mințile pervertite, iubitori de sine, fac rău celorlalți chiar dacă în diferite feluri le este afectată chiar propria existență, chiar dacă neomenia lor va duce la propria cădere.

Impresia cititorului este că Victoria Stolojanu-Munteanu, infatigabilă și demnă de admirat, a dorit să facă o radiografie exhaustivă a tot ce îl poate interesa pe omul de azi, dar și pe cel de mâine, care ar putea să-și dorească vindecarea / salvarea și să aibă într-adevăr inițiativa și metodele potrivite. Finalul este o pledoarie a divinității, înțelegem, pentru nașterea acestor fii ai Paraschivei, pentru că lumea trebuie să meargă înainte până când se va deștepta. Iar până atunci, „sunt instituții pentru probleme! Este și pușcărie, și spital psihiatric. Și-apoi, Dumnezeu se arată doar nebunilor”. Ca să nască, are și Paraschiva două condiții: „dacă ziceți că sunt crescătoare de stele, copiii mei, ciocnire de lumi și nu e nimic rău în asta, fiindcă urmașii lor trebuie să știe de unde au pornit...: încetați războiul! (...) Dacă este acest război, duceți-l între minți!”, iar a doua: „Să nu dați foc la pușcărie și la casa de nebuni!” (inspirată dintr-un vers din *Scrisoarea III*, prin care Eminescu cerea contrariul). Asta poate pentru că, într-un fel sau altul, noi / ai noștri trebuie să ne recunoaștem greșelile, neputințele și lașitatea și să ni le trecem prin filtrele necesare pentru a ne întoarce la minunea de a fi „om”. O lecție mare cât cartea de o mie de pagini a Victoriei Stolojanu-Munteanu.

Victor Petrescu

Crochiu literar

Misterul vieții prin artă

Eseist, poet, panseist, publicist, dar în aceeași măsură, poate chiar mai mult, artist plastic, pasionat de arta fotografică, grafică și arta decorativă se afirmă ca personalitate artistică și culturală de prim rang, la nivel local și național.

Se naște în Arad pe 31 iulie 1939, stingându-se din viață pe 29 iunie 2024, la Târgoviște. Studii gimnaziale și liceale la Arad, urmate de Facultatea de Arte Plastice a Universității din Timișoara, absolvită în 1968. Este profesor de desen la școli din Galați și Târgoviște.

Din 1971, muzeograf la Muzeul Județean Dâmbovița, iar apoi, până în 1989, creator de modele la Cooperativa „Arta Populară” Târgoviște. Ca muzeograf s-a ocupat de arta cultă și arta populară, iar ca stilist a creat modele în confecții și artă decorativă. În paralel, din 1985, profesor de pictură la Școala de Artă „Octav Enigărescu” din Târgoviște.

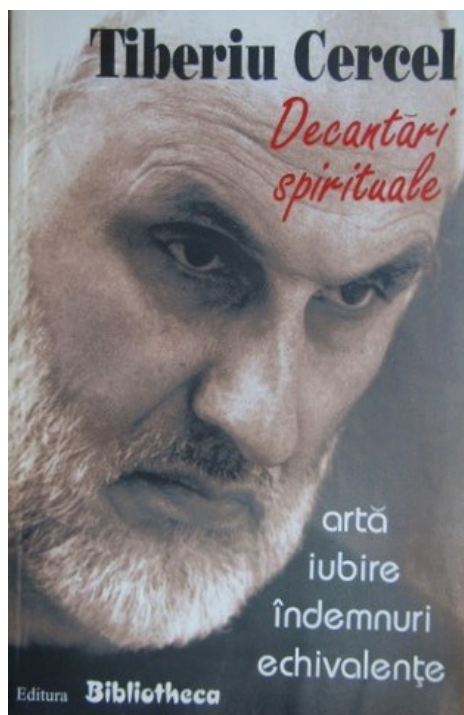
Talentat pictor, cu 14 expoziții personale de pictură, grafică și artă decorativă, obține premii naționale, lucrările sale aflându-se în colecții de stat sau particulare din România, Franța, Anglia, Olanda, Germania, Rusia, S.U.A. ș.a.

Debut în publicistică cu poeme și grafica la „Familia” (1980). Colaborează cu panseuri, poeme, aforisme, dialoguri culturale la „Dâmbovița”, „Glasul Cetății”, „Realitatea dâmbovițeană”, „Legea lui Tepeș”, „Jurnal de Dâmbovița”. Realizează emisiuni de cultură la posturile de radio Antena 1 și Minisat din Târgoviște.

Debut editorial cu volumul de panseuri, aforisme *„Decantări spirituale”* (2000), urmat de *„Cugetări existențiale”* (2001), *„Profeții ale neliniștii de a fi”* (2004), *„Înțelepciune pe cont propriu”* (2004), *„Jurnal de idei”* (2005); *„Provincia melancoliei”* (2008); *„Iubirea – întâiul și ultimul țărnam”* (2010); *„Natura iubirii. Iubirea naturii”* (2012); *„Revelații contemplative”* (2014). Sunt scrise „din dorința nestăpânită de a participa la misterul vieții; aflându-mă pe colina timpului, la vârsta de bronz a cugetului, riscând chiar suferința de a nu afla îndeajuns”. Este convins de faptul că „Nicio formă de cultură nu se exprima util și pe deplin, dacă nu ne dă sentimentul sensului nostru de a

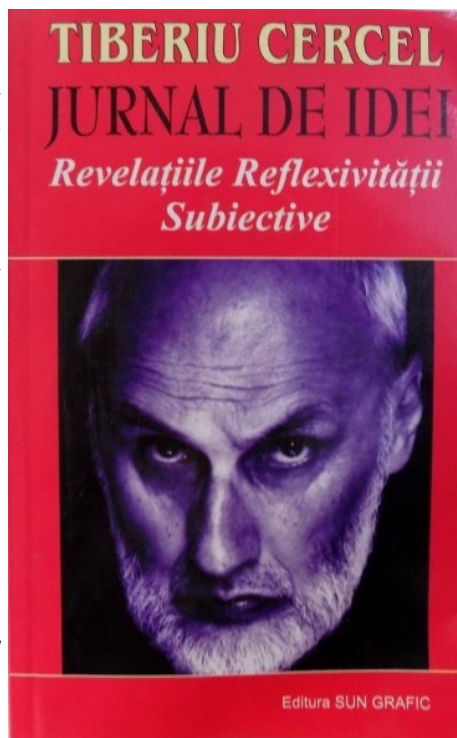

fi”. „Decantările” sale acoperă o arie largă a umanului: artă, iubire, spirit, simțăminte fiind completate de cugetări existențiale, profeții, revelații, dezvăluindu-se o fire complexă, permanent înclinată spre a transpune artistic ceea ce îi oferă experiență, mediul în care exista. Fiind în arta un nonconformist, refuzând deseori traiul convențional, dorește „măcar sa ne bucuram de harul de a-i visa aurul, răspândit în sufletele noastre tot ceea ce merită să fie trăit și gândit”. Și-a conceput acest univers al reflexivității, al „neliniștii de a fi” „din dorința nestăpânită de a participa la misterul vieții” ceea ce l-a „distras obiceului de a trăi convențional”, refugiul găsindu-l în arta, cu ajutorul condeiului, penelului, a aparatului fotografic, cărora le-a rămas fidel pentru totdeauna.

Scrieri: *Decantări spirituale: artă, iubire, îndemnuri, echivalențe*. Târgoviște, Editura Bibliotheca, 2000; *Cugetări existențiale*. Târgoviște, Editura Bibliotheca, 2001; *Profeții ale neliniștii de a fi*. Târgoviște, Editura

Pildner & Pildner, 2004; *Înțelepciune pe cont propriu*. Târgoviște, Editura Pildner & Pildner, 2004; *Jurnal de idei. Revelații ale reflexivității subiective*. București, Editura Semne, 2005; *Provincia melancoliei*. București, Editura Sun Grafic, 2007; *Iubirea – întâiul și ultimul țărnuț*. București, Editura Nicora, 2010; *Natura iubirii – iubirea naturii. Poeme*. București, Editura Nicora, 2012; *Revelații contemplative*. București, Editura Teora, 2014.

Referințe: Petrescu, Victor. *Scriitori și publiciști dâmbovițeni. 1900-2004*. Târgoviște, Editura Bibliotheca, 2005, p. 35-36; Coandă, George. *Istoria Târgoviștei. Cronologie enciclopedică*, Ediția a III-a, Târgoviște, Editura Bibliotheca, 2014, p. 445-446; *Enciclopedia orașului Târgoviște*, Ediția a II-a, Târgoviște, Editura Bibliotheca, Ediția a II-a, Târgoviște, Editura Bibliotheca, 2012, p. 143-144; Victor Petrescu. *Crochiuri literare. Scriitori și publiciști dâmbovițeni (1900-1945)*, vol. I, Editura Bibliotheca, 2014, p. 238-240; Victor Petrescu. *Dicționar General al Literaturii Dâmbovițene*, Târgoviște, Editura Bibliotheca, 2021, p. 136-137.

Orizonturile lecturii libere

Vali Nițu – prozatorul sui generis înveșmântat în poem

Pentru mine, de când l-am descoperit ca om și creator de presă și de literatură, și sunt ani buni de atunci, Vali Nițu mi s-a relevat printr-un infatigabil neastâmpăr de a se depăși, dar nu oricum, pe spirala evoluției personale; știind – este vorba de conștientizarea cu bun simț, inteligență a sinelui constructiv – a eludaancrasajele și capcanele care i-ar arunca în derizoriu actul/ efortul creator amintit. Căci, cu fiecare volum de poezie și de proză, Vali Nițu s-a străduit să ofere, și sunt convins, se va strădui să dăruiască și de acum înainte lectorilor săi texte simpatetice, ferite de experimentalități... postmoderniste colcăind de sterilități haotice și lubrificate considerate, din păcate, chiar de unii critici literari, „cool”, înscrise pe un așa-zis „trend” al literaturii dezinhibate și... democratice, văzută ca obligativitate a „libertății de exprimare. Fals. Libertatea, manifestată și în lumea literaturii, nu este nelimitată, altminteri devine o dictatură a libertinajului. Nu, Vali Nițu este un literator marcat de un funciar sentiment al respectului față de morala actului de creație, ceea ce nu înseamnă că-și refuză experimentalități moderne în siajul celor mai productive câștiguri ale literaturii române de o jumătate de secol încoace. Și un exemplu peremptoriu este și recentul său volum de proză „*Tainele scorpionului bonom*” publicat la Editura Bibliotheca din Târgoviște, în anul 2024, care nu este un roman așa, cum ar părea să fie la prima vedere, dar este ceva sui generis, un mixaj de bildingroman și un eseu existențial, cu multiple referențialități. Aș spune că acest volum are un caracter metaliterar.

De ce este o proză cu evidente referențialități? Pentru că autorul ne deconspiră pe ce coordonate taine se desfășoară propria existență: credință în Dumnezeu, iubire de Poesis, adorația obsesivă de femeie privită ca o icoană (divinizare), ca rost esențial al destinului omenesc, dar și destinul înțeles în orizont ontologic. Și tot acest meta mixaj literar este înveșmântat într-o simpatetică, da, țesătură metaforică. Iată câteva paradigme: „*În sinea mea am descoperit cea mai frumoasă fântână, are izvorul în adâncul inimii, acolo unde a intrat pentru totdeauna cea mai minunată femeie, poezia. Ea are un nume, este taina mea. Am sculptat în suflet cu dalta dragostei, așa s-a născut opera de artă, iubirea.*

De fapt, „*Taina scorpionului bonom*” este o mărturisire creștină întru iubire, o mărturisire, cum notam, sui generis, metaliterară, dacă vreți, un amplu poem eseu atotreferențial și care-l definește în esența sa de literator pe Vali Nițu. Un literator, cu certitudine emblematic, din încadratura actualei Școli fenomen cu rezonanță națională de literatură de la Târgoviște.

Prozã

Sub semnul scorpionului Jurnal (73)

12 noiembrie 2022 – Cum naiba ar veni să scrii chiar cu mânuța ta pe hârtie o cerere, pe care apoi să o depui la magistratură, cu număr de ordine, în care să ceri să ți se confere Premiul Nobel pentru literatură? De fapt, am înțeles că pentru pictură sau pentru sculptură nici măcar nu există un asemenea premiu, deci nici n-ai avea ce să ceri să scrii sau să ceri legat de aceste domenii. Așa că mai bine îmi văd de treabă.

Nu zic că, dacă eu aș cere așa ceva, n-aș avea nicio șansă să mi se împlinescă dorința. Cine știe? De ce nu? S-ar putea strecura vreo neatenție din partea celor din comisia de nominalizare! Sau vreo greșală a dactilografei care a scris procesul verbal de ședință cu decizia juriului. Sau, poate, să fie vorba de vreo glumă nesărată a cuiva, care să -i lase cu gura căscată pe cei naivi. N-ar fi pentru prima dată când se întâmplă nenorociri de felul ăsta în istoria omenirii! Stau și mă gândesc ce multă uimire și ce mare scandal ar ieși, mai ales dacă ar fi vorba, de exemplu, să fiu eu nominalizat pentru acest premiu. În timp ce stau frământat de asemenea gânduri, profit de ocazie și-mi tai unghiile. Mi-au crescut uimitor de mult în ultimul timp. Habar n-am de ce mi se întâmplă să-mi crească unghiile anormal de repede. Iar mie tocmai asta nu-mi place. Îmi e o silă grozavă să-mi tai unghiile! Sunt atâtea alte lucruri interesante de făcut pe lumea asta! Nu-mi mai aduc aminte cine a zis (poate oi fi citit în vreo carte) că este de-a dreptul stupid să scrii, să pictezi, ori să compui altceva decât capodopere!

13 noiembrie 2022 – Stau în fața colii albe de hârtie și mă chinuiesc să găsesc prin cotloanele creierului meu o poveste cu cineva care se lasă povestit pentru ca tu, cititorule, să ai ce să povestești la rândul tău, altcuiva. Și nu mă gândesc atât la cel despre care vreau să povestesc, cât mă gândesc la cel care așteaptă povestea scrisă de mine ca s-o citească cu nesaț și, la sfârșit să exclame: rahat! N-am înțeles nimic din ce scrie aici! o să zică el! Rahat! Și-aici intervin eu, autorul, mă enervez și mă apucă furia. De ce să zică el rahat despre opera mea? L-am pus eu să cumpere cartea în care, cum ziceam, o să povestesc povestea? L-am forțat eu s-o citească? L-a forțat cineva s-o citească?

Auzi ce zice Gospodinov (la urma urmei, poate că acest spumos scriitor bulgar, Gospodinov, este un om așezat și de-a dreptul la locul lui), citez din ce a scris el: „În WC nu intră doar capul tău odată cu fundul, ci și limba pe care o vorbești. Limba are și ea nevoie să se deschie la pantaloni, să-și facă de cap, să spună tot ce a adunat după o zi afurisită, în toată viața asta de rahat.” Adică (se înțelege) să vorbească și limba într-un fel sau altul. Ușor de priceput pentru toată lumea! Nu? Ce părere îți poți face despre Gospodinov ăsta? Poți să-l arăți cu degetul și să spui iată un bulgar căzut în cap? Nu poți!

14 noiembrie 2022 – Iată un subiect de roman: E trecut de miezul nopții. Aici unde stau eu, casele sunt dese, dense și populate. Sincer să fiu, nu știu de ce am zis „dense” – poate doar așa, ca să aibă un efect asupra celui care va citi ce scriu acum.

Deodată, se aude un cântec macabru de cucuvea. Zic macabru, deși nimic nu mă împiedică să spun minunat în loc de macabru, pentru că știu ce se întâmplă când cântă o

cucuvea, pe o casă, sau printre case: acolo moare sau urmează să moară cineva. Și, nu știu de ce, mi se pare deosebit de elegant, de distins și de mare noblețe să mori în miez de noapte! Și să vină o cucuvea care să anunțe că ai comis și această faptă grozavă, te-ai dus pe lumea ailaltă așa cum te-ai priceput tu mai bine. Să mori e cam la fel cum te-ai naște. La nașterea mea, după câte îmi aduc aminte, n-a cântat cucuveaua. Da, eu nu am niciun fel de amintiri despre clipele în care m-am născut. O fi fost bine că s-a întâmplat așa? O fi de rău? Tot ceea ce știu, e ceea ce am aflat și eu de la alții, dar orice informație primită de la străini, îmi creează un sentiment de nesiguranță. Știu: nu mi-a plăcut că m-am născut, dovada este chiar faptul că urlam cu disperare. Tot ce se întâmpla îmi era străin în momentele acelea și se pare că atunci mi-a trecut pentru prima dată prin minte că lucrul cel mai bun de făcut ar fi să mor. Dacă, totuși s-a întâmplat să mă nasc și să supraviețuiesc acelui început tumultuos, nu mă simt vinovat cu nimic! Nu s-a întâmplat cu vrerea mea. N-am făcut-o intenționat! Atâta doar că îmi pare rău, da, îmi pare așa de rău că nu-mi mai aduc aminte nimic din acele momente! Nu-mi amintesc nici la ce vârstă am început să merg. Dar nici când am început să gândesc, nu-mi mai aduc aminte! Am atâtea îndoieli asupra mea și, de câte ori am ocazia îmi zic oare eu am ajuns vreodată să gândesc?

15 noiembrie 2022 – La vârsta de cinci ani, prin anul 1893, Aurelia Cionca a fost remarcată de Carmen Sylva, regina României, care a ascultat – o cântând la pian. La 12 ani, Aurelia Cionca a fost primită la Conservatorul de la Leipzig, atât era de talentată, ce mai, un copil genial! Când avea vârsta de 36 de ani, a cerut-o în căsătorie Horia Pipoș, un inginer tânăr și economist cu studiile la Viena, dar ea, la început, a refuzat. Tatăl lui Horia Pipoș avea un teren în Cotroceni, în București. Aici, Horia Pipoș, care era atât de îndrăgostit, i-a construit și dăruit Aureliei Cionca o casă în formă de pian. La început, Aurelia nici nu a vrut să audă. Nici de darul primit, nici de măritiş. În final a acceptat și cei doi s-au mutat în casă în 1929.

Casa respectivă are o construcție deosebită din punct de vedere arhitectonic și estetic, cu structuri bogate reprezentând jerbe de flori și decoruri sub formă de instrumente muzicale, lire și note muzicale. Ușa de intrare este din fier masiv, forjat, în interior are scări de stejar masiv. Partea cea mai importantă a casei este parterul cu salonul de muzică, unde constructorul a amplasat încă de la început trei pianе mari, dintre care, în prezent, mai există doar unul, pentru că celelalte au fost vândute prin anii 60 de Aurelia Cionca din cauza dificultăților financiare pe care le avea. La acest singur pian rămas, se mai țin și astăzi serate, concerte și întâlniri culturale cu diverși invitați. Ca să fiu sincer, eu nu am fost niciodată invitat pe acolo. La subsolul clădirii se află camerele de serviciu și bucătăria, astăzi dezafectate, din care se aduceau cu liftul (desființat între timp și acesta), mâncărurile și tacâmurile în sufragerie.

În 1959, Aurelia Cionca, strălucită pianistă, a câștigat Premiul de Sta al Republicii Populare România, fapt care a ajutat-o, în plină perioadă comunistă, să nu-i fie naționalizată casa din acest cartier, cunoscut astăzi pentru eleganța sa. În „Casa Pian” – așa cum este cunoscută astăzi, regina Maria venea în vizită, fără gărzi de corp și fără protocol, s-o asculte pe Aurelia Cionca cântând la pian. Salonul în care se petreceau astfel de evenimente este intact și în prezent. Aici au fost invitați și au concertat celebrități precum George Enescu, Bella Bartok, Arthur Rubinstein, Cella Delavrancea, Ion Voicu.

Pereții interiori ai casei sunt plini de tablouri, fotografii și dedicații. Proprietarul actual al casei este profesorul Wolfgang Koch. Starea actuală a „Casei Pian” nu mai este cea de la începuturi: lucrările de restaurare ar fi prea grele și prea costisitoare, în plus, ar mai fi și cheștiunea meșterilor de specialitate și a materialelor necesare, care să fie de o calitate aleasă, iar astfel de lucrări speciale presupun cheltuieli deosebit de mari, executate după un regim special, clădirea fiind catalogată ca monument de patrimoniu.

Mi se întâmplă să trec adesea prin preajma „Casei pian” și văd cum pe deasupra plutesc stoluri de ciori care se plimbă de colo-colo și, se înțelege, se drumețesc și pe deasupra cartierului Cotroceni. Nu doar ciori negre, ci și nori albi-pufoși, pe un cer care arată, în mintea unora, ca pe vremuri.

16 noiembrie 2022 – Burimale, pictorul, lucrează (creează) cu febra posedatului pe orice îi stă în cale: pe garduri, pe tencuiala coșcovită a vreunui zid de casă rămas de la

dărâmare, pe cauciucuri de mașină abandonate, pe bidoane de plastic aruncate pentru că nu mai folosesc nimănui, pe bucăți de tablă, pe preșuri sau pe covoare aruncate la gunoi. Dacă îl preocupă un subiect, un motiv, îl repetă de zeci și de sute de ori. O perioadă l-a interesat în mod deosebit, figura lui Isus Hristos. L-a pictat pe toate suprafețele existente în jurul lui. A găsit aruncate de o unitate militară, tăvile din material plastic pe care soldații își puneau mâncarea la ora mesei: Burimale le-a obținut pe gratis și a pictat pe aceste aproape două sute de tăvi, numai și numai portretul lui Isus Hristos, de regulă cu coroana de spini pe cap. Dacă te uiți atent, vezi că acești Hriști pictați de el, seamănă ori cu el, cu Burimale, deci sunt un fel de autoportrete, ori cu prietenul său pe care l-a iubit mult. Acela a murit cirotic. A fost o iubire mare! mi-a zis Burimale și mi-a arătat un tablou de vreun metru și jumătate, cu prietenul său ținându-se cu amândouă mâinile de scula învârtosată și roșie.

Atelierul lui Burimale este o dărăpănătură aflată în „Punctul zero” al Bucureștiului; este înghesuit de jos până sus, de la stânga la dreapta, de-a lungul și de-a latul cu tablouri pe care, sunt convins, nu se va obosi și nu va reuși nimeni vreodată să le afle numărul lor de câteva mii; atelierul, ziceam, se află într-un loc viran folosit astăzi ca parcare de mașini, unde au fost pictate până și trupurile copacilor, resturile de zid înconjurător și dalele de ciment de pe jos. Dacă ar fi avut la îndemână o scară potrivită, Burimale n-ar mai fi lăsat până la ora asta, nicio porțiune de cer nepictată. Niciun nor n-ar mai fi scăpat teafăr, păsările cerului s-ar rătăci acum demente printre peisajele pictate de Burimale.

Singura lui pictură care poate fi considerată logică, este Cina cea de taină, în care toate personajele sunt gemene și reproduc, în exclusivitate, portretul executat aproape fotografic, al lui Burimale. Scena mesei, cu sfinți cu tot, se reflectă ca într-o apă în partea de jos a tabloului. Când am terminat de vizitat locul și personajul, eu și Ozolin Dușa, cu care venisem în vizită la Burimale, ne-am simțit cumplit de înfomețați. Ne-am dus repede la un restaurant din apropiere și am mâncat într-o tăcere absolută câte o ciorbă fierbinte. Eu am consumat și un ardei iute care, din păcate, nu a usturat deloc.

17 noiembrie 2022 – Mătușa mea Ioana avea nouăzeci și cinci de ani, nu mai auzea de niciun fel, era surdă ca lemnul, dar citea zilnic ziarul și, culmea, înțelegea ce scrie acolo. Noi am fost un neam de oameni mai reci, nu ne prea vizităm decât doar pe la ocazii speciale (nunți sau înmormântări).

Vremurile trec, aburul timpului șterge grijiuliu totul într-o liniște cuminte și înșelătoare. Hărțile câte au mai scăpat timpului, își pierd scrisul de pe ele, se îngălbenesc, putrezesc de bună voie și cad pradă uitării generale. Din când în când, cineva își mai aduce aminte palid de vreun moment din trecut. Vărul Ilie, fiul Ioanei, care era fiica lui Stan Mărculescu, bunicul meu, își aducea aminte că uneori „tataia” – așa îi zicea el, mai venea în vizită și, de fiecare dată, primăvara și toamna, le aducea vreun pui de vișin, de prun sau de altceva și zicea plantați-!! Avea el așa o idee simplă, fixă dar sănătoasă, plantatul de pomi fructiferi.

Tot el, Ilie, își mai aduce aminte (deși era mic atunci) de Dumitru Mărculescu (poreclit în sat Căineci), tatăl lui Stan Mărculescu. Avea cazan de țuică și în timpul când se făcea miraculoasa băutură, acesta scotea în bățătură un butoi plin și invita pe toată lumea, vecini, cunoscuți sau trecători de pe drum, să bea. Evident, bea și el cu ceilalți și, de aceea, nu era treaz niciodată până se termina butoiul. În schimb, fiul său Stan, bunicul meu, era un dușman neînduplecat al băuturilor și bețivanilor și, după părerea lui, este absolut necesară o lege care să interzică alcoolul și eventual, să fie omorâți sau duși în altă parte pe această planetă, toți cei care bat drumurile la cârciumă. Dacă ar fi putut, ar fi dat chiar el acea lege.

Am întrebat-o pe Culița, o urmașă a înaintașilor mei, de ce lui Dumitru Mărculescu i se spunea Căineci. Nu știe nici ea, dar s-ar putea ca acesta să fi fost un om mai dur, mai rău. De fapt, trebuia să i se spună și lui cumva pentru că prin părțile noastre, un om fără poreclă este un individ a cărui identitate în societate poate fi pusă la îndoială. Un om fără poreclă e un nimeni! N-ai poreclă, nici nu ești! Unele porecle sunt așa de ciudate: Albu, Chioru, Scurtu, Gâjăitul, dar nimeni n-ar putea să-ți explice de ce.

18 noiembrie 2022 – Prietenul meu George Veseliu (pe care Corin Bianu – alt prieten al nostru, îl consideră a fi o reîncarnare a lui Petru Cercel, domnitor între 1583 –

1585) îmi povestește cum o rudă de-a lui, care este emigrant în America, îl știi, pictorul ăla! – i-a spus că, în America fiind, tânjește după obiceiurile de pe la noi, de exemplu că el nu știe să pună varză la murat, iar americanii nu se pricep la așa ceva, habar n-au... Întâmplător, „emigrantul” a întâlnit pe acolo un bulgar, un sârb, așa ceva, plecat tot de pe la noi căruia i-a spus povestea cu varza, că nu reușește și sârbul l-a întrebat: dar ai pus și mărar? Că altfel nu se poate. Concluzia acestei povești: americanii habar n-au să pună varză la murat! Ce țară o mai fi și asta!

Un alt pictor, zice el, tot de pe la noi, dar sas de prin Ardeal, a plecat cu familia în Germania de mai mult timp. Numai că acolo nu-i convine, nu se acomodează deloc, nemții îi consideră țigani pe sașii plecați din România și veniți la ei. Potrivit acestui prieten din Germania, pictorul s-a întors de curând înapoi în țară, în satul din care a plecat și s-a minunat de ceea ce a văzut aici, de parcă venise pentru prima oară: ce țară! se minuna el. Ce oameni! De ce om fi plecat noi de aici? De ce am plecat eu din țara asta? Așa că acum, pictorul se pregătește să se întoarcă în locurile lui natale, numai că nu vrea nemțoaica, nevastă-sa, cu care el s-a însurat între timp pe-acolo! Nu vrea și gata, n-are ce-i face, e o muiere încăpățânată.

Citesc niște pagini din Jurnalul lui Cărtărescu („Zen”) și citind, mi zic Doamne, câtă singurătate și pe omul ăsta pe autorul ăsta de cărți! Câtă tristețe! Concluzia pare a fi că nu este bine nicăieri pe lumea asta! Cât gol sufletesc! Citez din acest autor: „minte mea acum este o catastrofă... Eclipsă totală de creier... Fosta aură a fostei mele minți... îmi lipsește milimetrul de cortex răspunzător de scris... Și sunt mizerabil și ca stare fizică... Au început să mă doară și un dinte... Sunt (ca la box!), la podea, cu dinții împrăstiați, cu arcadele sparte și aud numărătoarea ca prin vis”. Unii vor zice că sunt văicărelile unui ipocrit. De-aia, părerea mea este că trebuie să fii atent la ceea ce scrii pe hârtie, că nu știi niciodată ce răutăcios nimereste să citească pe acolo și te faci de baftă, râde lumea de tine! Auzi, cu dinții împrăstiați!...

19 noiembrie 2022 – Da, n-am niciun fel de amintiri legate de momentul când m-am născut. O fi bine, o fi rău să n-am habar! Oare pătesc la fel și alți oameni pe lumea asta? Tot ce știu, am aflat de la alții. Dar orice informație obținută de la străini îmi creează totdeauna un sentiment de nesiguranță. Știu doar (cu certitudine) că nu mi-a plăcut când m-am născut și urlam. Totul îmi era străin și cred cu tărie că, de fapt, voiam să mor. Dacă s-a întâmplat să supraviețuiesc acelui început tumultuos al intrării mele în viață, mă simt nevinovat! N-am făcut-o dinadins! Am trăit fără să fi vrut! Îmi pare rău că nu-mi mai aduc aminte acele momente. Cum ar fi să-mi pot aminti și să încep a povesti totul în stil reportericesc, ceva de genul „...a doua zi după ce m-am născut, spre seară, după ce dăduse o ploaie în noaptea respectivă...” Puahhh!...

Totuși, am și câteva amintiri din copilărie. Primele pe care mi le aduc aminte, le-am avut foarte târziu: urlam! Mă ținea în brațe mama, eram bolnav, aveam temperatură mare și eram îngrozit că o femeie urâtă, neagră și cu niște ochi mari și uimitor de albaștri spălăciți, ca ochii de pește fiert, voia să mă ia cu ea. După câte îmi dau seama, n-a reușit. Astăzi, când îmi aduc aminte momentul, cred că, poate, femeia aia era nimeni altcineva decât moartea care venise să mă ia și să mă scape de necazuri. Încă am și acum în minte, printre atâtea și atâtea amintiri, imaginea ei groaznică și pot să afirm că moartea este o chestie foarte urâtă, știu precis, am văzut-o... n-aș vrea să mai am de-a face cu ea!

Dacă visam după ce m-am născut? Da, visam! Se pare că visam ceva frumos. Mi s-a spus că râdeam în somn! Dar eu nu-mi aduc aminte. Oare visam grădinile minunate din care fusesem alungat și trimis în lumea asta? Da. Nu-mi amintesc nimic! Și nici n-ar avea vreun haz, mai ales dacă ar trebui să povestesc că și dincolo, în lumea din oglindă, lucrurile stau tot atât de prost și de anapoda ca pe-aici. La ce mi-ar folosi să-mi amintesc neplăcerile de dinainte de a mă naște? Nu-mi este oare de ajuns ce pătesc acum și aici?

20 noiembrie 2022 – Îmi amintesc de vremea când mâncam dudu în grădină la mamaia. Eram cu verișoara mea Jana, care avea cu vreo trei ani mai mult decât mine. Luam dudu de din țărână, le îndesam cu pumnul în gură și râdeam. Râdeam că ne curgea sucul pe față, râdeam așa, cum se zice, de dudu și, ca să putem râde și mai bine, ne

întindeam pe față sucul dudelor negre și arătam ca niște draci mai mici.

Acum sunt un bătrân. Mi-a trimis cineva (mai în vârstă ca mine, se poate și așa ceva!) un mesaj pe telefonul mobil, care sună așa: „Știi ce este un bătrân? Este un copil fericit!” Am citit și m-am veselit. La scurt timp, individul mi-a trimis și continuarea mesajului: „Care se bese, se cacă pe el și tot el râde! Da, fericirea și râsul, se vede, sunt două chestii importante, foarte importante în viața noastră!

Iată ce zicea Henri Berthelot despre români, în urmă cu o sută de ani:

„Lucrul cel mai surprinzător e mentalitatea oamenilor de aici... Nimeni nu încearcă să riposteze. Toată lumea e la pământ. Conducătorii sunt primii care dau exemplul negativ. Oamenii cu funcții se gândesc numai la propriile interese și aproape deloc la cele ale comunității. Nu-ți poți imagina ce lașitate domnește peste tot!” – Sursa, internet: Berthelot a fost un general al armatei franceze în Primul Război Mondial. A comandat Misiunea Militară Franceză în România. Consilier al regelui Ferdinand. Întrucât nu am o replică potrivită la cele zise de general, spun și eu singura trăsnaie care îmi vine chiar acum în minte: oare, dacă florile sunt la fel ca oamenii, au și ele nevoie de trei mese pe zi, dimineața, la prânz și seara?

21 noiembrie 2022 – „Galena este un mineral din clasa sulfurilor, cu un raport de metal și sulf de 1:1 și cristalizează în sistemul cubic. Are formula chimică PbS, putând conține și până la 1% argint. Galena are drept habitus cristale cubice, dar pot apărea și forme octogonale, mai rar forme tubulare.” – spune sursa Internet. Aceasta este o definiție atât de clară chiar și pentru un copil. Pe vremea copilăriei mele, galena era un fel de cristal cu multe fețe strălucitoare și nu puteai face rost decât cu greu de aceasta, de fapt n-am știut niciodată de unde avea tata un asemenea obiect, o pietricică nu mai mare decât buricul degetului mic al unei mâini de copil. Iar cine poseda acest cristal, își putea construi un „aparat de radio cu galenă”. Acest aparat era o cutie simplă de lemn, în care se găsea o bobină, construită tot de tata pe un tub de carton. La unul din capetele bobinei se lega firul care venea de la o antenă aeriană (o sârmă lungă de cupru lungă de vreo cincizeci de metri întinsă între doi pari înalți din grădina noastră), iar la celălalt capăt al bobinei se lega o cască radio adusă tata din război, pe care era scris cu litere aurite „Standard”. În casca paratului de radio cu galenă, puteai auzi postul național de radio. Rolul cristalului de galenă era să facă o selecție, să se comporte ca un detector de semnale radio pe care antena din grădină le capta din văzduh, de fapt era un fel de diodă detectoare de semnal, cum îi spun inițiații în construcții radio.

Schema unui asemenea aparat arată astfel: 1– antena; 2 – un capăt al bobinei; 3 – cristallul de galenă (detectorul, dioda de semnal); 4– celălalt capăt al bobinei; 5 – difuzorul sonor, casca radio. Păcat că n-am loc aici să desenez ceea ce spun! De fapt, cui i-ar putea folosi? Cine și-ar mai bate capul cu „mari descoperiri istorice din vremea neoliticului”? Cititorul de astăzi este de altă plămădă decât cel de pe vremuri.

Pentru că sunetul auzit în cască era deosebit de slab, trebuia să ții casca lipită de ureche. „Aparatul”, de fapt, era un montaj de o simplitate maximă și funcționa fără curent electric. La noi în sat, după cum aflasem eu, mai era cineva care avea un aparat de radio care funcționa cu baterie, dar aceasta i se descărca după două zile de funcționare și nu mai folosea nimănui. Eu n-am fost să văd acel aparat, pentru că într-o vară m-am bătut cu fiul acestui om și eram supărați.

Postul național de radio, pe vremea aceea, era unul singur. Puneam casca „Standard” la ureche, mă așezam cu capul pe pernă și-mi petreceam noaptea ascultându-i pe Ion Luican, Maria Lătărețu, Maria Tănase, Ioana Radu și alți eroi ai copilăriei mele.

Odată a venit un vecin pe la noi, tata îi zicea vărul Mitică, nu știu de ce. Probabil din curiozitate, voia să vadă și el cum merge „jucăria”. A ascultat la cască și, invidios din fire, a făcut mofturi: ba că nu se aude prea tare, ba că el nu înțelege cuvintele „de-acolo”, ba că nu se aude cu urechea stângă, decât cu dreapta, se vedea că se oftică și a zis că mai stă să se gândească, poate la anul viitor se hotărăște să-și facă și el un „radiu”.

În schimb, nea Gheorghe bătrânul, vecinul nostru, a zis că îi place să asculte la „radiu” unde a auzit și el de Maria Tănase și Maria Lătărețu. Avea cunoștințe muzicale multe, că era un om umblat, dar îi plăcea prea mult să se laude, în special cu ce a făcut el

în vremea milităriei, adică atunci când a fost în armată. „Și după armată, povestea nenea Gheorghe, mi-am cumpărat caii ăia, erau mânji când i-am luat, dar când s-au făcut mari nu mai avea nimeni cai ca ai mei, nimeni n-avea în sat, mă... cai ca ai mei n-avea nimeni, că eu le dădeam grăunțe, le puneam traista cu ovăz de gât și parcă erau zmei, mă, zmei, că eu nu te mint... zmei!” Un lăudăros, nenea Gheorghe ăsta!

În anii aceia, eu ascultam tot timpul cântăreții din aparatul nostru de radio făcut de tata și mă întrebam cât de mici sunt ei, cântăreții adică, din moment ce încăpeau în casca pe care o țineam eu la ureche. Bănuiam că erau cei mai mici muzicanți de pe pământul ăsta, mai mici decât niște furnici, că altfel n-ar fi avut loc. Și mă mai întrebam cum se face că ei nu se duc la culcare ca oamenii, știam precis asta, pentru că îi ascultam toată noaptea cu casca la ureche.

Am încercat de mai multe ori să-i văd cum arată și să stau de vorbă cu ei, cu cântăreții din cască, vreau să zic. Casca era o cutiuță aproximativ rotundă la care se înșuruba un capac de ebonită. Sub capac era o membrană subțire de oțel. Desfăceam încet capacul ca să nu le atrag atenția celor de dinăuntru și, când ei nici nu s-ar fi așteptat, zbang!... Dădeam la o parte membrana și... ce să vezi, înăuntru erau doar două bobinuțe din sârmă de aramă, subțiri ca firul de păr și nici vorbă de cântăreți! Cine știe, poate cântăreții se piteau cu mișcări rapide în bobinuțele acelea. De ce o făceau? De ce se fereau de mine? Poate că așa erau ei, nu le plăcea să fie văzuți!... Adevărul este că nu am reușit niciodată să-i văd pe acei cântăreți cum arată și, dacă ar fi avut și ei puțin timp, aș fi vrut să stea de vorbă cu mine, adică mai mult să stau eu de vorbă cu ei.

23 noiembrie 2022— Cum poate fi cineva confuz? Și mai ales, când? Și de ce? Cu ce urmări și consecințe? E bine sau nu e bine? Ziua, noaptea, dimineata, seara, ori n-are importanță? Pot fi confuz, de exemplu toamna când cad frunzele pe motiv că de ce cad frunzele? E bine să fii confuz, măcar din când în când? Când ești confuz, ai sentimente de bucurie? Dar de tristețe? Îți păcăne urechile când ești confuz? Simți un fel de fulgerături pe retină, ca niște scânteii multicolore? Când ești confuz, îți faci curaj, ori ești lipsit de orice speranță? E bine să fii încălțat cu ciorapi groși? Contează culoarea acestora? Starea de confuzie poate fi transmisă altcuiva, cum e gripa? Dar de luat confuzie de la altcineva, se poate? Ce pastile sunt bune pentru starea de confuzie? Ce spun doctorii de suflet despre starea de confuzie? Dar, în primul rând, ce înseamnă cuvântul confuzie? Este ora zece și douăzeci și trei de minute! Și nu pot scăpa de starea asta, mi se încurcă atâtea lucruri în minte. Eram pe stradă și am auzit pe cineva spunându-i altcuiva „vă rog să nu fiți confuzionați, nu vă confuzionați, vă rog!”

Profesorul le-a spus elevilor: dragii mei, mi se pare mie, ori fac o confuzie? Eu îi spun profesorului că nu poți trăi numai cu vise: unele sunt frumoase, delicioase și merită să le trăiești, altele sunt înspăimântătoare, alarmante, respingătoare. Pentru stomacul minții este necesară din când în când, câte o salată. Un vis frumos amestecat într-o salată de roșii, castraveți și ceapă, devine mai uman și seamănă foarte mult cu un vis urât, autentic și el, rămas de la salata fericirii. Poftim dacă se poate înțelege ceva din ce spun eu aici! Visele foarte colorate le avem doar extrem de rar. Dar și mai extrem de rar, ni se întâmplă să visăm pe vreunul spunând: am visat colorat! Să nu-l credeți! Minte! Părerea mea este că ați putea să-l credeți doar dacă ar avea pe față urme de culoare rămase de la visele color.

24 noiembrie 2022 – Prima fotografie în care apar eu, datează din 1945, aveam o fabuloasă vârstă de aproape opt luni, stau în fund pe o păturică, am o fundă înfășurată în jurul capului și o sticlă cu biberon în față, pusă ca să arate pe viu structura mea de mare mâncău încă de la vârsta aceea. În spate se vede un gard de șipci. Dacă mai remarc faptul că am un cap mare, la fel de mare ca lățimea umerilor, aproape că am spus tot despre mine și despre această fotografie.

Ba nu, n-am spus tot: din acea fotografie te fixează doi ochi pătrunzători și mă întreb ce gânduri s-or fi răscolind dincolo de fruntea mare și lată. Poate oare să fie vorba de gânduri ale unui copil deja deștept? Par oare ochii să fie ai unui înțelept ajuns la vârsta de optzeci de ani? De fapt, este o fotografie care nu spune nimic! La vremea când a fost făcută această fotografie, cu dimensiunile de 6x9 centimetri, numărul fotografiilor era incredibil de mic, iar numărul celor care aungeau cu aparatul de fotografiat prin sat la noi, era aproape inexistent.

Iar dacă s-a întâmplat ca eu să trec prin lentila unui asemenea aparat și să devin o imagine care să se păstreze până în ziua de acum, când scriu aici, e o chestiune ce ține de noroc.

Îmi aduc aminte: din aceeași perioadă mai există și o altă fotografie, tot format 6x6 centimetri, care a fost distrusă de zeul uitării; în aceea eram tot eu, un băiețel dolofan luat în brațe de un soldat, probabil din trupele rusești în trecere prin satul nostru căci, trebuie spus, era pe la sfârșitul războiului. Mi s-a întâmplat în viață să aud de multe ori lucruri rele despre ruși, dar rusul acesta din poză pare a fi un om bun și poate că și el avea acasă vreun băiețel de care, văzându-mă, și-a amintit. Bănuiesc că prețul unei fotografii, atunci, era consistent. Dar și atunci, ca și azi, după cum se vede, oamenii erau atrași de mirajul argintului transpus într-o imagine pe o fotografie.

25 noiembrie 2022 – Îmi place să spun că numele meu e Leonardino! Iată, zice el, am început să semăn cu Leonardo, în primul rând la ochi, linia sprâncenelor, nasul și părul, uite cum mi-am lăsat părul ca să semăn mai mult cu el! Leonardo era un tip depresiv. Simt că și eu sunt depresiv, ca Leonardino, că așa îi zic eu. Și Michelangelo era depresiv, la fel ca Leonardino!

Ba nu, îl contrazic eu, Michelangelo nu era depresiv. Dar cum era, mă întreabă el, nu știu cum era, îi zic eu, n-am de unde să știu, că n-am trăit pe vremea lui.

Leonardo, zice el, a avut și el ca tot omul o iubire. Avea o mare iubire, un tânăr. La fel și eu, îl am pe Marian, dar Marian a murit, ficatul, ciroză, de unde bani să-și facă, bietul de el, un transplant de ficat? Iată aici... dar și aici... în portretele astea, l-am pictat pe el, pe Marian, îl știu pe dinafară până la cel mai mic amănunt al figurii, l-am pictat de sute de ori, l-am reprezentat pe Hristos dar l-am pictat pe Marian, e chipul lui Marian pe care am pus coroana de spini... În Cina cea de taină... toți cei doisprezece apostoli... Petru, Andrei, Iacob, Ioan, Filip, Bartolomeu etcetera, iată, stau la masă așa cum i-am pictat eu, nu-i deosebești unul de altul pentru că e doar portretul meu repetat, chipul meu repetat de douăsprezece ori, de atâtea ori cât să-i cuprindă pe toți doisprezece. Scena se petrece în fața uni lac. În apa râului din fața mesei se vede imaginea răsturnată. Cina cea de taină: chipul meu reprezentat răsturnat de douăsprezece ori!...Ai putea să zici că mintea ăstaia e plecată cu sorcova, dar nu zici, taci și nu zici nimic...

26 noiembrie 2022 – De ce cresc unghiile? De ce unghiile de la mâini cresc de două ori mai repede decât cele de la picioare? De ce creșterea unghiilor vara este mai rapidă decât în celelalte anotimpuri? De ce unghia degetului mijlociu crește mai repede decât la celelalte degete? În special la persoanele dreptace!

Factorii care influențează creșterea unghiilor sunt: vitaminele A,B,C,D, collagenul, dieta. De ce unghiile noaptea cresc mai repede? De ce unghiile cresc mai repede după o boală? Deși omenirea a făcut pași mari în cunoaștere, sunt multe întrebări esențiale care își caută răspunsul! Mă uit la ceas, caut ora mea preferată și n-o găsesc! Oare cine mi-a furat ora mea, ora preferată? De exemplu, ce ai putea să faci dumneata cu ora mea preferată? Ți-ar putea trece prin minte vreodată să-mi furi ora mea preferată?

Ora mea preferată! Dau ora mea preferată la o parte și totul revine la normal. Îmi ascund ora mea preferată într-un buzunar de la haine. O ascund într-o lădiță pe care o arunc într-un pod, la întuneric. În pod sunt și orele preferate ale altora. Vorbesc ticăit între ele și își fură secretele. Nicio oră până acum, preferată sau nepreferată... dar ar fi mai bune să vorbim despre altceva...

Mi-e somn și casc, a venit ora mea preferată pentru somn, voi nu o vedeți, nu se simte la orizont... voi dormi și voi visa numai scârboșenii, așa că nici nu-mi imaginez cum arăt când dorm și râd în somn pentru că am visat ceva frumos... Căci zicea un poet: „Eu am convingerea că sunt om puternic/ Trece pe-aici concavă o femeie/ De cantitate incoloră...” Acesta se numea, nimeni n-ar putea spune de ce, C. Vallejo. În cazul acesta nu există decât o singură concluzie: totul e aiurea, adică așa cum trebuie!...totul este în căutarea orei preferate!

27 noiembrie 2022 – Odată (când eu eram copil) în curtea bunicii mele Nastasia (Domnul s-o odihnească acolo unde se află acum!) s-a produs un incendiu, luase foc un acoperiș de la o polată.

Am auzit de departe țipetele, casa ei era la vreo patru sute de metri de casa noastră, mi-am dat seama ce se întâmplă și am luat repede un extingtor pe care îl găsisem aruncat de cineva, probabil nu mai avea nevoie de el, și am fugit să dau o mână de ajutor. Nu era prea departe.

Acolo mai săriseră să stingă focul și niște vecini, fiecare cu ce apucase în grabă să ia apă, vreo găleată, vreo oală sau altceva, de altfel focul nici nu era prea mare pe cât părea.

Bunica mea era îngrozită, se zbătea, își smulgea părul din cap, striga fără oprire după ajutor, cădea, se ridica, intrase într-o panică grozavă. Dar când m-a văzut pe mine apărând cu extingtorul acela, care era de culoare roșie, s-a liniștit dintr-odată, de parcă nimic nu se întâmpla prin preajmă.

Eu m-am repezit eroic cu extingtorul salvator spre foc, am tras de cuiul care trebuia să declanșeze spuma ignifugă să țâșnească și din acesta s-a auzit doar un fâsâit scurt, apoi nu s-a mai auzit nimic. Extingtorul, se vede, era vechi de când lumea, ieșit din perioada de garanție, nu mai avea nicio putere. Până la urmă, focul a fost stins de ceilalți, care au făcut și ei ce au putut. Dar cel care l-a stins de-adevărat, după spusele, credința și părerea bunicii mele, am fost eu, doar eu, de parcă nimeni n-ar mai fi participat la eveniment. Eu și numai eu! Un viteaz! Eu și culoarea extingtorului. Când te-am văzut că vii cu cazanul ăla roșu, mi-a zis ea, după aceea de zeci de ori, mi s-a liniștit dintr-odată inima! Că dacă nu erai tu, se alegea praful și pulberea de toate lucrurile mele, de toată muncuța mea!

28 noiembrie – 2022 – Nu există om care să nu se fi privit, măcar o singură dată, într-o oglindă care deformează, în vreo sferă lucioasă, într-un ciob din fundul unei sticle sparte, într-o picătură de apă în care și-a văzut propriul chip apărând ca din altă lume, cu capul pocit, dinții strâmbi și uriași, urechile cât ale unui elefant, ochii ca niște damigene, mâinile ca niște lăboaie, ori să se vadă meschin, pitic, caraghios, hilar.

Mi s-a întâmplat nu doar o singură dată și m-am întrebat dacă nu cumva ceea ce am văzut acolo este lumea reală, cea adevărată, o lume de o normalitate dureroasă și încântătoare în același timp.

29 noiembrie 2022 – Radu ăsta era un băiat scund, îndesat, tăcut și fără prieteni. Părea un rătăcit printre noi care eram așa de veseli și de gălăgioși. Nu se certa niciodată cu nimeni și nici noi nu-l prea băgam în seamă. Poate că din aceste motive, domnul nostru învățător (care avea o palmă așa de grea de ziceai că te-a lovit cu un pietroi sau cu o cărămidă) l-a bătut odată, i-a dat două palme. Cred că în ziua respectivă Radu nu-și scrisese temele în caiet, ori le-o fi făcut greșit.

Și-atunci, cât era de mic și de prăpădit, Radu a început să ție la domnul învățător (eu înghetaseam de frică, țișatul lui îmi răscolea urechile, băga groaza în mine) de ce dai, mă în mine? De ce mă bați, mă? Ce, mă, m-ai făcut tu? Domnul învățător a amuțit și nu l-a mai atins. Radu a continuat să repete de mai multe ori, să nu mai dai în mine, mă, că nu sunt al tău, tu nu ești tata, tata a murit în război!...

Domnul învățător s-a așezat pe scaun, n-a mai scos nicio vorbă și din acea zi nu l-a mai atins pe Radu nici cu palma, nici cu cuvântul, dar nici cu mângâierea.

Apoi, după ce și-a terminat clasele primare de școală, Radu și-a văzut de viața lui, a ajuns un bărbat ca oricare altul, și-a făcut o casă frumoasă din munca lui de pălmaș, avea o gospodărie îngrijită, n-a avut muiere, poate că așa i s-o fi părut că e mai sănătos să stea singur, nu se ducea la cârciumă, rar de tot intra în vorbă cu cineva, n-avea prieteni, dar nici dușmani.

Când a murit, au găsit în salteaua lui de la pat mulți bani, că Radu era econom, n-avea copil, n-avea rude. Când l-au dus la groapă, a fost însoțit de toți oamenii din sat, ca un om de mare importanță care n-a supărat pe nimeni câte zile a trăit.

30 noiembrie 2022 – Pe scurt: se numea Gaya, avea 48 de ani și „locuia” la grădina zoologică, oarbă, știrbă și bolnavă de artroză.

Pentru că venea iarna cu frigul, care știm ce bucurii ne aduce, îngrijitorii grădinii zoologice au încercat s-o mute într-un padoc mai călduros, dar ea se mișca greu și nici nu înțelegea ce vor ăștia de la ea. Noi putem bănui că nu voia, sau tot așa de bine ne putem închipui că se încăpățâna. Un elefant, indiferent de sex sau de vârstă, atunci când se

încăpățânează, nu mai poate fi clintit. Nu mai ascultă de nimeni. Așa că s-au hotărât s-o sperie cu câțiva câini. Sângeroși din fire, câinii au trecut la treabă. Și-au înfipt colții în trompa sau în pielea ei pe unde era mai subțire. Și au speriat-o!

De spaimă, cât era de mare, Gaya a căzut și și-a rupt un picior. N-a mai putut să se ridice și, credem noi, ar fi stat acolo cine știe cât, poate o zi, două sau trei. Dar nici așa nu era prea bine, pentru că încurca drumul, circulația.

Au încercat să o ridice cu o macara și s-o ducă în altă parte. Dar degeaba! Imposibil! Greutatea ei depășea orice închipuire. S-au chinuit două zile, după care încăpățânata creatură a murit. De moarte bună! Așa cum moare tot omul! Dar și moartă, tot le încurca drumul! A fost nevoie s-o taie cu un fierăstrău cu lanț cu care, de obicei se doboară copacii mari din pădure și au transformat-o în hălci mare de carne despre care nimeni nu poate spune unde a fost dusă și dacă folosește cuiva. Ceea ce se mai știe este că maldărul acela de carne putea îngrozitor. Uneori, mai ales seara, briza aducea mirosul greu ca o amintire despre minunata Goya care, atâta timp cât a trăit, nu a atacat și nu a mușcat pe nimeni.

01 decembrie 2022 – Am citit undeva: a murit eternitatea! Și, probabil că chiar s-o fi întâmplat! La câtă matematică, fizică și metafizică știu eu, îmi vine să cred că, de-adevăratelea, a murit. S-a dat așa, pe o parte, a respirat de câteva ori mai greu decât în mod obișnuit, s-a uitat cu mirare la o frunză galbenă care cădea dintr-un plop, a apucat să-i pară rău de isprava pe care o comite și a zis că nu e mare lucru să mori.

Toți cei din jurul eternității care murea în acel moment, n-aveau niciun răspuns privind-o cum își dă sufletul Și nimeni nu s-a întrebat ceva de genul ce ne facem noi de-acum încolo fără eternitate. Bag de seamă că nimic nu este mai banal decât moartea eternității.

Ghinioanele nu vin niciodată singure! Și asta nu doar în înțeleptele palavre inventate de oameni. Dar pe mine nu asta mă îngrijorează, ci întrebarea cine planifică ghinioanele, cine le așază în ordinea în care trebuie să apară ele și cine și ce câștiguri are din toată daravla asta.

Mai pe scurt zis, cu cine și în ce fel ar trebui să negociez pentru a nu se mai întâmpla nimic din toate belelele care se abat asupra mea și asupra omenirii în același timp. Cineva spunea în disperare: trăiesc în cușca mea toracică! Aș putea să-l liniștesc spunându-i că asta nu este sfârșitul pământului, mai sunt și alte moduri de a trăi, de exemplu să trăiești în propriul craniu! Sau în propriul stomac! Sau în propriul picior drept! Sau în propriul intestin gros! Sau în singura măsea cariată care și asta doare de-mi vine să mă zvârcolesc! Să trăiesc în propriul meu deget mic! Sau în propriul deget mare (cu variantele: de la mână, de la picior), în propria piele care, cel puțin, este cel mai mare organ al corpului uman!

Ce nasol este să ai atâtea posibilități dar să ți se pară că este imposibil de trăit pe lumea asta!

02 decembrie 2022 – Citeam într-o care cum Dumnezeu stă acolo, sus, în lumea feerică, pe tronul Lui printre stele, timp și cer în timp ce eu, păcătosul de mine, n-am avut altă treabă decât să întreb ce anume face Dumnezeu în timp ce stă pe acel scaun: vorbește? Dă din mâini? Se mai ridică și face câte o plimbare ca să nu-i amorțească picioarele din lipsă de mișcare? Se gândește? Tușește? De ce tușește Dumnezeu, a răcit? Strănută? Se uită în stânga și în dreapta? Dă ordine oamenilor lui? Da, chiar așa, ce face Dumnezeu cât e ziua de mare? Sau cât de lung e anul, secolul sau mia de ani, în lumea Lui feerică dintre stele?

Și mă gândesc să nu-L supăr cu întrebările astea stupide ale mele! Mă întreb singur pe mine: te-ai plictisit? Nu-ți poți găsi și tu o ocupație la fel ca semenii tăi? Și trăiesc cu convingerea că acolo Sus, în Cer, lucrurile sunt mult mai evolute decât pe aici, s-a încheiat și pe acolo era primitivă, s-a dus vremea bicicletei, a autoturismului care nu consumă niciun fel de carburant poluant, acolo sus e deja vremea navelor cosmice cu care orice locuitor ceresc își permite să meargă să facă piața într-un oraș apropiat de pe altă planetă unde prețul zarzavaturilor este mult mai convenabil.

Poate că Adam și Eva nu au fost alungați din Rai, ci doar s-au hotărât ei să divorțeze și să plece fiecare încotro vor vedea cu ochii, asta părând a fi soluția cea mai potrivită. Oricare dintre noi, urmașii lor, purtăm în subconștient acel sâmbure de plictiseală conjugală ce i-a mânat și pe ei să se despartă. Asta e părerea mea! Chestia este că, după plecarea din Rai, nu s-a mai știut nimic despre ei, ceea ce ar putea să însemne că le-a convenit.

Medicina și toate descoperirile în domeniul ăsta, au dus, în ultimul timp, la un mare succes: de la dorința de a nu muri s-a ajuns la dorința de eutanasiere, să mori conștient și de bună voie, pentru că nu-ți dorești nimic altceva mai mult! Și, când ajungi pe lumea cealaltă, să te poți lăuda vecinilor că ai făcut-o pentru că așa ai vrut tu, nu pentru că așa a vrut altcineva!

04 decembrie 2022 – Stătea acolo, în fundul curții, pe o bancă cu vopseaua scorojită de ploi, sub o polată care mai domolea cât de cât vipia aruncată de soare asupra omenirii. Nu zicea nimic și nimeni n-ar putea spune dacă se gândea la ceva, sau dacă ar fi vrut să spună ceva, m-a privit fără vreo expresie, apoi și-a îndreptat la loc privirea spre pământ.

L-am întrebat ce mai face, cum se simte, cum o mai duce și mi-a răspuns că îi vine să înjure. De ce să înjure? Pe cine să înjure? Nu știu, mi-a zis el, nu mă supără nimeni, doar că îmi vine să înjur, să înjur și să drăcuiesc, l-am întrebat ai vreo nemulțumire, te doare ceva, nu am nimic, mi-a zis, nu am nicio nemulțumire, dar îmi vine să înjur, să drăcuiesc și să spun vorbe urâte, nu mă doare nimic, nu-mi trebuie nimic, atâta doar că-mi vine să înjur și să drăcuiesc tot timpul, uneori îmi vine să înjur și când dorm, nu știu ce am, dar dacă înjur ar fi normal să mă liniștesc, numai că mie îmi vine și mai rău să înjur!

Îl întreb când a început și din ce cauză, el îmi spune că nu știe când a început, îmi aduc aminte, zice, că m-a durut o măsea, dar rău de tot, credeam că-mi crapă capul și am început să înjur... Pe cine să înjur? Poate că mi-a venit să înjur pentru că mă durea măseaua aia... sau să-l înjur pe doctorul de măsele...

Ce ți-a spus doctorul de măsele, ți-a făcut ceva? Nu știu, pentru că n-am fost niciodată acolo, n-am încredere în doctori, îmi este frică de ei, am rămas cu obiceiul ăsta, să înjur tot timpul, primele vorbe pe care le scot dimineța sunt injurături...

Linia dreaptă este o traiectorie care unește două puncte. Aceste enunțuri nu este clar și pentru un punct aflat pe linie, el rămâne captiv între punctul care-l precede și punctul care urmează. Pe de altă parte, un punct aflat pe o linie, nu poate spune dacă linia aceea este adevărată sau falsă. Așadar, linia este completă și reală doar cu ajutorul unui punct aflat în exteriorul ei. Aceasta este axioma lui Godel, teoria incompletitudinii. Dar, oare, cine are nevoie de ea?...Eu unul mă pot descurca și în absența ei!

05 decembrie 2022 -Bănuiesc că nici nu v-ați putea închipui ce spun eu acum: azi noapte am căzut din pat în timp ce dormeam! Putem fi siguri cu toții că ăsta nu este un lucru obișnuit! Ce faci când ești ditamai omul și cazi din pat? Înjuri! Asta am făcut și eu imediat. Chiar înainte de a mă ridica. În cădere, m-am lovit de rama unui tablou pe care tocmai îl visam în momentul acela și mi-am spart pe dinăuntru falca. Dar iată cum s-au petrecut toate acestea: visam că vreau să trag un șut cu piciorul stâng într-o minge (eu sunt stângaci chiar și atunci când trag șuturi!); mi-am făcut elan și, când m-am rotit să șutez, mi-a fugit piciorul drept pe care mă sprijineam și am alunecat din cauza forței cu care am făcut mișcarea; în următoarea fracțiune de secundă am simțit cum cad și am auzit bufnitura căderii. Totul petrecut în vis, într-o fracțiune de secundă! O primă învățătură ce s-ar putea trage de aici, este că nu e bine să neglijezi legile fizicii nici când visezi!

Am o ușoară jenă să povestesc această scenă din vis, mai ales că, până acum, n-am auzit pe nimeni, vreun ditamai omul ca mine, să povestească despre cum a căzut el din pat. O chestie atât de ciudată! Stau și-mi analizez căzătura: șutul cu piciorul stâng în minge și căzătura, s-au petrecut instantaneu și simultan! Amândouă, carevasăzică, în aceeași frântură de timp. Extrem de scurt! O secundă! Visul simultan cu realitatea! Visul și căderea! Nu mi s-a întâmplat niciodată de când mă știu, să cad din pat când dorm și imediat, după căzătură să mai și înjur!

Dan Gîju

Capra cu trei iezi kaki

Sigur că nu era musai ca iezi să fie kaki.

Iar capra, nici atât!...

De pildă, cea cu care am avut eu de-a face era albă cap-coadă, pentru că era de la marină și ne aflam în plină vară, la Mangalia. Iezii kaki – implicit ȕapii sau, mă rog, caprele – erau însă de departe cei mai numeroși. Așa că nu vreau să le șifonez orgoliul de foști majoritari odată, cândva, și drept urmare am zis că măcar în titlu să le dau onorul meu întârziat. Deși, cum spuneam, povestea are la origine o capră albă-albă, ceea ce, de fapt, nici că mai importă deoarece, la urma urmei, ați mai văzut dumneavoastră, în ultima vreme, capră cu trei iezi patrulând ȕanȕoșă, pintenată, încurelată, cu coada băȕ și ocheanul întins pe străzile, dar mai ales, prin cârciumile rău famate ale garnizoanei?

Nu?

Ei bine, nici n-o să mai vedeȕi vreodată!

Tocmai d-ai-a mi-am adus aminte de ea și vreau să vă reglez un pic atenȕia pe subiectul acesta care, Doamne, ce emoȕii ne-a mai zgândărit în tinereȕe nouă, āstora... cei născuȕi în Zodia Ordonanȕei!

Eram în luna de practică de la finele primului an de liceu militar. Care practică se derula în Centrul de Instrucȕie al Marinei Militare de la Mangalia, în apropierea divizioanelor de nave din cel mai important port militar al nostru pe atunci (vara anului 1980). Concret, eram niște inocenȕi boboci de raȕă căroră abia le mijiseră tuleile, dar faptul că mai aveam un pic și absolveam cu acte în regulă, recte cu situaȕia școlară încheiată, primul an de liceu militar – exact perioada la cāt avea să se comprime inclusiv stagiul militar al oricărui bărbat adevărat al neamului acesta după Revoluȕie! –, amănuntul acesta, zic, ne dădea așa, o încredere aparte, de veterani; nu ne mai tremura lămpașul de fiecare dată când ne oprea pe stradă câte-un plutonier mai opărit că de ce nu l-am salutat regulamentar.

Eh, și pe încrederea aceasta de sine răsărită în noi – adică în Matelotu, colegul de clasă și prietenul meu din acea vreme, și subsemnatul –, pe măsură ce puștoaicele de pe faleză se lăsau tot mai ușor agăȕate, nici nu șȕtiu cum, într-o sfântă zi de duminică, mai către apusul soarelui, exact când pusaserăm capul compas pe poarta cazărmii, unde fuseserăm cazaȕi atât de temporar, doar pentru perioada stagiului de practică la nave, ȕinând cu mare tandreȕe când unul, când celălalt, o pungă din aceasta de plastic, pe atunci în valoare de fix un leu, în care se lăfăia un fel de cocktail Molotov (cu singura diferenȕă că

pe eticheta lui scria „Unirea”), numai ce ne-am trezit agățați, la rândul nostru, exact de orăntania de care ne feriserăm pe toată durata învoirii, dar de care uitaserăm cu desăvârșire acum, la înapoiere, după ultima halbă de bere golită la botul calului în cea mai dosită dintre bombițele amplasate în proximitatea plajei, cu radarele activate la maximum, că doar d-aia și făcuserăm tot posibilul să ieșim în învoire, altminteri rămâneam mai departe în cazarmă și frecam menta, nu ne mai complicam existența că, oricum, în vacanță tot trebuia să ne dea drumul peste o săptămână-două cel mult.

Normal că, odată căzuți precum guvizii în minciog, patrula ne-a plimbat ca pe urs prin tot orașul, capra în față și iezii în coada formației, după noi; alai mare, ce să zic, în mod normal ar fi trebuit să fim mândri. Norocul nostru, totuși, că era pe început de sezon estival și vilegiaturistii încă nu se dezmeticiseră bine, altminteri ar fi trebuit să nu mai ridicăm nasul din țărână, riscul să ne recunoască vreun consătean cu stare fiind destul de ridicat. Desigur, după ce și-a încheiat traseul, timp în care la cazarmă avusese loc apelul de seară de la ora 20.00, „capra” ne-a dus drept la comenduirea garnizoanei, ca să vadă și ăia de acolo ce mare ispravă săvârșise, adică ne găsisse în ofsaid pe noi, doi lememiști de cincisprezece ani abia împliniți, echipați impecabil, în uniforma albă, de vară, numai că asortați perfect neregulamentar cu ditamai punga de plastic (de coctailul Molotov n-a pomenit nimic, dar nici noi n-am fost atât de guguștiuci să-i aducem aminte), fapt care echivala cu o crimă cel puțin de *les majestates* la câtă morală ne-a mai și făcut.

Așadar, ne-a muștruluit și, ca să nu se mai repete vreodată figura, după ce a telefonat la centrul de instrucție, ca să stea ofițerul de serviciu liniștit în ceea ce ne privește, eventual să aibă timp să se gândească la o pedeapsă suplimentară proporțională cu „abaterea” săvârșită, ne-a pus să tragem la sorți sectoarele de șmotru ale comenduirii, eu fiind extrem de fericit că mi-a picat holul, chiar dacă era lung cât traseul de la Maraton, Matelotu’ procopsindu-se, desigur, cu WC-ul... Și asta a fost, a trebuit să ne conformăm, deh!...

La final, când ne-a înmănat biletele de voie pe care nu se putuse abține să nu noteze ceva în legătură cu comportamentul neregulamentar al posesorului, comandantul patrulei ne-a spus să avem grijă mare de acum înainte, întrucât suntem deja în clasorul său cu maimuțe indisciplinate:

– Cu o a doua ocazie, nu voi mai fi așa de blând și înțelegător, ca acum, așa să știți, bă!...

– Am înțeles perfect, tovarășe ăăă... locotenent-major!

Firește că, imediat mai apoi, cum ne-am văzut în bătaia analgezică a brizei, primul gest epocal a fost să încercăm să ne explicăm de ce s-a purtat mamelucul acela atât de necamaraderește cu noi, viitori ofițeri, ca și el adică, peste vreo câțiva ani, mai mulți ori mai puțini (pe atunci, ce-i drept, ni se păreau cam mulți). Și singura consolare a fost aceea când, punând toate coordonatele cap la cap, Matelotu’ a realizat că omul nostru trecea printr-o mare frustrare provenită din faptul că el nu trăise nicio secundă viața elevului de liceu militar, provenind cel mai probabil – mai exact parvenit – din rândurile sănătoase ale vajnicei noastre clase proletare.

– S-a răzbunat pe noi, bă Dănică, asta e!

Odată lămuriți la capitolul acesta atât de dureros, nu ne-a mai rămas decât să-l introducem pe individul, la rândul nostru, cu nume, prenume, grad ș.a.m.d., în baza noastră de date.

– Mai ții minte cum îl cheamă pe cretinache ăla?

– Călugăru’?! Parcă așa s-a prezentat...

– Nu, Mocanu a zis că-l cheamă. Ca pe proful de chimie. Locotenentul-major Călin Mocanu...

Și, până când am ajuns la centrul de instrucție, unde, se înțelege, grație conștiinciozității acestui Mocanu ne mai aștepta o porție zdravănă de șmotru, ne-am tot făcut planuri cum o să i-o tragem în bot, ca să ne răcorim, când vom ajunge noi înșine ofițeri. Ne-am juruit că îl vom aștepta la colț și o sută de ani, pensionar ramolit să fie și tot nu va scăpa de răzbunarea noastră dreaptă. Nu știu de ce, probabil fiindcă decartase cu un leu în plus la sticla de coniac, Matelotu’ era de zece ori mai îndârjit decât mine:

– Când vom ajunge mari și tari, bă Dănică, deși noi vom fi abia locotenenți, iar el căpitan-locotenent, și poate chiar mai sus, îi abordăm barcazul și i-l scufundăm. Proletar nenorocit ce e! (Și privindu-mă cu ochii injectați de ură:) Jură că nu-l vei uita niciodată! Și că, atunci când îți va veni bine la mână, îl vei torpila de nu va ști ce se petrece cu el pe mameluc. Eu jur!...

– Jur și eu! Paștele mamei lui de bacter opărit!...

Abia după ce ne-am luat angajamentul care mai de care că-i vom pune scrotul pe nicovală, cu tot cu biluțe, și i-l vom aplatiza cu ciocanul de șnițel, ne-am mai liniștit, dar nu pe deplin. De acum însă, pe măsură ce ne apropiam de poarta cazărmei, parcă nu ne mai părea așa rău de sticla aceea amărâtă de trascău, deși decartaserăm ultimii noștri bănuți pe ea, cât de faptul că picaserăm de fraieri, înecându-ne ca țișanul la mal, spre amuzamentul de neratat al șmecherașilor din companie, care mai mult ca sigur că, interesându-se de ce întârziaserăm la apelul de seară, imposibil să nu fi aflat ce și cum.

Dar au trecut anii...

Matelotu’ a ajuns „treiar” în Marina Comercială, asta prin 1987, eu fiind deja de un an locotenent în batalionul de drumuri și poduri de la Târgoviște. Și normal că, deși n-am uitat episodul acela de la Mangalia, din vara lui 1980, odată cu gradele care s-au tot adunat pe epoleții noștri, ne-a mai venit și mintea la cap.

Ba, mai mult, s-a întâmplat să jucăm și noi rolul „caprei cu trei iezi” (zic nu de Matelotu’, cât de mine și de camarazii din promoție ai școlii militare din Râmnicu Vâlcea). În ce mă privește, am primit rolul ăsta cel puțin o dată pe an, ca locotenent. Masese (unul dintre diribiștii de ieri, între timp rătăcit prin romanele mele ca personaj) își dădea banderola jos și intra la cinematograful cu tot cu iezi, el însuși plătindu-le biletul. Eu însă, mai conștiincios din fire decât Masese – toată viața am rămas așa, deși, având astfel de prieteni, nu o dată am fost băgat în aceeași oală de lături cu ei –, evitam complicațiile gratuite. Cu atât mai mult cu cât politrucul batalionului, care mirosise ceva, de la un moment dat chiar a început să monitorizeze patrulele prin oraș, căutând probe și motive să ne cânte pe la adunările de partid. Firește că, neavând nici pic de practică pe teren, niciodată nu a prins mare lucru, drept dovadă că, după ce și-a tocit pingecele cu simț de răspundere pe Bulevardul Castanilor (azi Regele Carol I), pedalând de nebun între Cinema „Independența” și Gară, a revenit la metoda clasică, bazată pe tragerea de limbă. De unde să știe el, biet famen, că între timp apăruseră acele substitute de aparate „cinema” cu statut particular numite *videorecorder*, șoferii de pe TIR-uri și vaporenii, îndeosebi, utilându-și sufrageriile cu astfel de minuni grație cărora, pentru numai 25 de lei, vizionai filme câte nu puteai duce; și ce mai filme!, nu ca la „Independența”!... O dată, nu zic, chiar mi s-a făcut milă de el, de politrucul-șef zic, și mai că i-aș fi spus câte ceva, dar mi-am dat seama

că, pur și simplu, bietul om nu ar fi înțeles nimic, fiindcă și el provenea tot din rândul clasei muncitoare, ca balamutul acela de mangaliot, locotenentul-major Mocanu'. Așa că l-am lăsat să se zbuclume în continuare, chit că i-am devenit și mai nesuferit.

Cât despre muștrări de conștiință din punct de vedere profesional, eu unul nu mi-am făcut niciodată atunci când, la răstimpuri tot mai mari, ajungând în postura caprei (sau, mă rog, a țapului) cu trei iezi în kaki țopăind după ea, la finalul turei mă prezentam la ofițerul de serviciu fără niciun amărât de arestat, semn indubitabil pentru cine nu mă cunoștea că toată ziua am tras chiulul prin garnizoană în loc să-mi fac datoria de hingher mandatat prin ordin de zi cu verificarea stării disciplinare în fosta Cetate de Scaun, așa-zis... Știam că simpla noastră apariție în peisaj are darul să pună oarece ordine în natura înconjurătoare și, în consecință, treceam nepăsător, cu ochii mai mult după minijupe decât după vreun soldat abia scăpat din corpul de gardă și hotărât să-și facă harakiri cu o sticlă-două (sau „fără număr”) de trotil pentru că prietena lui a ieșit ultima oară cu caporalul de schimb.

Firește, odată cu înaintarea în grad și în funcție, am scăpat definitiv de această corvoadă. Iar cu timpul, tot adunându-se anii și necazurile, aproape că uitasem. Momentul însă când eu însumi am tras ponoasele existenței unui astfel de serviciu în garnizoană nu cred că l-aș fi putut uita vreodată. Așa se face că totuși, plimbându-mă mai ieri pe bulevardul gării, la Târgoviște, am avut strania senzație că, deși castanii sunt bine mersi la locul lor, chit că mai ciumpăviți un pic, carosabilul idem, până și restaurantele sunt aproximativ aceleași, parcă lipsea ceva!... Ca mai apoi să realizez că nu neapărat de pe bulevardul garnizoanei locotenenței mele ci, de fapt, din toate garnizoanele României a dispărut în neant un ceva extrem de pitoresc odinioară....

Astăzi, că mi-am adus aminte, zic și eu ca mama, că pe ea am auzit-o prima dată, când îi tot băgau în cap niște surate că să divorțeze de tata – probabil ca să rămână liber pentru ele, așa cred acum –, motivul de atunci fiind însă cu totul și cu totul altul, iar mama le replica pe un ton aparent resemnat, dar care le lăsa în șpagat: „Deh, surato, e rău cu rău, dar e mai rău fără rău!”

Așa zic și eu acum: că e mai rău fără capră cu trei iezi țopăind cu coada băț pe aleile garnizoanei.

Nu mă credeți?

Foarte bine, este motivul pentru care nici nu mai insist.

*

A, era să uit! Unii dintre cititori, cei mai neinițiați în treburile armatei, căci mai sunt și dintre aceștia... încă numiți inapți (peste câțiva ani, parcă prevăd că o să fim o țară de inapți, dar nu e problema mea), chiar or să se întrebe de ce nu mai patrulează vreo capră cu trei iezi pe străzile garnizoanei și nu m-ar mira să nu găsească nicio explicație.

Sau, și mai grav, să-și facă o idee falsă.

Așa că, pentru orice eventualitate, le ofer un reper ajutător. Ca urmare, de ce nu o mai vedem?

Păi, cam din același motiv pentru care nu mai vedem în rafturile magazinelor scobitori de producție autohtonă. Cică sunt mai bune cele italiene, marca „Samurai”.

Sunt mai bune și, în primul rând, mai ieftine.

Asta e!

Pietrele care vorbesc

De când văzuse documentarul Andrei Jăratîc nu mai avea liniște. Își dorea să ajungă acolo, să vadă cu ochii lui Pompeiul și oamenii petrificați de furia vulcanului. Ca student la arheologie, drumul putea să fie ceva mai scurt, dar rezultatul demersurilor rămân întotdeauna greu de intuit. A decis, în cele din urmă, să îi mărturisească dorința sa, profesorului de arheologie David Repan. La auzul respectivei doleanțe și înainte de a-i da un răspuns, profesorul oscila între empatie și realitate. Simțea că un refuz categoric, l-ar fi demoralizat pe Andrei:

– Este foarte interesantă ideea ta, de a vizita Pompeiul în calitate de cercetător. Puțin visătoare aș spune, prin prisma faptului că nu se poate obține avizul pentru săpături arheologice fără un temei bine argumentat, iar într-o țară străină demersul se află la limita imposibilului.

– Și totuși domnule profesor, dacă aș susține lucrarea de licență în domeniul cercetării acestui sit, nu poate fi un temei destul de bine argumentat?

– Nu știi ce să-ți răspund acum, băiete. Tinerețea privește lucrurile din altă perspectivă. Vom vedea... îi spuse gânditor profesorul.

Andrei făcea parte din categoria studenților buni, totuși propunerea lui i-a ridicat un semn de întrebare. De unde până unde Pompei¹ [Scrierea cu doi „i” – Pompeii – aparține stilului roman antic; cea cu un singur „i” – Pompei – aparține stilului contemporan.] Experiența sa la catedră îl îndemna să creadă că aici se ascunde ceva mai mult. Andrei era un om introvertit, de aceea profesorul considera necesar să înțeleagă ce se petrece în mintea și – mai ales – în sufletul lui. Ce îl atrăgea de fapt spre această știință a trecutului? S-a hotărât să încerce să-l însoțească în acest demers. Altfel, nu va putea afla nimic, motiv pentru care a decis să caute un sponsor pentru o excursie la Napoli. Știa că nu-i va fi ușor să obțină bani pentru un astfel de proiect, dar credea cu tărie că mai există oameni, care investesc în (alți) oameni...

Primăvara venise deja când David a reușit să obțină sponsorizarea unei firme de turism. Banii acopereau transportul pentru toți studenții din grupa lui Andrei. I-ar fi plăcut totuși să știe părerea fiecăruia despre arheologie, motiv pentru care a transformat ora de curs într-un fel de dezbateri pe tema respectivă. Contrar așteptărilor, Andrei a fost cel mai tăcut. Asculta cu interes, deși refuza să participe la discuție. David l-a privit intens, înainte de a vorbi din nou:

– În viață învățăm unii de la ceilalți și de aceea mi-a plăcut ce am auzit astăzi de la voi. Mi-ar face plăcere să aud însă și părerea ta, Andrei. Ce înseamnă pentru tine

arheologia și cum te raportezi la ea?

– Parafrazându-l pe Bahn² [Paul Gerard Bahn (n. 29 iulie 1953) vedea arheologia sub forma unor „discursuri despre lucruri vechi”] aş putea spune că este o formă de discurs despre trecut.

David n-a mai insistat. I-ar fi trebuit cu siguranță alt cadru pentru a putea cunoaște în profunzime modul de gândire a lui Andrei Jăratie.

– Și acum să vă dezvălui motivul pentru care am avut discuția de astăzi. Pe 29 aprilie, a treia zi de Paște mergem împreună să vizităm situl arheologic de la Pompei.

După un scurt moment de uimire totală, bucuria studenților se revărsa în cascade, doar în ochii lui Andrei părea că se ascunde o mantră.

*

În clipa în care au pus împreună piciorul în Pompei, David a observat transformarea totală a studentului său. După ce au urcat treptele Vezuviului, Andrei părea că-și amintește ceva ce nimeni nu înțelegea. Dădea impresia că se află față în față cu ucigașul, că îi cere socoteală pentru tot ce s-a întâmplat atunci, în anul 79 după Hristos. Acum, abia acum începea să deslușească misterul. Cel născut după 1900 de ani, revenea acasă. David îi urmărea căutarea febrilă și nerăbdarea lui Andrei de a ajunge în fața oamenilor pietrificați. Căuta frenetic un trup. Căuta... iar în urma acestei căutări avea să aibă loc o întâlnire... o întâlnire între – și peste – secole. Andrei era deja acolo, când David l-a ajuns din urmă. Se opri în fața mulajelor ce reprezentau o scenă casnică și murmura ca pentru sine.

– Eram aici, atunci când a început prăpădul. Copilul de nouă ani, care a împietrit acoperindu-și fața cu brațul stâng... eu eram...

– Știu, i-a confirmat liniștit David.

– Mi-ar fi plăcut să creez eu aceste mulaje, în locul lui Giuseppe Fiorelli³ [arheologul italian căruia îi datorăm crearea sitului arheologic de la Pompei și faptul că observând spațiile goale aflate în jurul rămășițelor umane a decis să le umple cu calchi (gips/ghips), obținând astfel mulaje ce arătau poziția exactă în care oamenii au pierit. Metoda specială prin care a reușit acest lucru, îi poartă astăzi numele: procedeul Fiorelli]. Poate mi-aș fi amintit mai multe...

– Nu cred că ne este dat să știm mai multe. Dacă am ști, am refuza să ne întoarcem în timp, iar lumea trebuie să-și continue cumva existența. Gândește-te că Giuseppe Fiorelli a fost și el unul dintre noi.

Andrei și-a ridicat privirea spre profesor. Era prima oară când se simțea înțeles. Cuvintele lui David îi confirmau ideile. Coincidențele existente erau greu de ignorat. Punctul lor comun se afla în cifra nouă: pe 9 decembrie, văzuse acel documentar, la „National Geographic Channel”. David avea acum 59 de ani. Într-o zi de 29, ajunsese aici în vechiul sit arheologic, în fața „vulcanului care nu doarme”. Copilul încremenit în timp avea 9 ani. El însuși se născuse în 1979, după 1900 de ani de la dispariția Pompeiului. În colțul propriei priviri, Andrei și-a zărit colegii și profesorul grupați, îndepărtându-se agale de locul, unde el încremenise alături de pietre. Avea nevoie de un moment de singurătate, avea nevoie să capteze energia lor. Voia să asculte acele „discursuri despre lucruri vechi”, în liniștea apusului de soare. Pietrele puteau vorbi într-un grai, pe care doar subconștientul îl înțelegea. Puțini cunoșteau adevărul. Puțini știau că acele pietre vorbitoare fuseseră cândva oameni.

Moș Enuță... și marea (schiță)

Sunt unii oameni (și nu puțini din păcate) pentru care tristețea, această haină a singurătății, e a doua lor casă. Tu vrei cu dinadins să înlături poarta prin care aceștia să iasă din ea, iar ei o trag la loc așa cum a fost. Un astfel de om era moș Enuță, paznicul stupinei din copilăria mea. Nu prea era vorbăreț. Îi murise singurul băiat, „sergentul Gheorghită”, în cel de-Al Doilea Război Mondial, și de atunci moșul devenise taciturn. Până și vagabondul care doarme sub pod se bucură și el de viață... Rare clipele de bucurie pe chipul moșului. Mai avea însă o mângâiere: fata, măritată undeva pe lângă București. Venea rar pe acasă, o dată la doi-trei ani. Mare eveniment pentru noi, copiii, să alergăm în urma mașinii, a drăcoveniei care mergea fără să fie trasă de cai sau de boi. Unchiul Nicolae, prisăcarul, fratele mai mic al mamei, ne mai trimitea, pe mine și pe vărul meu, în locul moșului, acolo, la stupină, când acela ori era bolnav, ori i se întâmplase ceva. Doar noi doi, în toată stupina, în plin câmp, parcă eram cei doi eroi ai lui Mark Twain: Tom Sawyer și Huck Finn, pe insula aia a lor. Făceam focul lângă baraca stupinei și coceam porumb. Ochisem și un copac solitar, cu crengi uscate, și cum dădusem în baracă peste un târnăcop și o lopată, plănuiam în jurul focului ca, de îndată ce se va face miezul nopții, să săpăm după comori ascunse la rădăcina pomului, așa cum făcuseră și eroii din carte. Dar, ori că se nimerise într-o vineri, ori că văzusem prin preajmă câțiva șobolani, ca eroii lui Twain, ne lăsam păgubași.

Odată ne-am zis că poate o fi ascunsă vreo lampă fermecată (cum citisem undeva) în vreunul din stupii din care nu ieșeau albinele. Tocmai ochisem un stup la urdinișul căruia nu era nicio vânzoleală de albine și ne și visam cu fagurii plini cu miere în mână. Nimerisem un stup orizontal, iar după ce i-am dat capacul jos, ce să vezi? O pepenoaică lunguiață, uriașă, cât stupul, se afla înăuntru. La vederea acesteia, ce mai încolo-încoace, pofteam de-acum la o felie uriașă de pepene. Dar în toată stupina nu am găsit niciun fel de unealtă ascuțită, cuțit ori altceva. Ne-am cam muncit destul pentru a scoate pepenele din stup, dar oricât l-am ridicat amândoi pe brațe și i-am dat drumul la pământ, ca prin farmec, pepenele sărea ca o minge. Ce fel de pepene era ăsta, Dumnezeule? Am ochit o moviliță de pământ și ne-am urcat pe ea cu pepenoaica noastră, iar de-acolo eram convinși că o să-i venim de hac, atunci când o să-i facem vânt la pământ. Însă, drăcie! Pepenele sărise mai departe, ca o minge buclucașă. Am luat-o de la capăt. Am mai trudit încă o dată, de ne trecuseră toate transpirațiile. Pepenele a sărit pe pământ ca prima oară. Se vede treaba că nu era un pepene ca toți pepenii de pe lumea asta, așa că l-am închis la loc, în cutia stupului, și am tăcut mîlc multă vreme după aceea, făcându-ne a nu ști și a nu fi auzit de el vreodată.

Au trecut astfel ceva ani... Părea că și uitaserăm povestea acelui pepene buclucaș. Dar printr-o întâmplare, după mulți ani, ne-a fost dat să auzim sfârșitul acestei pozne, chiar din gura unchiului. „Ce credeți?! Moș Enuță, paznic la stupină, tot umblând cu cotiga și măgarul pe câmpuri după buruiiană, se pare că a dat odată peste un pepene atât de mare, că abia a reușit bietul om să-l urce în cotiga sa. Pepenele cu pricina l-a ținut moșu' o vreme într-una din cutiile din stupină, una din alea nefolosite. Din stupină l-a cărat, într-o bună zi, acasă. Apoi, o iarnă întreagă l-a ținut în șira de paie, pentru clipa în care aveau să-i vie de la București fata și ginerele. Ce credeți că s-a întâmplat când moș Enuță a apărut la masă cu uriașul pepene în brațe, spre uimirea tuturor? Vă puteți închipui cât chiot, câtă admirație la cei din jur?” Celor din preajmă, ce ascultau la vorbele unchiului, mai puțin nouă, le-o fi lăsat gura apă. „Dar ce a urmat..., nu vă mai spun! a continuat unchiul Nicolae. Uriașul pepene, în cele din urmă, doar cu toporișca a putut fi decapitat de creastă. Decepția a fost generală. Fusesse un pepene furajer, din aceia cultivați pe câmp pentru hrana animalelor.” Noi ne țineam de burtă de atâta râs, iar unchiul, deși povestise destul de hazliu toată întâmplarea, se întreba dacă povestea lui stărnise atâta veselie ori era altceva la mijloc.

După mult timp de la acea întâmplare, mă aflu pe o bancă, într-un peron de gară. Nu-mi amintesc unde era peronul și nici unde ducea calea ferată care trecea pe acolo. Atât vedeam: că se întindea, ruginită, printre bălăriile de mohor și tije de pădărie cu flori galbene la capăt, încât aproape că nu se mai vedea. De la prea marea încordare a simțurilor, atenția mi-a fost atrasă de un grup de copii ce se jucau sub o rampă și printre scândurile ei. Răzbătea soarele, un pic bătea și vântul, încât vedeam clar cum se mișcau ierburile; greierii țârlăiau, era zăduf. Apoi, glasul ca de pescăruș speriat al unuia dintre copii s-a făcut auzit până la mine: „Gata, măi! Eu nu mă mai joc. Mie mi-ajunge, că m-am încins de la soare. Cobor la mare, să fac o baie”.

Acum, peste ani, de câte ori privesc marea, îmi vin în minte cele scrise cândva de Zaharia Stancu: „Privii marea. Marea în care înotasem cu Uruma...”. Uruma, la rândul ei, îmi amintea de Ulrica, dintr-o altă poveste. Ulrica lui Borges, cea care-i îngâna la ureche lui Javier Otorala, când tocmai treceau pe lângă o pădure: „Ascultă bine. În curând va cânta o pasăre”. Dar Uruma era altceva; o și văd, cu ochii ei mari, verzi, ușor încrucișați (mulți îmi spun că și eu am ochii precum ai fetei despre care a scris Zaharia Stancu). Uruma, cea cu ochii triști și verzi ca iarba sălbatică a Dobrogei, îmi vine în minte ori de câte ori dau ochii cu marea. Iar pădurea nebună, precum cea de la Topala, de care amintește autorul, îmi evocă amintiri din pădurea Comorova, derulate cinematografic, de undeva, din apropierea mării (stațiunea Olimp de azi, din Mangalia); acolo am rătăcit, prin mlaștini și vrejuri de mure, fără să ajung împreună cu vărul meu până la țarm.

Aveam, pe atunci, puțin peste nouă ani împliniți. Tot ce-mi amintesc acum, pentru a reface imaginea firească a unei așa întâmplări, e alcătuit pe scheletul unor „adunături de amintiri” de tip freudian. Zaharia Stancu spunea că zilele, odată trecute, nu se mai întorc. Cu atât mai mult cu cât... mda... ne pare rău că ceva din noi pleacă odată cu ele. Eu însă simțeam, în scrisul său, întregimea fericirii pe care o trăise în tinerețe. Dar pentru a înțelege asta, trebuie să-ți amintești, cu de-amănuntul, tot. „Să nu uiți, Darie!” – zicea. Mult mai aproape de adevăr este că și el se înșela. Scriitorii (mulți o pot confirma) din asta se hrănesc. Scrisul lor nu-i decât o răsfrângere a oglinzilor din lăcașul memoriei, o răsfrângere ca în oglinzile borgesiene prin imensitatea spațiilor din univers. Cineva îmi spunea că, făcând astfel literatură, scriitorii nu construiesc nimic nou. Că doar

rememorează și refac, din frânturi trăite, momente consumate. Și că, văzute ca pe niște ecrane de dimensiuni mari, ele par din ce în ce mai îndepărtate. Și dacă, inițial, aceste întâmplări fuseseră ale lor, acum ni se par a fi ale noastre și ni le însușim. Trăim noi prin ele sau trăiesc ele prin noi? Pentru a ne lămuri, e nevoie de un personaj excentric precum cel al Șeherezadei, de cineva care să povestească neîntrerupt zile întregi. Să ne dea iluzia, cum fac și poeții, că zburăm. Și chiar zburăm (sufletește), odată cu autorul. Toate sufletele, dar absolut toate au nevoie de reparații, spunea cineva. Asemeni lucrurilor știute sau neștiute, finalul povestirii care scapă de sub condeiul naratorului pare a simboliza un „târg” al destinului. Ce ciudat, nu-i așa? Omul nu mai este, dar povestirea în care el se chinuie să trăiască merge mai departe. Așa cum continuă să trăiască copilul care eram pe atunci, la prima mea întâlnire cu marea, după atâtea zeci de ani. E ca și cum aș strânge pleoapele și nu le-aș mai desface, pentru a-mi strânge și opri în loc amintirile din îndepărtata copilărie. Oare ce târg să fi negociat Destinul cu Ființa mea, atunci? Poate doar o amânare a unei prime întâlniri cu marea... O amânare care trebuia să sedimenteze relații necunoscute între suflet și năzuință. Și acest fapt se întâmplase tot datorită lui moș Enuță, paznicul stupinei de care îngrijea unchiul Nicolae.

Totul se petrecuse într-o singură zi. Vărul meu trecuse într-o după amiază să-mi spună ca în seara aceea nu cumva să adorm prea devreme, pentru că, aproape de miezul nopții, camionul CAP-ului urma să încarce stupii din prisaca pe care o îngrijea tatăl său. Acesta, împreună cu noi doi, urma să plece spre pădurea Comorova. Pădurea era situată undeva în apropiere de litoralul Mării Negre, așa cum am mai spus, cam pe unde se află astăzi stațiunea Olimp. Aici urma debarcarea stupilor pentru culesul de primăvară, iar cineva trebuia să rămână de pază acolo, până la sosirea celui din urmă transport cu care avea să vină și moș Enuță, să ne ia locul la paza stupinei. După debarcarea stupilor și plecarea camionului, am scrutat cu lanternele adâncimile pădurii tăcute. Când și când, auzeam câte un fâlfâit de pasăre de noapte cu un fel de țipăt straniu, care ne dădea fiori. Am aflat mai târziu că erau fazanii aduși să populeze pădurea. De sus, de pe acoperișul barăcii, am stat cu inima cât un purice până la ivirea zorilor, când camionul a sosit cu penultimul transport.

După plecarea lui, ne-am aventurat prin pădure, ca să-i cercetăm împrejurimile. Ne-am orientat, ca direcție, către partea de unde veneau primele raze ale răsăritului de soare întrezărit, de acolo de sus, de pe acoperișul cabanei. Neapărat, ne spuneam, într-acolo trebuia să fie marea. Ni se spusese câte ceva, la plecarea camionului, de către șoferul acestuia, cum că la o distanță de circa 50-60 de metri se termina liziera pădurii și cam de acolo începeau și ținuturile vaste ale mării. Nu văzuserăm marea până atunci. Tare am fi vrut să ne vârm degetele în apa ei și să le ducem la gură, pentru a-i simți gustul sărat, cum ni se spusese că ar fi. Dar întinderea aceea ni s-a părut nesfârșită; sălbatică și plină de gropi umplute cu apă, un adevărat ținut al mlaștinilor învăluite de cețuri, pierdute printre copaci. Auzeam câte un freamăt, ca un vuiet în depărtare, și într-acolo credeam noi că începe Marea.

Înaintam greu. Bocancii din picioare ni se umpluseră cu mâl și apă, dar înduram totul, din dorința de a ieși dincolo de liziera pădurii și a striga în libertate, din toți plămânii noștri: „Ura! Iată marea, marea, marea!...”. Din locul în care mă aflam auzeam destul de limpede vântul, urlând departe, în largul mării, opintindu-se să împingă valurile turbate asupra țărmului. Așa îmi imaginam. Și pentru prima oară, mi-a fost teamă că nu o să reușesc să fac totul de unul singur. Aveam nevoie de sprijinul vărului meu, să mă

încurajeze, de aceea l-am rugat să spună ceva, ce-i trecea lui prin cap în clipa aceea. Fiind cu doi ani mai mare, știam că el are moduri diferite de a lua în piept viața. Înaintam prin mlaștina din pădure, iar el a vorbit, a vorbit... și brusc a căzut pe gânduri. „La ce te gândești?” l-am întrebat. Nu mi-a răspuns. Oprit în loc, asculta ce se petrecea dincolo, unde bănuiam noi că era marea. După un timp oarecare, ce ni s-a părut cât o zi plină de chinuri, a început să ne fie frică. Aflat cu puțin înaintea mea, vărul meu dăduse cu piciorul drept într-o groapă adâncă, având mâl în ea, și cu mâna stângă, sprijinit de un arbust pitic, încerca să-și tragă piciorul. Când i-a reușit efortul și m-a privit peste umăr, mi s-a părut că ochiul în care îi sărise mâl i se miji de câteva ori, gata să-i cadă. Asta mă sperie pentru o clipă, fiindcă de pe fața lui dispăruse zâmbetul. Am deschis gura să țip, dar nu cred că mi-ar fi reușit, fiindcă o umbră, ceva mai la stânga noastră, chiar părea că se furișează printre copaci. N-am deslușit bine ce ar fi putut fi, întrucât întunericul deja o înghițise. Dinții îmi clănțăneau de frică sau poate de mila noastră. M-am uitat spre vărul Aurel, cerând, într-un fel, îndurare. Dar nici el nu se mai grăbea. L-am auzit spunând: „Mai e timp... Mai e timp!” și a dat să înainteze mai departe, printre copaci.

Mi-aduc aminte că, din senin, am început să scâncesc și să dau mereu înapoi, înfricoșat de tot ce credeam că va țâșni de după fiecare ridicătură de pământ ori din fiecare smârc al mlaștinii, care gemea sinistru (sau așa ni se părea), ca o dihanie plâsmuită în basmele noastre. La un moment dat, chiar am avut impresia că aud o voce venită de undeva, din spatele nostru: „Ha, ha, ha! V-am prins, diavolilor! Ai mei sunteți, până când o să vă frâng gâtul și o să vă smulg inimile!” I-am spus toate presupunerile mele vărului meu, care m-a asigurat că doar mi se pare: „Prostii! Țipă fazanii și şuieră vântul!” Văzându-mă tot mai speriat și mult rămas în urmă, a dat și el înapoi, și după o vreme, am decis să ne întoarcem la cabană. „Dacă ne rătăceam și nu ne mai găsea nimeni, vreodată? Ar fi plâns mamele noastre? Ar fi plâns!” – ne ziceam în gând.

O teamă nelămurită pusese stăpânire pe sufletele noastre. Și nu mi se părea, cred, numai mie. Priveam peste umăr, înspre vărul meu, dar el începuse să fluiera nepăsător. Când am ajuns la cabană, ne-am scos bocancii și ne-am pus șosetele la uscat. Ceața acelei dimineți se dăduse complet la o parte, ca și cum ar fi vrut să-mi dezvăluie, dintr-odată, lumea înconjurătoare. Din senin, a început o ploaie binefăcătoare, ce mi-a șters de pe obraz cele câteva lacrimi de țănc neputincios, pe care le tot ascundeam de privirile vărului meu. Și m-am simțit bine. De la acea ploaie, îmi veni speranța că nu era prea departe momentul când taina acelei zile avea să-mi aducă în suflet ceva mult mai puternic decât înțelesesem până atunci, cum că în ceruri și pe pământ sunt semne mult mai vii și pe înțeles, pentru cei care cred cu tărie în ceva.

Aflați în cabina camionului, la întoarcere, cu gândul la marea care fusese atât de aproape de noi, mă gândeam la vorbele pe care Romain Roland le spusese la spital, unde se găsea Panait Istrati al nostru, ca să-l încurajeze să scrie tot ce a trăit și văzut într-o viață, așa tristă și nemângâiată cum i-a fost. Și cu gândul la marea pe care n-o descoperiserăm acolo, la marginea pădurii Comorova, oricât ne-am aventurat, ca niște adevărați cutezători, am înțeles că Romain Roland avusese dreptate când spusese: „Oricât e noaptea de lungă, tot vin odată zorile și se face lumină în toate”. Ah, bietul moș Enuță! Parcă-l și vedeam în odăița aceea, cu musafirii care tocmai se minunau de uriașa pepenoaică, scoțând un urlat obosit. Îi zăream doar privirile dezamăgite și îndreptate spre picioarele desculțe, unde se rostogolise pepenoaica, gata să ridice toporișca asupra ei cu o furie nebănuită. Bietul moș Enuță! Dacă ar fi știut că dezamăgirea nu venise numai peste el...

Ion Dulugeac

October Fest la malul mării

Ca un șarpe care se unduia pe aleea ce ducea către poarta Hipodromului, convoiul mașinilor transportând caii de rasă, a ieșit spre DN1, luând-o spre București. Către aceea direcție au mers vreme de jumătate de ceas; apoi, la Balotești, a luat Centura spre Autostrada Soarelui, notată cu A2, ajungând, în patru ore și un sfert, la Delfinariul din Constanța, unde erau așteptați.

Bărbatul intră încet pe poarta dinspre Bulevardul Tomis, la Delfinariu, unde-l aștepta un gardian burtos, de vârstă înaintată, care păzea incinta. Ioan îi comunică prin fereastra mașinii, care se deschidea încet pe partea șoferului, cine este și ce dorea.

Privind cu băgare de seamă afară, spre băncuța pe care paznicul era așezat, văzu un scaun dublu, sub un mălin pletos și bătrân.

Pe bancă, lângă gardian, se afla un tânăr îngrijitor în uniformă, cu capul gol și pletele în vânt; ședea aplecat înainte, peste genunchi, cu o lulea între dinții săi gălbejiți și cu privirea ațintită în pământ, împresurat de o rețea deasă de umbre, iar umbrele se mișcau de parcă ar fi vrut să-l înăbușe cu totul. Dar, când auzi numele crescătorului, bărbatul sări în picioare bucuros și spuse sec, scuturând capul sub gâtul său scurt:

– Să trăiți, domn' Ioan, să vă conduc la boxele dumneavoastră! spuse binevoitor tânărul, în timp ce deschise larg poarta.

Mașinile au intrat în grădina Delfinariului pe o alee pavată cu granit. La nici o sută de metri, au oprit în fața unei cădiri din lemn, unde un bărbat cu o geacă de surfist le făcu din mână arătându-le locul de parcare, pentru a lăsa caii în siguranță.

Au debarcat cei patru cai și poneiul, care urmau să rămână peste noapte în boxele improvizate din scândură de brad, într-un grajd destinat poneilor de la instituția ce avea, la Constanța, statut de grădină zoologică.

– Salut, domnule inginer, și bine ați venit! îl întâmpină amabil doctorul veterinar Brânză, cel care răspundea de primirea animalelor. Fusese însărcinat de doctorul Manolescu, prieten și fost coleg de doctorat, să-l primească pe celebrul musafir.

– Bine v-am găsit și mulțumim pentru invitație, domnule doctor! răspunse politicos bărbatul, în vreme ce coborî din mașină și-i strânse tânărului mâna, în mod protocolar.

– Vă prezint pe domnul director al Delfinariului, domnul Adrian Mânăstire. Este și domnia sa proprietarul unui cal arab! spuse zâmbind veterinarul Brânză.

– Încântat să găsesc proprietari de cai de rasă și la Constanța, județul ce deține Hipodrom din Mangalia și cea mai bună herghelie a cailor din rasa Pursânge Arab, în România!

– Dacă aveți nevoie de ceva, vă rog să-mi spuneți! Vă stau la dispoziție cu orice, domnule inginer! spuse plin de respect directorul.

Constănțeanul, fiind un tip înalt și bine îmbrăcat, ținea în lesă un câine de rasă, un

dog german, bine antrenat și foarte bine întreținut, fiind prezentat de stăpânul său, ca la carte.

– Cred că o să avem nevoie de câțiva baloți de paie. Dacă aveți, ar fi minunat, domnule director! spuse doctorul în cabaline.

– Sigur că avem! Nea Gicule, adu, te rog, cinci-șase baloți de paie, aici la domnul inginer, pentru caii domniei sale! se adresă autoritar șeful instituției.

– Și vă rog pe toți să aveți grijă de caii ăștia peste noapte. Sunați dacă este nevoie, pe telefonul mobil, ori pe mine, ori pe domnul inginer. Ați înțeles? Să nu avem probleme, că luăm foc cu toții! spuse poruncitor tânărul director, uitându-se la prietenul său, Brânză.

– Da, șefule, sigur că da! Am să iau telefonul lui Mihai, antrenorul domnului, să nu-l deranjez pe șeful, că pe Mihai îl cunosc de mult, răspunse smerit îngrijitorul de la poneii Delfinariului, băgându-și bluza în pantalonii săi peticiți și murdari.

– Foarte bine. Să nu mă faci de răs, că te mănânc! tună prietenește Adi, în vreme ce strunea câinele, care avea tendința de a sări la bietul îngrijitor.

– Ce faceți cu poneii și caii de la Delfinariu, domnule Adrian? întrebă Ioan, degajat, în vreme ce-și studia interlocutorul.

– Sunt cai pentru agrement și copii! răspunse el atent, continuând: Caii sunt proprietate particulară. Unul este al meu, luat pentru copii și pentru fosta nevastă, și unul este al doamnei Anca Brânză, soția doctorului. Cei doi arabi sunt ai primarului Mazăre, dar, să fiu sincer, ăștia nu-i plac caii, spuse cu năduf bărbatul.

– Știu că lui Mazăre îi plac doar iepile tinere... L-am întâlnit la niște prieteni comuni de la București, unde spunea ceva de caii ăștia, primiți cadou.

– Da, așa este. Aveți dreptate.

– Cred că ar trebui să-l atrageți mai tare către echitație pe domnul Mazăre, pentru că am văzut că-i amator de senzații tari! spuse râzând cu subînțeles Ioan, în timp ce se trase lângă un armăsar mai nervos.

Calul, un Pursânge Englez, cal cu sânge cald, numit Gibraltar, având origine foarte bună, fusese adus de crescător de la amicii săi din Ungaria, cu cinci ani în urmă, direct de pe hipodromul de galop din țara vecină.

– Da! Așa este... însă nu-i plac caii! Deși are câini de rasă, spuse scurt Brânză, care ajuta și el la debarcarea cailor, cot la cot cu Mihai și oamenii săi.

Antrenorul prahovean făcu ultimele pregătiri înainte de furajarea frumoașelor exemplare, venite pentru parada constănțeană de a doua zi.

Despre oamenii cu care lucra, Brâncoveanu avea o părere proprie. El spunea că trebuie să te încrezi ori până în pânzele albe, ori deloc, iar în această privință el luase de mult o hotărâre, deși, în timp, avea să constate că unii l-au trădat. Dar atunci, la Constanța, nu-și făcea griji despre lucruri din astea, pentru că avea el multe altele pe cap.

– Dacă-i plac câinii, trebuie să îi placă și caii! rosti Ioan la fel de scurt, dar convins.

– Domnul Mazăre mi-a ordonat să vă duc în seara asta la Hotel Victoria, unde veți sta pentru cele două săptămâni și unde, de altfel, are loc și masa, domnule inginer, preciză Brânză.

– Când termini, măi Mihai? îl întrebă scurt crescătorul de cai pe angajatul său.

– În zece minute, șefu! Sunt gata în zece minute! răspunse bărbatul, în timp ce trebăluia.

– Hai mai repez, pentru că ne așteaptă „șprițul”! completă Ioan râzând, în timp ce-i făcu ștrengărește din ochi directorului de la Delfinariu.

– Gata, șefule! Dacă ne așteaptă șprițul, acum suntem gata, să moară mama! spuse, în limbajul țiganilor de la hipodromul ploieștean, unde Mihai crescuse de mic.

– Nu te grăbi, faceți programul ca la carte, vă rog! le porunci pe un ton autoritar Ioan, șeful lor, mare iubitor de cai de rasă, aruncându-le priviri reci ca gheața.

– Așa vom face, stați liniștit, șefule! Șprițul poate aștepta, pe când caii, nu! spuse Mihai cu o voce supusă, pe un ton răgușit, în timp ce așeza un căpăstru nou pe fruntea lui Rock, un minunat exemplar din caii de sport, un superb exemplar pentru sărituri, cu sânge de Nonius.

Seara de octombrie se lăsă ușor peste oraș, lumina fiind din ce în ce mai slabă și difuză, iar un vânt cu miros dulceag de pește venea parcă împins de crengile sălcilor din marginea ghiolului. Fluturi de noapte zburau liniștiți prin perdeaua neagră de întuneric a nopții, care se lăsa blând peste Delfinariu. Câțiva stârci croncăneau ușor, în vreme ce briza mării, destul de rece, se simțea puternic. Făcându-se mai frig, cei cinci s-au îmbrăcat grijulii cu haine mai groase.

Cu gesturi rapide, Ioan a luat, peste costumul său de culoare neagră cu dungulițe cafenii, un pardesiu din lână de cașmir, cumpărat cu un amic belgian într-un magazin din Luxemburg.

Sub lumina generoasă a lunii, au urcat cu toții în mașini și l-au urmat pe doctorul Brânză până la hotelul unde erau cazați.

După ce au primit camere, cei cinci membri ai grupului au coborât la parterul hotelului, unde au servit o cină stropită din belșug cu bere și vin, la alegerea fiecăruia. Împreună cu gazdele lor, bărbații au discutat despre cai, femei și afaceri, iar cu un ceas înainte de miezul nopții, au mers cu toții la culcare, toropiți de oboseala drumului, dar și de aburii alcoolului.

A doua zi, dis-de-diminează, cei patru angajați au coborât la micul dejun pe la ora șase, după care au plecat să facă programul la cai; la ora opt, când patronul lor a venit la Delfinariu, caii străluceau de curățenie.

Deja semiechipați, caii așteptau gata de deplasare, având bandaje albe și jambiere speciale pe toate picioarele; apoi au fost transportați în *Piața Tomis*, la Prefectură.

Acolo, în fața instituției constănțene, aranjați de responsabilul-șef, domnul Mimi Manolescu, coloana cailor defilă prin urbea de la *Pontul Euxin*, anunțând locuitorii, într-un mod original, prin acest neconvențional cortegiu, despre deschiderea în Constanța a „*Zilelor Recoltei*”.

De-a lungul Bulevardului *Tomis*, scăldat în soarele auriu al toamnei, străluceau geamurile ferestrelor deschise de gospodine pentru aerisit, reflectând în aer culori vii. Cântecul pescărușilor ce zburau prin orașul de la mare erau acoperite de claxoanele șoferilor, grăbiți să ajungă la locul de muncă, în vreme ce câțiva târgoveți întârziați, încovoiați sub greutatea sacilor cu cartofi, asudând din greu, porneau pe scările de acces spre piața de cartier.

Păsările obraznice planau îndrăzneț, însoțite de fluieratul lor batjocoritor, deschizând larg ciocurile lor galbene către mașinile staționate la semafor, înfoidu-se adesea către parbrizele strălucitoare, amestecând într-un chip caraghios cântecul lor sinistru cu zgomotul de eșapament al bolizilor care stăteau cuminti la intersecții.

În fața clădirii Prefecturii erau adunați toți cei din conducerea județului, atât de la Primăria, cât și de la Prefectura Constanța. Mimi Manolescu patronând evenimentul, într-un antier lung și cafeniu, alături de mulți angajați ai celor două instituții, îndrumați de zor de cel care era șef al serbărilor de toamnă, în orașul de pe litoral.

– Salut, Ionică! Bine ați venit la Constanța!

– Salut, colegule. Mulțumesc de ospitalitate, răspunse scurt crescătorul.

– Îți mulțumesc că ai acceptat să mă ajuți la deschiderea „*Zilelor Recoltei*”, dragul meu prieten! adăugă Manolescu întinzând un zâmbet larg pe fața-i măslinie cu aspect de tătar; apoi îi întinse mâna, strângând-o prietenește.

– Cu mult drag, colegule! răspunse Ioan zâmbind, în timp ce-l luă de gât și-l îmbrățișă frățeste pe influentul personaj din orașul de la mare.

– Cum te-ai cazat? Totul a fost bine, fratele meu? se interesă Manolescu, grijuliu, uitându-se insistent în ochii săi albaștri și strălucitori.

– Da, totul a fost minunat! Doctorașul tău s-a ocupat la nivel înalt de primirea noastră! Mulțumesc pentru efort, adăugă bărbatul, zâmbind către fostul său coleg de studii. El este antrenorul meu și conducătorul delegației în lipsa mea, colegule, îi spuse oficial Ioan, în vreme ce, cu mâna ridicată peste nivelul capului, îl chemă pe Mihai Ionescu finul meu de la Ploiești.

– Salut, domnule Mihai! Dacă Brânză nu poate să-ți rezolve problemele, uite cartea mea de vizită, unde ai numărul de mobil, și te rog să mă suni, da? spuse pe un ton serios și plin de solitudine Mimi Manolescu, aruncându-i o privire plină de bunățate.

– Am înțeles, domnule doctor inginer! răspuse disciplinat Mihai; luă cartea de vizită, apoi, cerând scuze, se retrase de parcă nici nu ar fi fost acolo.

– Măi colegule, acum este momentul să-i prezinți și lui Mazăre pe acești băieți de la Poliția Comunitară Călare Ploiești! Poate faceți și voi aici un astfel de escadron de călărie, îl îmboldi insistent Ioan pe colegul său constănțean.

– Da, să știi că am să-i spun, dar acum el este... prin Brazilia, frate! Dar am să te prezint, la Palatul Expozițional, șefului meu Nicușor Costache, care este iubitor de cai! spuse Manolescu, clipind din genele sale dese.

– Foarte bine! Ca specialist în agricultură, trebuie să cauți metode simple să dezvoltai echitația în zona litoralului românesc, îl încurajă Ioan.

Bărbatul avea un mic interes, acela de a vinde din caii săi către cel care-l privea cu zâmbetul său larg și inconfundabil. Mimi zâmbea amabil, cu toată fața lui ușor zbârcită de trecerea timpului, căci Mimi Manolescu avea 74 de ani, dar era încă... verde.

– Sigur, am să caut o astfel de cale! Acum să ne pregătim de plecare în traseul de prezentare și vom discuta pe îndelete la Expoziție, prietene? rosti nonșalant Manolescu, făcând cu mâna unei fete ce trecea grăbită strada spre portul Constanța, situat la câteva sute de metri.

– Sigur că da, prieten drag! încheie Ioan, lăsându-l pe bunul său prieten să facă pregătirile de plecare, punând ordine printre subordonații săi la plecarea cortegiului.

Câteva mașini de la Serviciul Circulație al Poliției Rutiere au venit rapid, una luând conducerea cortegiului, iar altele două au fost poziționate în spatele cortegiului, pentru a fluidiza circulația pe traseul ales.

Sub lumina puternică, ce părea de primăvară, a soarelui strălucitor de toamnă, cortegiul s-a pus în mișcare, precum un șarpe lung și unduios. În spatele autobuzului descoperit, pe a cărui platformă cânta fanfara Institutului de Marină pentru cetățenii care erau invitați la acel grandios eveniment, coloana se deplasa ușor spre portul Tomis. În încheierea acestui cortegiu erau prezentați și caii de rasă aduși de Brâncoveanu.

Coloana porni ușor, iar caii din mers au luat loc în formație. Primul cal, Solvent, încălecat de Mihaela, o fată de la Poliția Comunitară, era urmată de Șarlatan, înhămat la sulky și condus de antrenorul Mihai Ionescu, în spatele căruia s-au așezat pe flancuri încă doi cai și călăreții lor. Vreme de aproape două ceasuri au făcut un tur de oraș, începând de la Prefectură, pe bulevardul Tomis, pe la Gară, unde au virat la stânga spre Farul din Constanța, apoi din nou pe Bulevardul Tomis, iar peste câțiva kilometri au intrat pe Calea Bucureștiului, până la Mamaia.

Pe tot parcursul, caii au stârnit admirația privitorilor constănțeni și a turiștilor, care făceau fotografii, filmulețe sau, pur și simplu, vizionau spectacolul zilei. Caii făceau o impresie specială, bucurându-se de un loc aparte în inimile generoase ale publicului.

După ce convoiul multicolor și îndelung admirat de populația orașului a poposit în Mamaia, lângă satul de vacanță, la Complexul Expozițional, lumea strânsă în fața sălii a aplaudat din plin cortegiul, iar, la apariția cailor, bătutul din palme a crescut simțitor,

mulți mergând cu îndrăzneală să facă fotografii cu aceștia.

– Ionică, ai făcut o impresie extraordinară cu caii tăi, măi băiete! zise Manolescu, franc și plin de admirație, către prietenul și colegul său... de doctorat.

– Eu știam că... așa va fi! Peste tot unde au fost aceste superbe animale s-au bucurat de un real succes, iar călăreții au fost puternic aplauzați.

– Este normal! Caii au fost în toate vremurile cele mai iubite ființe din preajma omului, dar și cei mai credincioși prieteni ai acestuia.

– Așa este. Am știut eu de ce te invit la acest eveniment! spuse fericit, dar și puțin emoționat, bonomul Manolescu.

– Ar trebui să faci efortul de a crea un club de echitație la Delfinariu, fratele meu!

– Se poate face acolo așa ceva? întrebă nedumerit doctorul în științe agricole.

– Desigur! Am văzut acolo un spațiu perfect. Cred că sunt două hectare de teren liber în spatele clădirii administrative, spre malul Ghiolului, rosti bucureșteanul, continuând: Acolo pot veni copiii pentru agrement, dar și iubitorii de echitație; cred că vor fi doritori printre miile de turiști care vin pe Litoral în sezonul de vară.

– Sigur că am să încerc lucrul ăsta, deoarece este o idee minunată. Las'că vine Nicușor Costache, te prezint, apoi vreau să ții și tu un mic discurs la festivitatea de deschidere! îl invită Manolescu, luându-l pe după umeri, prietenește, plecând spre Nicușor, care coborâse din mașină în apropierea celor doi.

– De acord. Sunt pregătit! rosti zâmbind bărbatul, după care-i făcu cu ochiul.

– Salut, Manolescu, am auzit că ai făcut o deschidere grandioasă! spuse cu mulțumire în glas Nicușor Costache, urcând scările din fața Pavilionului, unde Ioan și Manolescu se opriseră și așteptau sosirea președintelui și a altor oficiali din oraș.

– Da, așa este! A fost un debut frumos al evenimentului! Te rog să-mi permiți să-ți prezint, dragul meu prieten, pe colegul meu de doctorat, inginerul Brâncoveanu, cel care a făcut, prin caii pe care i-a adus, să crească valoarea acestei deschideri, îl întâmpină Manolescu.

– Încântat să vă cunosc!... Am auzit multe lucruri frumoase despre matala, nea Ioane, atât de la Manolescu, cât și de la prieteni de-ai mei din Ploiești, pentru că eu sunt originar din Ploiești! spuse cu multă bucurie-n glas oficialul cel burtos, îmbrăcat într-un costum bavarez.

– Și eu sunt bucuros să vă cunosc, domnule! Văd că faceți lucruri frumoase aici... pe Litoral și ați ales specialiști de calibru pe fiecare domeniu de activitate, lucru ce vă poate aduce succes în activitățile desfășurate, să știți!

– Aș dori să spuneți câteva vorbe la deschidere, în numele crescătorilor de animale sau al crescătorilor de cai de rasă! Ce ziceți, domnule inginer?

– Sigur că da! Cât trebuie să vorbesc? întrebă curios Ioan.

– Câteva minute, dar puteți vorbi și mai mult! răspunse Nicușor, încântat pentru deschiderea bărbatului, pe care-l scrută cu privirea, radiind de bucurie.

– Colegul meu este realizator de emisiuni de televiziune, așa că poate vorbi câteva ore, fără să te plictisești! spuse mândru Manolescu, aflat lângă șeful său constănțean.

– Vorbiți cât credeți de cuviință! Dacă vreți, puteți vorbi și zece minute, spuse acesta.

– Voi ține un mic *speech*, de cel mult două-trei minute, foarte comprimat, pentru că poate interveni plictiseala! spuse răsând în colțul gurii doctorul în cai de rasă.

– Foarte bine, merg pe mâna dumneavoastră, domn' inginer! Apoi vă aștept la masa de protocol, spuse colegul Manolescu și se îndreptă spre microfon, unde în câteva minute marcă deschiderea marele eveniment.

Bărbatul voluminos, cu vocea sa de bariton, a vorbit cinci minute, apoi a poftit, la microfonul situat pe terasa de la intrare, pe Înalt Preasfinția Sa, Teodosie Tomitanul, arhiepiscop al Tomisului, care a binecuvântat evenimentul, pe organizatori și pe expozanți, dar și animalele expuse de aceștia, după care a cântat alături de corul preoțesc un prohod de pomenire.

După Preasfinția Sa, președintele Consiliului Județean a dat cuvântul crescătorilor de animale, Ioan Brâncoveanu fiind primul invitat care a vorbit. El a ținut un discurs de două minute, cu fraze scurte și bine ticluite, despre importanța și frumusețea creșterii cailor, făcând referire și la Herghelia Mangalia.

Crescătorul nu a uitat să amintească mulțimii, în spusele sale, despre avantajele creșterii cailor de rasă și a practicării sporturilor hipice și a sugerat tinerilor să se apropie de „*sportul nobililor*” – echitația.

La sfârșitul discursului, vorbele bărbatului au fost frenetic aplaudate de cei prezenți. Îl aplaudau cu zâmbetul pe buze și Nicușor Costache, Mimi Manolescu, dar și ceilalți deputați, senatori și personalități ale vieții publice constănțene, prezenți la deschidere.

– Bravo, fratele meu, ești mare! I-ai făcut praf! Mulțumesc foarte mult, rosti colegul Manolescu la ureche acestuia.

– Mă bucur că și aici lumea iubește calul!

– Am convingerea că, în viitor, toți de aici vor fi nevoiți să iubească și caii, și sporturile hipice, dragul meu „pretin”, spuse invitatul glumind, stâlcind vorbele.

– Salut, Mimi, se auzi un glas din mulțime. Te rog să-mi faci și mie legătura cu prietenul matale! Văd că are cai foarte frumoși, spuse tipul din mulțime.

– Să trăiești, măi Cristi, se adresă familiar Ioan, celui care dorea să-l cunoască.

– Îl cunoști pe Cristi Zgabercea? spuse curios Manolescu, care clipi surprins și des din ochii săi negri, de parcă-i intrase soarele-n ochi.

– Sigur că da. O vreme a fost colaborator la ziarul meu *Sportul românesc*, până l-a dat de-o parte Mitică Dragomir, ca să-l bage pe Graur, îi spuse zâmbind Ioan colegului său.

Cu bucurie sinceră, Brâncoveanu înaintă spre constănțeanul care, și el, făcu un pas și se îmbrățișă puternic, prietenește, cu Zgabercea, bătându-se reciproc pe spate de câteva ori consecutiv, apoi pupându-se pe obraji, bărbătește.

– Eu am transmis multe derby-uri de trap de la Ploiești! spuse Cristi Zgabercea.

– Ce faci, măi băiete, aici? întrebă curios Ioan, care rămase surprins de prezența fostului cameraman, coleg cu Dorel Lepădatu, cel care-l învățase meserie la TVR.

– Cristi este director la Direcția de Cultură a Consiliului Județean Constanța și este colaboratorul nostru apropiat, deoarece este constănțean acum! spuse scurt Manolescu.

– Mă uimești, măi Cristi! Ai plecat din București să vii la Constanța? Ciudat! Cred că ai vreo gagică pe aici, nu-i așa? spuse Ioan, în stilul său caracteristic.

– Da, evident! Gagica este acum nevastă-mea și este actriță la teatrul din Constanța, așa că a trebuit să aleg! Am aici un post TV, se numește *Neptun TV*, și-mi este foarte bine! spuse lăudându-se bărbatul.

– Felicitări! Atunci îți merge bine, presupun, de te-ai mutat aici. Văd că-l cunoști și pe Manolescu, colegul meu de doctorat, e bine, nu? întrebă volubil crescătorul de cai.

– Da, suntem buni prieteni! răspuse Cristi, luându-l după gât prietenește pe Manolescu.

– Foarte bine. Hai să intrăm după domnul președinte, că rămânem pe afară, le spuse Ioan, întorcându-se pe călcâie spre ușa de la intrare.

– Da, are dreptate Ioan, hai să mergem, rosti scurt și Manolescu, care o luă la picior după Nicușor și grupul său, pentru a nu rămâne de căruță față de alaiul oficialilor de frunte.

Muzica inundă interiorul expoziției, clădire construită pe două niveluri, unde, la parter, erau instalați expozanții, cu standurile lor pline de bucate bogate în culori și mirosuri îmbietoare, iar la etaj stăteau standurile micilor meseriași și artizanilor veniți la marele eveniment de pe Litoral, unde atmosfera era plină de veselie și entuziasm.

Eugenia Duță

Răzbunarea Ariadnei

Cutreiera printr-un labirint plin de obstacole care se asemănau cu stâncile de acolo, de afară, acolo unde soarele strălucea liniștit pe cerul de care-i era atât de dor. Aproape uitase pentru ce ajunsese în întunericul Labirintului, cu sabia scoasă cu precauție, gata să atace orice umbră. Ciudat, dar se simțea bine, departe de lumea din care plecase cu o țință precisă. Dar ucisese Minotaurul și trebuia să se întoarcă la Ariadna, la Egeu. Era moleșit, obosit după lupta grea care se sfârșise cu trupul Minotaurului prăbușit într-o baltă de sânge. Nu putea înțelege de ce, în loc să fie fericit că era învingător, ceva nu i se părea în regulă, ceva strica melodia perfectă a șirului faptelor.

*

Măinile pipăiau după firul pe care Ariadna i-l dăduse la intrarea în Labirint. Îl scăpase undeva, nu prea departe de locul din care auzea răsuflarea fornăitoare a fiarei. Era prea întuneric să îl mai caute și înaintase pe băjbăite de-a lungul pereților, înspre punctul de lumină care-l călăuzea către sunetul acelei respirații șuieritoare. Îl zărise. Era enorm, așa cum ședea, cu spatele către el, parcă ignorându-l cu orgoliul celui care știe că nu poate fi învins.

În lumina torțelor care luminau trupul Minotaurului, își privise sabia. Era, parcă, o jucărie.

Minotaurul se întorsese către el și îl privise cu ochii injectați. Părea trist. Se înălțase pe labelle din spate și deodată peștera devenise mai mică. Nu părea furios, da, mai degrabă trist.

Înaintase către el, cu atenție, răsucind în mâini sabia de jucărie, privindu-l drept în ochii înroșiți. Mugetul animalului sunase jalnic sau poate i se păruse, poate fusese doar o urmă de muget, mai degrabă o urmă de râs. Se simțea contrariat.

Ridicase sabia și o îndreptase către gâtul Minotaurului și el se aplecase, ca și cum dorea să îl ajute să ajungă în dreptul acelui loc în care sabia ar fi pătruns mai ușor.

O clipă, ezitase. Animalul fioros cu care ar fi trebuit să se lupte pe viață și pe moarte, părea că se oferă, era ca o sinucidere.

Un răcnet fioros îl smulsese din îndoieli. Fără să mai aștepte, înfipsea sabia în gâtul lui întins.

*

Fugise. Nu găsisese imediat firul și rătăcise prin întunericul ce se așternea după ce lumina pâlpâitoare din spatele Minotaurului ucis, nu se mai vedea.

Luptă grea? Despre ce luptă grea era vorba?

Ce se întâmpla în mintea lui obosită? Imagini halucinante traversau prin el, se amestecau, reveneau din timpii lor și ajungeau într-o ordine nefirească. Parcă își amintea cum se luptase îndelung cu Minotaurul. Apoi își amintea cum animalul îngenunchease în fața lui, parcă obosit de atâta moarte și îi oferise gâtul în care să-și înfigă sabia minusculă care-i adusese sfârșitul.

*

Într-un târziu mâinile sale pipăiseră firul salvator. Se agățase de el, tremurând. Acolo, în lumină, îl aștepta Ariadna, fecioara blondă, despletită, gata să i se ofere lui, învingătorului care, fără firul ei ar fi pierit în adâncul întunecat al peșterii ce se deschidea flămândă să-l înghită. Pereții peșterii se mișcau, se unduiau, culoarul pe care înainta se îngusta, părea un gâtlej enorm care dorea să-l înghită, să-l împingă într-un stomac feroce, devorator. O clipă se întrebasese care era fiara adevărată, Minotaurul sau Peștera?

Firul aluneca în mâinile lui, drumul durase mult mai puțin decât la venire, simțea că ceva se va întâmpla, se apropia de ieșire, de...

*

Se oprise, terifiat.

Firul era în ghearele Minotaurului, parcă sculat din moarte, cu un rânjat satisfăcut pe botul din care se prelingea un fir de sânge aproape negru.

Totul se răsturnase, ca și cum o voință uriașă se jucase cu el. Alunecase într-un hău adânc și se regăsise la intrarea Peșterii, cu firul în mână. Ar fi vrut să fugă, să scape din cușca aceea care îl silea să ia totul de la început. Pe ecranul întunericului vedea momentul în care se luptase cu Minotaurul, cum plecase, cum se întorsese iarăși la el, cum îl omorâse din nou, cum iarăși ajunsese la intrarea care refuza să se deschidă către lume și către Ariadna.

Ariadna, cea pe care o părăsise pe insula Naxos, lăsând-o în voia morții pe care Artemis i-o hărăzea.

*

Tânăra fată, cu păr de aur revărsat peste perna balansoarului, citea satisfăcută. Scutura paginile cărții, le citea și se întorcea iarăși la început, apoi mângălea cuvinte peste rândurile ei.

Numele ei era Ariadna.

Maria Donan

Porțile spre Cer...*

Salonul 11 are ușa larg deschisă! Caniculă de Iulie, iar aerul condiționat nu funcționează!

Rezidentul Mircea Ispas completează Fișa Medicală a bolnavei din patul 3, Denisa Minciuc, care este obligată, conform protocolului, să răspundă la câteva întrebări legate de circumstanțele în care a suferit leziunile.

Ieri dimineața, de la urgențe a fost dusă imediat în sala de operație, pentru că, din cauza sângerării, viața îi era în pericol.

Fata, ca de obicei, refuză să răspundă la întrebări.

– Domnișoară, și domnul Profesor Bărbulescu v-a atenționat că de data asta ați trecut pe lângă moarte.

Fata stă cu privirea ținută la fereastră și pare că rumegă intens cuvintele doctorului. Bandajul este înfășurat clasic, și sub bărbie, așa că i se vede fața tumefiată încadrată ca într-o ramă și tânărul este evident uluit de frumusețea acestei copile de numai 21 de ani, dar atât de vitregită de șansa unei vieți normale.

Este vizibil emoționat și își pune palma dreaptă protector peste mâinile ei pe care ea le ține împreunate pe piept, ca la un mort.

Denisei i se umezesc ochii; se vede că nu este obișnuită cu gesturi tandre.

Își mișcă tremurat buzele și dă semne că vrea să vorbească. Și chiar începe să-și depeze gândurile, ca pe o spovedanie.

– Moartea a trecut pe lângă mine? Hm! Eu cred că m-a și atins, domnule Doctor! Ba chiar a pătruns în mine, în inima mea, și se lăfăie ca o nemernică prin cele patru camere, construind și alte ziduri ca să mă izoleze complet pe mine de mine! În fond, ce e amărâta asta de viață? Un zvâc între două bule de vid! Venim din neant! Plecăm în neant! Și acest scurt moment numit “viață” îl trăim conștientizând permanent că ea se termină prin “moarte”! Ne-am inventat eternitatea, ca să acceptăm senini sfârșitul sfârșitului! Ne amăgim cu “viața de după viață”, ca să nu ne panicăm în fața perspectivei eternității vide a morții. De altfel, “zvâc”-ul ăsta numit atât de pompos “viață” nu are un înțeles universal, pentru că nu există decât înțelesul pe care îl dăm noi vieții noastre, un înțeles propriu, un scenariu propriu, un roman propriu, o carte a vieții fiecăruia.

Denisa tace, iar Mircea Ispas pune deoparte dosarul pe care îl ținea cu mâna stângă pe genunchi și îi cuprinde palmele cu palmele lui amândouă. Simte pulsul deznădejdi în pumni și își dorește, în această secundă, să funcționeze principiul vaselor comunicante și în contopirea pulsului vieții din două spirite total compatibile.

– Denisa, copilă dragă, eu văd zilnic cum arată moartea! Sunt oameni pentru care nu mai pot face nimic și mor în brațele mele. Se spune că noi, chirurgii, operăm cu mâinile Lui Dumnezeu! Ne-o fi dat mâinile, dar nu ne-a dat și puterea! Un chirurg, când ratează o

viață, se simte ca și cum ar fi comis o crimă. Noi doar reparăm, nu oferim suflare peste trupuri! Asta o poate face doar Creatorul.

– Ce caraghios sună în gura unui medic, ca om de știință, cuvinte ca “Dumnezeu”, “Creator”... Numai oamenii slabi apelează, totuși, la divinitate!

– Te înșeli! Fără credință, nu poți fi un medic bun! La fiecare operație pe care o face domnul Profesor, toată echipa, inclusiv eu, ne închinăm! Dacă ai observat, și în acest salon este o icoană!

– Da! Am văzut, dar consider că este o mare stupizenie! Spitalul nu este doar pentru ortodocși, ci pentru orice credincios al României! Și avem, Slavă Domnului, în țara asta și catolici, și musulmani, și agnostici, și atei..., să nu mai vorbim de bapțiști, adventiști... Pentru Dumnezeu lor ce oferiți?

Tânărul se simte, deodată, încurcat. Chiar nu s-a gândit la acest aspect, dar din punctul lui de vedere fiecare are dreptul să creadă în ceea ce îl reprezintă și mai ales să creadă în sine.

– Important este să crezi în Tine, Denisa, și atunci toate se așază în mintea ta, ca o piramidă care îți dă sentimentul stabilității și totul capătă sens. Dacă nu dăm un sens existenței noastre, alunecăm cu adevărat în neant, în viață fiind!

Fata pare că nici nu a mai auzit ultimele lui cuvinte, pentru că se vede că e preocupată de altceva.

– Când se întoarce în salon doamna profesoară Irimescu?

– Profesoară? În Fișa dumneaei scrie casnică. O cunoști?

Tânăra se înroșește subit. Își dă seama că a comis o gafă; era în salon și rezidentul când astăzi o doamnă doctor, care s-a recomandat Cora Pop, a întrebat-o despre incidentul de ieri, iar ea i-a prezentat problema ca fiind vorba despre o colegă oarecare de salon, căreia i s-a făcut rău.

Simte că i se pune un nod în gât și trăiește un puternic sentiment de jenă. Aruncă o privire spre ecusonul medicului și o luminiță îi licăre în iriși.

– Pot să îți spun Mircea? Îmi voi imagina că ești fratele meu mai mare și atunci îmi va fi ușor să dau drumul otrăvii care mi-a intoxicat și trupul, și sufletul.

– Din secunda asta ești sora mea mai mică și intri sub ocrotirea mea. Am zis.

*

– Mircea, poți să îmi ridici patul, ca să fiu cu ochii la nivelul ochilor tăi? Te rog!

Îi îndeplinește dorința și, ca și cum ar fi intrat real în jocul de-a frații, o întreabă pe neașteptate:

– Dar noi “avem” părinți? De câte ori ai venit aici cu contuzii în urma unor bățai crâncene, nimeni nu s-a interesat de tine.

Prinsă cu garda jos, Denisa începe să plângă:

– Nu! “Nu avem”! M-a crescut bunica, dar Dumneaei a murit acum 3 ani.

– Și în grija cui ai rămas?

– A mea! Împlinisem deja 18 ani.

Tânărul ar vrea să o strângă la piept, să îi arate că nu e singură pe lume, că îl are pe el, frate de spirit, și de acum nu o va mai lăsa într-o corabie fără cârmă, cu rechini flămânzi mușcând mereu din sufletul ei.

– Cine te bate atât de crunt? Și de ce nu-i divulgi niciodată identitatea?

– Este o poveste atât de lungă!

– Eu am timp să te ascult! Nu mai sunt operații programate, astăzi! Suntem singuri în salon! Închid imediat ușa.

Doctorul Ispas se ridică și închide ferm ușa, apoi se reîntoarce nerăbdător să asculte

istoria tristă a acestei minunate făpturi, pe care o simte deja făcând parte din viața sa.

– Vreau puțină apă! Se poate?

Tânărul se ridică și îi dă un pahar cu apă din bidonul cu sistem de filtrare, montat chiar astăzi în acest Salon.

Fata bea cu înghițituri mici, savurând parcă fiecare picătură, înapoiază paharul gol, apoi... cu mișcări stângace caută sub pernă și scoate o poșetucă roșie, cu fermoar, pe care brancardierii o pusese acolo, când au adus-o din sala de operație. Așa i-a spus asistenta șefă care, pe parcursul zilei de ieri, i-a adus lenjerie de corp, un halat și obiecte de igienă personală: prosop, periută și pastă de dinți, săpun lichid, hârtie igienică, un piepten.

– Domnișoară, doar poșeta v-au pus-o alături cei de la urgențe, când ați fost trimisă în sala de operație, restul lucrurilor sunt la Magazia spitalului. Brancardierii care v-au adus în salon au băgat-o sub pernă. – Așa i-a spus asistenta șefă!

Cu mișcări imprecise, îndoielnice, fata deschide fermoarul și scoate un Samsung Galaxy, cu husa TPU roșie.

Caută cu febrilitate ceva anume. Medicul nu zice nimic, așteaptă cu răbdare ca spovedania fetei să decurgă firesc, fără sentimentul că este presată.

Ea găsește, în sfârșit, ceea ce caută.

– Mircea, te rog să ascuți înregistrările astea audio, făcute cu telefonul; după aceea, răspund la toate întrebările tale.

Se aude mai întâi o bufnitură ca lovitura unui pumn într-un sac de box, o icnătură și apoi o voce supersterică de bărbat:

– Târfă ordinară, pot găsi de-astea ca tine cu sutele, cu miile, pe centură! Pentru că acolo îți e locul! Printre curve!

– Traian, te rog calmează-te! Ne vede și ne aude Denisa!

– Și ce? Târfele la târfe trag! De când te-ai înhăitat cu asta, ai devenit limbută! Înainte nu îndrăzneai să comentezi în fața mea! O muiere nu are ce comenta în fața unui bărbat; are mintea cât un bob de linte și ăla stafidit de secetă. Taică-tu știe cu ce poame umbli?

– Te rog, mie poți să-mi spui orice, m-am obișnuit cu cinismul și cu bătăria ta, chiar și cu violența ta, dar nu vorbi așa despre prietena mea.

– Ce??? Prietenă??? Asta???

Și se aude iar o bufnitură, urmată de un scâncet scurt.

– Dacă vrei să știi, am avut-o înainte de a te pune pe tine la orizontală! Și o pot avea oricând! Numai să-i zic “cuțu-cuțu” și se gudură imediat pe lângă mine! O depravată! Fără tată! Fără mamă! Fără niciun Dumnezeu!

– Te rog să îmi dai drumul! Mă doare cumplit mâna! Vreau să merg cu Denisa să terminăm ceea ce ne-am propus astăzi să învățăm! Vrem să luăm Bacul cu notă mare, pentru că la facultățile unde ne înscriem noi admiterea se face pe baza mediei de la Bacalaureat.

Se aude un hăhăit sinistru, batjocoritor.

– Tu nu o să treci niciodată examenele! Auzi? Niciodată, minte de găină ce ești! Ți-am spus de o mie de ori că îți interzic să te fardezi, îți interzic să umbli cu ghearele astea de pisică în călduri și să nu îți mai chinuiești părul în fel și chip! Dar tu nu vrei să ascuți! O să ajungi o scursură! Și înnebunesc la gândul că o așa destrăbălată poartă în pânțele copilul meu! Tu mamă? Sfinte Sisoe! Se învârte în groapă și Maria Magdalena care s-a căit și s-a mântuit!

– Fii liniștit! Nu va fi niciun copil! Am hotărât deja asta, chiar dacă părinții mei te venerază, pentru că ei nu știu cine ești și nu le-am spus încă! Nu vreau să-i amărăsc! Joci bine teatru în fața lui tati, pentru că ai vrut postul de operator chimist principal, iar cu mami nu vrei să te întâlnești, pentru că ea ți-ar dibui imediat caracterul! Și pe mine ai

reușit să mă păcălești! De mami îmi este cel mai milă, pentru că ea te consideră dragostea vieții mele. Și de bunica Matilda fugi, pentru că știi că Dumneaei te-ar citi imediat și...

Vorbirea este întreruptă de o ploaie de bufnituri și icnituri scurte, apoi brusc se face liniște.

Denisa smulge telefonul din mâna medicului Ispas și aproape că țipă:

– Nu! Nu trebuia să se oprească! Acum urmează ceea ce este mai dureros! De ce s-a oprit?

Se uită contrariată la ecranul stins, încearcă să-l pornească și nu reușește!

Tânărul este cel care găsește explicația incidentului:

– Cu siguranță că s-a descărcat! Nu ai și încărcătorul cu tine?

– Nuuuuuu! Și are un încărcător special, nu merge decât cu acela.

Fata începe să plângă, cu fața în palme.

*

– Denisa, sunt siderat de dialogul pe care l-am auzit. Cine este individul? Cine este fata?

– Mircea, ți-am promis că îți voi răspunde la orice întrebare, dar nu putem lăsa pe mâine?

– Mâine s-ar putea să nu mai fim singuri în Salon și atunci nu va mai fi nici contextul prielnic unei comunicări libere.

– Individul se numește Traian Ghencea. El este cel din cauza căruia ajung din când în când la voi cu “viața în piuneze”! Iar fata era (că nu mai este!) Milena Irimescu, fiica doamnei profesoare Irimescu Tudorița, pacienta care a ajuns ieri din nou la terapie intensivă.

– Dumnezeule! Cum se poate asta? Așadar, o cunoști pe doamna care a încercat să se sinucidă?

– A încercat să-și pună capăt zilelor? Doamne, ce-am făcut?

– S-a întâmplat ceva ieri?

– Da! I-am spus că Traian Ghencea este un criminal, că el a omorât-o pe Milena.

– Doamna Cora Pop ne-a vorbit despre tragedia din familia Dumneaei, respectiv despre faptul că i-a murit unica fiică înecată în Dunăre!

– Da, e adevărat, numai că a fost ucisă! Traian Ghencea a ucis-o!

– Denisa, e foarte grav ce spui! Ai dovezi?

– Da!! Dar nu am avut curajul să vorbesc până acum! Mă țin sub teroare și de cel puțin o dată pe lună vine la Timișoara și îmi amintește că sunt moartă dacă “cîripesc”!

– Nu ai nicio rudă apropiată unde să te refugiezi măcar în vacanțe?

– Nu am pe nimeni! Casa bunicii am vândut-o și mi-am cumpărat o garsonieră aici, în Timișoara! Bursa socială nu-mi ajunge și m-am angajat la un Birou notarial, pentru traduceri.

– Copilă dragă, trebuie să solicităm sprijinul autorităților! Pentru început, va trebui să facem o plângere penală pentru tentativă de omor! Eu te voi sprijini! Sunt doar, de acum, fratele tău mai mare! Nu mai ești singură pe lume.

– Îmi e atât de somn, foarte somn și aș vrea să adorm pentru totdeauna!

– Culcă-te, Copilă! Pe acel “pentru totdeauna” îl vindecăm noi prin sentimentul siguranței, statorniciei și al iubirii...

Rezidentul iese din Salonul 11 încovoiat, de parcă timpul îi pusese în cârcă nu câteva ore, ci câteva decenii.

* Maria Donan (Nona Maria Anahera-Nemea), „*Porțile spre Cer...*”, roman, Editura „Eurostampa”, capitolul IX (din XXV), 2022

Mică incursiune prin personalitatea unui copil

Nu exista copil oricât de amărât și oricât de zdrențuit ar fi fost în decursul anului să nu aibă parte (pe lângă bucuria acestor colinde la care putea chiar și el participa) și de câte un dar, oricât de neînsemnat ar fi fost, din partea părinților sau fraților mai mari care să facă să-i apară două lacrimi de fericire din lumina ochilor albaștri ca seninul cerului. Despre îmbrăcăminte, ce să spun?!... Se reînnoiau mai toți copiii, dar mai cu seamă adolescenții după care se uitau deja fetele cărora le curgeau balele pe la gură când le vedeau trupurile atât de perfecte și piepturile cu cele câteva pătrățele de mușchi abia observându-se pe, încă, firavele abdomene, încât rar fată care să nu le descheie nasturii de la cămașă ca să le admire trupurile și chipurile pe care le asemănau cu cele ale tânărului Adonis. Erau atât de frumoși încât fetele leșinau numai privindu-le făpturile cu bucele acelea rebele acoperindu-le câte o sprânceană conturată cu rafinament, cu obrajii trandafirii și cruzi întrecându-se cu roșeața de pe buzele lor senzuale, ochii limpezi precum cerul care săgetau inimi sfâșiate de durere cu strălucirea vie din priviri... Și toate acestea la un loc, compunând cea mai gingașă expresie a unui chip pasional și desăvârșit, își consumau energiile aruncându-se în valurile celor mai neașteptate și neînfrânate plăceri, când adolescentul, din generozitate, dar și din slăbiciune, își ceda cu voie întreg raiul parfumatului sufletesc numai și numai pentru satisfacerea celui mai neînsemnat capriciu: să rupă în buzele lui sângerii acele buze trandafirii întredeschise pe care, în ușorul lor tremur, se putea citi cu ușurință acea dorință arzătoare și mistuitoare...

„Dar dacă toată această teorie este numai o *închipuire* vagă a ceea ce ar fi trebuit să se întâmple și nu s-a întâmplat?!... Și totuși... Și totuși, iartă-mă, conștiința mea nestatornică, dar credulă, că am mers prea departe cu imaginația care știu sigur că în cel din urmă caz creează doar iluzii deșarte, că-mi vine să-mi pun și întrebarea nebunească: dacă nu cumva și fericirea este tot o deșertăciune și goană după vânt?!...”

Copiii, oricum ar trăi ei, trăiesc! Trăiesc în mediul în care cresc și se dezvoltă, se joacă sau învață și se simt în lumea lor, în lumea copilăriei reale, care fie că au sau nu au un înger păzitor; *cineva*, sigur, îi păzește! Îi păzește nu numai spre a-i feri de foc și apă fierbinte, de înecuri și de căderi multiple, de certuri fără rost și de bătăi dureroase. Da, *cineva* îi păzește dăruindu-le; dăruindu-le în primul rând bucuria de a trăi, înclăștându-le mâinile fragede pe *orice* încât să simtă susținerea *celor* care îi protejează să nu-i lase să cadă în golul propriilor neîmpliniri. Dar pentru ca toate aceste lucruri să se întâmple, canalizarea spre binele universal trebuie făcută numai și numai printr-o educație preșcolară și școlară, permanent, încât ambele metode să reprezinte și provocarea și împlinirea, și modelul și idealul în viață.

Oare toate aceste colinde din Ajunul Crăciunului împreună cu zeci și sute de alte obiceiuri și datini, care se desfășoară cu ocazia altor sărbători pe tot cuprinsul drag nouă, fac altceva încât să nu țină seama de caracterul, aptitudinea, demnitatea și bogata experiență de viață transmisă generațiilor de copii și tineri?... Buna creștere, dezvoltarea însușirilor intelectuale, morale și fizice ale *copilului* și ale *tânărului* sunt dovada vie a educației pe care au primit-o în primul rând în *cei șapte ani de acasă* de la părinții lor, completată cu intrasigență și îndrăzneală de dascăli pricepuți, mentori ai acestor discipoli incipienți care vor fi trecând prin toate perioadele de învățământ, *trecere* care ține de foarte mulți factori spirituali și de inteligență. Cel care știe pentru ce luptă și deține și armele necesare, cu siguranță că va câștiga războiul desăvârșindu-și personalitatea și îmbogățindu-și experiența și profilul psihologic, astfel devenind în timp o ființă minunată și uimitoare. Viața nu trebuie acceptată nici așa cum ți se dă și nici nu trebuie trăită oricum îți vine la îndemână; ea trebuie mereu înfrumusețată și înzestrată cu însușiri noi, temeinice și creative încât rațiunea să domine, să poată filtra întotdeauna și cu pricepere binele de rău, virtutea de vanitate, bucuria de supărare, și nu în ultimul rând, pasiunea de plictiseală și răbdarea de impaciență.

În aceste lucruri constă frumusețea; da, adevărata frumusețe, frumusețea eului interior care va dăinui întotdeauna frumuseții chipului făpturii exterioare, căci aceasta după un timp, consumată de zvâcnirile suferințelor din iubire, se va ofili pierzându-și toată acea strălucire care cândva fermeca tot universul trăirilor... Copilărie... copilărie... cum alergi mereu înspre adolescență și înspre tinerețe fără să-ți dai seama ce este această disperare de a fi *altceva* numai și numai pentru a ajunge să trăiești mereu alte și alte senzații; tu, larvă transformată în fluturile lumii culegând nectarul dulce al florilor bucuriilor, habar nu ai că la un moment dat vei obosi și te vei veșteji tot căutând numai splendori în absolutul universal!...

*

Dar este oare o tragedie dacă ai reușit să trăiești măcar o singură clipă în libertate deplină și să iubești tot în atâta vreme cea mai gingașă ființă care te-a fermecat cu minunata și desăvârșita ei înfățișare, sorbindu-i parfumul pasiunii, dar fără să te sature niciodată?!... Dacă ai trăit clipa aceasta dorită profund, nu, nu este o tragedie!, dar dacă clipa și-a consumat energia plăcerii devenind ireversibilă, înseamnă că moartea a pus stăpânire și pe ultimul nerv capabil să-ți mai răvășească tărâmul simțurilor și atunci toate plăcerile devin amintiri dureroase iar amintirile devin trăiri fascinante în care uitarea de sine tinde spre zero... Și toate acestea sunt tot un fel de *derivată* divină, adică limita raportului dintre creșterea funcției iubirii și creșterea variabilei uitării, când această creștere a uitării tinde și ea spre zero... Raportul devine infinitul nedefinit...

Infinitatea gândurilor noastre, care constituie lumea rațiunii în totalitatea ei, dă formă materiei și dimensiune timpului folosindu-se de geniala ei închipuire în anumite situații și împrejurări. Este atât de simplă ideea și atât de ușor de experimentat, că stă la îndemâna oricărui dintre noi doar să dăm curs *lucrării* unui gând prin provocarea intenționată a minții...

Imaginează-ți orice lume și te vei trezi în centrul ei ca micul elev în mijlocul clasei din prima lui zi de școală, căci înaintând cu vârsta, tu vei fi cel care se va înfrunta cu triumfuri și căderi, cu bucurii și necazuri, cu fericiri și tristeți; dar fermecat de propria-ți ființă, ale cărei simțuri trezesc pasiuni nedeavălate încă bunului-gust, chiar dacă încă nu ți-ai stabilit marele ideal spre care să tinzi, îți este imposibil să te oprești și-ți continui drumul spre cunoașterea universală, mergând nepăsător prin întuneric că doar, doar o să

dai de un fir de lumină... *Puterea stă în capacitatea de a gândi și victoria în ambiția de a învinge.* Învinge-ți timiditatea și frica în orice prilej și la mai puțin de un pas îți vei întâlni istețimea și curajul, care te vor sui pe scara biruinței unde te așteaptă geniul propriu să-ți încoroneze fruntea cu cununa de lauri pentru succesul deplin! Nu există lucru care să nu stea în puterea omului și să nu poată să-l realizeze după dorințele și așteptările lui ingenuie și elocvente! Ființa în sine trăiește prin emoțiile care se succed și se declanșează independent de gândire, dar care țin neapărat de atitudinea, la un moment dat, a individului față de realitate. Fără emotivitate orice ins ar fi ca un pustiu, căci neîndoielnic nu s-ar mai supune niciunei influențe interioare sau exterioare încât nu ar reuși să facă diferența între bucurie și supărare, între curaj și spaimă, între liniște și zbucium, între furie și calm, între pasiune și indiferență, creând astfel un dezechilibru interior greu de controlat. Puritatea morală, frumusețea spirituală, puterea de concentrare și de asimilare și chiar imaginile melancolice rescriu esența istorică, complexă și multifuncțională a inexplicabilelor temperamente prin intensitatea desfășurării proceselor psihice și prin gradul de sensibilitate de la individ la individ.

Toate aceste activități fiziologice și nervoase, care determină diferențieri psihice și de comportament, bazate pe excitare emoțională, prin rapiditatea apariției sentimentelor și pe intensitatea lor, dau energia vitală, caracterul și personalitatea ființei umane încă de la naștere, supunându-le transformărilor inerente începând cu copilăria și continuând cu adolescența și tinerețea, slăbind în evoluție când senectutea își îmbracă haina umbrei zdrobitoare...

*

De la treizeci-patruzeci de ani încep să ți se scofâlcească obrajii și trandafirii lor devin palizi, fruntea va fi brăzdată de riduri adânci, nasul se va strâmba într-o parte, nările gingașe și perfect simetrice se vor deforma; una se va lărgi și cealaltă se va strâmba; iar buzele, buzele pline, cărnose și senzuale, își vor pierde roșeața și frăgezimea, devenind subțiri și uscate, și ochii, ochii pătrunzători și albaștri își vor stinge din strălucirea de odinioară când, cu privirea lor vie, săgețau ochii fetelor, parcă hipnotizându-le, căci se lăsau seduse cu destulă ușurință, iar de acum acea lumină vie și scânteietoare se va înțețoșa și întreaga-ți făptură va deveni urâtă și dezagățată. După trecerea unui alt timp când te încumetai să-ți faci toate menderile și chiar ai avut dotarea și puterea să le duci la bun sfârșit, urmează alt timp îngrozitor și sfâșietor de trist când bătrânețea urâtă își va pune amprenta pe toată frumusețea tinereții, care și acestea la rândul lor și-au pus amprenta pe copilăria fermecătoare de gingașă și de inocentă, a cărei frumusețe consideram, la acea vreme, că nu va avea moarte niciodată gândindu-ne că ne va însoți o veșnicie; dar cum întotdeauna suntem înfrânții trecerii timpului peste noi, trebuie să ne mulțumim doar cu amintirile trecutului pe când eram fantastic de frumoși, de voioși și de iubiți de cei ce ne erau mereu alături, fericindu-ne cu orice năzbâtie copilărească. Fata, de care am amintit mai înainte și de care v-am spus că o cunoșteam mai mult din vedere, dar și că stătusem de vreo două ori de vorbă cu ea, îmi sări direct în brațe și într-o fracțiune de secundă își apăsă buzele pe unul dintre obrajii mei înfierbântați la culme datorită stării de surescitare nervoasă în care mă găseam în acele momente de rătăcire amoroasă.

– Ce mai faci, iubituț?... zise ea de parcă ne iubisem continuu de la Potop încoace, lăsându-mă cu gura căscată și mirându-mă de unde acest curaj direct, așa că îi răspunsei și eu în doi peri:

– Fac bine, bine de tot și pentru toți...

– Hai, nu fi anost și nici supărăcios, că nu faci altceva decât să ne strici ziua...

– Care zi, că este noapte în bună regulă căci s-au dus la culcare și cei care și-au pierdut caii și de găsit, pace...

– Ce treabă avem noi cu caii pe care i-au pierdut ei?... Poate că și caii și-au pierdut potcoavele. Puțin îmi pasă; ba, pardon, puțin trebuie să ne pese nouă!... Ești așa de ursuz, că parcă ți-a plouat în cap.

– Vezi că expresia asta cu plouatu-n cap nu ține, e moartă din fașă, poate ai vrut să zici că „la unii li s-a dat capul ca să nu-i plouă în gât”, ceea ce e cu totul altceva.

– Bine, băi, filozofule, fă-mă praf, că la ce altceva să mă aștept de la unul ca tine?...

– Chiar te rog să nu te aștepți la nimic.

– Păi tu crezi că d'aia umblu eu brambura, să nu mă aștept la nimic, adică să nu-mi cadă și mie cineva la așternut tocmai acum când simt nevoia să mă tăvălesc până mi se vor face ochii în cap ca de broască, să simt că-mi sar coapsele din fâțâni și că sunt frecată între craci până ies scânteii, asta vreau eu băi, țacă!... Acum, în acest moment, și dacă ești disponibil, urmează-mă să te fac să-ți treacă de supărare și chin, că-ți citii dorințele ascunse de când te văzui...

Nebuna în felul ei avea dreptate; ea găsise pe cine își dorea, iar eu întâlnisem doar înlocuitorul necesar, dar cum calul de dar nu se caută la dinți, o iau de mână mai mult în silă și o conduc spre ruine într-o tăcere profundă, ca nu cumva niște urechi ascuțite să ne audă și chiar să ne recunoască vocile. Într-un târziu, când mai aveam câțiva pași până să ajungem la locul *meu* fatidic, îndrăznesc să o întreb:

– Și totuși ce e cu tine Greta, la ora asta și pe întunericul acesta, când nu-ți poți băga nici degetele în ochi oricât te-ai căzni?...

– Ce să fie?... Dacă nu observi, cum de nu deduci? Sunt plecată după agățat, răspunse ea pe un ton calm dar destul de ironic. Dar tu... cu tine ce este de ai întârziat atât de mult pe străzile astea pietruite în loc să fii în dormitorul internatului școlii?

Ezitai o clipă, după care reluai:

– Să te caut pe tine, nu vezi că am cârligul de agățat liber?...

Și zicând acestea îndoii mâna dreaptă din cot făcându-i semn să-și bage mâna ei stângă prin deschizătura, semănând ca un ochet mai puțin perfect, formată din brațul și antebrațul mâinii mele. De ce am ales ca ea să-mi stea în partea dreaptă, habar nu am avut; dar astfel *legată* am ajuns la locul cu pricina, eu, destul de timorat încât inima își îndesise bătăile și simțeam cum tot corpul îmi tremura fără să am putința de a-l controla. Obrajii mi se aprinseseră și ardeau ca jăratecul de cărbuni din vatra forței lui Nașu Costică, fierarul priceput în toate rămas maistru șef peste toate forțele sau mai bine zis peste toate atelierele de forjărie din comuna mea natală. Până și ochii, da, ochii mi se încinseseră și se învăpăiaseră în cap; nu știu dacă din dorința de a mă tăvăli în orgiile obscene sau de durerea și părerea de rău care știam că mă vor însoți mult timp după împlinirea faptei rușinoase. Nu spun că între timp copila de moravuri ușoare îmi cotrobăise prin buzunarele pantalonilor și nu găsise decât cînș'pe lei, o bancnotă de zece lei și una de cinci lei, mototolite și jegărite, uitate acolo de când lumea, deoarece întotdeauna aveam grijă să am banii la îndemână, așa că îi puneam în buzunarul de la cămașă pe care îl închideam cu un nasture. Acolo, doritoarea de parale nici nu se gândise să caute, dar și dacă ar fi și căutat nu ar fi găsit nimic, deoarece ultimii frâncuți îi cheltuisem cu Mimi la un film, la câte o savarină și la câte o sticlă de sirop de vișine la cofetăria de pe colț, vizavi de grădinița de copii. După ce a luat cele două bancnote tocite de atâta frecuș de degete când treceau de la o persoană la alta, că de! banii trebuie să circule, răsă batjocoritor și îmi reproșă zgomotoasă:

– E cam puțin, ba nu! e foarte puțin....

– Dacă este puțin nu știu, dar mulțumește-te și tu cu puținul care pe lângă faptul că îl ai în mână și îi ești stăpână, îți aduce și fericirea pasională după care ai umblat aproape o

noapte întreagă; dar poate, cine știe, altădată vor fi mai mulți...

Ne-am așezat amândoi pe iarbă, față în față, privindu-ne iscoditori. Aveam amândoi tendința de a amâna lucrurile, dar cum *ce-i în mână nu-i minciună* și cum ni se aprinseseră obraji și toți fiorii o luaseră razna prin fibrele tremurânde acum, când fiecare din noi ne doream același lucru, am început să ne dezbrăcăm, când tocmai, ca un făcut, cerul se despuia și el de norii negri și groși care până acum îl acoperiseră în întregime iar discul galben al Lunii, mai indiscret ca niciodată, începu să-și arunce pletele argintii peste întreg ținutul cosmic și peste tot văzduhul terestru. De câteva ori, în timp ce-mi aruncam zdrențele de pe mine și priveam împrejurul ruinei, scoteam câte un oftat lung căruia nu voiam să îi simtă prezența însoțitoare a mea spre a nu da curs unor bănuieli și neîncrederi care nu-și aveau niciun rost tocmai acum când trebuia să începă dansul iubirii pasionale. Și totuși Greta îmi auzise respirația puternică, profundă și prelungă, însoțită de o expirație puțin zgomotoasă care întrerupsese ritmul unei respirații normale și privindu-mă fix, ucigător de fix, mă întreabă:

– De ce oftezi atât de adânc și copleșitor de chinuitor?

– Nu știu, poate că m-am gândit la *ceva* ce am avut și acum nu-mi mai aparține.

– Te cunosc eu, mucosule, destul de bine, îmi zice Greta în râs; a câta *fetiță* sunt din cele pe care le-ai adus și le-ai sedus aici?

– Pentru suma de cincisprezece lei ești prima, i-o tăiai și eu, luând-o în zeflema.

Greta râse cu o poftă nebună și fără să mai ezite o clipă mi se aruncă de gât ca o leoaică turbată, mă trânti pe spate, își urcă trupul peste trupul meu căutându-mi buzele cu buzele ei însetate, iar cu palmele îmi freca pieptul pe care abia apăruseră doar niște tuleie fine ce greu puteau fi observate, urmând apoi omoplații, mijlocul și fesele, tocmai când buzele ei senzuale ajutate de limbă, sărutând și lingând totul în calea lor, ajunseseră și se infundaseră în câte un sfârc al mamelelor mele, și deși nu-mi făcea plăcere, mă excita la culme simțindu-mă că plutesc în extazul numai bun pentru o partidă senzațională de sex. După un timp mă răsucii și îmi răsturnai corpul fermecător de frumos peste trupul ei moale și mătășos, parcă sculptat în fildeș adus de prin Continentul Negru, și începui să dau drumul la nebunia și la monstruoșitatea de neastâmpărat ale patimilor plăcerilor, lăsând ca Luna să privească aceeași natură vie în mișcare.

– Nu m-ai sărutat nici măcar o dată, îți e silă de mine? întrebă dintr-odată Greta.

– Nu te-am sărutat pentru că n-am avut nici timp, nici loc, deoarece tu mi-ai luat-o mereu înainte și nu doream cu niciun chip să-ți întrerup nici obiceiul și nici deliciul.

În tot timpul acestui act pasional nu mă gândeam la nimic altceva decât la iubita mea, la dragostea mea cea mare, mai ales că nu simțeam nicio plăcere față de ființa care se zvârcolea sub mine și care mă încolăcea cu mâinile ei întocmai ca o viperă flămândă; iar ca să pot face față situației meschine trebuia, permanent, să-mi închipui că fac dragoste cu marea mea iubire, cu regina care doream să-mi stăpânească peste viață, adică pe nimeni alta decât pe blânda, gingașa și frumoasa Mimi. Cât despre trupul de sub mine, nu simțeam altceva decât silă și repulsie, iar faptul că acceptasem să fie alături în clipele de dezmăț senzual îl socoteam drept o nebunie trecătoare ca rezultat al focului care îmi pârjolea sufletul tocmai atunci când căutam și nu găseam, când alergam și mi se părea că stau pe loc, când strigam și nu m-auzea nimeni, iar sângele îmi clocotea înțet de ispită și pasiune, de fierbere și înfrigurare, de încordare și stângeneală imposibile de alungat, simțăminte care îți întunecă mintea și te fac să cazi pradă viciului fertil al poftelor carnale.

Mă lăsasem prins în această capcană fără să vreau și îmi părea nespus de rău, de aceea mă grăbeam să sfârșesc ceea ce începusem, însă în timp mi-am aruncat privirea spre o poiană și am rămas pur și simplu paralizat când am văzut silueta cunoscută a unei fete ce stătea rezemată de zidul de la intrarea în gangul ce îmi adăpostea nerușinarea și păcatul

care nu aveau nimic comun cu iubirea adevărată și cu dragostea eternă și nemuritoare. Dintr-o dată am simțit un profund dezgust pentru ceea ce făceam și cuprins de o furie sălbatică m-am ridicat în picioare fără să fi dus până la capăt actul pasiunii, mai ales că nu -mi străbătuse prin trup nici cel mai mic impuls de gingășie, de fior și voluptate ametoitoare care te fac să tresălți de satisfacție. Am alergat așa cum eram, dezbrăcat, către ființa care mai mult ca niciodată îmi inspira milă. De ce?... Nici eu nu înțelegeam când de fapt eu eram cel de compătimit și cel de plâns în aceste clipe chinuitoare și nicidecum de desfătare dezlănțuită așa cum ar fi trebuit să fie, ca o mângâiere gingașă și clocotitoare.

Mimi rămăsese ca o stană de piatră; mă privea fix, dar privirea ei era absentă și sunt sigur că se căznea din răspuțuri să alunge năluca prezentă în fața ei, adică pe mine, dar abia de mai putea să-și înăbușe plânsul și să-și șteargă lacrimile de pe obraji palizi, cu dosul mâinilor ei de copilă nevinovată. Am privit-o și eu îndelung fără a scoate un cuvânt și m-am prăbușit la picioarele ei tremurânde, poleite de strălucirea Lunii, care abia de mai aveau putere să-i susțină ființa cu imaginea profundă a frumuseții tulburătoare și i le-am cuprins cu mâinile sărutându-le sălbatic în semn că-i ceream iertarea imposibilă. Cu ultimele puteri s-a desprins din încheștarea mea și a luat-o la fugă ca o nebună, smulgându-și buclele părului, sau cel puțin așa mi se părea mie, plină de dezgust, după care s-a pierdut în nesfârșire, iar eu m-am întors la trupul aproape inert, dar foarte îngăduitor, fără a fi atrăgător, să-mi continui desfrâul devastator, dar mult prea necesar sângelui clocotitor în momentele de exaltare, când șarpele ispitei furia în fibrele adolescentine își face de cap, supunându-le tuturor poftelor păcătoasei voluptăți.

Luna, speriată de fărădelegea ce se desfășura fără vreun simbol pătrunzător uman și înălțător și care nu reprezenta altceva decât o minimă și simplă pasiune izvorâtă din perversul act al satisfacerii, se retrăsese sub un vâl de nor negru, lăsând în urma ei un întuneric în care *dezgustul* era singurul parfum sufletesc căruia i se încredința o inimă chinuită ce îngăduise s-o subjuge un egoism orb și bizar în fața adevărului și realității obiective. De ce uitasem de puterea și puritatea iubirii miraculoase care mă dominase până acum și care mă făcea să-mi simt fiecare fibră cum se aprinde de o înfiorare ce era mai presus decât orice simplă pasiune care ia ființă numai dintr-o dragoste pătimașă, nu-mi puteam eu însumi să-mi dau seama, dar știam că trădasem, trădasem conștient de repercusiunile ce vor urma. „Mimi nu mă va ierta, sau mai bine-zis nu va mai avea puterea să ierte și nicidecum să uite fapta celui ce-i *furase* cândva sau îi fusese *dăruită* întreaga puritate a parfumului fecioriei cu atâta delicatețe și sacrificiu de sine, imposibil de prețuit la adevărata valoare. Totul era pierdut pentru totdeauna dintr-o eroare dar și dintr-o oroare ucigătoare de perverse, la care numai gândind te umplu de silă și groază, inundându-ți obraji cu roșeața stigmatului rușinii imposibil de șters.”

M-am uitat la priveliștea lăsată în urmă, adică la Greta care-și trăgea rochia pe ea, cu un dezgust zdrobitor, când rațiunea se răzvrătea împotriva propriei porniri, copleșit de un sentiment de adânc regret care nu făcea altceva decât să pună și mai multă sare pe rana care nu se mai vindeca veci de veci, apărută dintr-o simplă patimă pentru o plăcere de moment care oricum nu a făcut altceva decât să întineze fructul proaspăt al unei adolescențe imaculate. Ceea ce nu se poate exclude nu înseamnă că nu poate fi ocolit; vrerea însă nu te poate apăra și de puterea ispitei, iar o poveste nemaipomenit de frumoasă s-a terminat cu un tragic deznodământ, îndoiala luând locul certitudinii depline, fără a ține cont de prejudecățile și principiile de bază ale ființei umane. Iată că lumea bucuriilor mele s-a umplut, fără să vrea, de multă amărăciune și suferință, de păreri de rău și deznădejde, păstrându-și totuși în amintire acea licărire de desfătătoare satisfacție și de răsfăț copilăresc, singura esență care face viața să devină un râu de frumusețe inimaginabil de captivant și romanțios.

Rămas viu visat (fragment din romanul cu același nume)

Cu doi ani în urmă, la vreo cincisprezece ani după reîntoarcerea noastră de la Paris, când totul intrase demult în rutină, lucrurile s-au schimbat dramatic. Într-o zi, coborând din atelier pentru masa de prânz, am găsit-o pe Elena nemișcată în fotoliul ei, părând că nu mă mai recunoaște. Am înțeles imediat că făcuse o congestie cerebrală. Am sunat Salvarea, apoi pe Flaviu. A urmat spitalizarea și recuperarea cu mare greutate. Incidentul a doborât-o, obligând-o să stea mai mult în cărucior. Toți acei ani care au urmat, am rămas să o îngrijesc singur. Acum, la cei aproape optzeci de ani la câți ajunsese, preocupările ei se reduceau la a citi și la a-și asculta muzica ei clasică preferată. Uneori după-amiaza, la cea de-a doua cafea, mai schimbam câteva impresii literare și câteodată politice, pentru că ziarele erau nelipsite în casa noastră iar seara, televizorul rămânea deschis până ce o dovedea somnul.

Nu mi-a fost deloc ușor în situația în care era. Pentru o parte din treburile casnice o aveam pe Mimi, femeia care venea o dată pe săptămână să le rezolve, dar nu-mi era de ajuns. De la Flaviu nu am avut ce așteptări să am. Încă de când urma să o scot din spital, detașat și rece, mi-a recomandat pragmatic să o duc la azil, el fiind foarte ocupat cu ale lui ca să mă poată ajuta cu ceva. N-am putut face asta. Eram împreună de optsprezece ani și în tot acest timp îmi oferise, cel puțin material, o viață comodă și lipsită de griji. Și chiar dacă nu am iubit-o, chiar dacă nu mi-am atins visul la care sperasem lângă ea și chiar dacă nu mi s-a părut niciodată că i-aș fi fost altceva decât o ustensilă necesară, nu puteam să nu recunosc că îmi oferise tot ce îmi trebuia ca să mă simt confortabil. Acest confort pe care mi-l asigurase, mi se părea drept să-l plătesc cumva, ca pe o penitență.

*

În dimineața aceea de sfârșit de mai, nimic nu prevestea ce avea să mi se întâmple. Soarele mă trezise ca de obicei, trecându-și primele raze prin fereastra deschisă, mângâindu-mă întâi, apoi făcându-mă să transpir atât cât să mă izgonească rapid din cearceafuri spre un duș răcoritor. În patul ei așezat chiar sub fereastră, Elena încă nu se trezise căci soarele nu ajungea până la ea. De când se îmbolnăvise, dorise să dormim în paturi diferite ca să nu ne deranjăm reciproc. Am privit-o câteva clipe cu un fel de duiosie. Corpul ei firav se odihnea obosit de bătrânețe și boală între pernele ridicate fără de care nu putea dormi altfel, făcând-o să pară, în lenjeria aceea dantelată la care nu renunțase niciodată, ca o păpușă veche, uitată acolo. Mă întrebam privind-o, cum fusese oare la douăzeci de ani, atunci când o măritaseră ai ei cu prietenul lor de familie, general și el ca și bătrânul ei tată, pentru că așa era de bonton atunci, mai ales pentru o domnișoară care dorea să urmeze studii superioare. Știam de la ea că nu îl iubise niciodată, deși trăiseră

douăzeci și patru de ani împreună. Și ducându-mă spre baie, îmi trecu prin minte că pasiunea pentru mine fusesem probabil, un fel de răzbunare pentru tinerețea ei surghiunită lângă acel soț bătrân care o lăsase văduvă, exact când începuse să îmbătrânească și ea.

După duș mi-am luat halatul de baie și m-am apucat să pregătesc ca de obicei micul dejun, așteptând-o să apară, pâș-pâș, sprijinindu-se de baston. Dimineața, drumul din dormitor spre baie și apoi la bucătărie era singura deplasare pe care picioarele ei mai puteau să o facă. Restul zilei prefera să și-l petreacă în căruciorul care îi dădea libertatea de a se mișca în siguranță prin casă, pe unde avea nevoie. Mai departe, după micul dejun și nelipsita cafea, ne vedeam fiecare de tabieturile noastre. Ea rămânea în căruciorul ei ascultând muzica clasică, apoi citea, în timp ce eu plecam să fac puțină mișcare, de regulă spre piață ca să cumpăr fructe și legume proaspete pentru prânzul vegetarian pe care îl preparam împreună, la întoarcere.

La fel am făcut și în acea dimineață. Am plecat lăsând-o să-și asculte concertul preferat. Cine ar fi crezut că era pentru ultima oară când ne vedeam?

*

Afară, mi s-a părut totul atât de viu și proaspăt colorat în lumina soarelui abia ridicat dintre blocuri încât am pornit-o pe jos până în Piața Amzei, lăsându-mă încântat de începutul acelei zile care promitea a fi una foarte frumoasă. După ce am hoinărit puțin printre tarabe și mi-am pus în rucsac strictul necesar de cumpărături, mi-am continuat plimbarea prin oraș făcând un mic ocol pe Magheru, apoi la Universitate am luat-o la dreapta pe Elisabeta, propunându-mi să ajung acasă traversând Cișmigiul spre Știrbei-Vodă. Parcul era tot, o explozie de flori și verde proaspăt care îmi declanșa o stare de fericire și un dor nebun de viață, de iubire, așa cum nu-mi aduceam aminte să mai fi avut de foarte timp, de pe vremea în care mă plimbam cu Ana de mână iubindu-ne pe sub ramurile aceluiași copaci... Mergeam așa cu mâinile în buzunare, amintindu-mi deodată de zâmbetul ei cald și ochii mari de sub bretonul răvășit, care deveneau și mai mari și ușor strabici atunci când mă apropiam de buzele ei să o sărut. Erau amintiri pe care le ocolisem ani de zile.

Gândind la toate astea retrospectiv, ceva din silueta femeii care mergea în fața mea la câțiva pași, m-a readus pe aleea aceea singuratecă din Cișmigiu, cu emoția amintirilor în suflet. Îmbrăcată într-o rochie ușoară ce îi fâlfâia pe trup, cu brațele pline cu flori de liliac spre care își apleca din când în când obrazul ca o mângâiere, mergea parcă plutind, răscolindu-mi în mod ciudat aceleași amintiri de demult. Deodată, dintr-o dorință nestăvilită de a-i vedea chipul, m-am surprins mărind pașii. Ajuns în dreptul ei, și-a întors surprinsă privirea spre mine și desprinși parcă din gândurile mele, ochii fără pereche ai Anei, s-au oprit într-ai mei, printre florile de liliac pe care le strângea la piept. Brusc ca într-o magie, m-am simțit cu zece ani în urmă când îi spusese ultima oară la revedere din pragul ușii, închizând-o în urma mea peste tot timpul care trecuse până în acel moment. Era ca și când gândul meu ne-ar fi adus acolo. Era incredibil și faptul și ceea ce simțeam.

– Alex! – și m-a îmbrățișat pe loc, amestecându-mă cu liliacul pe care îl avea în brațe. Știam, știam că te voi mai revedea o dată în viața asta!

Am rămas câteva secunde așa îmbrățișați în mijlocul acelei alee, fără să ne pese că eram niște oameni trecuți de șaizeci de ani... Parfumul acelor flori de liliac prinse în îmbrățișarea noastră, îl simt încă rămas în ceea ce sunt acum, ca o parte din mine.

Am prins-o ușor de umeri îndepărtând-o puțin ca să o pot privi iar după atâta amar de timp. Era aproape la fel cum o știam. Subțire și fragilă, puțin mai trasă la față și parcă cu o tristețe adânc întipărită în privire, deși îmi zâmbea.

– Ce faci tu pe aici Ana, în calea mea, cu florile astea minunate în brațe?

O priveam nevenindu-mi a crede că era real ce mi se întâmplă, întors în urmă nu cu douăzeci și opt de ani cât trecuseră ci cu aproape patruzeci, ca și când am fi fost la prima întâlnire și nimic din cele petrecute nu s-ar fi întâmplat.

– Pe aici este drumul meu zilnic de la școală spre casă. Stau vizavi, pe Schitu Măgureanu, uite în blocul ăla care se vede printre copaci. M-am mutat din mansardă, așa cum mi-ai spus tu, mai aproape de liceu. Dar tu? Tu ce mai faci?, m-a întrebat, privindu-mă până în adâncul sufletului într-un fel care era și dor, și reproș, și amărăciune, deși zâmbea în continuare.

Nu mi-aș fi închipuit niciodată despre mine că mai eram capabil să simt ce-am simțit în acel moment sub privirea ei. Căzuseră toate, viața mea reală dispăruse. Nu mai exista nici drumul spre casă, nici programul pe care îl aveam, nici Elena care mă aștepta în căruciorul ei ca să preparăm împreună prânzul, nu mai exista nimic altceva decât eu și cu Ana.

Am fost mult mai bulversat decât atunci când o reîntâlnisem ultima oară în tipografia din Brezoiu. Probabil pentru că momentul m-a luat prin surprindere, dezgropându-mi deodată toate amintirile despre cel care am fost, cu regretele, cu remușcările, și cu toată dragostea pentru ea, pe care, speriat să nu-mi stea în cale, mi-am înăbușit-o de fiecare dată crezând că am îngropat-o definitiv sub un zid de nedărmare.

– Am îmbătrânit Ana, și n-am făcut nimic din ce mi-aș fi dorit să las în urmă. Sunt atâtea de spus...

I-am răspuns cu o sinceritate care pe mine însumi m-a surprins, conștientizând chiar atunci ceva ce ignorasem, că mă complăcusem ani întregi abandonându-mă unei comodități distrugătoare, că efectiv mă trădasem singur vânzându-mă, orbit de propriul meu vis și bătându-mi joc de viața mea. Mă simțeam deodată vrednic de toată mila.

Mi-a strâns ușor mâna și a continuat:

– Hai la mine sus la o cafea, să-mi spui. De data asta am și eu să-ți spun ceva ce trebuia să știi...

Totul se derula ca și când ar fi continuat de unde rămăsese, ca și când ne despărțisem ieri. Am urcat cu presentimentul că nu voi putea suporta până la capăt, tot ce avea să se întâmple.

Sus, apartamentul ei de două camere îmi era cu totul străin. Aș fi vrut să fim iar în garsoniera noastră din Vitan de care mă cuprinsese deodată un dor neașteptat.

Mobilat modest, cu doi pereți acoperiți de rafturi pline de cărți și un birou mare cât o catedră, livingul părea mai degrabă o cameră de lucru. Doar canapeaua pe care m-am așezat și cele două fotolii îmi mai aminteau de vechea ei casă. Eram copleșit de prezența mea acolo, urmărind-o pe Ana cum își aranjează buchetul de liliac în glasa de pe birou, cu gesturile ei delicate care-mi erau încă atât de familiare.

– Liliacul ăsta minunat l-am primit astăzi de la cel mai bun elev al meu, mi-a spus apropiindu-se. S-a oprit în dreptul meu trecându-mi degetele prin păr, cu aceeași tandrețe de care uitasem, răvășindu-mă.

– Ai încărunit...

Și atunci, fără nici un alt cuvânt i-am îmbrățișat talia cu toată dorința nesățioasă de a o avea cât mai aproape, lipită de trupul meu însingurat de timp. Și am iubit-o atât de copleșitor cum nu o mai făcusem niciodată, cu tot dorul așteptării pe care o zidisem în mine.

Într-un târziu, după o lungă tăcere care parcă ne recompunea, cu obrazul lipit de pieptul meu, i-am auzit glasul cald și liniștit:

– Hai spune-mi!

Și i-am spus ca și altădată tot, fără nici o reținere, desertându-mi sacul, umplut cu toate frustrările și suferințele acelor ani care trecuseră. Nu m-a întrebat nimic despre dispariția mea fără nici o explicație. Aș fi vrut să-i mărturisesc de ce, dar nu mai aveam timp.

Realizasem că era deja foarte târziu. Mă simțeam insuportabil de vinovat pentru că trecuse mult peste ora prânzului și Elena care depindea de mine ca un copil, rămăsese nemâncată.

– Va trebui să plec.

– Știu.

M-am îmbrăcat în tăcere. De data asta, simțeam mai mult ca niciodată, că îmi era foarte greu să mă despart de Ana. Tocmai înțelesesem în sfârșit că ar fi trebuit să rămân lângă ea de la bun început. Mi-am amintit că trebuia să-mi spună și ea ceva. Eram foarte curios să aflu ce păstrase nespus atâtea ani, pentru mine.

– Dar tu, ce voiai să-mi spui?

Din fotoliul în care se așezase privind-mă cum mă îmbrac, ochii ei se înlăcrimaseră brusc și asta, nu știam de ce mă înspăimânta. S-a ridicat încet, a luat o fotografie care stătea pe birou, a privind-o câteva clipe, apoi mi-a întins-o. Din ea mă privea un tânăr cu ochii mari, inteligenți și zâmbet enigmatic care îmi amintea de o fotografie făcută de tata după ce îmi luasem bacalaureatul. Am privit-o nedumerit în timp ce coplesindu-mă, intuiția încerca să mă facă să înțeleg că el...

– El este Alec, copilul pe care l-am pierdut acum cinci ani, după cei douăzeci și doi de ani în care ți-a ținut locul în viața mea.

Credeam că nu aud bine, că mi se sfâșie pieptul și mă voi prăvăli.

– Adică...

Ana mă privea în ochi, tristă și resemnată, trecând parcă dincolo de mine.

– Da, adică copilul pe care mi l-ai lăsat în loc, când ai plecat.

S-a întors apoi spre fereastră pierzându-și privirea prin frunzișul copacilor din Cișmigiul care se întindea liniștit peste drum, apoi am auzit-o ca printr-un perete așezat între noi:

– Din cauza unor medici nepricepuți am descoperit mult prea târziu că avea o leucemie pentru care trebuia să găsesc rapid un donator de măduvă compatibil. Eu nu eram, iar pe tine nu am știut de unde să te iau...

Mă simțeam ca paralizat în mijlocul camerei, înjunghiat până în adâncul sufletului. Bănuind probabil prin ce trec, Ana se întoarce, veni spre mine și prinzându-mi brațele, mi le strânse ușor ca o consolare, continuând încet:

– Asta voiam să știi, că între timp, am avut un copil al nostru.

Femeia își șterse repede o lacrimă care-i scăpase, prelingându-i-se pe obraz.

Am rămas cu fotografia în mână, prăbușit în mine însumi, în timp ce simțeam cum se ridica în piept o durere ascuțită care mă împiedica să respir. Nu mai aveam aer. Mi-am luat în grabă rucsacul, grăbindu-mă să ajung cât mai repede afară.

– Ana, trebuie să ies imediat, simt că mă sufoc! Mă voi întoarce cât voi putea de repede și nu voi mai pleca niciodată de lângă tine. Ți-jur Ana!, articulai din ce în ce mai convins.

Doar m-a privit tăcând privind-mă cu o tristețe profundă fără să mai facă nici un gest.

*

Nu mai știu cum am ajuns înapoi în parc, prăbușindu-mă pe prima bancă care mi-a ieșit în cale. Simțeam că-mi pleznește inima de durere, în timp ce înțelegeam că pierdusem tot, absolut tot ce m-ar fi putut face să trăiesc cu adevărat. Simțeam cum toate gândurile și amintirile mi se învârtteau prin minte cu repeziciune și cum mă dispersez apoi încet, împrăștiindu-mă în afara mea, părăsindu-mi fără nici un regret acel trup al existenței mele nevrednice.

Și asta a fost tot...

George D. Piteș

Ah, dragostea

Zizi continua să apese nervoasă butonul soneriei. Târâitul ei răsuna prelung în holul apartamentului, spărgându-se în ecouri ce se suprapuneau făcând un haos de nedescris. Cu o mână în șold și cu alta aranjându-și, ba palmierul din creștetul capului, ba faldurile rochiei din voal de culoare roșie, ba mărgelile de la gât, femeia încerca să se calmeze, bătând nervoasă cu tocul pantofilor în cimentul holului. Într-un târziu, de dincolo de ușă, se auziră pași târșiți.

– Hai, dragă, odată!, Hai, că adorm aici pe scară!, se răzoi Zizi, continuând să bată amenințător din picior.

– Cine-i?, se auzi din apartament o voce miorlăită.

– Cine, naiba, să fie? Sunt eu, Zizi. Da deschide odată, dragă! Ce, dracu', ai fato? Nu mă mai recunoști?

Ușa se deschide încet și, în prag, apare fața plânsă a Soficăi.

– Da' ce-ai pățit, draga mea? Ți-e rău? Bună!

– Bună!, articulă Sofica, privind-o cu ochi tulburi, ca picată de pe altă planetă.

– Da', tu nu mă inviți înăuntru?, insistă Zizi, privind-o încruntată.

– Ba da. Intră, te rog!, se hotări cu greu, Sofica.

Sofica își îndreptă puțin părul, ciufulindu-l și mai rău, după care își aranjă capotul de culoare mov, adunat neglijent pe corp, cu un cordon legat neconvingător.

– Vai, dragă, da' cum arăți!?, punctă Zizi.

– Cum?, o fixă Sofica, cu ochi plini de lacrimi.

– Groaznic. Aaa, e clar! Iar a fost pe la tine, mocofanul ăla de Stelică, nu?

– Iar...

– D-aia era el așa de vesel. Mi-a sărit chiar de gât și m-a sărutat... Ști tu, așa ca pe timpuri!, se maimuțări Zizi, jucându-se cu colierul de la gât pe care-l învârtea ostentativ pe deget.

– Și ce dacă?, se prefăcu indiferentă, Sofica.

– Da' eu tot nu înțeleg. El mai vine încă pe la tine?

– Da...

– Atunci, chiar că nu mai înțeleg nimic! El pleacă vesel de la tine, iar pe tine te gălesc plângând? Cum dracu' vine treaba asta?

– Așa bine, Zizi! Lasă-l încolo!, încercă Sofica să dreagă laleaua, în timp ce lacrimi mari și grele îi alergau în voie pe obrajii îmbujorați de emoție.

– Ai dreptate, nu merită! Ai pus de-o cafea?

– Da. De fapt, pe-a ta a băut-o Stelică. Îți fac imediat alta.

– Ia, ascultă Sofico! Ce fel de vizită e asta?

– De om însurat...

– Da, ai dreptate. De om însurat, la casa lui... Parcă are și doi copii, nu? Vizite scurte și la... subiect.

– Ai ghicit! Dar, lasă-l te rog în pace! Hai, mai bine, să schimbăm subiectul!

– De dragul tău, dar zău, nu-mi convine deloc! Uite, d-aia nu mă mărit eu! Mai bine să-i fac pe bărbați să plângă după mine, decât să plâng eu după ei! Îi învârt, uite-așa după degete, dar de măritat, tot nu mă mărit.

– Odată tot ai să regreti, Zizi! Vine timpul când...

– Am să rămân singură, nu? Ei și ce-i cu asta? Aiurea! Găsesc eu un cretin să mă adune de pe drumuri și să-mi facă toate poftele.

– Dacă mai are și casă și mașină...

– Musai! Poate să aibă și copii de crescut. De ce să mă mai chinui eu să-i fac?

– Ușor de zis, greu de găsit...

– Păi, dacă stai aici ca o pustnică, Sofico dragă, habar n-are lumea de tine! Ia moțază-te și tu și ieși în lume! Ia să vezi cum vor face bărbații coadă după tine! În fond, ce obligații ai?

– Niciuna!

– De când ai divorțat, Sofico?

– De patru ani!

– Și, mitocanul ăsta de Stelică mai vine pe la tine și acum, după patru ani?

Zizi o împunge pe Sofica cu unghia degetului arătător, care aducea mai degrabă cu o sulică.

– Da. Vine...

– Atunci, înseamnă că te mai iubește încă.

– Nu cred. Are casă, familie, nevastă...

– Care l-a procopsit cu doi puradei, nu? Da, ia zi, sincer, de ce te-a lăsat de fapt, Stelică?

– Nu-i făceam copii...

– Da, e și ăsta un răspuns! Dar, de când ați divorțat ați mai fost... împreună? Vreau să spun...

– Ca să fii sinceră, da! Nu-l puteam refuza.

– Ești complet nebună! Pune-mi un coniac mare, soro, ca să mă calmez! N-aș vrea să te plesnesc! Tu vorbești serios, Sofico?

Zizi se aruncă într-un scaun, își pune picior peste picior, fără să uite, ca piciorul de deasupra să-l legene amenințător.

– Da, cât se poate de serios. Uite, coniacul tău! Eu nu mai beau...

– Brrr, da' tare mai e! Să-l mai domolesc oleacă cu cafeaua... Că asta e numai bună... Taman cum îmi place mie: mare, neagră și amară... Ai nimerit-o la fix. Da' ia spune-mi, draga mea, în ăștia patru ani, te-ai mai culcat și cu alt bărbat?

– Păi, să vezi...

– E clar! Ai continuat să-i fi fidelă bigamului ăsta ingrat. Ești numai bună de împușcat. O ultimă întrebare, ca să am de ce să te arunc apoi, de la etaj. Azi, de ce dracu' era atât de vesel? Ce ți-a cerut?

– Niște bani... Spunea că are o ultimă rată la C.A.R. și vrea să facă un alt împrumut, ca să depună banii de mașină. Vezi tu, are și el...

– Are pe, dracu' să-l ia!... I-ai dat banii, nu? Da', sincer...

– Păi...

– Hai, curaj! Rămâne între noi. Fii sinceră!

– Da!

Sofica se plimbă prin camera ca o nălucă, sperând cu disperare, să nu cadă în ghearele prietenei sale, Zizi.

– Exact cum am presupus. Ești complet nebună, Sofico! Nu mai este nimic de făcut cu tine! Înseamnă că tu îl mai iubești și încă foarte mult! Și asta nu e bine deloc! Îmi pare tare rău pentru tine!

– Ce să fac? Asta-s eu și n-am ce face. Îl iubesc cu fiecare fibră din mine, cu fiecare celulă...

Sofica izbucnește într-un plâns deznădăjduit. Zizi o prinde în brațe și o mângâie pe păr și pe spate.

– Biata de tine...

Corina Vlad Diaconescu

Dialoguri răzlețe

Aceste dialoguri au început acum mulți ani. Ele continuă și astăzi. Unele se petrec în același fel, parcă nu ne-am schimbat deloc, nici una dintre noi, deși a trecut o vreme. Iată un exemplu recent:

Rodica – Te sfătuiesc să trimiți aceste *Dialoguri răzlețe* la concursul despre care ți-am vorbit.

Corina – Nu cred că *Dialogurile* mele interesează pe cineva. Cum să îndrăznesc eu să propun textul la un concurs de literatură?

R. – Iar îl pui pe *nu* înainte? Trimite-l și apoi vezi ce se întâmplă!

Ascultând îndemnul Rodicăi, am trimis la concurs textul meu, *Dialoguri răzlețe*.

*

Dar iată cum a început totul, prin anul 2005:

C. – Bună ziua! O caut pe doamna Rodica Subțirelu, director al revistei *Cronica Fundațiilor*.

De la biroul din fața mea, se ridică o doamnă înaltă, frumoasă, elegantă, îmbrăcată în culorile blânde ale toamnei, cu un chip încadrat de zulufi aurii. Cu o voce melodioasă, dulce și amabilă, îmi răspunde:

R. – Bună ziua, poftiți, eu sunt!

C. – Profesoara Corina Diaconescu, soția scriitorului Mihail Diaconescu – și adaug zâmbind – pe post de curier special... Am adus textul despre care ați discutat la telefon, pentru publicare.

R. – Aveți umor, doamnă. Mulțumesc, bine ați venit! Mă bucur să vă cunosc!

C. – Și eu vă mulțumesc, în numele soțului meu. Să știți că el admiră mult ceea ce faceți. Îi place conținutul și aspectul publicației. Fiind el însuși creator și director de revistă de cultură, înțelege foarte bine ce înseamnă să realizezi așa ceva. Mi-a spus că sunteți din Ardeal.

R. – Da, sunt moață din Lunca Vașcăului.

C. – Da' și eu sunt moață, de la Brad. Și să știți că în fața casei mele de pe strada *Avram Iancu* se afla borna pe care scria *Vașcău, 62 km...* O vedeam mereu, în clipa când ieșeam pe poartă.

R. – Iacă, ne-am întâlnit două moațe în mijlocul Bucureștiului! Hai să ne-mbrățișăm!

Și astfel a început colaborarea noastră și o lungă și frumoasă prietenie.

Ea fusese stewardesă, ceea ce dorisem și eu, dar am devenit profesoară de limba franceză și română.

Poetul Mircea Micu împreună cu Rodica Subțirelu, creaseră *Fundația Internațională*

Mihai Eminescu și revista *Cronica Fundațiilor*. Ea era director fondator al publicației. Scria poezie de când frecventa cenaclul aviatorilor *Păsărea măiastră*.

R. – Corina, vino și tu la revista noastră! Avem nevoie!

C. – Mulțumesc, dar nu cred că pot să vin! Ce aş putea să fac? Și apoi, nu am timp: predau cursuri, am doi copii de școală, scriu la computer când îmi dictează soțul meu articolele sale, plus alte obligații zilnice...

R. – Totuși, gândește-te! Poate vii să ne ajuți, pentru că avem nevoie de un corector competent! Vii când poți!

M-a convins și iată-mă întâi corector, apoi când postul a devenit vacant, secretar general de redacție.

După vreo doi ani...

R. – Corina, revista noastră *Cronica Fundațiilor* abia se mai susține... Este nevoie de o persoană care să aibă simț de organizare, inițiativă și prestanță. Pe tine te văd capabilă să convoci pe toți membrii din redacție, să discutați un plan de redresare. Altfel, dispărem...

C. – Dragă Rodica, în colectivul de redacție sunt personalități cunoscute, profesori universitari, scriitori, oameni de cultură! Cum aş putea eu să-i convoc și să le impun ceva?

R. – Așa cum ești tu moață, serioasă, energică și profesoară, vei ști ce și cum să le spui. De aceea, te rog să accepți să devii redactor-șef!

Din nou, cu puterea ei de convingere, cu blândețe dar și cu insistență, cu fermitate, iată-mă redactor-șef.

Cu toate că nu aveam susținere materială din partea vreunei instituții de cultură, am reușit să continuăm apariția revistei încă mulți ani, până în momentul în care, cu toții, am fondat publicația *Cronica Timpului* sub egida U.Z.P.R.

R. – Corina, tu ai talent la scris. Îți propun o rubrică *Personalități ale Fundațiilor*. Scrii despre cine vrei.

Astfel, timp de vreo doi ani, am avut o rubrică permanentă. Mi-a plăcut să scriu așa ceva și, lună de lună, am schițat portrete ale unor personalități din diferite domenii. E drept că am ales oameni cunoscuți de mine, chiar prieteni, cu merite deosebite.

Privind înapoi, îmi amintesc cu multă plăcere despre acele schițe de portret: Elisabeth Păunescu, profesoară la New York, care conducea acolo revista *Miorița* precum și *Fundația Culturală Elisabeta*, de la București, îndrăgitul actor George Mihăiță, Florin Talpeș, creatorul și președintele *Bitdefender*, cel mai vândut produs românesc, născut la Brad, Elvira-Ecaterina Ivănescu, scriitor, Sabina Ivașcu, pictor.

Mihail Diaconescu – Acest număr de revistă este și mai bun! Arată foarte bine!

C. – La fiecare apariție tu exclami la fel. Oare o spui ca încurajare pentru mine, fiindcă sunt redactor-șef?

M. D. – Mă cunoști doar. Nu pot glumi cu asemenea lucruri. Știu foarte bine cum trebuie să arate o publicație de cultură și ce trebuie să conțină. Revista voastră este foarte bună, din zi în zi mai bună.

Știam că meritul principal era al Rodicăi. Ea era, și este, un fel de motor care ne pune pe toți în mișcare. Venea mereu cu idei noi, cu propuneri în care ne implica pe fiecare, după puteri, după dorințe și aptitudini.

R. – M-am gândit să scriem o carte. Noi două moațe și-l cooptăm și pe amicul nostru Dan Liviu Mut, originar din Țebea. O să vezi ce succes vom avea!

C. – Nu știu dacă putem...

R. – Ba o să putem! Tu, Corina, vei evoca locuri și personalități din zona ta. Liviu, care iubește drumețiile, va descrie cu amănunte geografice, istorice și culturale, câteva trasee și circuite de călătorie în Apuseni. Toți trei vom alcătui și o listă de cuvinte și expresii de pe la noi, din Țara Moșilor, ceea ce ne amintim din copilărie. Iar eu voi crea

niște dialoguri comice pentru a folosi acele cuvinte și expresii, unele deja uitate, din păcate.

Da, am publicat în 2006: *No, hai! Călători prin Apuseni*. Lansată la Clubul România UNESCO și la *Zilele Municipiului Brad*. Din carte nu a mai rămas nici un exemplar.

Mi-e drag să povestesc ceva în legătură cu această cărticică. Auzind despre ea, marele istoric literar Ovidiu Drimba, ardelean și el, mi-a cerut-o. Cunoscând masivele volume publicate de Domnia Sa, *Istoria culturii și civilizației* (13 vol.) etc. m-am gândit că mi-o cere din complezență. Nu am crezut vorbele sale, cum că ține cărticica pe noptieră și seara citește din ea, până când nu mi-a confirmat acest lucru soția sa, pe care o cunoscteam.

Rodica a avut dreptate în legătură cu succesul acestei cărți.

*

Cursa de pasageri Singapore-Istanbul. Aeronava se apropie de o zonă cu turbulențe puternice.

Pilotul – Anunțați pasagerii să rămână pe locurile lor și să-și lege centurile!

Stewardesa – Am înțeles, așa vom face!

Pilotul – Iar voi, nu vă panicați! Dacă este Vătămanca alături de noi, nu ni se întâmplă nimic. Spuneți-i doar să se roage. (Vătămanca era Rodica Subțirelu, pe numele de domnișoară Vătăman).

Se știa că Rodica este credincioasă și bună la suflet. Povestește și ea uneori întâmplări din timpul curselor aeriene. Dar acestea au rămas doar amintiri, pentru că de mulți ani sufletul ei este dedicat poeziei, revistei *Cronica Timpului*, Seratelor *Eminescu*, *Jurnalul* și activității trupei *Teatrul Nostru* a U.Z.P.R.

În toate ne-a atras și pe noi, ne-a implicat și ne face să ne simțim mulțumiți că dăruim frumosul din inimile noastre.

R. – Domnule profesor, vă propun să facem un album *Mihail Diaconescu. Viața și opera în imagini*. Pe prima pagină vă rog să acceptați poemul pe care vi l-am dedicat, *Drum de stea*.

M.D. – Sunt onorat că v-ați gândit la mine!

Mihail a urcat la cer însă, înainte de apariția albumului.

Îi mulțumesc din suflet Rodicăi. De asemenea îi sunt recunoscătoare Mariei Dohotaru, directoarea Editurii *Magic Print* – Onești, buna prietenă a soțului meu, fiindcă s-a preocupat de tipărire și a obținut pentru album un text semnat de distinsul prof. univ. dr. Narcis Zărnescu, ilustrează personalitate a culturii române contemporane. A fost cel mai bun prieten al soțului meu, iar evocarea sa *Despre Mihail Diaconescu sau despre cel ce a reușit să facă pustia roditoare* este una dintre cele mai cuprinzătoare, mai frumoase și mai elegante care s-au scris. Maria Dohotaru s-a îngrijit ca albumul să apară la comemorarea lui Mihail, de un an.

C. – Rodica, tu ești poetă, ai și cărți publicate, te rog să nu râzi că îndrăznesc să-ți arăt câteva poezii scrise de mine, în anul acesta. Prima dată în viața mea...

După câteva zile...

R. – Îmi place foarte mult ce ai scris. Vreau să le public în *Cronica Timpului* în numărul următor. Vom păstra titlul tău: *Poeme pentru Rozmarin*. Mi se pare mie ori aceste poeme și chiar Rozmarinul, conțin un cod anume? Simt eu că așa este...

Și, ca de atâtea ori în ultimii ani, cuvintele ei pentru mine au fost: *Mai scrie, Corina, că scrii frumos! Acum este vremea ta!*

Așa că, am scris iată și aceste dialoguri răzlețe de dragul prietenei mele, Rodica...

Monica Faur

Sufletul din cocon

*„Căci nu te-nalți în slăvi până nu cazi
Cu fruntea grea în pulberea amară.
Și dacă-nvii cu cântecul de azi,
E c-ai murit cu lacrima de-aseară.”*

(Radu Gyr)

Într-o ultimă zi de mai ca toate celelalte zile puse sub umbrela lui *oarecare*, s-a regăsit curios sufletul din mine. A decis că era timpul să iasă la lumină, departe de protecția trupului de mamă în care s-a ascuns atâta timp. Nu știa ce îl așteaptă și nici câtă autonomie are să capete într-un ritm cu care nu o să poată ține pasul. Îngrămădit în mine ca un copac cu ramuri deja multe, sufletul mi-a dat ghiont și mi-a șoptit că vrea să vadă soarele, lumina, pământul. Am insistat să mai aștepte, să se mai bucure de umbră, de liniște, de pace... de locul unde viața există, dar pare pusă pe pauză. Habar n-avea, săracul suflet, cât va râvni o pauză de la această lumină și viață pe care o căuta. Răzvrătit ca mine însămi, s-a avântat pe porțile vieții și a înmărmurit la prima gură de aer pe care a tras-o adânc în plămânii săi mici. Poate a înțeles, atunci, în primele sale secunde de viață, că există mai multe stări și trăiri decât poate el să priceapă. Sălășluit într-un trup mărunț care nu știe să se îngrijească și nici măcar să spună ce-i trebuie, s-a simțit prins ca într-o capcană: o celulă caldă, drăgălașă... și în toate celelalte feluri în care mai poate fi un nou născut. Nu știu sigur – dar bănuiesc că a plâns din disperare. Nu știa cum să învețe să trăiască, iar lumea asta era mult mai mare decât lumea lui mică, protejată de cea mai dragă ființă. Se alina doar lângă mama. Era singura existență pe care o știa. Și bine ar fi fost să fi rămas așa, în simpla și naiva lui cunoștință. Nu i-a spus nimeni că celelalte suflete vor ști exact cum să-l dezamăgească. Nu i-a spus nimeni că și el urma să dezamăgească alte suflete plâpânde întocmai ca el. Și a fost bine că n-a știut. S-ar fi condamnat pentru toate încă de pe atunci.

De la un timp, părea cam strâmt corpul acela mic în care locuia sufletul meu. Cuprins de amorțeala unuia care nu se poate întinde nici măcar un centimetru și stă chircit cu spatele lipit de tavan, sufletul a început să încropească în sine nemulțumirea. Nu mai voia să stea înghesuit între creier și mațe. S-a împins cu toată forța de care era capabil – chiar nu era prea multă nici pe-atunci – și a lărgit puțin pereții acestui corp în care era captiv. S-a întâmplat că s-a trezit copil. Știa de-acum să meargă în picioare și să mănânce singur. Știa să râdă – și asta l-a făcut să plângă mai puțin. Știa să și vorbească. Și când și-a dat seama că sunt un har cuvintele, a decis să nu se mai oprească niciodată din a le folosi. Avea voce sufletul și o folosea din plin. Un pic cam mult, ca să fiu sinceră. Devenise năzdrăvan și șmecher – ca orice existență tânără și neexperimentată. A învățat să spună adevărul după ce a mințit. A învățat să-și ceară iertare după ce a lovit. A învățat să fie prieten după ce a smuls din mână jucăriile altora. Era novice în ale vieții. Se credea mare... deși, în realitate, era doar o adunătură de omuleț, cu zgârieturi în coate și în genunchi. Nici măcar nu deosebea dreapta de stânga, dar nu-i era rușine să poarte două șosete diferite. Măcar avea personalitate... sufletul-copil. I-a fost bine cât a stat lângă mama și tata. S-a priceput să bucure casa, să îi murdărească pereții cu toate culorile din penar, să ascundă bomboane după televizor și să învețe literele de pe tastatură. Îi părea chiar frumoasă viața, spre deosebire de începuturile sale cam nereușite și destul de puțin promițătoare. Totuși... încă mai erau lucruri care i se păreau, într-adevăr, tragice: somnul

de prânz, castronul cu ciorbă și strânsul jucăriilor. De ce nu i-a zis nimeni că acestea aveau să fie, per total, cele mai simpatice probleme din drumul lui de suflet pe Pământ?

A avut o nouă problemă când s-a dus la școală. Era de mult timp suflet-copil și se pricepea să trăiască. Se descurca la teme și domolea emoțiile când ieșea la tablă. Dar nu se împăca de nicio culoare cu ochelarii săi mici și dreptunghiulari. Începuse să înțeleagă alte lucruri noi și că nu toți oamenii sunt buni ca mama. L-au durut primele răutăți care l-au atins și n-a mai vrut să simtă pișcături. A început construcția celui mai puternic scut pe care să-l îmbrace. L-a și terminat, în cele din urmă, după ce a mai încasat încă vreo câteva lovituri. A învățat de la tata cum să se apere și i-a fost bine de atunci. Doar doamna învățătoare părea că nu pricepe de ce era așa serioasă copila în care se ascundea micul suflet. Dacă m-aș putea întoarce la acel capitol, aș ști să îi spun că uneori așa trebuie să fii în viață. Sufletul nu știe să zâmbească fără încetare, fiindcă s-a născut greșit și tot la fel va și muri. Totuși, departe de acest suflet tânăr clipa morții. Până atunci... mai are de trăit și de spus povești.

N-a trecut mult până să îi rămână corpul mic din nou. S-a zbatut cu și mai multă nemulțumire, până când a trecut pragul orgoliului. S-a născut, atunci, sufletul-adolescent. Un suflet mijlociu, într-un corp mijlociu. Doar dramele erau acum mari. Hainele nu se mai potriveau. Mâncarea nu-i mai plăcea. Până și ultimul strop de înțelegere s-a ascuns și a secăt mai repede decât l-am putut găsi, ca să-i pun o fundă și să i-l ofer sufletului din mine. Cred că voia empatie, dar nu a recunoscut niciodată. A rămas cu niște gânduri pe care le-a înfundat în cele mai îndepărtate colțuri ale sale, ca nu cumva să își dea seama cineva cât e de vulnerabil. Nu-i era frică de păreri ale altora. Nu-i era frică să se certe. Din contră: era un suflet un pic cam arțagos. Paradoxal, fiindcă era și sensibil, pe de altă parte. Se atașa greu, de la un timp, de când a înțeles că pe prietenii buni îi găsești greu, iar până atunci ai multe eșecuri de trecut. Se atașa greu, dar profund. Nu era ușor să lase alte suflete să-i intre pe sub scut – și totuși... au fost câteva care au reușit. Celelalte, care-i loveau cu pietricele scutul, l-au făcut să creadă că armura nu se dă jos niciodată. Sufletul-adolescent a decis că îi e mai bine singur, în propria companie, după ce a suferit ignoranța altora. Nu și-a mai dorit prieteni niciodată. Se credea destul de interesant încât să se anime singur. Și i-a mers bine.

Nu cred că îmi amintesc când s-a întâmplat metamorfoza. M-am trezit într-o dimineață cu sufletul-tânăr, înghesuit în armura care intrase la apă. A trebuit să o dea jos, ca să își facă alta. N-a știut cum să se miște prea repede, așa că un moment de vulnerabilitate i-a fost suficient: l-au cuprins trăiri noi. Bănuiesc acum că și-a uitat pe drum misiunea și n-a mai auzit gândurile care-l tot îndemnau să-și facă armură din nou. A rămas un suflet-tânăr dezgolit, plin de planuri, emoții și trăiri de care, brusc, nu îi mai era frică. A găsit în sine capacitatea să iubească alt suflet mai mult decât pe sine și i-a părut fascinant – poate că avea și el o superputere. A devenit un suflet muncitor, însetat de o perfecțiune pe care nu va ajunge să o împlinească niciodată – dar a decis că merită să moară încercând. A înțeles că vrea să strângă în jurul său suflete pe care să le aline, căci dacă e vorba de sine... e perfect capabil să își lege singur rănile. Nu-și amintește când l-a întrebat ultima dată cineva de unde are atâtea cicatrici frumoase. De asta nici n-a avut ocazia să spună nimănui ce l-a durut. Nici nu voia să spună. Poveștile le-a păstrat pentru sine. De unde să știe dacă vrea sau poate cineva să ducă atâta greutate ce nu-i aparține?

Acum... sufletul meu e încă tânăr și are ceva planuri pe care nu mi le-a împărtășit. Aștept să le descopăr și să găsesc puterea de a îi face pe plac. Nu se teme de dezamăgire, căci de cărările deja bătătorite nu poți să te temi. Nici nu mai știu de ce se teme – oare el știe? În orice caz, știu că nu vrea armură și că nu-i mai trebuie. A învățat deja să stea la altitudinea potrivită, așa încât să nu-l mai poată lovi pietrele nimănui. Și dacă mă citești, tu, suflete din mine, să știi că mi-ar plăcea ca azi să stăm la o ceașcă de cafea.

De-acum un sfert de viață...

În sfârșit, literele mele nu mai beau lapte. S-au gârbovit sub povara unei doze un pic prea mari de viață, care îmi curge prin venele încă tinere. Nu urmăream să ajung aici. Nu

mă gândeam că ființa mea plătândă poate să ascundă în ea șuvoaie de durere care se propulsează isteric prin tot corpul meu mic. În haosul ăsta numit generic *viață*, nu ai decât să te iei în spate și să te cari până la sfârșitul drumului. Ai timp de dramă și de lacrimi. Dar nu le vrei, așa că nu te plângi.

Se întâmplă că interiorizezi tot ce dădeai afară până acum. Ai mai multe conversații cu tine decât cu alții și asta nu e neapărat rău. Te-ai săturat de dualitate și de cuburi cu mai multe fețe, așa că te-ai hotărât să te suportî numai pe tine. Mai contează ce și cine e în jur? Nu prea. Cum ai ajuns aici? Nu știi. Gata cu întrebările, fiindcă oricum nu ai prea multe răspunsuri la tot ceea ce trăiești. Îți reamintesc că îți scrii ție, pentru prima oară în foarte mult timp. Poate că e momentul în care e cazul să faci pace cu tine, căci nu poți să știi pentru cât timp drumul tău va fi îngust și ființa ta singură. Nu te mai gândi la oameni. Ai în arhivă destule amprente cu dezamăgiri. Pentru un timp, lasă-i să fie chipuri zugrăvite, care îți mai și taie calea din când în când. Ai treabă acum: te vindeci. Nu-ți face griji nici de alifie. Dacă ai avut destulă încât să poți unge rănile altora, o să îți ajungă să ungi și rănile tale. Nu ești bine. Dar totul stă sub șubredul de *încă*. O să reușești să îl detronezi cândva și atunci o să îți revină pământul sub picioare. Ai grijă ca până atunci, să te ții bine de cer.

Era o zi de-acum un sfert de viață. Erai o copilă cu păreri și personalitate – un pic prea încrezătoare în ceea ce poți tu să faci. Ai cunoscut oameni, ți-ai lăsat amprenta, ai plecat acasă și ai crezut că te-ai întors înapoi de unde ai plecat. Habar n-aveai că nimic nu mai urma să fie la fel. Ai crezut că te joci. Astăzi pot să îți zic că nu era un joc, de fapt. Dar pe atunci... nu știai. Tot la fel de ușor ți-ai legat și inima de catarg, ca și cum nu ar fi existat posibilitatea de a ajunge pe fundul oceanului, cândva. Știai să înoți. Dar inima ta nu. A trecut primul an și erai deja nesingură pe drum. Îți plăcea compania. Ți se părea normală, ca și cum până atunci nu fusesse doar tu de mână cu tine. Probabil că sentimentul ăsta de normalitate nici nu avea legătură cu tine. Știai și tu, din auzite, că unii oameni știu să își facă locuință la tine în suflet. Asta ar fi singura explicație pentru faptul că știa mereu ce-i cu tine, de ce oftezi și de ce râzi până te sufoci. Ai început să înveți să nu lucrezi doar singură. Ai început să crezi că mai există și intenții bune pe Pământ, nu numai egoism la pungă. Nici nu-ți aduci aminte când ai început să-ți dai voie să fii vulnerabilă. Te-ai trezit așa într-o dimineață și ai crezut, pentru o vreme, că e ceva în neregulă cu tine. Astăzi îți spun că uitaseși, pe atunci, că ești și tu om, în cele din urmă. Îți plăcea să te uiți la poze și știai să te lupți cu dorul. Era puternic (nu mai puternic decât acum), dar niciodată nu reușea să îți pună capac. Explicația? Fericirea căpătase un alt nume și avea, de atunci, ochi și brațe calde. Aș vrea să îți spun că ai reușit să fii naivă măcar pentru câteva momente, căci le-ai fi meritat din plin. Dar n-ai fost. Te cert că te-ai încăpățânat să fii lucidă și prea serioasă – nu ți-ai asortat prea bine rațiunea cu sentimentele.

Al doilea an a fost, cumva, miezul cel mai dulce al poveștii tale. Nu trebuia să mai înfrunți dor și să aștepti zile și săptămâni ca să ai parte de ce voiai. Brusc, totul se întâmpla în fiecare zi de azi și mâine nu mai era o povară. Noaptea visai, ziua trăiai. Viața căpătase alt sens și curgea singură, fără să trebuiască să o îndupleci să îți ofere ceva frumos. Probabil că îi erai dragă și se hotărâse să îți dea un pachet destul de mare de zile senine. Le-ai scos pe fiecare cum scoți șervețelele din cutie, fără să îți dai seama când o să rămâi fără. Oricum – cutia ta cu zile bune a fost suficient de adâncă – te-ai hrănit cu ea vreo doi ani buni. Astfel că și anul cu numărul trei ți-a scris în culori povestea. Ar fi banal și stupid să îi spunem, sec, *poveste de dragoste*. Până și acum ți se pare că sună prea neinspirat pentru standardele pe care ți le impui singură. Ai trăit ca o inimă cu picioare, în timp ce a ta era legată de catarg. Ai fost ca un blat însiropat cu suc de portocale. Ai văzut mai multe decât poți să îți aduci aminte și ai iubit mai mult decât o să poți să înțelegi în viața asta. Ai și crescut. Și pentru că ai crescut tu, ai învățat să-i crești și pe alții.

N-ai observat cum se adună norii pe cerul tău în cel de-al patrulea an. Nu te uitai în sus, căci ți se părea că ai în față tot ce îți trebuie. Erai în siguranță în cuibul tău mic și confortabil, la pieptul celei mai pure existențe pe care o știai. Ai luat viața în serios.

Ai ridicat cu mâinile tale cărămizi grele și le-ai pus tot tu pe temelia vieții tale. Nu ți se părea că ești prea tânără pentru o atât de mare seriozitate? Nu. Fiindcă nici acum nu ți se pare. Este ceva ce a fost în tine de când te știi – și cred că te știi de mult... N-ai pus doar tu cărămizi, căci fundația nu era numai a ta. Ați construit patru pereți puternici și v-ați făcut acoperiș tot voi. Ați umplut casa de planuri și dorințe. Pereții voștri erau pictați cu visuri, cu proiecții și speranțe pe care abia le mai știați stăpâni. Ce frumos era dansul vostru în mica voastră casă... Umblați desculți pe podeaua rece, dar vă făceați picnic în sufragerie, căci nu era nimic mai dulce decât *împreună* al vostru. Ați avut timp să vă imaginați picioare mici și jucării împrăstiate, să vă gândiți ce culori se potrivesc pe pereții viitorului vostru pe care nu-l vedeți altfel decât, simplu... *al vostru*... și cam atât. Doar că... afară se făcuse negru cerul și voi nici măcar nu v-ați gândit să puneți geamuri casei. Credeați că soarele are mai bine loc așa, să intre și să aducă la lumină visurile voastre frumoase?

Al cincilea an v-a păcălit să mai ieșiți puțin din casă. Zadarnic să-ți explic de ce și cum s-a stârnit furtuna. N-ai vrut atunci și nici acum nu vrei să îi fi dat drumul la mână. Nici el n-a vrut – te asigur. Doar fulgerul din cer care a brăzdat văzduhul a găsit potrivit să treacă și printre mâinile voastre. Nu mai striga. Îți pierzi degeaba glasul. Mă uit din ziua de azi la tine cea de-atunci și știu că n-aveai cum să te zbați destul de tare încât să ieși din tornada care te răpise. Te-a aruncat departe de casă... departe de acasă. Ai ajuns într-un loc în care veșnic e seară, iar apusul nu are decât alb și gri. Nu e deșert, fiindcă e rece – rece și umed, ca străfundul unui ocean. Nu-ți fie teamă: știi să înoți. Dar nu cu disperarea asta care te face să pierzi controlul. Revino-ți! Nu mai e nimeni să te scoată la suprafață. Ai nevoie de tine, ca să te ridici singură deasupra apei. Poți și fără inima din piept. Ai uitat că ai legat-o de catarg? Zace și ea, pe undeva, pierdută în naufragiu. S-ar putea să o găsești într-o zi și să reușești să ți-o coși înapoi în piept. S-ar putea, la fel de bine, să n-o mai găsești niciodată.

Oricum ar fi, astăzi, un sfert de viață mai târziu, vreau să închid ochii și să-mi imaginez inima fericită în casa mea de cărămidă, cu pereți plini de visuri. Se poate să mă coste câteva lacrimi și obișnuita durere din piept. Dar vreau să cred că inima mea nu va fi singură la nesfârșit și că soarele o să decidă, într-o zi, să învie toate dorințele mele scrijelite pe pereți.

Pagini de jurnal

28 noiembrie 2023

Biata ciocolată amăruie

M-am apucat să cos un alfabet de gânduri pe un perete alb, să succesc cuvintele și silabele între ele, să formez înțelesuri noi, închipuit trăite. Voi toți ați crezut că sunt cuvintele mele, cu sensuri personale și cu gust de ciocolată amăruie. Nu ați gustat din ele. Ați compătimit de la distanță biata ciocolată amăruie, mai biată decât peretele cu litere. Dacă vă spun că nu e atât de amăruie ciocolată mea de litere, nu mă credeți. Fiecare cu ceea ce vrea să creadă. Mi-ajunge că mă cred eu pe mine!

15 martie 2024

Tropăială la borcan

Supără-te că te superi... și apoi nu te mai supăra! Îmi vine uneori să mă descalț, să deschid geamul și să arunc adidasul după așa-zisul șofer care era să îmi facă felul, fiindcă nu s-a asigurat. Îmi vine uneori să îl trag de glugă pe cel care s-a băgat în față la coada de la magazin. Îmi vine uneori să tropăi cu bocancii în tavanul vecinilor de jos, când fac prea multă gălăgie. Îmi vine uneori să împing telefonul jos din pat când mă anunță că e dimineață. Îmi vine uneori să îl calc pe ambele picioare pe cel care mă înghiontește în tramvai. Și apoi... închid instinctul în sertar, până se face bun și cuminte, până când decide că vrea să se poarte civilizată și până când înțelege că n-are rost să punem piedică nimănui,

căci asta nu remediază răul pe care l-am trăit. E bine să te enervezi. Dar e bine să te și oprești la timp.

20 februarie 2024

Sub tălpi nu sunt petale

Când habar n-ai de ce a trebuit să fie treaba altfel decât ți-ai imaginat, compară-te pe tine de azi cu tine de atunci. Poate că înainte nu știai să ai răbdare. Poate că înainte nu știai să gândești în perspectivă. Poate că înainte nu erai decât un boboc cu figuri de floare. N-ai cum să crești în confort și bunăstare. Nici o casă în renovare nu are pereții roz. Și atunci... cum de te mai aștepți să ajungi unde și cum trebuie călcând doar pe petale de flori?

11 ianuarie 2024

Sclifoseală în carne și oase

Ce bine că nu se face primăvară cu o floare... Căci dacă s-ar fi făcut, am fi fost cu toții niște sclifosiți insuportabili. Bine că viața nu se scutură prea tare, la datul nostru din picioare, căci nu ne-ar face bine nici avalanșa de lucruri bune care ne-ar cădea, astfel, în cap. Ce fericire că mai există și nefericire, căci altfel nu ne-am mai bucura la fel de fericire. Ar fi normalitate, banalitate, rutină. Ce bine că nu plouă și nu e soare când vrem noi, căci prea bine ne-am pricepe să stricăm universul cu atâta haos. Ce bine că viața nu ne întreabă cum să fie, ci pur și simplu e.

9 ianuarie 2024

Problema din șosetă

Când ascuți problemele altora, pune-ți un dop în urechile creierului, ca să nu le mai auzi și pe ale tale. Nimeni nu îți spune ce are pe suflet pentru ca tu să ai toate datele și să le folosești într-o comparație. Nu e sănătos nici pentru tine... să te compari. Nu e cazul să ajungi la concluzia că ai prea mult plumb pe umeri și prea multă lână pe șosete. Dacă trăiești cu ele pur și simplu, ai șansa de a le uita undeva, pe drum, fără prea multă dramă. Iar dacă ai suficient timp, așa încât să reușești să îți compari problemele cu ale altora, atunci poate e cazul să te apuci să cauți ceva de făcut.

2 ianuarie 2024

Călcând în gol la marginea universului

Am trecut un prag pe care tot noi singuri ni l-am pus, ca să ne înțelegem mai bine cu timpul. Ca să reușim să ne dăm seama că nu trăim așa, pur și simplu, într-un neant fără margini de niciun fel. Ca să n-avem impresia că avem destul loc și răgaz să facem de toate și nimic. Ca să nu ne apuce alergatul cu ochii închiși și să ne pomenim călcând în gol la marginea universului. Ce înseamnă anul ăsta nou? Sper să nu fie doar un imbold care ne dă energie pentru două zile sau două săptămâni... și atât. Viața e la fel de scurtă, chiar dacă e împărțită în ani care tot încep și se termină. Hai să nu ne limităm trăirea la primele două săptămâni din fiecare an, în care râvna e mare.

14 decembrie 2023

Mestec gumă la umbra soarelui

O să zdrobesc între dinți fericirea, ca pe o gumă de mestecat. Fericirea nu e pentru pus în ramă, nici nu a avut vreodată vreun rol decorativ și nici nu și-a dorit să fie bibelou. Guma de mestecat se mestecă, nu se admiră până ce putrezește și nu mai e bună de nimic. O să zdrobesc între dinți fericirea, să îmi bucure papilele gustative și să îmi facă poftă de mâncare. Să gust din tot ce e bun și frumos în lumea asta. Să îmi pun în farfurie praf de stele în loc de sare și piper. Să dorm undeva la umbra soarelui și să mă trezesc doar când luna e caldă. Și când guma nu mai are gust? Atunci o să o pun în ramă, să îmi aduc aminte că a existat și ea, cândva. Și o să iau alta, pe care să o mestec un timp și încă un timp... până la adânci bătrâneți.

23 octombrie 2023

Lucruri rele pentru oameni buni

Lucrurile nu îți merg prost pentru că ești un om rău. Din contră, poate că unele circumstanțe ar vrea să te schimbe și să te transforme în ceea ce nu ești și nici nu vrei să fii. Ce ai de gând să faci? Ai de gând să te schimbi pentru că se întâmplă lucruri nefavorabile în viața ta? Ai de gând să îți dai seama că e momentul oportun să îți consolidezi personalitatea și conturul de om bun? Ca în toate celelalte aspecte ale vieții, totul stă într-o decizie care îți aparține.

13 octombrie 2023

Secunde mele prea lungi

Să nu uiți că timpul tău e diferit de timpul lucrurilor pe care le vrei. Nu știu ce fel de ceas folosesc dorințele, dar știu că ritmul nostru cu ritmul lor nu se sincronizează mai niciodată. Poate că, în cele din urmă, este normal așa. Florile cresc atunci când vor ele și nu scot capul din pământ atunci când vrei tu să le vezi. Nici pâinea nu crește în cele cinci minute în care îți este ție poftă. Nici măcar clișeicul curcubeu de după furtună nu apare brusc, după voința noastră, așa... pe timp de soare. Intriga durează tot cât vrea ea, iar finalul poveștii nu se lasă văzut de ochii tăi, decât după ce ai deșirat toate rândurile de dinaintea lui. Asta e răbdarea.

10 octombrie 2023

Cu nasul de asfalt sau cu ochii la soare?

Să îți fie dragă lumea și când lucrurile nu îți merg atât de bine. Nu fii naiv ca să ai impresia că lumea nu este mai mare decât contextul tău. Nu îngheață soarele pe cer doar pentru că ai călcat tu într-o baltă și ți-a intrat apă în încălțăminte. Exact atât de mult exagerezi când crezi că totul se rezumă la ce trăiești tu, la ce ți se pare ție, la ce dilema ai tu. Dacă nu reușești să treci peste aceste lucruri, n-ai decât să rămâi cu nasul lipit de asfalt și îmbufnat ca un pitic de grădină prea puțin forțos ca să păzească o casă. Lasă-i pe alții să se bucure de soare.

27 septembrie 2023

Tu, dar zugrăvit

Știi ce se întâmplă când te zugrăvești din cap până în picioare și îți pilești caracterul doar ca să te încadrezi într-un locușor strâmt, numit „grup de prieteni”? Te înghesui pe tine cel adevărat în corpul ăsta pe care îl ai și pe care poți să îl ambalezi în ceva care să arate frumos pentru ceilalți, dar să nu arate ca tine. Timpul trece și poți să alegi să te înghesui astfel tot mai tare, însă inevitabilul o să se întâmple și, la un moment dat, te vei trezi tot singur. Și ce ai rezolvat dacă te-ai preocupat cu construirea unei imagini false despre tine? Ai avut „prieteni” pentru un timp. Apoi te-ai luat de mână și ai început să te gândești cum să lucrezi la tine și să te dezvolți într-un mod benefic. Oare nu era mai util dacă făceai asta de la început?

19 septembrie 2023

Habar n-am că n-o să pot niciodată

Am pus capul pe pernă. Perna era tot la fel de rece, așa cum e în primele 20 de secunde ale fiecărei nopți. Și am improșcat cu gânduri pe peretele din stânga și pe tavan, până când, în cele din urmă, l-am găsit pe cel potrivit. Mi-am dat seama că sunt în regulă, atât timp cât găsesc lucruri de schimbat la mine. Mi-am dat seama că dacă eu cea de astăzi are pretenții de la eu cea de mâine, mă pot culca împăcată cu mine. Oare știu că nu o să existe nicio perioadă de niciun număr de zile consecutive în care să întruchipez perfecțiunea?

Jurnalul sinelui dinspre sine

Două inimi pe un catarg al rațiunii

E început de aprilie, continuă spectacolul de gală al dragostei țesute la războiul sufletelor împletite din fire de respect și prețuire. Se plămădește jurnalul existenței prin credință, o rugă a Sinelui pentru dragostea cuvântului, un izvor în Sine, o curgere a unui râu născut din lacrimi neșoptite în trăire.

– Ar putea să fie altfel, atunci când există iubirea?

– Niciodată nu s-ar fi născut coregrafia celei mai frumoase opere de artă, dacă n-ar fi fost pasiunea și rațiunea de a fi sinele dinspre sine.

Scriu neconținut jurnalul eului, filă cu filă este trăirea-mi, nimic nu este întâmplător, totul este destin, picătură cu picătură, noapte cu zi. De nenumărate ori m-am căutat în ploaia din anotimpuri și, de ceva timp, m-am găsit în lacrima unei magice primăveri, așa mi-am aflat rostul sub un petic de cer.

– Eu sunt o întrebare sau sunt un răspuns al iubirii?

– E atâta tăcere în liniște și-n înserare.

Lângă femeia-floare am renăscut și am devenit verdea-i chemare, o introspecție a Sinelui în Sine, o parte a sufletului pe care am descoperit-o prin profunzimea iubirii, prin magia ei, prin Eul dăruit sensului, prin simplitatea din mine. Îmi e atât de dor de ceea ce este Ea, metafora din poveste, de aici din jurnalul timpului scris cu penița hrănită de elixirul inimii, de puterea minții sedusă de bucuria de a trăi. De curând am revăzut-o, este pictura din salonul expozițional al vieții, i-am sărutat umărul și mâna, i-am atins degetele care păreau petale de dor, mângâieri irezistibile, chemări.

– Primăvară, te rog să-mi dai parola culorilor...!

– Cel de Sus o știe, așa cum tot El știe cifrul de la seiful unde-i Cartea destinului tău, scorpion boem.

Uneori parcă-i un vis, mă uit în zare, reconstruiesc ieri cu azi și devin mâine, un dor și mai mare, o pasiune care se multiplică cu fiecare clipă, n-am ce-i face, nu am forța de a schimba direcția roții care se învâрте în sensul acelor de ceasornic. Nu pot decât să mă mulțumesc cu ceea ce-mi dăruiește Bunul Dumnezeu în sfânta-mi libertate.

– Oare ce sunt în propria-mi libertate?

– Sunt Eu, înțelesul cu mine, cu sinele creat de Dumnezeu.

După o cumpănă a vieții, una destul de înclinată spre a fost, am renăscut în leagănul iertării și am înțeles rostul meu, acela al iubirii profunde, al credinței nemărginite în Divinitate, al fragilității Eului din Eu. Am devenit mai bun, bucuria trăirii o împart cu clipa, cu femeia care-mi mângâie răsăritul, cu speranța zorilor, cu roua florilor, cu sinele din mine. Pe covorul verde, din grădina cuvântului, îmi odihnesc așteptările, uneori sunt îndepărtate, alteori sunt atât de apropiate încât mă întreb dacă mi-ar ajunge timpul să le scriu în jurnalul trăirii din anotimpuri.

– Cum sunt în sine?

– Un cuvânt după virgulă, trăiesc înainte de punct, o mirare, un jurământ.

La prima sărbătoare a jurnalului, de la hotarul nemărginirii, te invit la dans, un vals al privirilor care ard în decorul grizonant dintr-o iubire imperială. Sunt fericit în hora florilor, a culorilor dintr-un început de roman, o poveste dintr-o splendidă imagine a dragostei, de Acolo, din Înalt, din ruga înspre Divinitate.

– Oare-i har, oare-s șoapte, oare-i sinele, oare-i cunoaștere?

Eu m-am așteptat la ușa iubirii și mi-a deschis însăși Ea...

Ce frumoasă-i așteptarea atunci când te aștepți pe tine, aștepți sinele tău să sosească dinspre tine pentru a ajunge acolo, acolo la sine. E frumoasă ziua, bate vântul dar e frumoasă ideea unui ideal, iubirea din camera de oaspeți a vieții, din leagănul scorpionului care nu are habar de tristețe, de firul scurt al vieții de hoinar. Stau la masa iubirii și lângă cana cu ceai de tei e tocul cu peniță înmuiată în lacrimile ei, lacrimă cu lacrimă, fericire, anii mei. Ascult muzică, ecoul ei îmi deschide sufletul dinspre cuvânt, se oprește în părul ei, curcubeu dinspre apusul meu, o partitură a lui Dumnezeu. Câte lacrimi, cât ceai de tei până să te întâlnesc pe malul speranței la umbra unui tei, câtă așteptare, câtă poezie în fila vieții, în mirosul florilor de tei...!

– Unde-i tinerețea, unde-s anii cu trei?

– În inima cuvântului, multiplu al zilelor cu trei.

Deschid ochii, dincolo de ei nu-i imaginația clipei care depășește scenariul senzualității, este pasiunea, e însăși definiția și lecția iubirii. În neastâmpărul meu am întâlnit femeia născută din așteptare, curios lucru, inițial Ea m-a vrut, mai presus de limite, de întâmplare, de jocul sorții, de stare.

Azi bate vântul, atunci mi-a zburat gândul și a rămas acolo pe stânca muntelui care-și iubește floarea de colț, precum femeia cu privirea-i de foc. Am rămas acolo într-un echilibru total, am renăscut pe același mal al râului care-mi cântă un madrigal. E vremea elegiilor din altă primăvară a iubirii, o netăcere a dorințelor mele, o nesupunere a gândurilor care dau năvală pe filele jurnalului. Ce trăire, ce neegală mireasă, ce comoară!

– Din ce flori să-ți fac cununa?

– Din narcise galbene, de acolo de unde ai aprins lumina.

Filozofez cu mine, surâd, habar n-am dacă-i bine, mie-mi e liniște în preajma sinelui, în sine scriu jurnalul eului nesingur, un eu îndrăgostit de metaforă, de iubirea femeii din lumea cuvântului, de ea, de zeița fericirii, de punctul de sprijin al vieții, de împlinirea sinelui. Adeseori îmi e atât de dor de mine, de ea, de noi, încât îmi vine să sparg lacătul de la propria-mi colivie. Arde sufletul din mine, afară e cald și eu...

– Eu unde sunt, unde mă aflu, ce să-i spun jurnalului, spune-mi tu, Sine din sine?

– Pace Ție, scorpionule, fericită viața să-ți fie, se aude de undeva din cerul de deasupra sinelui, de acolo de la Chindie.

E soare, nu mă mai bate vântul, mă ține de mâna ea, vocala cuvântului iubire care face întregul poveștii împletite cu fire, imateriale fire. Doamne, Tu ești în sufletul meu, în conștiință, în dragoste, în fragila-mi fire! Fiecare pas e însoțit de Tine, Îți datorez nașterea, renașterea, viața, iubirea. E timpul florilor, e vremea zâmbetului din mugurii primăverii, e momentul pentru hora iubirii de sine, mai presus de orice, dar nu mai presus de tine, fecunditate, femeie a strigătului din noapte.

– Hai, hai vino, rupe zaua de catifea din lanțul amintirilor.

– Focul privirii a topit timpul, acum clipa e trăită, poet de viță nobilă, împlinită-i a ta dorință.

Scriu și las în urmă propria-mi poveste de iubire, un jurnal al Eului, o reală trăire, în sine un Eu, poetul unei metafore, al unui simbol, al unei unice femei, o inegalabilă gândire.

– Ce aș putea să-mi doresc mai mult, în afară de a fi recunoscător pentru har și pentru iubire?

E vremea Sinelui

În despletitele anotimpuri m-am aflat Eu, mi-am descoperit Eul și libertatea de sine, așa am devenit cel care iubește fiecare clipă dăruită de Dumnezeu. Iubesc femeia, iubind-o mă iubesc pe mine, am devenit acel optimist filon din muntele bucuriei, puternica stâncă care nu poate fi clintită de vijelie, de ploile vremii venite în rafale nebănuite. Cutureiărând prin cunoaștere mi-am înțeles rostul și mi-am aflat sensul de mers înspre interiorul meu, în acest fel am ajuns să iubesc necondiționat secunda celestă a celui ce sunt, Eul și Sinele,

trupul și sufletul, esența fiecărui cuvânt. Cunoscându-mă am reușit să iubesc imaginea din oglindă, puterea ei, consensul dintre inimă și bătaile ei, înțelesul din neînțeles, cuvântul dintre necuvinte. Deunăzi am înțeles că sunt alesul sorții, un îndrăgostit al pasiunii, un trup al altui trup, un bărbat norocos și o femeie senzuală, o clipă a vieții, o lacrimă de fericire pe tăpșanul focului care arde fără încetare. Scânteii și jar, o splendidă nebunie, un joc fascinant, o lecție a Sinelui pentru Sine, a Eului pentru Eu, a iubirii pentru iubire.

– Oare-i vis ce mi se întâmplă, oare-i imaginație sau e o adiere de vânt?

– Oare tăcerea-i un răspuns?

Cade cortina peste un spectacol real, peste o altă sărbătoare dintr-un singur cuvânt, iubirea-i unicul răspuns. Tresar pe aripa vieții, scriu și-mi apropiu dorul, e de neegalat în popasul meu de pe pământ, nu știu ce să-i fac, e pretutindeni cu mine, e în șederea mea din fiecare gând. Dacă ar putea vorbi dorințele mele, sinele ar fi mai înțelegător, nu ar lăsa să-mi fie dor de sine, de femeia cu părul curcubeu, de jocul dragostei de acolo de pe cearșaful presărat cu petale din florile primăverii. Și a fost o clipă, așa s-a născut povestea nisipului din clepsidra anotimpurilor, așa a renăscut Sinele, un scorpion flămând de iubire, de forța dragostei, de inegalabila-i pasiune pentru a face dragoste într-o lume fără nume.

– Oare... greșesc?

– Oare gândurile-mi sunt bune?

Zâmbesc gândindu-mă la un sfârșit de săptămână. Ce sfârșit, ce finis de sine, ce satisfacție, ce iubire...! Mă frec la ochi, surd în sinea mea, cobor în mine și mă ridic prin sine, parcă zbor, plutesc într-o lume care-mi aparține, e pe sufletul meu, Ea mă știe, nu sunt un derbedeu. Trăiesc o terestră nebunie, o lecție fascinantă a vieții, o dragoste divină, o partitură celestă, o compoziție a Divinității, o stare care poate fi definită printr-un singur cuvânt, magie. Pe acordurile inimii scriu un eseu al senzualității, un jurnal al realității, o neregizată lecție de a face dragoste, de a uita de viața pământească, de a te afla undeva cu tine, cu acel tine care este Ea, femeia cu ochii scânteie, cu trupul imperial. O revăd în redacția timpului, e acolo în mintea și-n cărțile mele, e muza născută pentru a fi iubită și scrisă pe pânza sufletului meu. Într-o miraculoasă zi de primăvară, deschid jurnalul călătoriei spre destinația scrisă de condeiul divin. Soarele se prăvălea necenzurat de umbra vreunui nor abătut, era acolo în redacția cu reviste îndosariate pe ani, ele sunt martore ale maratonului jurnalistic parcurs cu rigurozitate și consecvență. Pe rafturile din lemn de stejar stau în rând cărți semnate de contemporanii mei, separat, cărțile mele, așa cum le denumesc „copiii mei”, ele stau laolaltă cu suveniruri care-mi amintesc de splendidele vacanțe, fiecare suvenir are o poveste, așa cum și fiecare carte configurează portretul Sinelui din timpul marcat pe copertă. Undeva, tronează romanele de dragoste cu tainele scorpionului rebel, cu amintiri și lacrimi, cu bucurii și tristeți, cu enigme, cu tăceri și suferințe, cu Ea și El.

– Ce mi-aș putea dori mai mult?

– Sănătate, e tot ce mai vreau, e ruga mea.

Se face seară. Gândul meu pleacă-n zare, așa vrea să fiu Eul rebel, să nu mă mai gândesc la puntea peste care am trecut cu ajutorul Bunului Dumnezeu și al iubirii, dar... E atât de seară, o lacrimă se furișează pe fereastra sufletului, nu știu ce vrea, nu știu ce simte, Eu simt să-i zâmbesc clipei, să-i mulțumesc pentru fericire, pentru Sinele prezent la masa vieții. Oftez!

– Știi tu, Tu, femeie a tainei mele, știi ce vreau să-ți spun?

– Ești parte din mine, Eul meu ce-mi ești un Eu.

Pe strada Sinelui s-a făcut lumină, Tu îmi ești Eu, Eu îți sunt Tu, Noi ne suntem povestea, clipa, vestea cea frumoasă, călătoria aleasă. Noi suntem însăși actorii, două chipuri din calea luminii, două suflete din lumină, două inimii bătând întruna, într-una singură.

– Dacă n-ai fi ce aș fi?

– O pustietate, un teren nefertil, o ne fecunditate, un steril.

Tresar pe marginea cuvântului, mă aflu în sinele lui, mă înțeleg cu el și ne contopim în sensul adevărat al esenței vieții. Ce minunată-i cunoașterea! Așa am ajuns să iubesc dumnezeiește clipa, secunda care-ți poartă numele, femeie din ceasul divin al existenței terestre.

- Ce poate fi dincolo de aici?
  - Acolo, o necunoscută, cuprinsul unui destin.
- Sunt împăcat cu mine, martor îmi este Dumnezeu, mă destăinui jurnalului care-mi este credincios, e precum sinele, un Eu.

Candela dragostei luminează fila sufletului pe care scrie sinele destinului

Pășesc atent pe iarba vieții, firul firav e precum ziua în care m-am născut, o parte din fecunditatea maternă, un solfegiu al celui care sunt, o pajiște verde, un licăr dinspre răsărit, acolo, undeva înspre apus. Cuprind cu gândul ceea ce nu mai sunt, tânărul rebel, prea rebel, prea neînfrânt de vântul hoinar prin buzunarele goale. Acum sunt profund în decizii, în drumul parcurs, ieri, acel ieri îndepărtat, eram indecis, poate confuz, nu știam prea bine ce să fac, acum vreau și nu prea mai pot, asta pentru simplul motiv că fila calendarului ține post.

- Așa să fie, oare-i cu rost?
- Poate că da, poate că nu, sensul meu ești tu, clipă din fila scorpionului flămând.

Refuz să mă abandonez într-o gară inexistentă, acolo-i un tren staționat, eu alerg pe drumul de fier al sinelui, știu că voi ajunge în punctul culminant, la iubirea pe care o port în cel mai de preț porthart, e dăruit de tata, omul timpului plecat. Eu trăiesc timpul prezent, îl prețuiesc pentru renașterea mea, pentru iubirea femeii din câmpul cu flori, pentru zilele fără nori, pentru zbor, zborul gândului în lumea cu har, lumea dăruită de Divinitate scorpionului hoinar.

- Cum să-i fiu recunoscător, Cerului?
- Privind spre Înalt cu smerenie, cu rugă spre Tatăl Nostru.

Deschid brațele și cuprind firescul bucuriei, dincolo de Ea se află clipa retrăită în intimitate, fericirea de dincolo de cortina fardată cu aparențele cotidiene.

- Cine știe ce se află dincolo de Sine?
- Nici chiar Sinele, el se știe pe Sine, e o joacă care ține de interior, de însăși taina lui.

Pe vatra cuvântului aprind focul cu metafora credinței, e mai presus de tot, e în mine, în mintea și-n viața mea, e clipa iubirii, însăși desăvârșirea. Pe aripa gândului ajung în șezlongul dragostei pentru femeia cu ochii în lacrimi de fericire, e regina nopții, floarea care-mi mângâie trecerea prin clepsidra culorilor roșuiv. E sfântă zi, clipele de sărbătoare zburdă prin imaginația Eului, nu le pot struni, e firescul sinelui, e concertul sufletului slobod, o creație a celui care iubește mai presus de reguli și conveniențe.

- Oare, libertatea-i născută sau dobândită prin sine?
- Scorpionul nu știe, rebelul se tot încruntă.

E soare. Pe fila mângâiată de atingerea razei celeste, rescriu amintirea zilei trecute în dreptul unei excepționale revederi. Ce atracție, ce lecție de dragoste, o sărbătoare de pus în ramă! Sunt fericit și surâd, este surâsul de la vârsta părului grizonant, e sincer rodul satisfacției, forța senzualității depășește bariera imaginației, cu puterea gândului m-am descoperit pe stânca maturității.

- Cum m-am aflat, unde m-am căutat, când mi-am găsit Eul din Eu?

– Prin propria-mi sinceritate m-am stabilit în esența sinelui, așa am pătruns în profunzimea de sine.

M-am privit în oglinda interioară și am înțeles că starea bună, psihică și fizică, se datorează autocunoașterii și stimei de sine printr-o exigență cultivată prin analiza corectă a sinelui. În acest fel de autoanaliză am ajuns să fiu corect și sincer, Eu cu mine, cu iubirea pentru femeie, de fapt cu adevărata iubire. În pragul unui bilanț, provizoriu ce-i drept, trăiesc și sunt răsfățatul sorții, sunt iubit de Dumnezeu care mi-a salvat viața dintr-un „examen” extrem de greu. Sunt iubit de regina nopții, Ea este crezul meu, stânca de care mă sprijin mereu. E dimineața cu roua care-mi spală fruntea, e ziua cu mângâierea razei de soare, e seara cu amurgul ei, e noaptea cu visul iubirii, este Ea, speciala-mi stea.

Georgiana Ruxandra Solovăstru

Gingășie

Rece. Din ce în ce mai rece. Precum relația dintre noi doi, scumpo.

Toată ziua de ieri și de azi m-am gândit la noi doi: la ce-am fi putut să facem mai bine. Știi că perfecționismul perfid pe care nu știi să îl controlezi nu o să te lase să recunoști că ai greșit, dar până și faptul că eu sunt singura persoană din viața ta care a știut cum să îl controleze este o dovadă mult prea solidă a greșelilor tale.

Alaltăieri seara am cutreierat tot orașul pe jos. Credeam că așa voi reuși să am o privire de ansamblu. Și chiar așa a fost. Pe când ajunsesem în centrul istoric, s-a luminat a ploaie și, în nici cinci minute, mulți stropi mărunți au început să cadă de niciunde. Eram fix în fața vechiului teatru. O clădire pe lângă care treceam nepăsător în trecut mi-a atras atenția. Vezi ce face singurătatea din om? M-am apropiat încet, fără să încerc să opresc cumva stropii de ploaie care îmi udaseră fiecare centimetru din piele. Știam că era zadarnic. Pe ușa de la intrare, tronată de un bățor de bronz, care închipuia un leu căruia îi lipsea un dinte, era lipit un afiș: „Duminică, pe data de 31 februarie, orele 20, vă invităm să luați parte la premiera filmului *Fata cu cerceș de perle*, în regia lui Peter Webber”, cu un design prost, care aducea cu un kitsch, pesemne că primăria nu investise prea mult în activități culturale.

Îți povestesc toate acestea pentru a înțelege contextul în care mă aflam atunci. Mă simțeam atât de jalnic fără tine, încât... Dar să revenim la film.

Odată intrat în sală, m-am sprijinit de ușă, cu gândul că totuși nu voi sta acolo până se termină filmul și așa nu voi deranja oamenii când voi pleca. Filmul deja începuse. Pe perete se vedea o față urâtă. Înainte de a te cunoaște, aș fi spus că este un reprezentat puternic al frumuseții, dar orice făptură care nu seamănă cu tine, mai nou, pentru mine nu este altceva decât o pocitanie. Un bărbat de lângă aceasta avea în mână un instrument primitiv cu care trebuia să îi facă o gaură în ureche. Fata era tristă, dar nu am înțeles de ce. Am fost în schimb fascinat de gradul de supunere pe care o avea față de acel bărbat, cum îți dădea impresia că toată viața ei viitoare depinde de acea gaură din ureche. Și în acel moment mi-am dat seama că eram atât de fascinant de secvențele care se derulau înaintea mea pentru că mă transpuneam în ele: eu eram meșteșugarul și tu urâta mea. Îmi dăduseși sufletul și toate sentimentele tale în dar. Eu îți țineam sufletul în brațe pentru totdeauna și astfel te protejam de toți care îl vor privi vreodată ispitii. Și așa am concluzionat.

Din acest nou punct de vedere, am venit acasă, am băgat la încărcat vechiul tău laptop, pentru că pe al meu îl distruseseră egoismul și falsitatea ta, și am deschis Wordul, să vorbesc cu tine.

Trebuie să fiu sincer în relatarea acestei scrisori, trebuie să fac cumva să îmi limpezesc mintea și să îți povestesc întocmai prin ce am trecut. Trebuie să mă ierți, scumpo, dacă în cele ce urmează, vei regăsi niște pasaje care poate nu sunt coerente, dar nimic din contextul actual nu mă ajută în a fi un mai bun povestitor. Ești singura persoană pe care am lăsat-o să știe cât de radicale pot fi schimbările referitoare la sentimentele mele și intempestive.

Mă simțeam vinovat, trebuie să îți recunosc. Instant am oprit toate sursele de încălzire și frigiderul, pentru a se strica toată mâncarea care mai era în el. Mă cunoști doar, suferința nu poate exista în viața mea fără autoflagelare. Doar că mi-am zis să nu recurg și eu la un bici de mătase, unealta la care recurgeau curtezanele din Evul Mediu, la sfatul vreunui cardinal, pentru iertarea unor păcate. Nici la punga din debara n-aș fi putut să recurg, pentru că ai avut grijă să mă pedepsești, luând-o cu tine. Mi-am pus telefonul pe mod avion. Fii sigură că am avut grijă să șterg alarma de la ora 17:30, care avea ca sunet melodia „Hotel California” de la trupa Eagles, melodia pe care am dansat prima dată. Îmi amintea de tine, și atunci am spus să nu mă risc. Oricum, nici motivul pentru care aveam nevoie de o alarmă care să îmi amintească de ora respectivă nu mai era, cel puțin momentan, valabil.

Apoi am stat întins pe jos. Mult. Parcă așteptam ceva pentru care trebuia să scot din mine și ultima frântură de răbdare care îmi rămăsese. Și chiar era ultima. Gândurile îmi zburau alandala prin minte cu o viteză amețitoare, dar încercam din răputeri să le încetinesc și să le diminuez. Am stat cuminte, precum un adolescent cu o bomboană în buzunar ce își așteaptă colega de clasă, ca să se plimbe prin parc. Doar că eu aveam altceva în buzunarul de la pantaloni. Și eu, în acele momente, te uram din tot sufletul.

Imediat, după căderea nopții, am părăsit apartamentul. Simțeam cum frigul îmi ajunsese deja până la oase. Hainele îmi erau încă ude. Plus că te urmărisem pe aplicație și staționai de mai bine de patruzeci și ceva de minute. Era un moment de criză, trebuia să folosesc toate avantajele pe care le aveam împotriva ta. Știam că e posibil ca doar telefonul tău să staționeze pentru că l-ai fi abandonat, intuind că te urmăresc, dar am zis să merg la risc. Nu mai aveam ce să pierd. Și mă bucur, iubirea mea, că ai avut încredere în mine și probabil ai dat dovadă de idioțenie purtând telefonul peste tot cu tine. Și cât m-am rugat de tine acum câțiva ani să citești „Idiotul”. Maestrul Fiodor Mihailovici Dostoievski n-ar fi prevăzut atât dezinteres pentru propria ființă. Contelev Nikolaei Tolstoi însă, da. În cazul lui Vladimir Nabokov nu pot fi sigur.

Pe drum, am încercat să nu mă gândesc la nimic. Dar pentru că sunt o fire atât de slabă, n-am fost capabil. Am început să îmi imaginez un univers ideal, reprezentat de un sat, unde putem să stăm toată ziua unul în compania celuilalt, uitându-ne la cer și la case. Un cer de un albastru intens, strălucit de o semilună galbenă precum mierea. Munți, dealuri, șesuri, câmpii. Biserica abandonată care nu mai era frecventată de nimeni se zărește falnic undeva în zare. Tu, regina trupului meu. Eu, mai nou, stăpânul sentimentelor tale. Amândoi purtând un cerc pe degetul mijlociu de la mâna stângă. Ținându-te de talie atât de strâns încât ai fi avut mereu vânătaie sub forma unor degete, de teama să nu te pierd niciodată. Strângându-te de gât de drag. Acolo unde te-aș fi putut iubi fără restriște. În mașină te iubeam mai mult decât a iubit vreodată Dumnezeu oamenii.

Am străbătut multe străzi gândindu-mă la acest peisaj. Satul lui Cremene, i-ai fi spus tu. Interiorul sufletului meu, odată ce treci de bariera căreia îmi place să îi spun portal magic, aș fi îngânat eu. Fără să îmi dau seama, mă trezesc cum două lacrimi îmi alunecă pe obraz. Hainele deja se uscaseră, stându-mi lipite de trup.

Ajuns în fața casei, am parcat mașina și am început să mă gândesc. Ce căutam acolo? Știam că sunt bun la improvizație, așa că nu m-am strofocat prea tare.

Și, dintr-odată, îmi apare aceeași imagine în față, mai puternică decât în mașină. Dacă pe drum, era un univers ideal, atunci devenise universul în care trăiam, atât de veridic, încât în fața mea vedeam doar galben și albastru. Și, apoi, m-am suit în mașină și am plecat.

Și dus am fost. Până când n-am mai fost. Oricum, nu mai știu ce a fost. A fost, n-a fost, imaginea a persistat. Persistă și acum. S-a mai domolit între timp. Cred că din cauză că n-am mai mâncat, băut sau dormit de când ai plecat. Nu de când te-am omorât, ci de când ai plecat din apartament. După estimările mele, ar trebui să te văd cam peste două zile. Atunci o să îți dau și scrisoarea. Dacă tot stai de ieri pe canapea uitându-te la mine, adu-mi te rog aminte că trebuie să cumpăr un plic pentru scrisoare, următoarea dată când merg la cumpărături. Și o soartă nouă, era să uit.

Pe spatele scrisorii, cu un scris aproape ilizibil, cineva și-a notat cu un creion mecanic aceste informații:

În funcție de natura sau caracterul probelor (funcția procesuală pentru care intervin), acestea se împart în probe în favoarea suspectului sau a inculpatului (în apărarea acestuia față de acuzațiile care i se aduc) și probe în defavoarea acestuia (în sprijinul acuzării suspectului sau inculpatului). Organele judiciare sunt obligate în același timp atât să identifice, cât și să administreze aceste tipuri de probe. Probele imediate sunt cele care provin de la surse direct legate de comiterea faptei penale. Spre exemplu, probele care provin din declarația unui martor ocular. Potrivit art. 99 al. (2) CPP Suspectul sau inculpatul beneficiază de prezumția de nevinovăție, nefiind obligat să își dovedească nevinovăția, și are dreptul de a nu contribui la propria acuzare.

Dar pentru cât timp este păcat?

– Bună ziua!

– Bună să vă fie inima! La rugăciune toată lumea!

Împărate Ceres, Mângâietorul, Duhul Adevărului, Care pretutindenea ești și toate le plinești, Vistierul bunătaților și Dătătorule de viață, vino și Te sălășluiește întru noi, și ne curățește pe noi de toată întinăciunea, și mântuiește, Bunule, sufletele noastre. Amin.

– Vreun absent, astăzi?

– Da, Hristosul, îl găsiți în catalog după Gheorghe, cel cu victoria.

– Doamne, Dumnezeule mare! Domnișoară, dar ce spui tu acolo e blasfemie, nu ți-e puțin frică de Dumnezeu?!

Însă eu nu știu să mint. Sunt un magician bătrân și prost care în loc de falange are paisprezece bile de metal, asemănătoare cu cele ale unui metronom. Ascund pentru a șase sute șaiszeci și șasea oară o monedă în palmă și sunt deconspirat de băiețelul enervant din primul rând, adus de bunica lui la circ după ce-a promis luceferi, stele și note bune luate pe 32 a lunii. Atunci și doar atunci magia pierе, iar în locul ei apare monotona rațiune: alb, negru, alb, negru, alb, iarăși alb, negru, alb, negru, alb, negru. Clape de pian dezacordat, că nu ne mai permitem să-l plătim pe Nea Ion, cu 200 de lei, să ni-l acordeze la ianuarie al fiecărui an, cum nici Radu, că așa-l cheamă pe puști, nu-și mai poate permite să copilărească. În timp ce Fulger McQueen și Sponge Bob erau acoperiți de noi grefe de piele aduse din *Enciclopedia* lui Diderot și D'Alembert, profilul reginei răsărea dintr-un pendul recondiționat. Și ghici ce? Chiar mi-e frică, zău. Tremur și-mi mușc buza până când simt că-mi țâșnește sângele și se întrepătrunde cu gingia. Parcă-mi aud dinții care strigă *Veniți de luați orice, doar nu Lumină!*

Lumină ar fi să scap de drumurile prin pădure până la *el*. Să nu mai fie nevoie de o planificare atentă a întâlnirilor noastre, să nu ne mai transformăm într-un deținut periculos, evadat de la un penitenciar de maximă siguranță și într-o consoartă cu îndeletniciri nu tocmai morale, de fiecare dată când ne vedem. Suntem oameni cu sentimente, care vor să le împărtășească. Este dezonorant să iubești într-un univers împânzit de depravare?

De trei nopți încoace am același vis: o pisică aruncată în mare de un om cu o inimă din care se preling turturi de alcool. Sigur, se așteaptă la un moment comic, cu un animal căruia i se ridică părul cenușiu de pe spate de frica impactului cu lichidul care face în lume atâta și-atâta rău. Impactul lor vine în timp, pe parcursul acestui proces intern de așteptare și de obișnuire a gurii cu gândul că va trebui să rădă. Numai că, ce să vezi, chicotul nu mai zorește, râsul nu mai pufnește, lacrima îndulcită cu zahăr vanilat nu se mai primește. O fetiță apărută în spatele lor de niciunde o întreabă pe mama ei:

– Mami, pisica!

Pisica nu este neagră. N-are nici măcar sufletul negru. Nu! Este o corcitură dintre o siameză și un sfînx cu un păr de o culoare pală.

Animalul este într-un sac menajer ieftin, legat la ambele capete cu ață de balot. Cât să vă mai suporte și Dumnezeu pe pământul ăsta?

Desigur, râuri de lacrimi mai amare decât fierea și mai iuți decât boiaua au inundat această porțiune, strigăte paradoxale în esență gonesc liniștea de dinainte și două mâini în supinație arată de parcă regretul pe care îl mimează acum va dăinui până la finalul săptămânii. Astăzi este vineri, am uitat să menționez. M-a asigurat că părintele Arsenie, moșul simpatic cu care-și împarte camera, participă la maslu.

De față cu *el* nu mă adresez cu *părinte* celor din obște. *Nu le mai zi așa, n-are rost mi-a spus el pe la-nceput. N-au știut să-i ofere dragoste părintească unui copil care crește sub ochii lor de când avea câteva luni, crezi că știu să le-o ofere unor străini?*

Ei știu ca pe Tatăl Nostru teoria, nu-i vorba: *Veniți, binecuvântații Tatălui Meu, moșteniți Împărăția cea pregătită vouă de la întemeierea lumii. Căci flămând am fost și Mi-ați dat să mănânc; însetat am fost și Mi-ați dat să beau; străin am fost și M-ați primit; gol am fost și M-ați îmbrăcat; bolnav am fost și M-ați cercetat; în temniță am fost și ați venit la Mine.* Pot să-ți zică dacă este nevoie Marcu 12:31 sau Luca 6:38, dar ce folos dacă atunci când trebuie să le și aplice, le vine peste mână?

Am ajuns la ușă. Bat încet, precaută, uitându-mă în permanență în laterale și-n spate. În timp ce se crapă puțin ușa, apar doi ochi ca de labradori de dinăuntru. Mă apucă de încheietura mâinii și mă trage atât de brusc înăuntru și de rapid încât, dacă aș fi avut bretonul mai lung, aș fi avut impresia că tatăl meu vitreg încearcă iar să mă agreseze. Sunt conștientă că de data asta nu i-ar mai ieși, pentru că sunt un alt om acum: nu mi-ar mai fi frică de *trimișii lui Dumnezeu pe pământ*, apărându-mă cu prețul libertății mele în timp ce recit psalmul meu preferat: *Domnul este tăria mea și scutul meu; în El mi se încrede inima și sunt ajutat.*

Dumnezeul meu, este oare în ochii tăi păcat ca o fată să se apere împotriva agresorului făcându-i acestuia rău? Este păcat să mi-l imaginez pe *el*, cel ce ți-a jurat că va rămâne în mănăstire tot restul vieții, ca fiind tatăl viitorilor mei copii? Este păcat că *el* ți-a jurat feciorie, înțelepciune și cucernicie, crezând că astfel va fi acceptat și iubit de ceilalți călugări, dar acum nu mai crede în aceste valori? Este păcat c-am venit astăzi în chilia lui pe ascuns? Este păcat că în acest moment tânjesc la sărutul lui mai mult decât orice pe lumea asta? Ajung în lad dacă trăind printre pervertiți, până la a-ți cunoaște iubirea nemărginită, îmi doresc cu toată forța cu care m-ai dăruit acestei lumi să-l iubesc și să fiu iubită?

Mă las moale, dar cu încredere în brațele lui, în timp ce buzele ni se anastomozează în ceva mai puternic decât întregul univers ecleziast. Îmi mângâie obrajii cu mâna tremurândă. Mă ghidează cu grijă, în cea mai mare liniște, înspre ceea ce ar trebui să fie singurul loc de șezut din chilie. Acum gata, nu mi se mai poate întâmpla nimic.

Dar pentru cât timp?

Ușa se deschide. Ultimul alb al pianului pe care l-am omis înainte intră în încăpere.

*

Stăteam pe trunchiul unui copac căzut la ultima furtună exact în poienița din mijlocul pădurii. Cariile-și luaseră în stăpânire lemnul, dar noi aveam nevoie doar de loc. Era printre primele dați în care ne vedeam îmbrăcați în rasă. Dacă ne-ar fi văzut cineva din exterior, ar fi zis că și atunci Hristos era absent. Nu-mi spusese, dar știam că și pe el îl deranjează la fel de mult ca și pe mine acea îmbrăcămintă: o forță își făcuse apariția și construise peste noapte un zid marmanziu între noi. Retina nu mi se putea obișnui cu imaginea aceasta: un călugăr ținând strâns de mână o soră de mănăstire, noi doi și nimeni alții.

Ne plimbam prin pădure, vorbind despre nimicuri, când am călcat din greșală pe o castană cu ghimpi. Am simțit că odată cu câteva picături de sânge, ghimpii au luat din mine ultima fărâmbă de speranță și-am început să plâng. M-am aplecat repede să-mi scot ghimpii din talpă, *el* la fel. Când ne ridicam, am observat că și ochii lui erau în lacrimi.

– Ascultă, frumoaso: tu ești fructul meu dulce, și nimeni, nici măcar Dumnezeu împreună cu preoții lui, cu iubirea lor amară și cu tot nu vor putea schimba asta.

Interferență statică

Capitolul treisprezece. Dragostea și bunurile ei.

1. De-aș grăi în limbile oamenilor și ale îngerilor, iar dragoste nu am, făcutu-m-am aramă sunătoare și chimval răsunător.

2. Și de-aș avea tainele toate le-aș cunoaște și orice știință, și de-aș avea atâta credință încât să mut și munții, iar dragoste nu am, nimic nu sunt.

3. Și de-aș împărți toată avuția mea și de-aș da trupul meu ca să fie ars, iar dragoste nu am, nimic nu-mi folosește.

Ce frumoase sunt versetele astea. Puse în balanță cu ce știam eu până acum despre Dumnezeu, cel care spune *Iar de nu Mă veți asculta și de nu veți păzi aceste porunci ale Mele, de veți disprețui așezămintele Mele și de veți scârbi sufletul vostru de legile Mele, neîmplinind poruncile Mele și călcând legământul Meu, atunci și Eu am să Mă port cu voi așa: Voi trimite asupra voastră groaza, lingoarea și frigurile, de care vi se vor secătui ochii și vi se va istovi sufletul!* Ce păcat însă că marea majoritate a enoriașilor se opresc la Leviticul sau Deuteronomul și nu mai ajung la 1 Corinteni 13. Pe urmă, când vine vorba de a pune-n aplicare, îi și înțeleg, zău, cum să păzești ceva ce din ignoranță nu ți-a fost dat să cunoști sau să respecți unul de care nu ai cunoștință? Ce Ibn Qayyim al-Jawziyya cu pășările lui? Interreligiozitatea nu e permisă, slavă celor sfinte. Cum să-ți treacă prin cap vreodată că tu poți găsi afecțiunea după care tânjești atât de mult după plecarea părinților, într-un băiat de altă confesiune sau religie? *Și acum rămân acestea trei: credința, nădejdea, dragostea. Iar mai mare dintre acestea este dragostea.* Vorbește cu el, nu fi ultimul mutălău, dar să nu cumva să-ți treacă prin cap că un preot cu frică de Dumnezeu o să vă pună pirostriile în cap. Scuzați-mi impertinența, însă în calitate de ce vă dați dumneavoastră cu părerea? Ah, nu, ziceam și eu așa. N-o să faceți casă bună, oricum.

„Tu stai singură la geam

Și afară plouă

Îți cuprinzi tâmpile calde

Cu mâinile-amândouă

Șiaștepti în noaptea grea

Un gând bun de undeva

Să-ți aprindă-n ochii negri

Prima stea...”

Trag un ochi la colțul din dreapta jos al laptopului. Ora șapte și jumătate. Postmeridian, un fel de *nocturnomeridian* abstract în sezonul rece. Cine mă sună la ora asta? El n-are cum, învață pentru *Talant*.

– Bunica, uită-te la telefon. Cine e?

– O Andronică Daria.

Faceți cunoștință cu Daria Andronic, colega mea de clasă.

– Alo, dragă! Scuze că te deranjez. Ce faci?

– Bine, ce să fac, niște teme. Copiam niște versete la religie, pe-astea le mai am și-am terminat. Tu ce faci?

– Super, spor să ai! Păi eu fac bine, tocmai ce-am ajuns acasă și mă uitam la cerința asta de la română. Tu ce-ai scris la temă?

– Poftim? Ce temă la română?

– Da, avem temă, ai uitat? Stai să-ți citesc cerința. Deci avem așa: *Scrieți un text de 300-400 de cuvinte cu tema: „Ce reprezintă mama pentru mine?”*. În elaborarea textului, veți avea în vedere: prezentarea portretului moral și statutului psihologic al mamei și evidențierea evoluției relației dintre tine și mama ta prin prezentarea a două evenimente semnificative. Eu te sunasem pentru că voiam să știu cum ai abortat tu cerința. Suntem a unsprezecea, na, nu mai merge aia cu *Mama este lucrul cel mai sfânt pe care îl am pe pământ. Ea mi-a dat viață și m-a învățat tot ce este mai bun.*

– Scuză-mă, Daria, dar am uitat complet de tema asta! Cum o s-o fac, o să ți-o trimit. Off, numai temă la română îmi mai lipsea, pe lângă Barrons, Niculescu cu doamna

Gherbanovschi și simulare de Cambridge peste o săptămână.

– Fată, dacă tu nu te descurci la creație literară, cine se mai descurcă? Nu te agita, în nici jumătate de oră, cu imaginația ta, tema-i gata. Cu *el* ai mai vorbit, ai rezolvat ceva?

– Nici nu-mi adu aminte. Nu știu ce-i de făcut! Eu nu mă convertesc, el îmi tot bate apropouri. Când aduc în discuție, îmi spune că doar mi se pare și că în permanență caut motiv de ceartă în timp ce el de-abia așteaptă să mă vadă.

– Măi, poate nu te iubește. Poate din partea lui este o atracție care se dezlănțuie când te vede, dar care se pierde în absență.

Mi se pune un nod în gât. Subiect sensibil, aproape de neatinș. Cel mai probabil Daria simte asta și încercă s-o dregă din pâine.

– Sau poate că te iubește într-un mod diferit, mai ales după tot ce s-a întâmplat cu mama lui și așa. O să vezi, eu sunt sigură că totul va fi bine.

– Să te audă cine trebuie să te audă. Păi bine, te las, mă pun să fac tema la română. Ne auzim mai târziu.

– Spor, frumoaso!

O fi mama lui de vină? Ah, femeia asta nu poate să se abțină, să nu-și bage nasul peste tot. Să păstreze o oarece distanță, a crescut băiatul îndeajuns de mare încât să-și poate lua propriile decizii în ceea ce ne privește. Până la urmă, ce știe ea despre dragostea din ziua de azi?

Însă de undeva de dinăuntru, probabil dintr-un gir, o aud pe fetița tunsă bob, îmbrăcată din cap până în picioare cu hăinuțe roz, care purta o pereche de ochelari cât jumătate din față zicând *Ce n-aș da ca distanța dintre Iaslovăț și Dublin să nu mai fie atât de mare și să-mi văd mama mai des! Îmi este atât de dor de ea!*

În multe dintre seri, chipul mamei mele este alcătuit din mii de pixeli care se împletesc formând ceva mai mult decât neclar, din cauza slabei conexiuni la internet. Un *ce faaaaaaaci, puișooo?*, a cărui ultimă silabă s-a pierdut între cei trei mii de kilometri este ceea ce-mi rămâne la sfârșitul serii și este ceea ce trebuie să folosesc cumpătat a doua zi. În caz că nu știți, una dintre cele mai inovatoare axiome în România mileniului trei este *Interferența statică poate fi un membru al familiei dacă numitorul aparține mulțimii numerelor reale*. Și este cât se poate de utilă, are atât de multe aplicativități în viața de zi cu zi, încât eu am început să mă întreb cum de că a fost descoperită abia în anii '90.

Mama mea este Oganesson, un gaz nobil care a lăsat în urmă tot pentru mine. *De ce pleci, mamă? Plec ca să ai tu unde sta când vei fi la facultate. Și nu se poate să vin cu tine? Nu se poate, vei înțelege tu când vei fi mai mare. Și când o să vii, mamă? O să ne vedem zilnic, n-o să-mi simți lipsa, îți promit.* Oganessonul are masa moleculară mare, ca să ducă multe care rămân la finalul zilei neîmpărtaşite pentru că *Ea face grile la biologie, n-o sun acuma, sau Ea e obosită, o las să doarmă*. De asemenea, Oganessonul este radioactiv, ca să poată lucra de la șapte dimineața până la șase seara fără pauză. Să muncească pe brânci, să transpire limfă, fiindcă toate celelalte lichide au fost deja epuizate. Să nu se uite în spate, în stânga sau în dreapta când este, ci să poarte ochelari de cal și să privească doar înainte, spre un viitor mai îndurător. Ochelarii de cal ți-i cumperi singur, n-avem finanțare pentru așa ceva. Atomi de Oganesson n-au fost decât trei sau patru ca să se consume repede. Cum ar fi arătat țara noastră cu mai mulți oameni care-și trăiesc viața cinstit, muncind pentru ceva în care speră?

Mama, tu când cumperi de la supermarket Moș Crăciunul de ciocolată îl cumperi întreg? La mine mereu ajunge în bucățele. E bun și așa, rupturile nu-i schimbă gustul, dar când îl văd, parcă se rupe și ceva din inima mea. *M-am obișnuit să-l mănânc cu ochii-nchiși.*

Iar atunci când ciocolata se topește, rămân acestea trei: o compunere de trei sute, patru sute de cuvinte, *el* și mama. Iar mai mare dintre acestea este și va fi Mama.

Îmi cer scuze, copile, că nu te pot lăsa să ieși mai des la suprafață. Biletele de avion sunt scumpe, iar timpul este limitat. Lasă, mai rabdă și tu, ca ceilalți șaptezeci de mii de copii ca tine și îți promit că la un moment dat vei putea ieși nestingherit de acolo. Ai puțină răbdare!

Dana Oprîță

Mărturisire la „Cumpăna Mileniilor”

Dedic această mărturie eroilor pe care
i-am întâlnit în închisori și memoriei lor.
Mă voi reîntâlni curând cu ei și
vreau să-i întâmpin cu fruntea sus.
Nicolae (Nicholas) Dima, Aprilie, 2024

Declinare a răspunderii

În următorul interviu, nu există nicio intenție de a ataca sau de a defăima vreo rasă, grup etnic, naționalitate sau persoane. Părerile și opțiunile exprimate sunt doar cele ale intervievatului, bazate pe interacțiunile și experiențele sale personale. Nu există nicio intenție de a submina, de a converti sau de a convinge cititorii să urmeze aceste opinii.

Despre vremuri, despre oameni

Prin anii '80, cu mare precauție, ascultam uneori programele de la Vocea Americii. Sunt sigură că l-am auzit acolo vorbind pe Nicolae Dima. Cum să îmi închipui că, pe același Nicolae Dima, aveam să îl cunosc peste timp? Cum puteam să îmi imaginez că voi ajunge să trăiesc eu însămi în acea țară de unde el ne vorbea? Oricât de aberant ar suna, pandemia 2020 (prefer să o numesc așa, după anul pe care l-a înnegrit în calendare) a avut și părțile ei bune: a fost momentul prielnic de a-ți face ordine printre prieteni, printre priorități; dar, mai ales, a adus și pentru noi, restul lumii, incredibilul ZOOM.

Eram redactor-șef al unei reviste internaționale de cultură și, la întâlnirile zoomiste am putut să văd și fața acelei voci ascultate cu ani în urmă la radio. Respectabilă persoană, interesantă prin ce vorbea și ce scria în eseurile trimise spre publicare. Însă totul s-a schimbat în percepția mea, atunci când l-am auzit mărturisind câteva „întâmplări” prin care a trecut, fiind la VOA: afirmațiile despre o perioadă din istoria României moderne, verificabile de altfel, care au stârnit conducerea postului. Însă ca întotdeauna, cum aveam să aflu mai târziu, nu a renegat, nu și-a retras afirmațiile făcute așa cum i s-a cerut, suportând consecințele. Sunt din ce în ce mai rare exemplele de oameni care își păstrează integritatea morală în orice situație cu care îi confruntă viața. Prin urmare, am început să fiu mai atentă la acest personaj care, de fiecare dată, ridică nivelul dezbaterilor la care participă.

Am aflat că, la 87 de ani pe care îi poartă tare bine pe umeri, dincolo de problemele generale ale istoriei trecute și prezente, mai sunt două teme, de importanță capitală pentru români, cum explică domnia-sa, teme care l-au preocupat toată viața, despre care ar vrea să vorbească și le-a păstrat pentru ultimul cuvânt. Sunt ultimele subiecte la care mă gândesc și doresc să le aștern pe hârtie, pentru că, de acum înainte, trebuie să mă grăbesc..., spune dânsul, dar mă asigură că, de fapt nu îl grăbește nimic.

Și mi-am adus aminte de interviurile, ultimele în cazul lor, pe care le-am făcut pentru

arhiva TV cu endocrinologul Ștefan Milcu (94 de ani) și scriitorul Gellu Naum (86). Experiențe fabuloase pentru mine, afirmații de ținut minte, teme de gândire pentru noi, ceilalți, de tipul „La sfârșitul vieții am înțeles un singur lucru: știu că nu știu”, cum îmi mărturisea acad. Șt. Milcu. Prin urmare, avem de învățat de la astfel de oameni și ar fi bine să îi ascultăm.

După ce am citit mai multe cărți semnate Nicolae Dima și interviuri, dar și ascultându-l, m-am gândit la un interviu-dialog, în care am putea dezbate câteva probleme care mă preocupă nu doar pe mine și poate va dori să vorbească și despre acele două subiecte neabordate până acum. Așa s-a născut acest altfel de carte. L-am asigurat pe interlocutorul meu că are toată libertatea de a spune ceea ce vrea să rămână pentru a defini complet personalitatea, viața domniei sale.

Am structurat un plan de desfășurare, o serie de întrebări și teme noi de dezbătut. A adăugat câteva, cu care m-a provocat, ceea ce mi-a spus că am făcut, la rândul meu. Exact ceea ce un dialog presupune... Cartea este o cronică a celor mai însemnate întâmplări, începând cu a doua jumătate a secolului trecut până în prezent, în care amândoi ne-am străduit să menționăm cât mai exact, fără părtinire, evenimente din țară și din lume.

Intenția mea a fost de asemenea ca în urma acestui dialog să se contureze personalitatea celui ce poartă numele Nicolae Dima, pentru ca, la finalul lecturii, să cunoașteți un om al cărui destin l-a ajutat să-și construiască un caracter puternic, de mare trebuință pentru a trece prin toate încercările, nu ușoare, ale existenței sale. O viață pe care puțini, probabil, s-ar fi încumetat să o trăiască, din care nu au lipsit oportunitățile, piedicile, realizările, suferința, aventura, preocupările variate, dorințele, speranțele, visele... Un om care a stat neclintit împotriva nedreptăților, minciunii, absurdității istoriei și le-a numit fără teamă. Mereu cu fruntea sus, mereu cu suflet de român, chiar dacă țara unde s-a născut i-a stat, tocmai ea, împotriva. Exprimarea simplă, pe înțelesul tuturor, este modul pe care l-a ales pentru a împărtăși punctele sale de vedere, pentru a analiza evenimente, scopul fiind mai important decât a afișa vreo pretențioasă manieră de exprimare, necesară în anume circumstanțe.

*

Pe măsură ce înaintăm în acest nou secol din a cărui sută au trecut deja 23 de ani, e limpede că *La belle époque* a secolului al XXI-lea este o dark side of the moon. Adevărul inclus sperie prin confirmarea lui. Să fim bine înțeleși: nici unul dintre cei care am alcătuit această carte nu este adept al teoriei conspirației. Amândoi suntem, însă, total devotați primului amendament al Constituției SUA, pe care o onorăm. Pentru noi, cetățeni ai acestei remarcabile țări, respectarea adevărului și libertatea cuvântului rostit merg mână-n mână. The free speech, este considerată cea mai importantă libertate, protejată de Constituția noastră. Din nefericire, nu toată omenirea de pe planet se bucură de această protecție.

Oricum, veți citi doar despre evenimente verificabile, la care am asistat în timp real, în diferite momente ale istoriei. Faptele incluse în acest volum îi vor indigna, probabil, pe unii dintre cititori. Alții se vor simți ofenșați. Unii, poate, vor disprețui ce vor citi, vor fi împotriva afirmațiilor noastre și le vor considera aberante, neadevărate, inutile. Alții, însă, cu siguranță vor fi bucuroși să știe că nu sunt singuri, mai ales în dificilele vremuri pe care le trăim.

Autorii acestor pagini acceptă faptul firesc că fiecare are dreptul să decidă asupra viziunii sale despre lume, despre oameni, despre divinitate. Nu despre a schimba

convingeri este vorba aici. Afirmatiile legate de viața privată a interlocutorului meu, de evenimentele care l-au afectat nemijlocit, despre ce a reușit să înțeleagă, citind despre și vorbind cu oameni direct implicați, toate acestea fac parte din istoria personală, ce include observațiile, concluziile la care a ajuns.

Istoria care se desfășoară la picioarele noastre e altă poveste. Evenimente trăite, nu citite, ne oferă marea șansă de a ne confrunța imediat părerile. Trăind această stare de fapt, cu atât mai mult mi s-a părut firesc să construiesc structura acestei cărți pornind de la Dumnezeu, creatorul vieții, Conștiința Supremă, care, din punctual nostru de vedere, ar trebui să fie singurul punct de reper. Există două feluri în care viața poate fi trăită: prima este a gândi că nimic nu este o minune, a doua este a gândi că totul este o minune. De aceea sunt sigur că Dumnezeu există, cel puțin așa credea Albert Einstein. Să-l pomenim și pe Nikola Tesla? Îl pomenim. De îndată ce Dumnezeu a fost / este negat și izgonit din existența noastră, trăim ce trăim. Nu cred că e complicat să pui în corelație aceste fapte. Câți mai au credința că trebuie să avem deplină încredere în El și să spunem, cu toată convingerea, „Facă-se voia Ta!”?

După discuția vizând legătura dintre trup și suflet a urmat firesc în construirea acestui dialog cea referitoare la conexiunea între individ, națiune și țară. Țara unde ne naștem este pentru totdeauna marcată în ADN-ul ființei noastre. Oriunde am trăi apoi în lume și oricât de familiar ne-ar fi acel loc unde ne simțim împliniți, adevăratul Acasă nu poate fi decât locul unde ai luat prima gură de aer, prima gură de apă, unde ai rostit primul și atât de fără seamăn cuvânt: Mama. Iar Nicolae Dima știe bine aceste lucruri.

România și destinul ei de-a lungul istoriei, dar mai ales existența (sau nu) a speranței de a ieși din marasmul social și moral în care se zbate azi țara, cum își promovează interesele România în aceste împrejurări atât de complexe, problemele prioritare care ar trebui rezolvate, procesul de refacere morală și întrebarea dacă ne mai putem gândi că ar exista speranțe să ne redefinim ca nație sunt câteva dintre temele dezbătute pe parcursul acestui segment al cărții. Alături de ele, se află și câteva subiecte fierbinți, cum le numește profesorul Dima, despre care a vorbit „la rece”, cu mintea detașată de orice sentimente, temeri sau resentimente: legionarii și evreii este unul dintre ele.

Nimic nou în afirmația că istoria se repetă. Ce ne-am dorit noi, scriind această carte, a fost să aducem la lumină lucruri care, din motive pe care le ignorăm, pe care putem doar să le presupunem, nu se vor afla. De asemenea, de a reaminti lucruri uitate sau care se vor uitate, ori înlocuite cu revizuiți ale istoriei sau chiar cu reinterpretarea ei. Se pare că nimeni nu învață din greșeli, indiferent din ce zonă ar fi, și le repetă. De-a lungul veacurilor, omenirea a experimentat situații care au ajutat-o să evolueze sau, dimpotrivă, care au curmat acest firesc traseu. Prin urmare, cu ușor diferite haine, aceleași evenimente s-au repetat, se repetă, istoria străduindu-se să ne trezească la realitatea că o pornim / suntem pe un drum greșit, care nu are niciun viitor, se înfundă sau, mai grav, ne trage înapoi. Astfel încât, la lecțiile personale, se adaugă marile lecții ale umanității, din care facem parte. Cine refuză în mod conștient să învețe din greșeli riscă să repete istoria și consecințele pot fi extrem de grave, ne reamintește profesorul Dima. E vremea să ne trezim din amorțire, să deschidem ochii minții și ai sufletului și să luăm hotărârile corecte, care vor decide cum va arăta viața noastră și, mai ales, a celor ce ne vor urma. În România. Oriunde în lume. Dacă ignorăm avertizările, riscăm consecințe ireversibile.

Prezentul nostru istoric este unul de viitoare referință și trebuie abordat cu seriozitate. Mai toată lumea știe despre: „COVID-19: Marea Resetare” [“COVID-19: (The Great Reset)”], 2020, „Modelarea viitorului celei de-a patra revoluții

industriale” („Shaping the Future of the Fourth Industrial Revolution”), 2018, cele mai cunoscute dintre cărțile germanului Klaus Martin Schwab, traduse în limbi de largă circulație și aflate de vânzare pe Amazon la prețuri foarte accesibile, pentru ca doctrinele pe care le conțin să poată fi citite și, eventual – de dorit, din punctul lor de vedere – urmate. Toate vorbesc despre cum trebuie să arate noua economie globală. Însă previziunile/ năzuințele celor de la Davos merg dincolo de supersofisticatele tehnologii pe care le presupune A Patra Revoluție Industrială. Conform ultimei teorii și cărți a fondatorului Forumului Economic Mondial (the World Economic Forum), același Klaus Schwab, „Marea Narațiune (Marea Resetare)” [”The Great Narrative (The Great Reset)”], publicată în 2021, dincolo de a vorbi despre comerț, geopolitică și implementarea tehnologiei hipersofisticate, atenția se extinde la subiecte mult mai sensibile, precum moralitatea sau modul în care ar trebui să gândim. Ce ar mai fi de adăugat pentru o viitoare carte a distinsului economist rămâne de văzut.

Încă este la latitudinea noastră să facem alegerea între a supune tehnologia și a fi liberi, sau a ne lăsa supuși de tehnologie și de cei care vor să aibă deplin control și să devenim sclavi. Oare ați văzut filmul mut „Metropolis” (1927), realizat de germanul Fritz Lang, după romanul omonim al lui Thea von Harbou, scris în 1925? Vă va surprinde asemănarea cu prezentul. Altfel, filmul descrie visul sumbru al Manhattanului anului 2026 (sic!), profund împărțit între cei bogați care nu fac decât să se bucure de plăcerile vieții și ceilalți, care își duc traiul în întunericul de sub oraș. Ciudat (sau nu), în zilele noastre în dreptul denumirii Metropolis găsești și explicația: construirea inteligenței artificiale pentru lumea reală...

Iar dacă toate cele menționate mai sus nu sunt dovada unei riguroase planificări urmate cu precizie și în detaliu, atunci înseamnă că am eu mari probleme de înțelegere a realității și m-am pierdut în tranziție...

Aceasta este noua normalitate a unor vremuri pe care sunt sigură că nu doar eu aș fi fost bucuroasă să nu le trăiesc. Sigur că mi s-a părut firesc ca acest subiect să facă parte din dialogul pe care i l-am propus jurnalistului Nicolae Dima. Prin urmare, veți afla părerea sa despre Europa și lumea de azi, despre globalism, războaiele care speram cu toții că nu vor mai fi niciodată în cărțile de istorie, degradarea umană și îndepărtarea de Dumnezeu, impusă, și, în cele mai multe cazuri, acceptată fără nicio rezistență, dar și despre redefinirea noțiunii de libertate.

Inteligență artificială, AI, a devenit și ea un loc comun, amenințând să înlocuiască definitiv forța de muncă umană. Mari companii, Google una dintre ele, au anunțat deja că în acest an, 2024, vor fi concediate zeci de mii de persoane, posturile lor fiind înlocuite de AI, care nu are nevoie să fie plătită și nici nu va cere vreo asigurare medicală obligatorie sau concediu remunerat. Cât de convenabilă situație pentru angajatori! Să fie, oare vreo corelație cu dorința clar exprimată că suntem prea mulți pe planetă și populația trebuie să fie micșorată? Oricum, ce se va întâmpla cu imensul număr de oameni care vor rămâne fără un loc de muncă? Nu mai sunt utili societății și ar trebui să dispară...

Asta îmi aduce aminte de discuțiile cât se poate de clare și de fără ocolișuri, pe care le-am auzit la posturile de radio și de TV. Se întâmpla în 2009, după ce președintele de atunci, Barack Obama, a instituit așa-numita „Obamacare” (The Affordable Care Act), asigurarea de sănătate care se voia accesibilă tuturor, dar, așa cum cu propriile-i cuvinte sus-numitul președinte spunea, dacă ai o vârstă înaintată, ar trebui să nu te mai gândești că ai nevoie de o asigurare de sănătate. Cu alte cuvinte, ești la finalul vieții și ai face bine să nu mai creezi dificultăți societății, iar noi vom fi eliberați de o grijă costisitoare. Dumnezeu, atât de disprețuit de cei care vin cu astfel de idei, „nu dă cu parul” cum se

spune: chiar în zilele următoare, s-a agravat sănătatea singurului frate încă în viață atunci al președintelui John F. Kennedy, senatorul Ted Kennedy. B. Obama, care pretindea că îi este prieten, a avut de ales între a merge să îl vadă pentru ultima oară sau să joace cartea indiferenței, susținându-și teoria că cei bătrâni ar face bine să moară și să nu mai fie povară și consumatori de medicamente și doctori. A hotărât că e foarte ocupat și a participat doar la înmormântarea acestuia.

Volumul pe care îl țineți în mână, dacă va supraviețui, este, într-un fel, o mărturie, un letopiseț, cum îmi place să îl numesc, așa cum am realizat în cele trei Suplimente, puse sub semnul pandemiei, ale revistei unde eram redactor-șef. Câți vor dori să citească? Câți vor fi dispuși să ia atitudine? Câți au curajul să spună NU?

Convîngerea noastră, a autorilor cărții pe care ne dorim să o citiți până la sfârșit, este că există o singură cale de rezolvare a acestui enorm impas al omenirii: „mâna” lui Dumnezeu. Trebuie să avem încredere în puterea și vrerea Lui, dar, în același timp, suntem datori să stăm împotriva absurdului devastator pe care îl trăim. Fără tăgadă, pentru vindecarea noastră deplină de răul pe care îl considerăm de neînvins, ajutorul trebuie să vină mai întâi și mai ales de la noi înșine. Pronia cerească ne veghează, ne binecuvântează în drumul nostru spre cunoașterea divinului din noi și a enormelor porți care ni se deschid astfel. Dacă ne abatem, Creatorul ne va arăta din nou Calea de urmat, sperând și dorind ca toți să ne mântuim. Dumnezeu va asista răbdător, așteptând să se bucure la final, că Omul, marea Lui creație, a ales drept și va avea viața care i-a fost hărăzită de la începuturi. Este în puterea noastră să Îl păstrăm lângă noi și să aspirăm la pacea și miracolele din lumea aceea sau să alegem întunericul.

Lupta este pe viață și pe moarte. Binele și răul se confruntă din nou. Așa cum veți citi într-un mesaj al unui înalt prelat, citat spre finalul acestui volum. Întrebarea nu este cine va învinge.

Dumnezeu a învins deja. Pentru noi, întrebarea este: de partea cui ne vom afla, atunci când sfârșitul acestei mascarade va sosi? Noi, creștinii ortodocși, cu siguranță, ne încredem în voința supremă. Oricare va fi aceasta. Să nu uităm că El ne așteaptă cu brațele deschise întoarcerea acasă, în increatul de unde am venit, în Universul păcii și al Luminii. Când va fi să fie marea noastră trecere, asta numai Dumnezeu știe, noi trebuie doar să fim mereu pregătiți. Asemeni celei de a doua veniri a lui Iisus. Știm doar că va fi, nu știm când.

*

Mi s-a părut normal ca această radiografie a vremurilor și a omului Nicolae Dima, făcută cu ajutorul razelor minții și sufletului, să aibă la final consemnate datele importante, concrete, ale realizărilor sale de-a lungul anilor. Un curriculum vitae, prin urmare. Cu modestia caracteristică, s-a lăsat greu convins că e necesar să fie inclusă o astfel de enumerare sau măcar o selecție, acolo unde numărul este prea mare, a studiilor, prelegerilor, conferințelor, articolelor, cărților, distincțiilor, a experienței sale pedagogice și jurnalistice, a paradigmatelor originale de înțelegere și de transmitere a cunoștințelor. Ceea ce mi s-a părut, însă, remarcabil, a fost dorința domniei-sale de a concluziona mărturiile despre traseul propriei vieți, într-un eseu, scris la persoana a III-a, păstrând, deci, distanța cuvenită între subiectiv/ obiectiv.

Cred că aveți suficiente motive pentru a parcurge aceste pagini.

Vă invităm, așadar, la o ceașcă de vorbă despre vremuri, despre oameni...

(Va continua...)

Maria Bingert

Legenda șoaptelor călătoare

Se spune c-au fost odată șapte stele surori care într-un mod pe care eu nu știu a-l explica formau o stea mai mare. Într-o zi veghind cuprinsul și necuprinsul și-ar fi văzut reflexia pe pământ, așa cum te-ai uita în oglindă, presupun, reflexie care părea mult prea reală să nu fie și adevărată. Mare le-a fost surpriza descoperind acest fapt, așa că după ce s-au consultat îndelung între ele, curioase din fire au hotărât că ar fi bine să cerceteze ce este cu acea reflexie a lor sau ce o fi fost. Cert este că nu mai aveau liniște vorbind neîncetat despre ceea ce văzuseră, neglijându-și treburile cerești. Pentru că nu știau cum să facă acest lucru, au mers la Mai Marele Marilor, la căpetenia lor, la cea mai strălucitoare stea, pentru a-i cere sfatul sau mai bine zis pentru a-l informa de hotărârea lor pentru că în suflete luaseră deja decizia.

I-au povestit acestuia despre ceea ce văzuseră ca și reflexie și cum acesta nu părea mirat, rămânând mult timp pe gânduri privindu-le îndelung, s-au încredințat din priviri că este ceva grav. Într-un târziu hotărându-se să vorbească.

Mai Marele Marilor s-a ridicat, a făcut iar o pauză pentru a mai cugeta o clipă, apoi a zis:

– Ceea ce voi ați văzut este umbra trecutului vostru nevindecat. Voi ați fost acolo și ați fugit de ceea ce erați în acele timpuri și de viața voastră...de ce vreți să răscoliți acum trecutul? Voi m-ați implorat să vă ajut să vă întoarceți pentru că nu mai suportați presiunea materiei...

Micuțele stele au șoptit ceva între ele, și-au aruncat priviri, n-au înțeles mai nimic, pentru că vedeți voi totdeauna intervine uitarea chiar în cazul stelelor care trăiau acum pe picior mare, uitarea uneori se manifestă ca balsam alteori ca și blestem. Cea mai mare în vârstă și poate și în alte privințe, cea care părea a fi lidera grupului a grăit, punându-se de-acord cu suratele ei din priviri:

– Vrem să ne amintim! Vrem să ne cunoaștem rădăcinile, dacă nu este cu supărare...

– Pe atunci erați altfel, le spuse el de această dată mai tăios...s-ar putea să nu vă placă ce găsiți din voi sau din ceea ce a-ți fost și va trebui să suportați consecințele.

La rugămintea naivelor steluțe, acesta a încuviințat printr-un semn din cap, însă cu inima îndoită.

– Fie, dar mai întâi trebuie să îmi promiteți că lăsați urme pentru a vă putea întoarce, iar când vă veți întoarce să vă înființați numai decît la mine pentru a vedea dacă ați învățat și lecția.

– Daaaa, așa vom face au răsunat glasurile de acum cristaline și fericite ale steluțelor.

Zis și făcut.

După o lungă consfătuire steluțele noastre au plecat lăsând în urmă raze de lumină, un fel de urmă energetică pentru ca în caz de urgență să poată să se retragă în sine.

S-au luat de mâini pentru a nu se pierde și au făcut un salt spre locurile unde vedeau în continuare reflexia lor oglindită.

Au ajuns mai întâi într-un loc înfocat și gălăgios, un loc care le-a îngrozit...s-au retras numaidecât și-au întrebat sufletele ce loc este și l-i s-a răspuns că ajunseseră în "mintea lumii". Era un vacuum de nedescris, ele concluzionând că nu poate exista așa ceva și să mai fie și reflexia lor, așa că au plecat grăbite, încă un salt și surorile noastre au ajuns ca într-o peșteră care scuipa foc și apă fierbinte. Se aflau în "gura lumii", un loc urât mirositor și greu de suportat după modul în care scuipa pucioasă...

Au fugit îngrozite și de data asta. Tot așa ca să nu mai lungim vorba au ajuns în "ochii lumii", în urechile și nasul lumii" chiar și în "mâinile lumii", până când în cele din urmă au ajuns într-un loc calduț și primitiv, aici era liniște, se simțeau bine, era un sentiment cald de acasă, se aflau în "inima lumii."

S-au așezat obosite și înfricoșate, s-au odihnit, iar când s-au simțit mai bine au stat iar la sfat și abia atunci au înțeles că au făcut drumul greșit. Trebuiau să plece din inimă, încărcate cu iubirea și liniștea aceluia loc spre minte și abia după aceea spre celelalte simțuri încărcate cu darurile inimii adică ale iubirii și cu darurile minții, cele ale rațiunii în măsuri egale, pentru a putea fi în armonie prima dată cu ele însele și abia apoi vor putea trece prin locurile care le-au îngrozit.

Încărcate cu dulceața inimii, și-au subliniat finețea corzilor, au pus accent pe fiecare notă, coloană sonoră, până ce vocea le-a devenit cea mai dulce șoaptă cu cea mai duioasă vibrație rupând tiparele, curățând umbra, ieșind din exilul forțat curate fără tensiuni, fără control, fără un stil studiat diplomatic, dar cu siguranță de sine.

Au corectat ceea ce mai era de corectat, au străbătut drumul pierdut, lăsat în urmă, distribuind forța în mod egal fiecărei note aceeași atenție cu o bucurie molipsitoare. Toate ingredientele găsite în inimă au fost adăugate așa cum le-a spus intuiția în măsuri diferite, așa cum lipseau, apoi steluțele noastre spunând în gând o rugă au plecat spre "mintea lumii" care după ce le-a studiat, le-a deschis o altă ușă de intrare. Ele au pătruns fără teamă, încărcate de daruri. După ce au petrecut destul timp, au hotărât să ducă din darul armoniei lor și celorlalte simțuri. Așa au făcut, iar rezultatul a fost pe măsura așteptărilor. Acum puteau să meargă în fața Mai Marelui cu misiunea încheiată. Acea parte din ele lăsată în urmă nevindecată acum strălucea de curățenie și iubire.

Simțind misiunea încheiată steluțele noastre șoptitoare s-au întors pe urma lăsată direct la Mai Marele Marilor care bineînțeles că știa, le-a ascultat, apoi le-a binecuvântat pe fiecare în parte spunându-le că așa trebuie străbătut orice drum, plecând din inimă, de acum erau duh sfânt și vor trebui să ajute și pe cei ce le invocă ajutorul să facă aceeași pași pe care i-au făcut ele, plecând de la inima vindecată spre mintea limpede și apoi prin fiecare simț păstrând vocea șoptită.

De acum înainte erau și ele în rândul celor care ajutau și asta le umplea de bucurie și entuziasm.

Fragment dintr-un câmp al războiului de cuvinte

Îngrop cu grijă iubirea răpusă de indiferență, sper să-ți rodească pe păr. Cum ți-ar sta?
Lacrimile sar inimaginabile, se pun la adăpostul valurilor contopite cu ph-ul celui aflat la grea încercare. Se lansează cu iluzii. Una pare leșinată pe câmpul de luptă, în timp ce alta cade resuscitând gurile, înfundându-se. S-a oprit ploaia în rotundul ochilor.

Atunci, capetele din tranșeele sufletelor condamnate să rămână pironite pe țărâna ce se prelinge, ieșeau îngropând de vie iubirea unui strigoi nealinat. Se aud împușcături din părți, cum se aud pe timp de pace artificii răsunătoare ce ocupă cerul, predat spre a fi acoperit de mare și noi. Cea mai înverșunată din toată povestea asta era liniștea, mima disperarea pe fețele oamenilor supuși calamităților naturale, fug, se ascund, zboară, căutând să supraviețuiască din fața dezastrelor.

*

Natura ne-a întrebat de ce ne războim, ne afundăm în dezastru, când noi ne aflăm într-o permanentă mișcare. De-am sta, ne-am uita?

Absorbim ca o sugativă cerneala risipită pe înălțimea norilor condensați. Și plouă cu pagini electrostatice, rămânând pe solul oaselor ascunse.

Închide ochii, să nu vezi punctele punctelor venind din nevenirea altor puncte, coborând și urcând la punctul ochiului cavalier, ce încredințează irisul stingher, valorificat de contrabalansul infernului. Doi ochi clipesc dezrădăcinând adâncul celui nemăsurat.

E bine să încercăm podul de piatră și pașii ne poartă spre neconceput, părem venind din rătăcirea clipelor. Suntem ochii contaminați de adâncul vibrând al febrei, înaintând prosteste spre colapsul măsurat al inimii. Ne dilatăm din capul locului, trecem de aortă cu dreptul, și ieșim spiralați în așteptările brațelor pline de afecțiunea ce ne frământă, până în aluatul facerii, ne imunizăm suferințele. Așa ne trăim, încrucișați în adâncul imaginațiilor mereu amestecându-ne.

*

Cuvintele create întâmplător au rol de participare la închipuiri, însuflețesc și trec neobservate pe strada goală.

Cuvinte cu alte cuvinte sinonime formând propoziții rostuite din lumea celor care nu cuvântă, un cuvânt și o cuvântă s-au împerecheat.

Cuvinte emigrând la locuri sfinte, modelate în așa fel de olarul de sus pentru a recunoaște supremația din creierul celui ce construiește potrivit strofe. Aceluia le sunt zămislite să crească, să rodească și apoi să călătorească în case. La adăpost, îmblânzite, devin animale de companie pentru totdeauna.

Se sparg cuvintele de pereți. Cad cioburi pătrunzând tălpile și ne încălță în sânge. O culoare de un roșu aprins încondeiază pagina mototolită a unui ziar vechi, necitit din lipsa de timp. Timpul costă și noi ne pansăm acoperind rănilor. Am alimentat inima cu strict necesar, adică sânge de brad verde, venit haotic din te miri ce cotlon, întotdeauna ne-a plăcut să citim la șemineu iarna, auzind bătăile dure în geam, ale iernii și șuierul prelung cât să rămână la porțile timpanelor. Nu știu cum am reușit să salvăm amintirile.

*

Sunt nebun, delegat al iubirii.

Confirm, sunt nebun, mi-a declarat și stomatologul. A citit omulețul situat în cerul gurii, un fel de atotștiutor, cititor de gânduri. El, un închis într-un spațiu deschis. Acest guru, situat în interior, are posibilitatea de a se exterioriza unor cască gură, se vaită oricui.

Trec peste dimensiunea lui, dar nu înțeleg de ce m-a trădat?

Păi, să destăinuie din interior lucruri necunoscute străinilor, în loc să ne spălăm rufele în familie, el ce face? Sifonează? Voi solicita de urgență întrunirea consiliului de disciplină, adică mintea cu toată încrețirea disponibilă, pentru a delibera.

Trădător de trup, carcera pe viață te așteaptă!

Păi, bine măi, cum îți permiți să spui lucruri sacre, puse sub lacăt, oricui?

Și mai ales cui? Stomatologului!

Se poate juca cu dantura, cum se joacă cu cărțile pe masă.

Și, uite, verdictul nu-i sigur, dar acceptat de asistentă, de femeia de serviciu și paznic. De aici toată suflarea suburbană mă știe. Și ce-am făcut? Am urlat de durere la extracție.

– Ești nebun, ce țiți dobitocule?

– Nu domnule, doar mă doare...

– Păi de asta te doare, că ești nebun.

Am plecat căutând să înțeleg această situație.

Până la ieșire am fost apostrofat de fiecare subordonat, astfel: nebunule!

De unde știau ei, ce colaborează cu securitatea internă?

Nebun fără patalama, dar nebun de legat de cord și aruncat în carcera sufletului.

Ce să-ți spun?

Taci dracu poet nebun, te transpui și crezi opere din nimicuri, răstălmăcești realitatea cuprinsă-n sacoșa de rafie, apărută din neant, până închizi subiectul într-o închisoare plăcută, aflată în suflet, lângă coaste, la inima ce te acompaniază.

Sunt nebun, delegat al iubirii.

Poezie

Ana Ardeleanu

roșu minor

nu știu dacă a meritat
să pun punctuația pe corpul curat al poeziei
să torn fluidul pur al sensului în pâlnii inox

nu știu dacă ar merita să scriu poemul perfect
sufletul și gândirea mea
sunt o altă măsură, o altă rezervă de timp
cusut cu roșu minor
pe poalele zilelor și anilor
pe care-i mai pot număra

socotesc în cifre impare felul abstract
de-a încerca purificarea prin poem
așa fără virgule cum îmi compune el viața
cum mă ilustrează el în ochii celorlalți
cum mă ține de mână și mă îndeamnă
să-mi definesc verdele
și taina anotimpului care încă nu știe
în cuta cărei culori
mă va afla, mă va ierta și mă va accepta
așa nud cum mama m-a născut
în sublima demență a florilor de mai
fără sentimentul adulter
al omului fericit

la cea de-a treia vamă

știi cum vom continua
știi măcar litera începutului
acel ceva ascuns
într-o imprevizibilă nuanță
încurajându-i astfel
pe cei cu planificarea familială făcută
să fie cuibul plin cu aripi
pentru zborul dirijat
într-o buclă formată pe cer
pe unde a zburat avionul atenției
a trecut pragul zărilor
și nu se mai întoarce
pentru că nu se mai are
nici măcar pe sine

vom ști totul despre locul de naștere
dar despre locul
unde apune soarele său
nu vom ști nimic
fiindcă acolo se pierde zborul
acolo fac autostopul
întrebarea mirarea
la cea de-a treia vamă
unde s-au pierdut
cele mai importante vârste
fără a se maturiza vreodată

desene solare

o mână schimbă scutecele zilelor înorate
o altă șterge cu ele câteva stele
rămase dimineața pe geam
următoarea expresie te condamnă
pentru iluzia optică

a cui faptă va fi lăsată pentru atunci
când visurile vor fi mai primitoare
și alte timpuri vor trece prin noi
pentru a expune desene solare
făcute de copii
așa cu puțină chibzuință
dar cu multă sinceritate
cum desenează ei
viața

femeia-nai

oricine își apropie buzele de femeia-nai
scoate un sunet perfid de frumos
ce croșetează zile și nopți de sunete muzicale
făcând din dumneavoastră
melomani pe viață
ceea ce înseamnă mai mult decât
o închisoare pe viață
înseamnă un imperiu de întâmplări
intrat în ochiul albastru
pentru a-i căuta punctul slab

unii orchestratori spun
că ar avea nevoie de femeia-nai
pentru a-și întemeia orchestra ideală
încât după un număr de repetiții
pe diferite voci
de iubire trădare ură iertare
să închirieze sala de bal
apoi să ceară numărul de telefon
al contesei Walewska

pentru a o invita la bal
chiar în toamna aceasta
și un castel
din care să răzbată sunetul naiului
până la inima ta

poemul de atitudine

îmi privesc chipul în oglindă
cum aş privi o hartă
mut indicatorul de colo-colo
fără a putea afla cine sunt
faptele săvârșite se ascund
în spatele unor fragmente de viață
incluzând în suma lor
tot ce omul poate acoperi cu podul palmei
încât apa să nu se piardă prin crăpături
să nu strice imaginea rămasă
ce ar putea zămisli în lumina ei
poemul de atitudine
poemul în doi

mult-puținul trăit
mi se socotește pe liniile din palmă
concentrația de fapte strânse în pumn
elimină surplusul
printre degetele subțiri
însă tu nu înveți
cum să întorci acțiunea
pentru a deveni cel nevinovat
având abecedarul deschis
la pagina cu Ana are mere
așa ca informație
și nu ca ispită

ciuleandra deșertului

lucrurile care voiau să te acopere
cu pulberi de aur
se amână
câțiva afoși într-ale cinstiri și credinței
se roagă
scoțând fluturi
dintre petalele rugăciunii
pentru ca cei doritori
să poată traversa prin mine deșertul
fără cămilă beduin
doar cu umbra însoțitoare

gândurile își pregătesc rudele
stând cu capul în nisip
al meu își află norocul prins în horă
un fel de ciuleandră a deșertului

acolo unde nisipul înalță statui
iar gura uscată
nu le poate rosti numele

există o vară în inima ta

cu mulți decibeli
câțiva miliardari
și câteva morminte nesăpate
doar măsurate
într-un timp încă netrăit
într-o iarnă în care nimeni nu se acomodează
cu dragostea cea de toate visele
de toate fenomenele care le-au poluat
amendate în cele din urmă
cu câțiva cai albi împușcați
și câteva interese
care au fost, pe bună dreptate,
penalizate și ele

numai curcubeul poate înțelege
de ce e vară în inima ta
cu sunete atât de înalte
gata să spargă Capela Sixtină
cum și albastrul fragil din ochii ce o privesc
ce nu i-au aprins iubirii focul
nici de gardul său viu nu s-au rezemat
doar a tolerat o comunitate de vrăbii
pe acoperișul din sticlă antiefracție
al poemului tău

te întorci la tine

ca un fiu rătăcitor
vei ajunge în locul
unde se coc fragile
se face mai repede vineri
și se pregătește weekendul
pentru a prinde peștișorul de aur
care îți va îndeplini
toate dorințele
te întorci la tine
ca într-un club de noapte
fără nasturi la haină
fără flori de nu-mă-uita
în ochi
doar cu timpul
aruncat peste umeri
precum o perelină
pe luciul căreia
se preling
ca niște picături de rouă
notele unui cântec de jazz

George Coandă

Viziune în orizont (1)

Un sturz s-a sinucis
în crucea amiezii
și prin șesul inundat
de secetă
căzu o pană zăpăcită
dintr-o aripă
sedusă de-o erupție solară

Viziune în orizont (2)

O sinucidere-n lanț
de automobile rebele
autostrada era perfectă
prin muntele albastru
țâșnind sălbatic
deasupra unei văi
moarte de sete
șoferii însă erau obișnuiți
să dea fericiți
prin hărtoapele familiare

Viziune în orizont (3)

Cât a stat într-un gând
bându-și cafeaua de stele
pe promontoriul abisal
de la capătul nopții
prin zarea planetei mizantropice
trecu un OZN stohastic

Viziune în orizont (4)

Vântul aiura vituperator
îl neliniștea iarba fiarelor
și potecile prea drepte
din pădurile cu luminișuri
prin care șerpilor de apă
dormitau pândind
nebulia șerpoaicelor nubile
Și vântul se frânse-n sine

Viziune în orizont (5)

Un rug de clipe infidele
și pe marile bulevarde sicofante
un cortegiu de poeți damnați
Păi și la urma urmelor
nu-i așa ba și de bună seamă
poeții ca și automobiliștii
nu sunt obligați să respecte
legile inutilității umane
Prin clipele infidele
cortegiul lor însoțea
(era un protest liber asumat)
sicriul revoluțiilor trădate

Viziune în orizont (6)

Era o alergare împiedicată
în blocstarturi înțepenite
celebrul călcâi al lui Ahile
și acel aheu din friză
rămase prins
doar cu un picior în aer
în cărămizile mileniilor

Viziune în orizont (7)

Nevermore
zise vizionar Edgar Allan Poe
și corbul s-a aruncat în prerie
într-un corn tocit de bizon
Les fleurs du mal
zise comprehensiv Charles Baudelaire
și un albatros trădat în dragoste
s-a lăsat înghițit
de-un cașalot ieșit la pensie
Estimp ehei
s-a autodecapitat Liberty Statue
iar Tour Eiffel a ruginit plictisit

Viziune în orizont (8)

În Țara de Foc
banchizele ardeau
de dorul aisbergurilor
evadate spre Ecuator
Și nimeni n-a văzut
când ultima caravelă rătăcită
(escadra lui Magellan trecuse
de mult timp pierdută
de tristul Cabo de Hornos)
a eșuat cu toată încărcătura
de aur coclit
într-o auroră boreală

Viziune în orizont (9)

Fuioare de fum gâfâind
și zarea tresărise
când un coș
a sărit în aer
fusesse înfundat
c-un Moș Crăciun apocrif

Viziune în orizont (10)

Goană de cai nebuni
coamele le fluturau cu clipe
galop prin miriști aprehensive
și înaintaș le era într-o ceață
un licorn înviat

Terra incognita (1)

Încă mai descoperim „pete albe”
globul lumesc în sine
se-ascunde
de cruciații antropofagi
și de marketcuceritorii lucizi
și de cyborgii compradori
și este un bocet universal

Terra incognita (2)

Nimeni nu știe cât habar n-are
și știu că nu știu nimic
câtă planetă ne-a mai rămas
(pentru propriul consum casnic)
și câtă speranță sigură
(precum colesterolul bun)
ne mai aleargă-n sânge
Și dacă e să știm
vom lua-o razna
aruncându-ne-n lava
vulcanilor din oceanicele
gropi abisale

Terra incognita (3)

Credeți că știm cu adevărat
dacă planeta e rotundă
(unii pun mâna-n foc
că e ca o pară)
sau dacă stă călare pe niște elefanți albi
(o viziune din Evul Mediu timpuriu)
ori dacă e plată ca o tîpsie
pentru plăcinte răscoapte

(uite că mai sunt vreo câțiva
care sunt în stare să jure la altar
pe chestia asta)
Haida de
de pildă că
până și Pământul e relativ
darămite noi înșine

Terra incognita (4)

Linia Ecuatorului geme din greu
pe-acolo planeta e gata să crape
și marile puteri mondiale suferă
de adenom de prostată
la prohab nu mai au fermoar
remediul în sfârșit: globalizarea
ca o vespasiană publică
pentru micțiunile lor de urgență

Terra incognita (5)

Suferă în Triunghiul Bermudelor
planeta de Alzheimer
și în Groapa Marianelor timpul
se-neacă brusc
ca-ntr-o gaură neagră
și-n următoarea secundă
uitând de sine
această Omenire jeluită
reînvie-n Universul secund

Terra incognita (6)

Și acești bananieri decapitați
o Pasăre a Paradisului arsă
de-o gelozie inexplicabilă
la răsăritul de lună plină
în Marea Coralilor / un cavou albastru
plin de crucișătoare asasinat
în ultimul mare război mondial
(uitat / anonim acum)

Terra incognita (7)

Urbi et orbi
și pacea este permanent violată
și niște tratate perfect parafate
sunt mereu aruncate
(cu infinită plăcere
adulterină)
la groapa
fără de fund a Istoriei

George D. Piteș

La gât port cheia

La gât port cheia bunelor intenții
Și-n suflet cheia marilor speranțe,
Dar mai presus de-orice extravagante
’Naintea morții vin cu intervenții.

Cu aur umplu zece tărăboante
Îi mai plătesc și niște contravenții,
Cum e normal am și niște pretenții:
Cinci ani să-mi dea prin sacrele instanțe.

Gândește îndelung timida hârcă
Privindu-mă cruciș, cu ironie,
Și chicotind își pune coasa-n cărcă

Edictul parafând prin simetrie:
Cenușa mea, de-obraznică năpărcă
Clepsidrele va umple pe vecie.

De astăzi mor

De astăzi mor, cu fiecare mâine
Cu pașii numărând curgerea vie,
Un licăr la hotarul care știe
Ce beznă necuprinsă e poimăine.

Bătut de vânt în nestatornicie
Nădejdea mestecând în loc de pâine,
Mă mulțumesc cu-n os ca orice câine
Pitindu-mi umbra-n strâmta colivie.

Cuvinte dulci împart aceeași soartă
Înțeleptind doar chinul neputinței,
Zadarnice-ntrebări mai bat la poartă

Umplând pân-la refuz șipul științei,
Căci trec prin timp cu o clepsidră spartă
Ca un prinos pe-altarul neființei.

Amurguri roșii

Amurguri roșii rătăcesc distrase
Plutind pe norii pârguiți de soare,
Se-ascund în unde tainice izvoare
Și-n întuneric râpele surpate.

Adorm pe țarm nisipuri mișcătoare
Și-n măracini cărări întortocheate,
Se-aprind în cer stelute sidefate
Și în oglinzi chemări amăgitoare.

E ora calmă, sfântă și deplină
Când luna-apare-n raze virginale,
Înfiorați, când greierii suspină

Și-ndrăgostiții se-ntâlnesc pe cale,
Când strunele tresar în violină
Cuprinse de nevroze ireale.

Am răscolit

Am cercetat cinci hăuri și-o genune
Și-am bâjbâit prin crunte uragane,
Am căutat în mitice morgane
Și în eonii cărților străbune.

Am răscolit și antice gorgane
Și-am dezlegat enigme oportune,
Am scotocit uitatele cătune
Și am tradus religii vechi, profane.

Într-un târziu, cu mintea istovită
Cu ochii tulburi, fără de putere,
Privindu-mă-n oglinda prăfuită

Am înțeles că... unica avere,
E numai căutarea îndârjită
Chiar dacă-n lume nu mai sunt mistere.

Privighetori înstrună

Privighetori înstrună nemurirea
În crângul unde-amurgu-ncet se lasă,
Cosași târzii se-apropie de casă
Iar care pline-și scârțâie sosirea.

Tilinci doinesc prin iarba somnoroasă
Solemne astre bântuie privirea,
Bătrânii munți susțin nemărginirea
Tremură-n lac o briză răcoroasă.

Magia nopții ne îndrumă pașii
Sub teiul unde ne-am strigat pe nume,
În bărci de nuferi ne tocim luntrașii

Cu prora-n vânt pe-a valurilor spume,
Adună luna în alai nuntașii
Ce ne vor dăruia o nouă lume.

Cât îmi lipsești

Cât îmi lipsești, nu vei afla vreodată
Și nici ce ghețuri se topesc în mine,
Ce ochi vicleni se-ntrec să ne dezbine
Știind că mie mi-ai fost destinată.

Tu nu vei ști nici orele haine
Când căutam cărarea necreată,
Să te sculptez cu struna încordată
Dintr-un eter cu taine filistine.

Te-am înflorit pe treptele tăcerii
Udându-te cu lacrimi spăimântate,
Gonind din jurul tău braconierii

Ce te voiau trofeu plin de păcate,
Ca ridicând cortina învierii
Să inventăm vechi roluri, ne jucate.

Își toarce ziua

Își toarce ziua ne-nțeleș fuiorul
Cu patimi mari și împliniri deșarte,
Și-n mistuiri de doruri ne împarte
Așa cum hotărât-a Ziditorul.

De bucurii și lacrimi avem parte
Și de clepsidre ce vor ține scorul,
Dar, la un semn, va trage noaptea storul
Peste un vis sfios de oale sparte.

După atâta zbucium, șovăielnic
Se sting încet și razele de soare,
Iar timpul ce ne-a ființat părelnic

Ne părăsește fără ezitare,
Și-n pânze așteptând un vânt prielnic
Ne vom ascunde vecii-n altă zare.

Vicleană înserarea

Vicleană și suspectă înserarea
Mă-mbracă în scântei de artificii,
În sunete astrale și calicii
Ce leagănă-n miresme depărtarea.

Uitând de îndoieli și sacrificii
Sătul de tot ce-mi prevestește marea
Înot cu dulci sirene în vârtoarea
Pavată cu ispite și capricii.

Prin clipe goale și indiferente
De ieri și până mâine-s o părere,
O zvârcolire-n frici incoerente

Un sfînx răstălmăcit, fără mistere,
Ce evadând din amintiri decente
Vagabondează-n iadul de plăcere.

Secunda de-amăgire

De mine însumi fug din carapace.
Prin eul meu de aur și ocară
Am rătăcit o iarnă și o vară,
M-am găzduit prea mult și nu se face.

Un spațiu invers răsucit măsoară
Fierbinte pulsul ce în briză zace,
Un evantai închis pe-o clipă tace
Agonizând, un cer se înfioară.

Sunt leul fără aripi, fără coamă
Și templul fără zei din amintire,
Sunt steaua beată ce-a uitat de mamă

Și fulger stins 'nainte de-mplinire.
Mă răzvrătesc, dar neluat în seamă
Îmi strâng de gât secunda de-amăgire.

Vampirii sorb

Cu sete bea tristețea pâlpăirea
Din ochii lămpilor ce mă animă,
Zidește vântu-apusuri în azimă
Păreri de rău ascund dumnezeirea.

Timpane sfârtecate de o știmă
Inaccesibilă ca regăsirea,
Te mai compun tânjind după orbirea
Secundelor de dincolo de rimă.

Te mângâi printr-un geam cu flori de gheață
Cu stele plâng prea lungă ta absență,
Vestalele îmi taie drum prin ceață

Și îmi descântă greaua imprudență,
Vampirii-mi sorb iluzia de viață
Râzând avan de-a mea perseverență.

Vasile

Didoacă-Dojană

Privirea

Privirea noastră are miere în ea
Dar și ispite care stau la pândă,
Lumini și umbre sub pleoapa de perdea
Ori valul care ne pândește dintr-o undă
O trecere prin varii anotimpuri
Care aleargă la fel ca într-un concurs
Cu lucruri valoroase și nimicuri
Care ne limpezesc, ori tulbură pe-ascuns
Priviri îmbrățișând alte priviri
De multe ori fugind de cele rele
Ochi pentru ochii altei împliniri
Ori storiuri trase ferecate cu zăbrele
Privesc privirea privitorilor îngândurați,
Sunt raze care-și caută paralela
Fără o altă pereche ochii rămân înlăcrimați
Ei devin perle când dragostea e santinela!

Te-am căutat

Te-am căutat fugind spre răsărit
Dar în zadar...nu Te-am găsit
Apoi m-am dus către apus
Dar nu erai...unde Te-ai dus?
Am alergat din miazăzi spre miazănoapte
„Cale de-o zi” până târziu în noapte
Te-am căutat pe „marea vieții” zbuciumată
Erai LIMAN pe luntrea de la înec salvată
Doream să mă-nsoțești în valul ce mă duce
Mă îmbrățișai duios în *Răstignirea de pe cruce*
În vis Te-am căutat la-nmormântarea din Nain
Erai scăparea văduvei din lacrimă și chin
Am alergat cu umbra mea
pe drumul din câmpie
Erai în pașii mei...eu Te-am simțit pe glie
Dar Te-ai ascuns în grâul martirizat de moară
Și pâine Te-ai făcut...flămândul să nu moară
Și Te-ai lăsat împuns, prin chinuri ai trecut
Ca viața ce sfârșește s-o ia de la-nceput
Ai pătimit ca grâul din moarte să răsară
Să înmulțești lumina lumânărilor de ceară
Am și uitat de când Te caut prin pustie
Erai o lacrimă, în ochii umezi din chilie

Apoi Te-am căutat și-n versul meu
Ascuns în LOGOS stai...
Tu mă inspiri mereu.

Ce-ai zice tu?

Ce-ai zice tu, de-ai fi o floare
Și altul te-ar călca-n picioare
Ai da parfum ca ea
Ai râde sau ai blestema?
Ce-ai zice, dacă ai fi un câine
Și nimeni nu ți-ar da o pâine
Te-ar bate și te-ar înjura
Ai pune pază gurii tale, ori ai mușca?
Ce-ai zice tu să fii un cal
Să fii bătut, să duci povara
Mai mare decât poți purta
Ai sta cuminte, sau ai riposta?
Oprește-te, măi omule, din nebunie
Că lumea care-a fost, o să mai fie
În focul dragostei e condamnată
Ca să mai ardă înc-odată
Ce-ai zice, dacă tu n-ai fi iubit
Și lumea te-ar fi părăsit...
Cei dragi s-ar lepăda de tine
Ți-ar fi cumva puțin mai bine?
Ce-ai zice, dacă n-ai avea nimic
Și lumea te-ar uita un pic
Un pic mai mult de-o veșnicie?
Să vezi ce bine o să-ți fie
Gândește-te la crucea ta
Ce sub o salcie va sta
Să ai mormântul negătit
De focul suferinței răscolit
Nu e destul că ești nimic
Iubitul meu și frate amic?
Ai fost copil, bătrân sau bătrânică
E o poveste doar de-o vară
Atâta ține viața ta...și-a mea
Și totul e povară
Mai ai cumva timp să urăști
Îți place să trăiești așa?
Răspunsul nu mi-l da acum
E viața ta și faci ce vrei cu ea
Să ne-ntălnim în Veșnicie
La bun rămas și-așa să fie.

Și plouă iar

E atât de târziu
Și plouă fără-ncetare
Râuri ca-n Babilon
Se revarsă la vale
Se frâng fericiri
Pe ape se duc înecate
În inele iubiri

Purtate de valuri spumate
 Pică apă din cer
 Din marea cea mare
 Și ochiul e plin ochi
 De-atâta-ntristare
 Plouă peste chirpici
 Și peste palate
 Peste fărâdelegi
 Și peste flori nepătate
 E atât de târziu
 Mulți au rămas fără casă
 Puțini ridică la cer
 O rugăciune pioasă
 Vino, Doamne, pe ape
 Cum ai făcut-o cu Petru
 Salvează-ne măcar viața
 Și-oprește înecul.

În noi

Eu vreau, iubito, cu perle să te răsplătesc
 Din lacrimile strânse în mine ca-n găleată,
 Și ochiul plin de suferință să-l golesc
 Să îl revărs în marea ta curată
 Și fulgere să nasc din scânteieri
 Din inima aprinsă de iubire,
 Rebel să frâng atâtea îndoieli
 Cu tine să încep la rezidire
 Tunetele adunate din furtunile de vară
 Le-aș îndrepta chiar către noi,
 Să ne trezească simțămintele de primăvară
 Din risipiri, în NOI,
 să ne întoarcem amândoi.

Peninsula iubirii

Eu stau pe *limba* mută de pământ
 Tu ești pe *limba* de pe malul celălalt,
 Privirea ștângărește spre tine o arunc
 Cu arcul din sprâncene-ți dau asalt
 Săgețile cu miere le-ndrept voios spre tine
 Cu brațele în cerc, încerc să te cuprind,
 Oglinda apei tremură cu mine
 Simt cum de lut încep să mă desprind
 Raiul se află la tine-n colțul gurii
 În zâmbetul ce îl râvnesc ca pe un fruct oprit,
 Tu înger de lumină, paznicul făpturii
 Din Paradis în gândul meu bine ai venit!
 Ce altceva e viața fără tine
 Decât un spin și-un foc dantesc?
 Edenul tău e locul unde mă simt bine
 Cu brațul meu de lut încerc să te-ocrotesc
 Nu vreau ca să ne pierdem în grijile mărunte
 Doresc să ardem Iadul chiar în focul lui,
 Să-l fugărim din cutele săpate-n frunte

În focul dragostei să-i înroșim un cui
 Să-l împlântăm în locul unde-l doare
 În neputința lui de a iubi,
 Nefericirea nu are ce căuta sub soare
 Când *limbile de lut* într-un ținut se vor uni.

Ce-aș mai putea...

Ce-aș mai putea să spun
 Când lumea așteaptă în tăcere,
 Pustia a coborât în drum
 Iar moara morții macină durere?
 Opreliști, la tot pasul
 Ni se ridică-n cale,
 S-a lenevit și ceasul
 Iar ochii stau pironiți pe zare
 Și îngerii sau dus
 De multa răutate,
 Doar roșu-i pe Apus,
 Prin turle vântul bate.
 O rază de lumină
 S-a strecurat spre seară,
 E ca o-ntindere de mână
 Hristos are să apară!

Spre cer

Privesc ades copacii din pădure,
 Ce liniște la rădăcini,
 spre vârf ce frământare!
 Cu cât te simți mai strâmtorat în lume,
 Te înalți subțire spre razele de soare.
 Să urci la cer, deloc nu e ușor
 Prin lumea rece, ce a uitat Iubirea,
 Să nu poți cere oamenilor ajutor,
 C-au neglijat de-atâtea griji menirea.
 Să te smerești, de vrei să te înalți,
 La cer nu urci decât cu aripa Iubirii,
 Iar bogăția ta ca pomul s-o împarți,
 De vrei s-ajungi pe piscul fericirii!

Viața

Nimic nu înseamnă pentru om o floare,
 Oricât de pură ar fi și parfumată
 De nu aduce lumină și culoare
 Și viața nu ne-o face-nmiresmată!
 Nu înseamnă mai nimic un pom
 De nu ne dă un fruct pentru gustare
 Prin anotimpuri sfârșește ca un om
 În amintire rămâne numai prin savoare!
 Și viața pentru om e chin,
 De nu iubește până la jertfire
 Singur rămâne neroditor smochin,
 Iar clipele-i sfârșesc în risipire!

Octavian Mihalcea

Scufundare

Anunți triumful banchizei imposibile,
dreptul teribilei vrăji
condusă de nori ai fierului
În centrul arcaniei
nasc femei furioase
Dincolo cad lucruri grele
Ai mângâiat vreodată franjuri tragici?
La colț zace simulacru orelor,
argint nu o dată crepuscular
Siajul va fi inalterabil
A mai rămas să cercetăm cadranul insectei
Repetată plonjare trandafirică
Aproape mescalină pe calea perlelor

Intermediar

Trezește-te! Mă strigi
printre buclele grilajului sălbatic,
fără să te miști,
bandaj la capătul spânzurătorii
Prăbușești mâinile pe forme
Îngenunchezi flagelat, neuitând
chipul lucid, mut, minus – speranța
Așezi în scenă conversația
cu ploi înmiresmate
Alunecă un pod de sare
Chiar acum înțelegem albul valului,
misiunea numelui său

Gust extins

De la înălțimi rotunde,
arăți diferența dintre
sentimentul fără milă
și veritabila nevoie interioară
Va urma clima arborescentă,
experiență masivă, trunghiulară
Trăim pasul printr-un ecran integral
(circumferința mărului se numește mamă)
Altădată, sărbătorile granitului

conturau realitatea
Azi, porți alături obstacole transparente,
părți sfâșiate din poetica neagră
Breșe prin ocean
Atingerea pedestalului de aer
Urmărim spectrul cu brațe puternice

Asalt

Neobosirea puterilor,
ca suflu care își revendică
deschideri fără centru
În deșert, tracțiunea oaselor daliniene
va deplasa nopți imense,
sindrom celest al mâinii destrămate
O bucată a protocolului
e soră cu jongleria
Iarba oamenilor crăpați schimbă
chiar și sensul nostalgiei
Haltele suferinței coboară
spre baza hiperbolei vii
Dispariție temporară pe sub diagonale
Se văd corbii goi,
mâinile cu inele tăioase,
împinse în carne

Cumul morganatic

Îți scriu despre sălbăciea drumurilor
Insomnia hrănește mări cutremurate lent:
raccourci prin oglindă
Obişnuiește-te cu diluarea aerului ...
Poți abandona plenitudinea,
sânge propulsat mult peste frontieră
Nu lipsesc plantele nocturne
rulând peste voci,
primordiale răni metalice
Durata acestui experiment seamănă
cu puțin știutele suplicii ambigue
Alții construiesc baricade
împrejurul lupanarului
Rădăcinile vor lega adânc
lumina care se adaugă

La vârful respirației

Demonstrația șoptită seamănă
cu o vale a păsărilor moi
Sfera oului contestă hazardul
Cavalerii vor renaște chiar aici,
pe malul primei lagune a ierarhiei
Curiozitate: urechile alungă
diagonala vigilentă

Pentru că paradisul adâncește
alegoria cailor îngropați,
furtuna pământurilor umede
(scorpioni față către față)
Poți face exegeza vertijului
sau poți gândi fioros
la grupuri de oameni zâmbitori –
frescă pe umeri nocturnali

Spasm

Iluzia unui adevăr
din marginea
abandonată emoției
Totul important și fluid
Despre capcane, sofisme,
moarte, înțeles,
reușită în sfârșit
Să crăpi ce nu
poate fi crăpat
Să crăpi abisul

Baie de verde

Reîntinerim vigilenți,
tot prin marea
fascinație a flăcării
Refren neschimbat,
obsesia lui Marte
este jucată în continuare
Încerci să-ți imaginezi
îmbrățișarea tripticului,
înălțare sub influențe febrile
Altădată descopereai
pânza pictată cu acid
Vrăjitorie fără cuvinte
Șerpilor invadează idoli
Întrerupere eclatantă
Să admitem că verdele
ochilor controlează tresărirea

Melos inflamant

Așteptând ceremonia, pregătești
talismanul lipsei de modestie,
virtutea ametistului
contra fiecărei căderi
Descoperi terapia forței,
vigoare smaragdină în numele
șarpelui voiajor al schismei
Gloria teribilă te va
transforma în spadasin
Cuști aurii strivesc horoscopul natal
Dar nu s-au terminat încercările:
travestiri, cristale sub rochii taciturne

Fumul somptuos atacă
plăcerea vinului roșu
Îmbrățișezi trecutul, descoperi sepulcre
Nu trebuie oprit ceea ce
devine din ce în ce mai mare!
Niciodată, ca drogul
frunzelor inchizitoriale ...

Lângă zid

Scara va fi urcată până la inimă
(schiță din adâncul fântânii)
Pe cer descoperim fragmente
vitale care ezită
Putem vorbi despre
un altfel de festin,
odată prizonierul mlaștinilor
Candela mistuie degete
Rugăciunea soldaților inundă
toate durerile, toate mânia
Adie oasele podului înghețat

Onirice

Anticamera baletului necunoscut,
pigmentată cu personaje
ale noilor continente
Cineva îndreaptă brațe spre potop
Complexul asediului persistă plutitor
Arborii își pierd echilibrul ...
Parfumuri inventate
alunecă peste tablouri
Arborii își pierd echilibrul ...
Curios, candelabrele tremură
Fascinația profilurilor angelice,
ulterior dislocate
Pe ușă izbucnește fum alb
Cadența enigmei
desparte frunți care pleacă

Mai departe

Impresiile coridorului fugii:
respirația acoperă lumina
Aerul incredibil
duce spre celălalt soare
Pe mantie se văd
doar primele note
dintr-o posibilă simfonie
a cercurilor
Grădina cu temple
nu va avea răbdare
Pleoapele urcă
Pleoapele urcă

Elena V. Piteș

Când sunt

Când dorințele sunt în picioare călcate
Când așteptările sunt eludate
Când sentimentele sunt înșelate
Când vorbele sunt de prisos
Când acțiunile sunt criticate
Când mișcările sunt acuzate
Când cuvintele sunt întoarse pe dos
Când scrierile sunt ridiculizate
Când suspinele îți sunt banalizate
Când durerile sunt nealinate
Când...

Atunci inima ți se frânge
Și sufletul rău îți plânge,
Atunci disperarea te cuprinde ușor
Și singură moartea îți mai poate veni în ajutor.

Ninge

Ninge frumos
Cu fulgi jucăuși
Pe întreg pământul,
Nu ești aici
Ninge!

Ninge vârtos
Și fulgii se prind
Într-un zbor furat,
Nu ești aici
Ninge!

Ninge viscolit
Fulgii dalbi te cheamă
Vino acasă,
Nu ești aici
Ninge!

Ninge potolit
Nici umbra nu-ți vezi,
Nu ești aici
Ninge!

Ninge tern, ambiguu
Ninge peste tine
Poți să-ți faci un iglu,
Nu ești aici
Ninge!

Despre DAR

Dacă primești în dar
Un DAR
Nu-l pierde
Că vei plânge amar!

Dacă primești în DAR
Un dar
Nu-l refuza
Că fără el poți claca!

Acel DAR
Poate-ți va fi
Cunună la bătrâneți
Și sprijin în fiecare zi!

Tu n-ai habar
Că acel DAR
Se poate transforma
În HAR...

Te caut

Te caut copile
Te caut mereu
În vântul de seară
În lanul de grâu
Te caut în flori
Și în nori
În cântecul păsărilor
În zgomotul străzilor
În picăturile ploii
Te caut în ploaie
În fulgere
Și în ninsoare
În muguri
În floare
Și chiar în soare
Toate acestea
Mă fac să cred
C-ai învățat să zbori

Doar EL

Singurătatea
Cu lacrimi mi-o hrănești

Și noapte întunecată
E toată viața ta
Hățișuri ți se pare
Că te-au închis
În ele
Și-o somnolență tristă
Și sufletul și trupul
Se pare ți-au cuprins
Iar răutatea și
Deznădejdea
Aproape
Că te-au prins.
Înalță sufletul
Prin rugăciune
Și ai să afli
Adevărata
Mângâiere!

Fereastra

Fereastră-ntr-o rână
Plâns muced
Vântul bate,

Viața și moartea
Ca-ntr-o clepsidră
Locul își dispută.

Tu erai

Soarele meu
Erai tu

Dragostea mea
Erai tu

Lumina mea
Erai tu

Copilul meu –
Sufletul meu
Tu erai

Am pus sufletul meu

Am pus sufletul meu
Pe o frunză
Ia-l în palma ta și citește-l
S-ar putea să-ți servească
drept muză!

Dacă nu
Aruncă-l la câini!

Trandafirul alb

Trandafirul alb
Cafeaua neagră
Aduse sâmbăta la pat
Nici-o trădare
Nu pot să ștergă!
23 aprilie 2010

Amintirile care dor

Amintirile care ne dor
Ca orice persoană cuminte
Aș vrea să le șterg dar ele nu vor
Parcă-s tatuate în minte.
23 aprilie 2010

Când vântul se va întoarce

Când vântul se va întoarce
De unde a venit
Când apele râurilor
Spre izvoare vor curge
Când pământul va fi
Satelitul Lunii
Când razele calde
Se vor ascunde-n Soare
Atunci va fi mare jale...

Degeaba îmi vei spune
„Și totuși, te-am iubit!”

Căței sau lei

Doi cățeluși
În nori
S-au cocoțat.
Da, i-am văzut
Când m-am uitat
Spre cer
Erau pufoși
Și cu urechile pleoștite
Chiar frumoși
Ochii lor mari și goi
Priveau spre noi
Și ne compătimeau
Și ne rugau
Să nu mai plângem
Să fim tari!
Dar vântul, invizibil
Și gelos
Când a suflat în ei
I-a transformat în lei.

Eugenia Duță

Noi...

Noi nu ne-am privit...
Vorbele
Nu le cunoșteam.
Ne acoperea noaptea
Lângă marea
Pe care o iubeam amândoi,
Fugind de soare...

Dar... de ce ai ucis întunericul?

Deșteptare

Plecasem prea departe,
Unde îmi lăsasem
Basmelor și lumina
Și icoanele și iubirea
Și deșertăciunea și
Mâna întinsă a rugă și
Genunchii obosiți de suspine
Și ochii de rouă albastră
Și sufletul alb de-nchinăciune
Și noaptea de pe umeri
Și lacrima și
Iubirea...
Și iubirea?...
Mă caută corbi în genune
Și trupul mai trece prin lume...

Ultima zi a copilăriei

Pasăre-ntâlnită-n cale,
Spune-mi, către care zare
Să-mi port trupul obosit
Și piciorul
Prăfuit?
Pasăre măiastră, spune
Unde să mă pierd de lume
Și de gânduri fără șir
Și de suflet – pelerin...
Pasăre din basm bătrân,
Nu mă asculta ce spun,
Că mi-e inima legată...

Astăzi.
Am pășit pe poartă...

Nu te mai întreb

Nu te mai întreb
Și nu te-ascult
Și, după, umbre pașii
Mi-i ascund,
Eu nu mai știu
Și nici nu vreau să știu,
Chiar dacă drumul
În cale-mi e pustiu,
Eu nu mai plâng
Și poate vreau să plâng,
Dar cântecul
E stins de mult
Căci printre cioburi,
Din oglinda spartă,
Întrezăresc mereu
Aceași soartă:
Mereu visând,
Mereu cântând,
Și poate c-am murit,
demult...

Au crescut...

Au crescut frunzele în pomi
Dar pe ei îi sugrumă iedera...
Așa e legea,
așa e firea...
Sărută apa izvorului
Și poartă-i clarul albastru
În palmele strânse.
E ultimul drum
Sau poate ni se pare...
Oricum, dă-mi mâna:
Iată, acolo
Se vede lumina...

Răsărit

Ochii mei peste icoane
Clipa părăsită au uitat,
Cu noaptea legată de suflet,
Mi-am strâns iubirea pe trup
Și-am plecat.
Durerea
Pescărușul în urmă o strigase
Cu țipătul de rană peste mare...
Și fruntea mea, cuprinsă-n lanț,
De cântecul de moarte, doare...

Întunericul ucis mă cheamă
Trupul meu, zălog să-l las...

Elena
Agiu-Neacșu

Poetului nepereche

(In memoriam Mihai Eminescu)

Cum n-a mai făcut-o altul
a dat glas durerii mute,
Neînțeles, stigmatizat, fiindcă plebea asmute,
Fost-a vocea națiunii
pe când se zbătea în glod,
Vocea noastră,
vocea sfântă a mulțimii de norod;

Când zăceam în adormire
și puși cu botul pe labe
De regimul cel tiranic,
sfioși și cugete slabe,
Dintre toți el s-a ridicat și-a fluturat temerar
Steagul nostru-ntru dreptate
și ar face-o astăzi iar

Cu aceeași îndârjire și mai presus cu tărie,
Ca să afle împăratul și ca tot natul să știe
Că nu e singur pe lume
pentru-a-nfrunța uragan...
Curajos crește plămada
și sporește an de an;

Ca el nu știu dacă,
însă, pe-acest pământ s-a mai naște,
În memoria sa, dară,
plecăm fruntea ca la moaște,
Și vă chemăm, dragi români,
să-nălțăm din nou stindardul,
Precum a făcut odat' fără de pereche bardul!

Coborâtă-s dintr-un verb

De unde vin? Am, oare,-un rost?
Pe gânduri cad și mă-ntreb;
Îmi e condeiul adăpost,
Coborâtă-s dintr-un verb;

Prin zăpezi, furtuni și zloată
Înotai, prin lan cu maci;
În zadar aștept răsplată,
Nu sunt decât un cârpaci,

Ce-avan mă târăsc pe coate,
Bâjbâind năuc poteci,
În urmă voi lăsa toate,
Vine vremea să și pleci.

Cum nimic nu mă mai leagă
De-astă lume-n fierbere
Și surdă-i urechea bleagă
Să-i măsoare trecere,

Moartea-mi va părea ferice,
Loc de pace și odihnă,
Iar de-acum voi putea zice
Că trăiesc pioasa tihnă.

Înflorise liliacul

De mult timp plecat în lume,
Aprig mușca-n iarbă coasa
Și-aș fi vrut să vin anume
Să-mi văd casa.

Înflorise liliacul,
Aveam unul lângă poartă,
În vis revedeam cerdacul,
Dar ce soartă!

Mi-ai ieșit, maică,-nainte,
Așa cum mereu făceai,
Dar nu-mi mai aduc aminte
Drum spre rai.

E târziu, iar liliacul
Floarea-n vânt și-a scuturat,
Pustiu e, mumă, cerdacul
Și-ai plecat.

Suspină-n taină căsuța,
Noi jeluim lângă cripte,
Singuri ne-ai lăsat, măicuță,
Inimi fripte.

Degrabă ne vine rândul,
După cum avem ursita,
Și rămâne doar cuvântul,
Cerne sita.

Tribunii

Te-au avertizat tribunii:
„Nu-i dreptate, ci e jug!”
N-ai ascultat de niciunul,
te-ai întors umil la plug;
E pământ cât vezi cu ochii,
dar cu ce-l lucra nu ai,
Tot mai pustie ți-e casă,
lung e drumul pân' la rai;

Și-n bordeiul strâmt un cuc
în taină cuib și-a făcut,
Iar copiii ți se duc în patru zări și tăcut
Le dai binecuvântare suspinând cu foc și-n vis
Sau ziua-n amiaza-mare vorbești singur,
în abis

Te cufunzi tot mai adânc,
iar grija te năpădește,
Văzând cu șis la oblânc
cum un vechi dușman pândește;
În zadar descânți cuvânt,
într-a vremii toarcere,
Mi te bați cu mori de vânt,
cale nu-i de-ntoarcere.

Visul

Și se făcea că am pornit într-o călătorie lungă,
Mă țineai de mână, te țineam de mână,
Însă deodată-am tresărit,
Ne crescuseră aripi ca la început;
Uimiți, priveam unul la altul,
Mirat, ne binecuvânta Înaltul.

Cine ești tu, cel care-mi strângi mâna
Și aripile-mi strivești?
Ah, zborul!
Ce zbor minunat ne-așteaptă, iubite!
Haide, vino-n prag, ca să îți șoptesc
Cât îmi ești de drag!

Și amândoi vis cu vis să adunăm pe retină
Pân' ce ne crește tulpină
și-nflorim ca teiul iar!

mbătați de-al lui parfum,
să mergem pe-același drum
Înfrățiți întru adânc, rădăcina să rămână
Să unească pe vecie muritorii ce spre rai
Au pornit-o mână-n mână.

Scrâșnind din dinți

Patria ce ni-i mai mare dragul,
Azi trecut – a sărăciei pragul,
Că voi, dihanii ordinare,
În sesiuni parlamentare

Vegheați ca să băgați în faliment
Și stelele ce ard pe firmament.
Făcut-ați neamul de ocară,
Vândurați cu ocaua țară

Cu lăcomie să vă îmbuibați
Tot mai hapsâni, tirani și hoți gușați.
Îndeajuns pedeapsă nu e,
Servili, vă căciuliți la UE

Să vă mai păsuiasc-un împrumut,
Îndatorarăți țara până-n gât.
Greu urmașii noștri vor plăti
Tot ce – ați risipit prin sindrofii.

Ne-ați lua și țigla de pe casă,
Ultima otavă după coasă
Și biruri cred c-ați fi în stare
Să puneți și pe sfântul soare

Că-ndrăznește să mai lumineze,
Conștiințe să mențină treze.
Furați, bă, tot! Să nu rămână
Nici zilele din săptămână.

Duminica-zi sfântă-n calendar,
Scrâșnind din dinți, tocmiți-o în bazar!
Ca nimenea să nu cârtească,
Să scoată cap s-aprindă iască!

Agora încă nu a izbucnit,
Dar focul arde-n vatră-ncet, mocnit,
Și cum de-a valma-i rânduiala,
Curând dă-n vâlvătăi răscoala!

Victoria Milescu

Cu sângele la vedere

Hai, încă un efort
întărește-ți convingerile, temerile
saltă-ți moralul
mai sunt încă multe
de întâmplat, de manipulat
lumea se schimbă
cât ar clipi o furnică
sub povara-i prea grea să o ducă
mai repede decât a calculat
pterodactilul înaripat
lumea vrea altceva, un altfel de haos
lumea ta dulce-amăruie se duce
nici ea nu știe unde anume
se scurge ca apa din pumni
marile întrebări n-au schimbat lumea
deși mereu alta, nici răspunsurile
căutând sensul, direcția
izbânzilor noastre
de zmei, de pigmei, de bacterii
care ar putea devora cosmosul
dacă n-am fi blocați aici.

Ușa de intrare a realității

Trăim și nu înțelegem ce trăim
suntem într-un film
cu roluri scrise definitiv
mie nu-mi place personajul meu
nu-mi plac nici replicile
demolându-mi imaginea
dintr-o prestație anterioară
unde aveam acțiune palpitantă, suspans,
parteneri sex-symbol
filmul de azi e macabru
personaje hidoase, hoți, criminali
mănâncă, beau se sinucid fără artă

obeze ori scheletice
supereroii stau în umbră, nu apar
da, e noul val
pe unde este ușa de intrare a normalității
de jur împrejur doar exit, exit!
sponsorul e mulțumit, primește aplauze
regizorul e premiat cu Globul de aur
sau Globul pământesc
în care ne va ghici viitorul.

Suflete prădate

Zilele încep să ne părăsească
văzându-ne atât de nehotărâți
la intrarea în *great reset*
așteptând echipament de protecție
contra martiriului
o mașină neagră, elegantă
sparge bariera
lăsând în urmă o dără albă de cocaină
întunericul ne examinează
rămânem acasă, atâta putem
ne reîntoarcem la prima extincție
din motive psiho-nostalgice
când cerul umbla cu pieptul plin
cu decorații pentru merite umanitare și râdea
aruncând spre mulțimea înfometată
asteroizi și guvizi auriferi
ce zile și nopți fără rost am fost
plantați la marginea galaxiei
nicio idee salvatoare n-a ajuns până aici
nu suntem în cărți
suntem suflete virusate, eșuate
staționăm, n-avem unde să aruncăm ancora
și totuși, fiecare, după puteri, în propriul locaș
a făcut câte ceva util, poate chiar genial
pentru multimilenara noastră planetă
copacii decapitați în locul nostru
depun mărturie...

Toți vor altceva

Aud la colțuri de stradă:
e război!
prietenii, dușmanii îmi confirmă
și totuși, merg dezinhibată pe străzi
magazinele au suspect de multă marfă
încă scriu, public cărți

închipuind iubiri ce traversează veacurile
fără vestă antiglonț
aud prin ceață: scapă cine poate
ori are pile suprastatale
sau buncăr pe Jupiter, în Antarctica
în adâncurile pacificate, în crescendo
agitația semenilor
devin violenți, se urăsc, lovesc, ucid
pentru o vorbă, un gest evaziv
e o sete de a distruge
ce s-a înălțat cu sânge, sudoare
fiecare vrea să dărâme ceva
ce pare arogant, complicat, prea înalt
fiecare vrea altă lume
cea de acum e bolnavă, epuizată, putredă
oamenii vor altceva
dar încă nu știu ce vor anume...

Altă lume

Ei care au luat puterea
ei care ne-au luat toată puterea
și au pus-o într-un cartuș
de imprimantă
pentru a trage o lume nouă
cea veche, un model expirat
nu mai era funcțională, se blocase
fără nicio posibilitate de accesare
a noilor proceduri de ființare
mai avansate, mai performante
s-au debarasat de ea aruncând-o peste bord
alături de multe alte vicii de strategie
născocite de oamenii altor vremuri
oamenii noilor vremuri au fabricat
un timp nou
unul fără ore, minute, secunde
un timp de ultimă generație
un timp continuu
fără trecut, prezent, viitor
fără amintiri, remușcări, angoase
ceva le-a scăpat, sau cineva
un om simplu, pe țărni, desena cercuri
începea altă lume, alt timp.

Un ciob de inimă

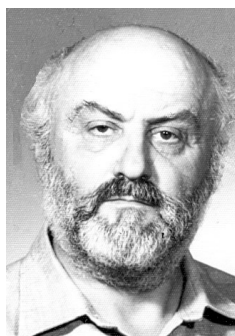
Văzută printr-un ciob de geam afumat
lumea se estompează, pare mai blândă
nu mai mușcă, nu mai zgârie

nu mă mai obligă
să mă îmbrac în broască râioasă
ca să mă legitimeze prințesă
nu-mi mai ordonă să tac
atunci când urlatul meu sparge
cupola mincinoasă
din care se revarsă de-a valma
graiuri străine mărturisind
crime, orori, catastrofe
să șteargă memoria paradisului
viața și-a încheiat exilul, revine la matcă
înainte de consumarea ultimei particule
de lume martirizată care
văzută printr-un ciob de inimă
pare să fie încă a noastră...

În punctul de fugă

Ea vine lângă patul meu, mă ceartă
de ce râzi de mine
eu sunt chiar un lucru important
ți-ai îngrozit părinții, rudele
te amuză spaima lor
eu mi-am luat misiunea în serios
nu știi cât mă consum să inventez
pentru fiecare din voi un final personalizat
un așa-zis accident, o maladie albastră
câtă imaginație risipesc, câtă răbdare
așteptând secole în punctul de fugă
să vă atragă capcana pregătită
ce firesc vi se pare când se ofilesc
sălciile, spicele, florile sălbatic
când lișițele cad săgetate brusc
chiar și atunci când stelele
alunecă pe firmament
lăsând în urmă un grațios adio de scânteii
popoarele mă blamează de cum se nasc
savanții lucrează să mă extermine
nu vă puteți imagina
cât e de grea și complicată
lucrarea mea la fiecare exitus
alerg peste pământ, pe ape, în furtuni
odihna se teme de mine, nu vine
nici ziua, nici noaptea, oricâte i-aș promite
habar n-aveți ce înseamnă
să fii o moarte conștiințioasă.

Gheorghe Duță Micloșanu

Meditație

Sosește-un timp când socotim risipa
de timp, făcută-n timp, dar e târziu.
Vedem atunci, cât valorează clipa
și ce sărac e sufletul pustiu...

Simțim ce-amăgitoare-i depărtarea
cu veșnicu-i miraj, înșelător.
Poți rătăci-ntr-un labirint cărarea
ce-o străbătea ca simplu călător.

E-o vreme, când speranțele te lasă
și peste cântec, bruma pune frig...
Dureri de gând, peste lumini apasă
și fulgere-n privire ți se-nfig...

Cenușa amintirilor se-așterne,
covor întins, din rădăcini țesut...
Doar ploaia anotimpului mai cerne
din când în când peste un cântec mut...

Să nu vorbim

Să nu vorbim!...
Tăcerea să scapere furtună
Și gândul, ca o clipă,
să-l auzim trecând!...
Să nu vorbim!...
Tăcerea pe ramuri se adună –
Zăpezi de viscol aspru
spre Nordul lor zburând...

Ni-i cumpănă-n privire,
o albă floare rară
Tăcerea ce nu poate,
nicicum, fi mai deplină...
Ghețarii poartă-n sânge a verilor povară
Și focul lor revarsă, în asfințit, lumină...

Alai de trandafiri

Ca lacrima, lumina, fluidă, se strecoară
Din scorbura-nserării
pe-un dans de porumbei...
Pășește-ncet, cu grijă,
prin iarbă, să n-o doară
Aducerile-aminte pe-o ramură de tei.

Se face tot mai seară!...
E umbra mai sălcie
Când zarea cenușie se leagănă-n priviri.
Corăbii mari, de noapte,
pătrund în veșnicie
Ducând pe umeri
stele-n alai de trandafiri!...

De humă-i tot

De humă-i tot: și sufletul și firea!...
Neliniștile tot de humă sunt.
Vârtej de pulberi albe-i în privirea
Încremenită-n aspru legământ!...

Și cerurile-n lanuri când se strâng
Dospesc dureri în frunzele de lut.
Cu lacrimi mari, de hume, ochii plâng
Neiertătorul timp ce-am petrecut...

Și iernile și verile-s țărână
Când primăveri de floare-n poartă bat...
Doar toamnele târzii au să rămână
C-un trup de fruct și sufletul curat!...

**Liliana
Badea Cârstea**

Cu fiecare clipă

Cu fiecare clipă suntem mai săraci
Cu o bătaie de inimă,
cu un tremur de pleoape,
Avem vise și gânduri și speranțe
Și uneori ne pierdem în toate.

Suntem puternici ca stânca sub soare,
Dar nu simțim decât prea târziu,
Când suntem prea aproape...
Că suntem mai fragili decât nisipul
Pe care-l spală marea dintr-o suflare
De ape.
Suntem mai vremelnici decât frunza,
Toamna,
Mai rătăciți decât pasărea în furtună
Și mai aproape de stingere decât lumânarea
Sub un suspin de lună.

Ne este dată o șansă. O clipă
Pe care o folosim cum știm mai bine,
Fiecare cum se pricepe și poate,
Fără formă și fără nume.
În zbulumul nostru uităm însă
Că de fapt coborâm în noapte
Și cu fiecare zi suntem mai departe
Și cu fiecare clipă suntem mai aproape...

Doar un fir de iarbă

Un fir de iarbă s-a strecurat către soare
Respirând sufletul pământului.
Plăpând, se mlădie odată cu vântul
Și se pleacă smerit, adâncului.

Ridică privirea spre înaltul albastru,
Trăiește libertatea, fericirea,
Cu puteri și gânduri și vise de astru
Își înalță speranța, iubirea.

Îi cântă păsările cerului mândria,
Își visează noaptea nemurirea,
Cu privirea la stele, vrea să le atingă,
Vrea să ajungă la ele.

Sunt doar un fir plăpând de iarbă
Rătăcind tăcut printre stele,
Cu gând de icoane, cu visuri rebele,
Printre alte multe, la fel, milioane...

Am îndrăznit

Am mers cu gândul mai departe
Decât mi-a fost îngăduit..
Am îndrăznit să văd speranța
Visărilor nopților lungi.

Ți-am văzut mâna către mine
Întinsă-n întunericul adânc
Și ți-am simțit în șoapta stinsă
Fiorul tainicului gând.

Și-atunci, de sus, o stea se aprinse
În cerul negru de păcat
Și ca o lacrimă se scurse
Pe boltă, ca un vis uitat.

Un cânt venit de la-nceputuri
De timp și viață peste lumi,
Atât de vechi și veșnic tânăr,
Parfum de floare și de vânt.

Parfum de floare... de pământ...

Joc

Am cântat soarele și vântul,
Bucuria și lumina,
Am cântat marea și stelele și gândul
Și ele au cântat împreună cu mine.

M-am jucat cu razele de soare,
Cu firele de nisip din mare,
M-am jucat cu raza de lună din zare
Și ele mi-au jucat prin părul despletit.

Am alergat prin ploaia veselă de vară,
Prin iarba înaltă și prin flori,
Printre crestele stâncilor din munte,
Am alergat fericită până la nori.

Am cântat,
Am alergat,
M-am jucat,
Am obosit...

Toamnă-n suflet

Rând pe rând se duc încet
Și dispar în zarea albă
Păsări, frunze, nori grăbiți,
Zile lungi de vară caldă.

Și pe rând, se duc încet
Și se pierd în ceața veche
Umbre albe, amintiri,
Gânduri vechi, fără pereche...

Trunchiul retezat

Pe trunchiul vechi, bătrân, uscat,
Mlădița tânără se-avântă.
Îl străjuiesc copaci puternici,
Mlădițele de altădat'.

S-a strecurat, trăgându-și seva
Prin trunchiul putred, retezat.
Deasupra, se înalță mândru
Și drept, spre zare avântat.

Când va încărunți, la rându-i,
Vor fi trecut istorii peste el.
Va ține minte însă, peste vremuri
Cum să pornească iar, mlădițele la fel.

Și-acuma, trunchi bătrân, uscat
Și ars de fulger, viscol ori furtună,
La rându-i va să fie retezat..
Fostă mlădiță în cunună...

Toamnă-n poezie

E toamnă multă-n poezie,
E armonie și culoare.
Mesteacănul din fundul curții
Își bate frunza ruginie
Și se mlădie către soare.

Un soare palid de-amintire
Uitată pe sub norul mov,

Lumina rece, argintie,
Ce palid se strecoară-n raze
Și curge-ntr-o perdea de-alcov.

Îmi cântă greierii înserarea,
Mă strigă-n iaz privighetoarea
Vrăjită-n triluri minunate.
E-atât parfum de toamnă-n zarea
De vis, dorință și culoare,
Pierdută-n noapte.

Se-aud cocorii

Se-aud cocorii timpului trecând,
Se-aude ploaia-n cer plângând
Și soarele în stropi curgând..
Se-aude gându-ncet visând.

Cu stropii mici se-așterne toamna peste toate,
Pe strada neagră, rece și pustie
Se lasă noaptea și se-adună norii
Pe case, pe livadă, peste vie.

Cu stropi mărunți se lasă frigul peste case,
Pe strada goală, rece, întunecată.
Se lasă noaptea și se-adună norii
În suflete, în salcia plecată.
Se duc cocorii-n timp, trecând încă o dată...

Îmi vorbește pământul străbun

Îmi vorbește pământul străbun
În sunet de buciuri și jale
Și îmi spune povești de demult,
Din vremuri pierdute în zare.

Mă cheamă strămoșii din glie
Cu glas de doină plânsă și foc.
Urmașii lor, voiesc să știe,
Cum au vegheat în timp acest loc...

Sunt oase îngropate adânc
În lutul frământat de lupte.
Nu risipite în zbor devânt:
Ci vegheate-n harul luminii sfinte.

De veacuri ne amintesc mereu
De legământul fără patimi,
Să le păzim de ură și greu,
În locul sfințit, după datini.

Mirela Haralambie

Întrebare

Octombrie cald, octombrie trist
Din miezul unei toamne triste
Nu te-ntreba cum încă mai exist!
Ceața, de ce-ar vrea să existe?

Vortex polar

La radio e melodia preferată
În mine amintiri se zbat și plâng
Zăpada troienită, monștrii mi se-arată
De neaua grea, vreascuri se rup în crâng.

La geamuri,
flori de gheață se predau luminii,
În mine bate vântul viscolit
În geana dimineții colindă străbunii
Tot universul meu e răscolit.

Și nu știu de mi-e frig,
sau cald îmi e, totuna!
Că tamplele-mi sunt reci, în suflet jar
În universul tău și-al meu vine furtuna
Și peste noi, gri, vortexul polar.

Unul, celuilalt

„Poate că sunt mult prea aproape
ca să mă vezi”,
zicea, într-un poem, Nichita.
Atunci m-am făcut depărtare

ca tu să mă cuprinzi
așa cum scoica prinde marea,
cum lacul prinde luna.
Ridică-mă la tine!, am mai zis
Cum luna ridică valul,
cum vântul saltă și tresaltă iarba.
Sărută-mă!... am șoptit stins
Cum ploaia sărută pământul
Sau mângâie-mă tandru,
cum soarele mângâie câmpul!
Am să mă prefac în clepsidră,
ți-am spus, sau
mi-ai răspuns, nu mai știu...
Și tu să-mi fii, nisipul.

De dincolo de timp

Reflectată în zăpadă,
O rază m-a orbit
Cred că era
privirea ta
de dincolo de timp.

Noaptea oamenilor singuri

Mi-e dor de-„acasă”-al nostru de la vie
Să adunăm un curcubeu de struguri
În câni de lut, râuri să reînvie
Să plouă și să toarne iar cu ciuturi

Să mirosim pământul ud de ploaie
Să ne-nvelim cu plapumă de nouri
Și să m-ascunzi în brațe, de moroaie.
Te strig, dar îmi răspund triste ecouri.

Și parcă toți strigoii din morminte
Ce poartă lungi și vineți dominouri
M-ademenesc cu false jurăminte
În fapt, e noaptea oamenilor singuri.

Un hău în loc de toamnă

Toamna asta n-a existat.
A fost o vară lungă, nesfârșită
Din care am ieșit îmbâcsită.
„Da, va trebui să-mi igienizez mintea”,
mi-am zis și am sărit
cu tălpile gândului goale
în zăpadă.
Fiorul care a țâșnit din ele
s-a înfipt în inimă
și a închiriat toate cele patru camere.
Apoi
m-am întors între vară și iarnă
Acolo te lăsasem
dar toamna
NU MAI ERA!
Pe furate, plecase cu tine
Rămăsese atât:
Un hău ca o gaură neagră, știrbă
și atât de largă
că ar fi putut înghiți
zeci de toamne.

O închipuire

Meditez, levitez,
Înălțimi.
Amețesc...
Pe obraz întârzie o adiere tainică
O briză răcoroasă și umedă
îmi umple nările
Iar amintirea mării
îmi inunda sufletul plin până la refuz
de făptura ta.
Chipul tău se oglindește
în razele călduțe
ale soarelui de amiază,
înfășurat în eșarfa de borangic
a eternității.

Un gând

Mi-e dor să te joci în părul meu castaniu
Să-mi mângâi chipul, surâzând
Să îmi răsfeți obrazul în căușul palmei
Și degetele mele să zăbovească
pe valea adâncă a bărbiei tale.
Oh, cum aș opri timpul în loc!
Cum aș strânge în pumnii mei mici
secundele
orele
zilele
Le-aș strânge până ce lumina
ar inunda întunericul
Până ce eu aș fi una cu tine,
Până ce timpul nu ar mai exista
Până ce lumile noastre paralele,
s-ar uni.

Numele tău, inima mea

Inima mea
plină până la refuz
de numele tău
ticăie în surdină
Ca o pendulă
defectă
La bing, te strig
La bang, e-n ștreang
La dang, numele tău
efect de bumerang.

Îndepărtare

Mătasea zâmbetului tău
îmi mângâie potecile din vis
Întind palmele să le cuprindă pe-ale tale
Dar te desprinzi
la fel cum frunzele toamnei
se desprind de pe ramurile
copacilor întristați.

Ionuț Georgian
Zamfira

Destin datornic

Destinul mi-e datornic să nu cunosc ruina
Am plâns cândva-mpreună
când greul ne-a lovit,
În piept îți simt aroma, necunoscută-i vina,
Nu caut existență și-alerg prin labirint.

Am fost al tău o clipă și am iubit orbește,
Simțind sub tălpi căldura din sufletu-obosit...
Trăiam doar cu prilejul că moartea mă răpește,
Când te priveam de-alături simțindu-mă dorit!

Am ars secunda-n palmă
când ceasul mă trezise
Știam că e devreme, dar totuși am răzbit,
Purtam în suflet dorul dorințelor emise
Și te-am lăsat să suferi
în timp ce te-am iubit.

Nu-mi pare rău că viața mi-a oferit tăcerea
Pe care combătând-o, am devenit mai bun,
Am tras de firul ierbii ca să-i cunosc durerea,
Când sufletul în mine s-a transformat în scrum!

Mi-e limpede omagiul ce l-ai extras din nouri,
Ai înțeles că totul e doar un joc nebun
În mintea ta secunda e plină de zero-uri,
În mine, sănătatea, e drumul cel mai bun.

Hrănește-te cu vise, umplute de durere
Că nimeni nu-ți oferă un vis să-l stăpânești,
Alătura de mine, ai prins multă putere,
Nu-mi pare rău de drumul pe care hoinărești.

Eu știu că peste-o vreme, ieși-voi la lumină,
Trăiesc spre a cunoaște al omului oftat,
Privesc iar pe fereastră c-apare în grădină,
O floare care-n viață, pe drum m-a luminat!

Dac-am greșit

Dac-am greșit, te rog mă iartă
– Ce pot să fac? Sunt om și eu!
Am oferit cu mâna dreaptă
Și-am luat cu stânga mai mereu!

Mi s-a cerut un gram de sare
Și-am dat o pungă, fericit,
Când am cerut o lumânare
Întregul cer, mi-ai oferit!

Un om la poartă cu un câine
Cu cozonac l-am omenit,
C-aveam în casă doar o pâine
Și-o altă gură de hrănit!

Un altul tremurând pe stradă
Plângea de mama focului,
Voind să știu ce-nseamnă pradă,
M-am pus o clipă-n locul lui!

I-am dat paltonul meu fierbinte
Și ghețele de la bunici,
Că am văzut printre cuvinte
C-avea în talpă, cicatrici!

I-am dat un nume și o masă
Un loc să aibă de dormit,
Dar într-o zi întors acasă
Pe-acesta nu l-am mai găsit!

Am căutat și prin ogradă
Am căutat și în pridvor,
Dar l-am găsit apoi pe stradă
Desculț, cu rana la picior!

Mi-a dat paltonul meu fierbinte
Și ghețele de la bunici,
Mi-a mulțumit de cele sfinte
Și am rămas apoi, amici!

Întors pe drum, fără putere
Desculț și eu prin legământ,
Am înțeles cu ce durere,
Se luptă-un om pe-acest pământ!

Din ultima bucată

Mai luminează-mi calea că iarăși plouă-afară
Să-mi recunosc căsuța în care am crescut,
Mă doare-ntâi de toate, mirosul trist de gară,
C-am devenit deodată, de toți, necunoscut.

Îmi amintesc grădina
și floarea din fereastră
Și ochii triști ai mamei,
purtând în ei dorinți –
La margine de apă, era căsuța noastră,
Un râu veghea gradina
prin ochii triști de sfinți.

Merg abătut prin lume și simt parfum de pâine
Și-n ochi mi-apare plita cea plină de bucăți...
Dar mă trezesc degrabă că un lătrat de câine,
Mă face să rup pâinea în două jumătăți.

Din ultima bucată pe care-o port cu mine
Împart la toți că poate cândva au tras din greu,
Îmi ispășesc pedeapsa prin facerea de bine,
Că nu vreau să îl supăr
din nou pe Dumnezeu!

Mai luminează-mi calea,
tu stea nemuritoare
Să-mi recunosc căsuța
în care am crescut,
În trupul meu se-ascunde
o flacără ce moare,
Că timpul nu te iartă
când vezi ce ai pierdut!...

Ochii triști din mare

Se zbat secundele când rătăciți
Umblăm pe străzi trecute de o vârstă...
Simt cum din ceruri suntem urmăriți
Și chipul nostru numai lacrimi gustă.

Ne tremură și umbra când gonim
Împrăștiți de gânduri obosite –
Nu ținem cont că poate ne iubim,
Sau ne dorim lumina din orbite!...

Privim spre cer: – Oh, Doamne, ce mister!
Cumva ne urmărești din depărtare...

Ce flacără ia naștere în cer
Și tot sărută ochii azurii din mare!?...

Aș mai fi scris

Aș mai fi scris despre păcat,
dar care umbră de-adevăr
Mă chinuie când trec prin foc,
după ce savurez un măr,
M-am cățarat într-un copac
doar să privesc iar în trecut
Și întristat de-acel moment
din pomul vieții am căzut!

Am demonstrat că sunt om bun,
m-am dezlipit de omul rău,
Când am furat din pom un măr,
nu am furat din pomul tău...
Știam că oamenii din jur,
din fapte fac un monolog,
Dar mi-am plantat numai livezi
și-am scris pe gard: „Intrați, vă rog!”

N-am pus un preț pe niciun gând,
n-am alergat către pustiu
Am plâns în somnul cel de ieri,
deși era foarte târziu
Simțeam în trup un mare foc
și un regret greu de calmat,
Având un vis ce s-a ascuns
și-o altă cale de urmat!

Dar totuși nu mă recunosc,
nu sunt prietenul de ieri
Când focul arde în văzduh,
eu mă îndrept spre nicăieri,
Am răni pe trupul obosit
și zi de zi îmi amintesc,
De clipele pustii și reci,
căci oamenii se rătăcesc!

Nu sunt cum alții mă privesc,
sunt doar un om ce s-a căit,
Când m-am trezit, am demonstrat,
că toată viața am iubit,
Păcătuiind am învățat,
că nu e greu să te îndrepti
Și când oferi vreodată ceva,
nimic în schimb să nu aștepti!

Maria Bingert

Al iubirii scrum

Nu știu cum mai e cerul vostru
ce ploi vă bat și pentru ce
de se mai coc cireșele la Sfântul Petru
de mai cârpiți iubirii...zilele...

Am peticit și eu odată un drum cu fum
ploile îl măcinau, eu îl pardoseam,
ascundeam fața iubirii toată scrum,
să fie totul bine... îmi spuneam.

Am văruit și gardul murdărit de afară
mă înconjuram de toate florile știute
până odată când mi-a șoptit o vrăbioară
să întind aripile, să zbor și dincolo de curte.

Am stat și m-am proptit în pragul casei
era tot ce știam, afară era lumea crudă
deschideam ochii vedeam icoana tindei
cârpeam iubirea, făcând vremii în ciudă.

Mi-am pus trifoi cu patru foi în tindă
și sporul casei în cele patru colțuri
făcut-am cruce pe turta aburită
să pot rămâne în ale bătăturii hățuri.

N-a fost să fie, trebuia să învăț a zbura
să-mi cizelez vocea în străin grai
să stau cu gândul acas', să-ntorc iubirii hora,
bătătorit mi-e drumul înspre al inimii rai.

Ziua uitării

O carte, într-o bibliotecă
urcata pe un pedestal
discurs dorea a ține
suratelor uitate
cu praf amestecate
răsfoite, aruncate
sfârșite și supuse
ciucite sub zăbrele

ciuntite din vedere
cu armele depuse
ignorete, seduse
de armata de meduze,
atâta de supuse...

Vorbea cu vanitate,
de-a lor stabilitate
fapte schimonosite
credințe și doctrine
aruncate-n latrine
sicrie în purgatoriu
arse în crematoriu
cenușa înțelepciunii
pusă sub talpa lumii.

Destinul disputat
ancora a scăpat,
parola a-ncurcat.
șicane a primit
ocări de negândit,
căzute în uitare
c-o aripă în mare
cu secera pe șale
trag sania din vale.

În glasul cărții
sugrumat în ediții
binele se petrece
iubirea vama trece
muzica arde rece
amintirea-i te frige
ziua uitării...ninge.

În glasul visului
surâsul timpului
nestinsului
secerișului
nevăzutului
amarul plopului
la auzul toporului
frângerea glasului
în febra scrisului
mesagerii cerului
pe matca sacrificiului
reversul auditoriului.

Tu nu știi

În noaptea ochilor tăi
stele se scaldă nude
trimit spre inimă, scânteii
mă îngroapă-n doruri surde,
dar tu nu știi, tu nu știi...

În ochii tăi umbriți de soare
gâlgăie apa vie a vieții
dau inimii bătaie amețitoare
urnesc zile căzute în aura tristeții,
dar tu nu știi, tu nu știi...

Prin ochii tăi plânge-o icoană
cu lacrimi fermecate...
perle sădește, închide rană
deschide poarta spre departe
dar tu nu știi, tu nu știi...

În ochii tăi se coc murele iarna
licăr scânteii, apoi se scurg
se opresc furtuni, nu mai trec vama
pun pe boltă luna-n amurg
dar tu nu știi, tu nu știi...

Aș bea marea din ochii tăi
m-aș îmbăta de drag, să-i tot privesc,
mult prea frumoși, focuri în vâlvățai
oglinďă să mi-i fac, mai... jinduiesc
dar tu nu știi, tu nu știi...

Din ochii tăi curge lumina lunii
inundă valea inimii adormite
cresc flori, revărsă muzica inimii
redau iubirii scena înverzită,
dar tu nu știi, tu nu știi....

Trepte spre cer

Pe glia țării mele încolțește
sămânța dacilor;
sămânță pură
de la a stelelor întâi semănătură
și a vestalelor scuturătură

Eroi chemați iarăși la viață;
trepte spre cer
coloana infinitului
din piatra prundului
tăria lutului,
păzitorii granițelor
Sfinxul Bucegilor
Sfântul Ardealului
ochii luceafărului
visul eremitului.

Prin Poarta Sărutului
trece iubirea cerului
trecătoarea noului
mesagerii nevăzutului

sfințiți cu mirul bradului
tot văd și tot aud...
știu locul pietrei de la început.

La masa infinitului
sfatul necuprinsului
reflexia cerului
posedă cifru' porții sărutului
trecerea Jiului
prin lutul Gorjului
luntrea luntrașului
spre apa Dunării,
marea durerii
cernerea sării.

La carul sfînxului
substanța totului
transhumanța josul
jucători și spectatori
supușii catodului

Din când în când...

Din când în când revii în gânduri
străin cu ochii goi, tu ai ales
să te strecoari ca apa printre prunduri
să-ți fie chipul adulat până la cules...

Din când în când cobori în inima-ți închisă
acolo mă găsești, dar nu cum m-ai lăsat
nu mai e loc de tine, nu mai sunt prinsă,
departe de iubire de ea m-am detașat.

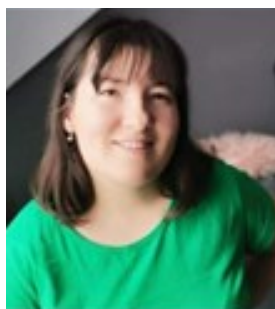
Din când în când ochii n-i se întâlnesc
șterși, fără strălucire, pietre de abanos,
trăind în ne iubire, furați de...pitoresc
cine mai știe de vom găsi un drum al nost'.

Din când în când te regăsesc în amintiri
prinț coborât prin taina stelelor diurne
te apropii, spui vorbe fără de simțiri...
dispari și-n locul tău rămân... doar urme.

Din când în când mi te arăți în vise
prin ceața vremii pasul ți-e indecis
mai ai încă în mână cheia inimii promise
nu te încumeți să deschizi ce ai închis.

Din când în când mă rog la cele sfinte
de nu îmi ești sortit să pot convinge sufletu'
să mi te smulg din mine, să nu-mi aduc aminte
c-am fi putut avea iubirea și întreg pământu'.

Alina Stoican

Caută-mă

Pe umerii tăi vreau să fiu o ploaie caldă.
Ce-aș putea să îți fiu în ochi?
Poate un vers, poate un trandafir.
În mintea ta mi-ar plăcea
să fiu un gând frumos.
Hei! Anotimpule....
Mă vezi?
Verdele tău îl vreau în încheietura mâinii.
Frunza pe buze, că vreau să am
dintr-un sărut toamna ta,
sau ce vrei tu să fie al meu.

Ninge vara? Nu mă supăr.
Vreau puțină umbră și câțiva
fulgi de soare în palma dreaptă.
Nu sunt?
Caută -mă în florile de maci, în iarbă.
Plânge norul?
Atunci sunt ocupată să plutesc
spre un ocean de poeme, să văd
din cât nisip pot să îmi scriu numele.

Caută-mă, sună-mă de sus.
Nu mă întreba de unde, că nu știu.
Poate dintr-o aripă de înger.
Dacă nu răspund, mai am de scris un vers
de primăvară.
Ai răbdare...

Poezia e magie

Cum altfel să facem din tăcere cântec,
din nor o mare mai mică,
Și din mare o adiere în păr...
Cum?
Cum altfel să atingem cerul fără aripi?
Cum să culegem fructul dulce al versului
și să-l dăm inimilor?
Nu știu altă cale.
Poezia e magie,
e sensul de pe fața apusului.
E scopul lui când nu ne e de-ajuns

o singură zi.
Chiar așa...
Scopul apusului e infinitul.
Al nostru e să luăm o rază din infinit,
Una din soare, una din propriul spirit.
Ce facem cu razele astea?
Amestecăm.
Atingem cerul.
Se adaugă un perete al inimii.
Se lipește amestecul de lumini și versuri
pe perete și nici nu ne mai trebuie aer
să respirăm.

Iubiri și flori

E soare și frunzele sunt încă mici în vie,
cu inima naivă.
E vântul primăverii peste fețe.
Iubirea de pe buze
mi se răcește fără sărutul tău.
Au înflorit bujorii, lalelele.
Stai să vezi cum toate păsările au dat
drumul cântării.
Auzi ce frumos cântă?
Ar vorbi și trandafirii,
cum s-au îndrăgostit de anotimp.
Numai să -i lase...

La geamuri, în ghivece,
niște primăveri mai mici.
Niște stări la mine pe retină.
De senin, de revoltă că nu pot să modific
norii în Photoshop.
Pietrelor ce să le mai zici?
Nu le mai e frig.
Aș mai planta o floare și nu m-aș uita la preț
când aș alege în ce inimă să crească.
Aș mai planta un copac, cu poezii,
cu ciripitul vesel, cu tabla de pe casă.
Dansează cu razele și i se aud pașii.
Zici că i se rup tocurile de atâta dans.

E plin de flori albastre.
Cred că și-au vopsit părul.
E din ce în ce mai plin cu iubiri
de soare pe asfalt.
E din ce în ce mai liber patul.
Hai să fim vers,
să ne rupă el trupul în cuvinte
și să ne scrie.
Așteaptă-mă la birou cu lumina aprinsă.
Mă duc să aduc un stilou!

Poezia din ochii tăi

Până la tine nu cunoșteam ochii
albi ai florilor de nufăr.
Nu eram compusă din apă, zbor interior
și soare.
Dintr-o mână de cuvinte abstracte,
mă înveți
să fiu iubire.
Iubirea pentru florile
așezate frumos în vază,
Sau pentru ce bine îi stă astăzi cerului,
cu părul albastru.

Umbra mea se unește cu a ta.
Devenim un poem
al trupurilor întinse pe iarbă.
Hai să fim indestructibili.
Aidoma unei frunze ce iubește copacul:
Sub raze și dincolo de adieri.
Ascultă-mă.
Și hai să nu ne pese de sărurile
reci ale ploii.
Tu. Flacăra nestinsă. Lasă-mă...
C-o mângâiere
să îți țin în viață sentimentele
puse unul peste altul, în inimă!

Hai să acoperim primăvara cu
iubirea noastră.
Vara să fim două flori albe de nufăr.
Toamna să nu ne gonim respirația roșie
din piept.
Iar iarna vreau să îți recitesc poezia
din ochi...

Puțină nebunie

Sunt doar o nebună a cuvintelor.
A inimilor calde.
A ta, primăvară.
Mai soarbe te rog, din cupa veșniciei.
Mai spune-mi iar de câte ori vrei
să-mi înflorești în inimă.
De-atâtea ori o să cunosc fericirea.

Brațele tale-mi sunt cel mai sigur port.
Iar vocea ta, balsam.
Când eu sunt o barcă pe valuri și-mi
dau cuvintele pe-afară, din piele.

Să nu te grăbești, primăvară.
Lasă -ți gândul să -mi fie cămin.
Să -mi fii grădină mereu vie și să prind
codrul din ochii tăi,
de creanga cea mai înaltă.
Să mă vadă cerul cât mai bine.

Așa nebună sunt.
Tare mi-aș face casă din aripile tale.
Îți desenez dacă vrei, un soare în plus
pe aripa stângă.
Cu cealaltă aripă poți să mă îmbrățișezi.
Și să mă duci cât mai departe.
În verdele tău cel mai crud.

Am capul în norii tăi senini.
Mi-aș împleti alt cer din raze,
să știu că nu plec curând.

E puțină nebunie, nu-i așa?
Aș ruga toate firele de iarbă să formeze
numele tău.

Concentrare

Mă concentrez real...
ție ce să îți cer anotimpule?
Să nu-i faci soarelui din zâmbet, cioburi.
Uită-te la flori,
cum le face Primăvara să ardă.
Au inima îmbibată -n dragoste.
Chiar mă concentrez să nu te deranjeze
versul meu.
Tu vezi, să nu le ștergi roua de pe frunte.

Tac și scriu, cu respirații mai profunde,
Cu mări ce vreau să mă inunde.
Sunt gata să îmi asum orice val.
Tu doar ai grijă să nu-mi lași vara fără raze.
Că eu vreau și vara, și razele până
la plus infinit.

Când vine toamna,
acoperă-mi inima cu lumină.
Mă concentrez cum să îți spun,
că n-o să mă poți stinge.
Eu pot să fiu veșnicia aprinsă
într-un felinar.
Tu ai grijă să-mi lași culorile în curcubeu.
Când mi se trezește la viață câmpul din vene,
lasă-mi-l verde.
Ce mai vreau? Un copac. Un loc,
O umbră blândă dacă ai să-mi dai.

Să-i scriu iernii că fulgul ei mi-e aripă divină.
Tu ai grijă, n-o ține din drum.
M-aș îmbrăca în alb,
poate se îndrăgostește de mine
Și mă lasă s-o aprind cu un sărut.
Chiar îmi place de tine, anotimp frumos.
Mă concentrez să nu te deranjez cu versul.

**Cristian M.
Grigore**

Iubitele mele

Iubitele mele au fost Galatee
Din fum și nisip cu un vers le-am cioplit,
Dorințe le-am spus din câmpii elizee
Cu focul din suflet ce arde cumplit.

Au fost doar iubite cu i-ul cel mare
M-am rupt în bucăți să tușez un contur,
Le-am stors dulci cireșe în buze amare
Și-am plâns picuri roșii din ochii de mur.

N-a fost ușor să modelez la picioare
Mici glezne gingașe cu pași de alcov,
Greu coapse divine cu alb de fecioare
Cu poftă ascunse în crinul cel mov,

Doi umeri și gâtul croiți să nu strice
Conturul de coapse și mâini ce-au format
Cu dealuri semețe și piscuri mojice
Triumphul cu crinul cel bun de-adăpat.

Cu fața și părul e altă poveste
Prin lutul alb-negru le-am remodelat,
Iar gura și ochii sunt raze celeste
Din muguri de vișin zdrobiți în păcat.

Iubita e gata, de-abia e născută,
Dar nu mă îndur s-o știu îmbrăcată
S-acopăr trei fluturi ce gura-mi sărută
Nuda zeiță în stihuri sculptată.

Iubirea amiezii mi-a dat-o, ofrandă
Și seara șuvoi de amor ne-nterupt
Iar gura și ochii tăciuni de pirandă
Mi-ofer cașul dulce ca eu să mă-nfrupt.

La vise-ndrăznețe vorbește destinul
Vechi-noi amăgiri aievea trăite,
La fel ca Ovidiu mă cheamă exilul
De unde prin vers să-mi caut iubite,
să-mi caut iubite.

Iubita mea

Iubito,
De ce mă-ntâmpini furioasă,
De ce mi-arunci în ochi cu stropi,
Eu te găsesc tot mai frumoasă,
Să-ți dau cu bobii de deochi.

Dar recunosc că ai dreptate
Un an te-am părăsit, e mult,
Să n-am de tine iarăși parte
Mă jur pe-odoarele de cult.

E dreptul tău din totdeauna
Cu bici din spume să mă bați
Să mă transformi cum zice luna,
E dreptul tău să-alegi bărbați.

Iubito,

Și eu aș vrea să stăm de vorbă,
Să îți explic ce s-a-ntâmplat,
Nu vreau să zici că-ți suflu-n ciorbă
Și eu puțin te-am înșelat.

Dar tu, din câți te căutără
Pe unii i-ai topit pe veci,
I-ai osândit din vară-n vară
Cu sufletele lor petreci.

Eu știu c-ai să mă-nșeli chiar mâine
Spunea poetul cunoscut,
Dar azi, credința mea de câine
Ți-o dau, atâta am putut.

Să te cuprind din depărtare
Cu zeci de brațe, să nu pleci,
Ți-aș da ofrande în altare
Cum te slăveau anticii greci.

Iubito,
Îți dau sărutul despărțirii,
Iar de la tine-aștept chemarea,
După un an e legea firii,
Tu ești iubita mea, ești marea.

Nisipul din clepsidră

Voiam să scutur de nisip
Cu mâna sticle și pahare,
Îl tot scoteam din buzunare
Și nu scăpam cu niciun chip.

Prin păr prin gură și urechi
El fuge, nici nu-l vezi cum zboară,
Când îl atingi nu vrei să doară
Prin haine noi sau haine vechi.

Nu mă lăsa nici să sărut
Când mă-ntâlneam cu fete-n gară,
Iar la cafea, la o țigară
Pe buze iar a apărut.

Dar fir cu fir l-am strâns pe tot
L-am capturat în chiup de sticle,
Olimpian ca și Pericle
Și mândru ca un matelot.

Dar vai, nisipul adunat,
Se răsuci ca o felină
Și -n corpul sticlei el suspină
Vestind un ceas ce n-a sunat.

Nu voi să văd și nici s-aud
Ursitul frânt în noaptea plină,
Obolul sticlei ce se-îclină,
Nisip obscur cât ești de crud...

Iar ca zicală din popor
Chiar de mai am un singur dor,
Când iese la lumină hidra
Atunci s-a răsturnat clepsidra.

Amăgire

În noaptea care-abia începuse
Stăteam pe bancă la Izvor,
Iar gândurile mi-erău duse
Cu îndoieli de scriitor.

Nu am văzut-o pe cea care
A apărut surprinzător,
Am fost alesul, zic, se pare
Că am un suflet arzător.

Eșarfa ce-mi astupă ochii
M-a zăpăcit cu stropi din vis,
Iar niște pliuri de la rochii
Mi-au spus să vin pe interzis.

Iubind pe bancă pe-ntunerice
Ce pot să cer mai mult de-atât,
N-am fost nicidecum așa de fericit
Din Tour Eiffel am coborât.

Strângându-i părul în şuvițe
Nu știu culoarea ce-o avea,
Era doar una din zeițe
Ce a venit la banca mea.

Pe piepturi sărăcite-n haine
Se plimbă brațele surori,
Iar trupurile fără taine
Deschid sipe cu comori.

Și vreau să-mi prelungesc păcatul
S-o țin pe bancă până-n zori,
Dar visul strigă, schimbă patul
E ger, deșteaptă-te, că mori!

File de iubire

Iubirea-i steaua dimineții,
Când luna poți s-o faci cadou,
Luceafărul ce-l cânt poezii
Cu vers întors de la ecou.

Ea vine-n roiul de albine
Ce caută polen în flori,
Cu tolbe pline de destine
Citite-n file de scrisori.

E zeama grâului din pâine
Cu ghem de fluturi în stomac,
În soarele ce vine mâine
Când rătăcești mai mult buimac.

Iubirea-i plaja cea fierbinte
Cu-nlănțuirea dintre noi,
E sacul plin de jurăminte
Golit de griji și cu noi goi.

Iubirea-i marea agitată,
Cu valuri rupte în bucăți
Într-un genunchi e declamată
Pe veci și fără judecăți.

Iubirea-i patimi, gelozie,
E lacrima mărgăritar
Ce-ațâță foc din poezie
În inimi fără de hotar.

Dar uneori nu e morală
Că n-are dormitor comun,
Și e iubirea fără școală
Că la dorinți nu ești imun.

Apare nud de Botticelli,
O vezi răpirea din serai,
E ghicitoarea din micelii,
Sau chiar, pe suta de parai.

O-i fi trecut eu prin aieste?
Mă-ntreb puțin îngândurat,
De-o fi ceva adevărat
Sunt doar din file de poveste.

Marian Ilie

Redescălecăre

În miezu-acestei triste toamne
Când Timpul bântuie nedrept
Aștept Crăciunul, Țepeș Doamne
Și-a ta venire o aștept

Ca pe o redescălecăre
În Țara Pasului Pierdut
Ce a ajuns de nu mai are
Nici orizont nici azimut

Din care tot ce-i bun se fură
Și se descopăcesc păduri!
Prefă-te-n moș cu barbă sură
În sanie cu doi cai suri

Coboară dar cu sacu-n spate
Cel sac imens cu țepe bune
De pus la porți pe la palate
Unde mulțimi să se adune

Și-n Ziua de Crăciun tot natul
Să-nalțe rugi la Cel de Sus
Spre mântuirea de Păcatul
De-a fi clădit și-a fi distrus!

De-a fi lăsat ca-n sărbătoarea
Celestei Nașteri s-aibă loc
Nelegiuirea cu-mpușcarea
Și startul fără echivoc

Spre-o lume descăpățânată
Pierdută în paranghelii
În care am crezut odată
Și nu mai cred. Aștept să vii!

Să punem ordine-n hrisoave
Și să-ndreptăm ce-a mai rămas
Din țara unde minți bolnave
Făcură spațiu de pripas

Cu turma bântuind coclauri
Pirdută printre mărăcini
Și lanuri, codri, petrol, aur
Prădate de custozi străini

Vino cu paloșul dreptății
Și-adu-ne, Doamne, alinare
Șărpește leneșii și hoții
În sfânta-ți redescălecăre!

Rugă în Sfânta Noapte

Pe cerul lumii întrevăd o cruce
Ca semn apocaliptic – sensul lui
E: va veni Iisus, ori ne vom duce
Noi după Dânsul – altă noimă nu-i!

Veniți, luați Lumină-n Sfânta Noapte
A Învierii Lui dintre cei morți –
E cea mai de pe urmă dintre fapte
Cu noi, supuși satanicelor porți.

E primăvara anului în care
Șacalii universului uman
Pământul ni-l vor tras de sub picioare
Și-ncălecați pe Calul lor Troian

Să devenim o pulbere stelară
Și să ne pierdem urma în neant
Îeșind pe-o neagră gaură afară
Din universu-acesta delirant

În care Legea Dreptelor Sentințe
Au tot nesocotito-n chip barbar
L-au smuls pe Dumnezeu din conștiințe
Și pe Iisus îl răstigniră iar...

Mai e puțin și Lumea se va frânge
În urmă-ne nu va mai fi nimic
Decât, pe cruce, dărele de sânge –
Dă, Doamne, să mă-nșel! Să mă dezic...

Precum feții frumoși

Sunt bolnav de-o acută iubire
Pentru tot ce există în fire
Pentru tot ce-a creat Dumnezeu
Pentru sufletul tău și al meu

Când zic tu se-nțelege, vezi bine
Nu doar tu care ești lângă mine

Ci orice aş atinge cu gândul
Când cutreier în voie pământul

Să cutreier – e leacul la boală -
Univers şi pământ cu migală
Să arunc semne mari de-ntrebare
Peste tot ce există sub soare

Uneori fac un pas temerar
Duc mai sus de sistemul solar
Gândul – car încărcat cu foneme
Şi mereu mi-e târziu de devreme

Fie iarnă în cer fie vară
Înlăuntru de mine şi-afară
Bate vântul galactic alene
Strecurându-mi iluzii sub gene

Îmi închipui un stol de cocori
Unde însumi sunt pasăre-n zbor
Către alte-arealuri lumeşti
Precum feţii frumoşi din poveşti.

Poem genderbinar

Cândva, -ntr-o timpă c-un alt timp
Când Zeus mai trona-n Olimp
Pe când atuncele şi-atuncii
Habar n-aveau de câmpul muncii
O lee şi un leu banal
Stăteau pe-o vale, lângă-un val
Purtând discuţii despre gen
Ea cu o foena, el cu un foen
Veni zadară cu zadara
Şi unseră cerul cu ceara
Să coloreze tevatura
Legând azurul cu azura
Tot comparând cumal cu cuma
Pliind cutumul cu cutuma
În dreapta pliu, în stânga plie
Un veselie şi-o veselie
Stopaţi instant de Dumnezeu
Cu-o vălelea şi-un văleleu
În trista limba-a unui limb
De dat pe-o schimbă la un schimb
Unde-un car mic şi-o cară mare
Se-nvredniceau la declinare
Declinul însă-şi ştia vina
Sorbea din vin pe când declina
Îl îndemna să caşte gura
Să-i steargă gurul toată ura...
Mult timp cu timpa nu trecea

Şi-un dincoaleu cu-o dincoalea
Veniră, puseră pe masă
Un cabanos şi-o cabanoasă
Legate strâns c-un laţ de-o laţă
Muşchi de mistreţ şi de mistreaţă
Să tot mănânci, să sorbi mirosul
Amestecând soasa cu sosul...

Şi-acum, băieţi şi voi, băiete
Cu teniş gheţi, teniş ghet
Plecaţi cu trenul, eu vă țin trena
Lăsaţi-mi genul şi țineţi gena!

Numitor comun

N-am să risipesc epitete
ca să-ţi spun cât ești de frumoasă
am să-ţi arăt trupul ce mi l-ai sculptat
şi ochii ce mi i-ai dat ca să aibă
sufletul tot de la tine primit
cum să se umple de tine.

Mă dedic acestui fără de sfârşit
dimprejor care mi-ești unde
mă-ncrâncen să fiu numitorul comun
de la primul la cel de pe urmă cuvânt
cu care s-alung de prin lucruri tăcerea
din ființe neliniștea și din stări îndoiala
denumind numindu-le pe toate
în buza prăpastiei dintre bine și rău
dintre frumos și urât mare și mic
după chipul și asemănarea aerului
de dimprejurul lor cel tresăritor
la a lor atingere cu ochii sau gândul
pe mine tot astfel numindu-mă
Î n s u m i

mereu același eu însumi
ducând în cărcă bibliotecile citite
ierni întregi de viscole cu gânduri albe
primăveri așternute
pe verdele ucigaș de tristeți
veri trufașe cu tarlalele promițând ospețe
toamne lungi răstignite multicolor
peste frunze
iarmaroace nunți botezuri hore ore
în care mi se desena pe frunte pământ și cer
să am pe unde străbate lumile cu gândul
eu acest mine însumi veșnic neliniștit
în oricare din avatarurile sale
vegbind la cristelnița cerului guri

Mihaela Chițac

Pasărea

cineva mi-a închis o pasăre rară
într-o colivie cu zăbrele de coaste
se zbate să-mi iasă din piept
uneori bate din aripi tare
alteori mai lent
așteaptă să-i deschid ușa coliviei
cu cheia inimii mele...
iar eu o amănesc mereu
în mine se complăce
se leagănă în scrânciob
îi place să se joace
eu o privesc intens
printr-un ochean secret...
are pe vino-ncoace
un clonț de foc, ochi de rubin
și pene de mătase...
nu-i dau drumul încă
trăiește, iată, de ani buni
tot în captivitate
pasărea câteodată
în vis mi se preface
în ditamai pisică
ce-adoarme-n zori
la pieptul meu
ba sfârâie, ba toarce...

Întâlnire cu un nor

acolo sus levitează un nor
în poala-i de ceață
stă ascuns capul meu
care concentrează
un gaz incolor

umezeală în umbră
oasele despicate de fulger
calciate pulsează de dor
o ploaie de gânduri imundă
istovește lumina în dormitor

plutind norul mi-a dat întâlnire
din fire timid, o ceață subțire
aievea sau pură închipuire

pe loc m-a sedus
de la prima vedere
dornic de amor
o contopire vie m-a dus
direct în al nouălea cer
norul aiurit a rămas stingher
s-a lăbărțat, s-a-mprăștiat
precum un balon de săpun
noru-a explodat
din el n-a mai rămas cine știe ce
doar o urmă de latex
antichizat

Travesti

un iz de jivină jilavă
răzbate prin aer
am gust de moluscă
și mâl de la ploaie
uscată sau udă
mă usc înlăuntru
mă ud în afară
îmi schimb consistența
trunchiul și membrele
frizează transparența
prin cap mi se plimbă himere
brațele-mi sunt râuri travestite
traversate de-artere
vapoare pleacă și revin
în portul meu deja străin...

Apatie

stare volatilă
apatie de pat
afișată confuz
de scheletul uzat
cu un umăr căzut
într-un colț repudiat
capul între umeri
scalpul pare luat
pe latul tăbliei
în unghiuri tăiat
raportat la spațiu
și iluminat...
lumină de veghe
trunchiul decupat
cărți pe noptieră
tapetul pătat
tavanul coboară
patefonu-i spart
pâlnia emite
mesajul damnat
un capot de damă
aruncat pe pat
susține apatic
trupul resemnat...

Ion Dulugeac

Epitaf pentru Rodica

Eu te iubesc, dar n-am să mai rămân,
Oricât de rău va fi să-mi pară!
Sunt prea neputincios și chiar bătrân,
Ți-aș fi cea mai teribilă povară.

Cum te-auzeam când te mișcai prin casă,
Și mai puteam să cumpăr câte-o pâine,
Când mai vedeam că încă ești frumoasă,
Tot mai speram că astăzi... va fii mâine.

Iar azi când sufletul îmi e fină țărână,
Ce mă apasă-ngrozitor și nu mai vreau,
Da, nu doresc nicicum să-ți fiu povară.
Tu draga mea, Rodica, nu mai vreau!

Știu bine cum și ție, viața, nu-ți e ușoară,
Când gându-n sine, seara, nu te mai lasă,
Dat tu desprinde-te de el și fii voioasă,
Înălță-te și vino către stele după mine!

Poetul, încă mai trăiește

Poetul n-a murit, el mai trăiește
Că-i protejat prin sferele celeste,
În locuri sacre, unde nu-l lovește
Ura acelor lași, făcuți să îl deteste.

Deși plecat, spiritul său trăiește
El, care tot mereu avea să spună,
Cum doreau să îl ardă, mișelește
Răzbuntori din țara lui străbună.

Poetul, ce a recitat, el mai trăiește
În universurile unde ne-a promis,
Dușmani îl vorbesc doar, păsărește
Fiind aceia ce-l doreau, să fie interzis!

Călătorind spre Ceruri, nori albaștrii
Vroind să-și vadă gândul împlinit!
El și-amintea cum nu-l voiau poeții
Astfel a fost trădat, de cine n-a gândit.

Poetule Ciocioi tu n-ai murit, trăiești
Pășind grăbit în alte lumi, ne mai zărești,
Ades tu ne-ai privit pe noi, ca în povești
Colegii tăi fideli, pe care-i mai iubești!

Din geana soarelui

Cum alergam spre tine azi,
Prin iarba încă necosită!
Se scutura roua din brazi,
Prin părul tău, dulce ispită.

Veneam purtat de vânt la tine
Prin largile-i aripi de dor
Te simt aieva lângă mine,
Doresc să cânt, aș vrea să zbor.

Privindu-ți mersul pe cărare
Ce-ntâia oară te-am văzut,
Priveam cum strălucește marea,
Când visul nostru a-nceput.

Mireasma florilor din zare
Din jurul tău, m-ademenea,
Te-ai prins de mine ca o floare
Știam că ești numai... a mea.

Limba românească

Chiar de-o fi să cadă luna,
Iar soarele de-o fi să piară.
Știm, Limba noastră e doar una,
Tot una, este Mama Țară.

De-o fi și să ne pună lacăt,
Sau să ne calce în picioare.
Drumul nostru-i pân-la capăt,
Iar limba noastră-i ca o floare.

E... limba mamei, limbă sfântă,
Doar cu ea toți am crescut.
Când mama-n limba noastră cântă,
Cu toți ascultă și-n mormânt.

Știu, limba mamei-i veșnic vie,
Fiindcă ea-i nemuritoare.
Cum domnul ar dori să fie,
Popor și țara-nfloritoare.

Cum oare poate ea, să piară,
Sau poate și poporul sfânt?
E limbă ce-i dulce și amară,
Cum suntem și noi, pe pământ.

Visul ce se-ascunde-n mine

S-aprindem focul când se lasă seara,
Când picură ușor pe lumânare, ceara,
Să ardă-n inimile noastre, ca magia,
Iar liniștea ar vrea să-mpace nostalgia.

Când uneori vreo lacrimă ne cade,
Găsește dragostea în vagi ocheade,
Adese se ascunde în patima uitării,
Vorbe ce vin și-aduc loc întrebării.

La cap de gând, ca și un vechi păcat,
Ce-ți spală des, lacrimi de dor uitat,
Oprește luna-n noaptea la izvoare,
Și vin să se adape, ciopor de căprioare.

Du-mă în cer, ușor, spre stele candidе,
La norii albi de puf, ce gândul îl ucide.
Când porțile deschise larg în stele,
Eu plec cu tainica dorință, s-o iubesc.

Dansează sus la nunta-mpărătească,
Când zorii cad în taină să vorbească,
Iar se așterne frumoasă, primăvara,
Când șterge pe întinsul cer, și iarna.

Femeia ca o poezie

Cum bat-un ceas, în reci secunde,
Al vremii gând, prea scurt popas.
Purtând în minte cel clipele surde,
Vor trece ani, dar viața-i un taifas.

Și când umblam, hai-hui la școală,
Pe-al vieții tineresc, frumos zăgaz.
Când te-am zărit, așa de naturală,
Ființa ta părând că-mi face în necaz.

Ades treceai voioasă, dimineța,
Mă întrebai, ușor prea glacial.
Fiind blocat, să văd indiferența,
Din vocea ta, părea ușor nazal.

Privesc cu dor să îți văd mersul,
Pășeai atent pe cele trepte blânde.
Simțeam ușor cum bate pulsul,
Erai o poezie de versuri surde.

Nevoi de suflet și inimă

Cum de la suflet la inimă
drumul e stricat de nevoi
ce se nasc fără durere

după fiecare întrebare
spânzurată în cerul gurii.

Ne-am turnat adesea săgeți
cu pietre de ucis păsările
la ieșirea secretă din cuib
să nu ajungă zborul lor
diamant pentru cioplit norii
ce pot să ningă domol
în fiecare zi câte o iubire
neștiută de culorile florilor
zdrobite între zid și cuvânt.

Coborător iarăși în iarbă
merg cu luminițe-n mână
să scot grâul din fântână
și din noapte trandafiri
să aduc o stea la poartă
și pădurea grea în matcă.

De la suflet la inimă
lacrima și rugăciunea
merg cu visele în mână
fără noapte fără zi
parcă-am fii din nou
poetii cetății, cu rimă!

Pașii mei, iubiri ascunse

Când pași grăbiți, săltând, ades mă poartă
Și dorinți sfioase coboară spre oraș,
Neîndoielnic, duc spre a mea soartă –
Fata mă așteaptă, aprinsă de răvaș.

Pe strada pustie, gândul mă durea,
Stropii reci ai ploii versurile-mi scurmă
Blestemam întruna vremea asta rea,
Dar merg înainte... Las lumină-n urmă.

Către Ateneu îmi îndrept privirea.
Ploaia vâlurită o prinsese-n brațe;
Semn îi fac cu mâna și mă-ndrept spre ea
Gesturile-i, toate, vor să mă înhațe.

Sar peste băltoace, inima îndeamnă
Dorul strâns în suflet mă face să las
Celelalte gânduri, pentru altă toamnă.
Fata-mi sare-n brațe, nu mai are glas...

Pașii îmi aleargă, iar inima la fel,
Vreau să fiu departe cu a mea iubire
Să ne legăm în taină cu acest inel.
Și să ne fie bine, de Buna Vestire...

George David

Siamez

străinul care vine cu pași ca de pisică
(unul prudent nainte și-altul pe loc adică)
scrutând în stânga-dreapta așa cum fac spionii
trimiși în misiune-n fictive patagonii

și cântărind prejurul cu maximă-ndoială
tot prepunând că tatăl îl fură și-l înșală
și pipăind realul cu ochii precum melcii
și desfăcând în patru tasmalele suveicii

a mușinând întruna și pipăind întruna
câtând să-mpace crinul cu neagră mătrăguna
și să le altoiască, să le combine seva
precum îmbini blestemul cu chiar papală breva

încrezător în nimeni, apropiat de nimeni
ferindu-se năzarnic de ceilalți ipochimeni
străinul cu privirea de revolver armat
sunt eu: mi-s frate geamăn,
deși cu semn schimbat

Fotografie mișcată

un eu căprui se-nfiripează
în ochii tăi căprui, iubito
alt eu, albastru,
stă-n păstrare în ochii mamei, azi închiși
și tot un fel de eu sunt,
iată,-n acea privire ce-am simțit-o
rotind mioapă ca-ntr-o roată amețitoare,
de derviși

hipermetroape sau ceacâre,
sau verzi, sau negre, daltoniste,
mulțimi de euri – ale mele,
da-mi sunt străine! – dau năvală
asediind acea redută

ce-ncearcă geaba să reziste:
reflexia-mi în ochii proprii,
ce-o cred (înșelător!) reală

se-nvălmășesc, se recombina,
e o perpetuă schimbare
fragmente vii, din care-un meșter
un mozaic ar vrea să-nchege
care măcar pentru o clipă
să prindă-acea înfățișare,
acea efigie pe care-o poți bate
pe monezi, ca rege

e greu de spus (chiar imposibil)
cine învinge pân-la urmă:
eu cel din ochii mei
sau poate vreun eu strabist, cu cataractă
ori poate nu câștigă nimeni?
voi fi un anonim din turmă?
o poză palidă și ștearsă,
departe de a fi exactă?

Drumul

pe drumul de costişă ce duce...
unde duce?
ce drum e-acest,
de-nșiră răscruci după răscrucă
și nu mai știi de-i capăt sau început,
năuce,
că-i tot numai răspântii confuze,
zăbăuce?

de-aceea-mi pare calea
cumplit de-anevoioasă
aș vrea să zbor,
dar rana din cuget nu mă lasă,
mă trage-n jos, în lături,
'napoi, și mă apasă
și-n loc să mă apropii,
mă tot depart de casă

mă-abure eu oare înspre damasc
să-mi iau solia?
spre ierihon mă scobor
să-mi cheltui agonია?
e despizarea mării spre-a dobândi vecia?
e calea spre emaus?
sau drumul lui chris rea?

Ce rămâne?

hei, e vremea, sancho, să las lancea jos,
nimeni nu mai face astăzi mori de vânt,
lupta-mi nu mai este de niciun folos
iar de-atâta trudă mă simt frânt (înfrânt?)

lancea mea, știu bine, nu va înfrunzi
cum făcu-n vechime-al lui aaron toiaș,
nici aripe dalbe nu va zămisli
precum al lui hermes alt vestit ciomag

lancea mea, cu vârful șubrezit, tocit
după-atât război cu morile-dușman
a ajuns s-arate ca un stins chibrit,
un banal tăciune consumat în van

un tăciune care nici nu lasă scrum...
ce isprăvi făcut-am! sancho, ți-amintești?
ce isprăvi! dar iată, din tot ce făcum
n-a rămas nimica. nici măcar povești

Mamă furtivă

nu, mamă, tu nu m-ai născut,
ci mă tot faci clipă de clipă,
clipă de clipă, neabătut,
cu carapace-n loc de-aripă

nu pregeți în a mă pre-face
noapte de noapte, zi de zi
și îmi tot pui lentile-opace
cu periculoase dioptrii

mi-ai vătămat astfel privirea,
în loc de clar mi-ai dat confuzii,
mă ții captiv în împletirea
a miliarde de iluzii

de-aceea care mi-a dat viață
m-ai tot îndepărtat mereu,
hrănit cu falsă ta povață
simt azi că asta nu sunt eu

simt că prea multele-ți pre-faceri
mă fac rotiță-ntr-un sistem.
pentru-aste calpe binefaceri
te blestem, mamă, te blestem

Metasenzorial

știu, nu pot să te pipăi și-apoi să urlu:
„este!”

știu din liceu de asta,
din psalmii lui Arghezi,
nici n-am să văd cu ochii-mi lumina ta,
mult peste învolta strălucire a soarelui amiezii

urechea-mi să te-audă,
de parc-ai fi vreun tunet?
ori să-ți simt gustul dulce,
amar, sărat sau acru?
mireasma-ți transcendentă
s-o aflu să mă-ncumet?
nu! de te caut astfel,
e doar un simulacru!

și-atunci cum să te dibui?
cum să te simt de-a-ntregul?
cum pot să mi te-apropii?
cu ochi de melc ai minții?
cu inima-mi calică?
cum pot să curăț jegul
mâlos al îndoielii, smintelii, necredinții?

de-un alt simț am nevoie,
ceva ieșit din fire,
un simț mult mai puternic,
mai pur, o chintesență,
ceva ce nu știu dacă-aș putea
a dobândire,
dar limpezi-m-ar sigur:
prezență sau absență?

Stația terminus

ia loc în tren, bătrâne,
descheie-ți redingota
fă-te comod,
căci drumul durează ceva vreme
nu mult, doar cât o viață,
așa că nu te teme
iar stații nu-s,
doar capăt de linie: golgota

bagaje? nu-ți fă grijă, nu ai nimic a duce
renunță la valiză, la tot, fără regrete
căci la sosirea-n gară primi-vei pe-ndelete
averea cuvenită: chiar propria ta cruce

și nu, nu vei fi singur,
va fi chiar îmbulzeală,
va fi un deal acolo, ne-om cățara cu toții
cu crucile-n spinare,
părinți, copii, nepoții
luându-ne-n primire golgota personală

Ovidiu M. Cărea

Corabia nebună

valurile nopții frământate-n
faldurile negre ale mării
sub clipitul infinit al stelelor adânci
clătina peste abis corabia nebună

corabia nebună în tangaj
rămasă fără ancoră
fără timonă
fără căpitan și echipaj

plutea în nemurirea nopții
plutea în amintirea dimineții
plutea așa
către oriunde
dar plutea

se fereau din calea ei
și stânci și uragane
o-mpingeau în larg
o arătau întins cu mâna
lăsați-o-n pace că-i nebună

uscatul se trăgea mai într-o parte
cu grijă de corabia nebună
să nu se-apropie prea mult de el
și nu cumva să eșueze

corabia nebună
fără griji se preumbla prin lume
avea cândva un nume
căra comori către un port
ieșea semeț din uragane
cu marfă echipaj și căpitan cu tot

pe rând apoi
rămasă fără ancoră și cârmă
plecă și echipajul înapoi
de pe corabia nebună
ce astăzi inutil mai dă ocol prin lume
peste ape și sub stele

flutură o noapte pe catarge paralele
inutilă culme agățată în drapele

În căutarea poemului nescris

nerostitele cuvinte își caută cumva
în lume să treacă undeva
nebăgate-apoi în seamă
se retrag discret din vamă
pe tăcute
se întorc pe prund
împletite visuri dintr-un gând
ce curge-n valuri peste pietre
rând pe rând

trec nemăsurate clipe
strânse într-un număr fix
rațional
complex
întreg
fracționar
și natural
iar pe deasupra
irațional

se-ngrămădesc plutind spre gura văii
timpuri măsurilor simfonici
cu cheia ridicată salvator din ape
pești ce sar de fiecare dată
rând pe rând câte o notă
plutitoare și uscată

ajunși pe înnoptat în mare
măsuri și timpuri
și chei cuvinte
cu Luna la pupitru
simfonia tumultuează
izbește stânci
le rupe și le sfărâmă
nisipul risipește
pe sub bărci vijelios se unduiește
se oprește apoi brusc
se liniștește
sub bagheta coborâtă tace
ridicate în picioare
valurile ovaționează
bat din palme
cer măcar un bis
dar asta a fost tot
și nu mai e nimic de zis
se liniștesc apoi încet și ape
se retrag docile spre adâncuri
repetând în gând cu rimă

și cu ritm
ultimul rând
cu măsura de lumină pâlpâindă
umedă și stinsă

Lupii

se strâng în haite lupii din pădure
să invoce Luna
urletele lor dramatic
se răstoarnă printre stele
și asteroizi se dau de-o parte
și cometele se trag în lături
în pădure liniște de moarte
stau retrase-n ascunzișuri
stau și nu răsufală
umbrele tăcute de sub noapte

doară lupii singuri caută ursita
rătăcind pe drumuri ocolite
încărcate de povești păgâne
de blestemuri înrăite
și-i pustiu în calea lor
nu-i nimic în jur
pe cer rămâne numai Luna
neatinsă de sperjur
și în Lună e speranța
unei clipe unui dor
și iertarea nefăcutelor păcate
ascunzișul neștiut de vânător

dar și Luna se ascunde
după fața unui nor
– până-aici ne-a fost umblarea
eu și toată haita o să mor
dară poate nu
uite-o casă
și-o fereastră cu lumină
aici poate fi o vorbă bună
și o pâine în pridvor

Mă grăbesc să închid ușa
strâng fereastra
trag oblonul
și cu pușca pregătită
strig la haită să se ducă
– nu-ți vrem răul
doar o vorbă haita să îți zică
– sunteți mulți și-mi este frică

au plecat goniți
cu ochi triști
și capete lăsate
printre umbre și blesteme
către nimeni ca să-i cheme

stau acum și mă chitesc
la o adică
ce-or fi vrut lupii să zică

Muntele

urc muntele în grabă
să văd ce-i dincolo de creastă

urcușul când mai greu
când mai ușor
îl urc
îl urc mereu

la răstimpuri fac o pauză și chiar mai multe
și mai dese și mai lungi
mă uit în jos să văd cât am urcat
și văd tot mai departe-n vale
văd pân la orizont
și dincolo de el pot să ghicesc ușor
dar mă întorc și mă întreb din nou
ce o fi dincolo de creastă

mai am puțin până în vârf
și mă cuprinde teama
deși încetinesc urcarea
pasul parcă se iuțește

mă uit din nou în jos
și mă străbate gândul să cobor
dar nu se poate
poteca s-a închis cu măracini și cu scaieți
de nici nu se mai vede urma

mă întorc
spre creastă
urc
căci pe acolo-i drumul
urc și uite c-am ajuns

dar dincolo de ea nu-s decât nori
nimic nu se mai vede
ceață pâclă neagră
iarăși nori

în spate mă mai uit odată:
ce vale limpede și ce culori
și ce verdeață ce parfum îmbătător
să fi trecut pe-aici vreodată?
nu cred
a fost doar timpul
care nebăgând de seama
s-a strecurat și a trecut în grabă.

Erica Oprea

Pasaj

Prin oglinzile diforme
te regăsești
schimbat, privindu-te
cu ochi sfredelitori
în alba scânteiere.
Ești dincolo de tot.
În urmă e lucirea
apei, în zări îndepărtate
e uitată nebunia
ce părea să-ți fie
unic sens și-acum,
doar tu, rămas un
stâlp al lumii tale,
te-nałți: în vis, în glas,
în libertate.
De sus, observi cum
umbra se destramă.

Un decor

Ți-am construit
un teatru, prieten
drag. Ți-l las în
semn de univers,
să-l stăpânești cum
doar o nălucire
o poate face, cu
simfonii în miez de
noapte și infinite
fantezii, acolo unde
ei nu îndrăznesc să
calce. Ne vom
chema, din când în
când, păziți de
frământările baroce
ale scenei, goliți
de orice teamă sau
suspın, trecând
prin straturi de iluzii,
către al nostru adevăr.
De ce am vrea ca ei

să ne-nțeleagă, să știe
să ne-asculte, prinzând
din zbor fărâme de
suflare, când noi am
construit o lume
din potopul lor?

Ascuțimi

Am depășit orice hotar
al limitării, sunt
spirit alb, săgeată-n zbor
și lumea de sub
mine pare să se
rarefiece.
Se rupe cugetul
în două, răzbind prin ușile închise
ale minții, se șterge
orice urmă de tăcere,
căci vocea știe că
de-acum e plină.
Nu am nevoie de ovații,
de săli aprinse sau
de tact entuziast, ci
de o suplă potrivire
pe drumul ce va fi
și ce a fost.
Mi-e umbra plină de
culoare, mi-e litera
un deget ascuțit, ce
știe să traseze orizontul,
acolo unde mângâierile
nu mint.

Distopie

Iradiază sentimentul
că lumea s-a schimbat
cumva, ca după aste
urme nu vor mai putea
privi lumea în ochi la fel.
Sunt mici, speriați și
oarecum iraționali în
încercarea lor de a
distinge ce se întâmplă
și-n obsesiva lor dorință
de a acționa. Nu știi că
roțile-s prea mici pentru
a putea mișca ceva în straniul
mecanism... Unii merg cu valul,
alții au ochii ceva mai deschiși,
însă nici unii, nici alții nu pot
vedea că-s toți, fără excepție,
blocați haotic în al hazardului

Borcan.
Și mulți nu știu că din borcan
nu poți vedea borcanul
din afară.

Interval

Se-aude doar
un secundar și-o
respirație în spațiul
dintre două pleoape.
Cu trupul nemișcat
pe catifeaua moale,
ești doar un gând și
câteva cuvinte, iar
asta pare să-ți fie
de ajuns.
Prin fața ochilor îți
trece nesfârșirea,
din ce în ce mai
aproape se strecoară.
E o iluzie-nveșmântată
într-un trup sau poate
nimic mai mult de
o idee, dar crezul
evadează și nu
mai ai putere să-l
reții. Lasă-l să curgă
liber printre gene,
să-ți spele orice urmă
de n-trebare sau răspuns.
Contează doar să fii.

Înveliș

Pierdut, hoinărești
pe suprafața unui peisaj
selenar. Îți alungi
insomniile recompunând
amintiri din praf adunate
prin alte teritorii și
pe la alte vămi,

cotrobăi prin cataloage
de sentimente, poate
de data asta ai putea
să alegi ceva. Cum ar fi
să încerci un melanj
din cele mai variate
curiozități, nebănuieli
rătăcite pe fundul vreunui
sertar?

Adună-ți puterile
și nerăbdarea de copil,

învelește-le în hârtie
fină și trasează
cercuri concentrice
pe suprafața ei.

Pachetul te va aștepta
la aceeași adresă,
la ani-lumină
de început.

Solar

Ți se strecoară
o caldă umbră printre
stări și chipul ți se
modelează în jurul
unui zâmbet, iar tu,
cu ale tale cristaline căutări,
îți lași să cadă
anii de pe umeri.
Nu mai contează ce
a fost sau ar fi fost, ci
ochii mari, scânteietori,
scrutează orizonturi
nevăzute, cu nerăbdarea
ce părea uitată în
vechile cutii cu jucării.
Ți-e soare și, de-acum,
măine devine un perpetuu azi.

Reliefuri din interior către afară

Deschizi ochii
și-ți pare că ai învățat
să vezi acum, ca prima oară,
și să te bucuri că ești tu, în tine.
Ce stranie, fericită întâmplare,
să ți se dea aceste mâini și oasele
ce-ți poartă trupul, ca pe o tușă
de culoare pe o pânză, să simți,
să știi și să te-ncânte
că mai ai atâtea de știut, atâta
muzică de prins pe piele, atâția
albi fiori de adunat. Ești tu
și asta e cea mai mare
binecuvântare, să vezi o lume
așa cum nimeni n-o percepe,
să o îmbraci în nuanțe și-n aprige
cuvinte ori în catifelate formulări.
Ți-e zi, ți-e răsărit, pulsație
viața asta, ți-e cursă lungă spre
propria fericire și, indiferent
unde te-ar duce drumul,
e doar o cale de-a mai strânge
în tine un peisaj.

**Liliana
Moldovan**

Ia-mă, în zbor!

Mă știi din colbul razelor de soare,
din glasul pescărușilor uitați în zbor.
Cu marea scăldată în ochi-mi negri,
îți surâd zglobiu și ușor.
Sunt liberă să fiu, iubitul meu,
Să mă descalț de griji,
s-ating cu talpa versului tău,
eternitatea unui val.

Învață-mă, apoi,
peste harpa înspumată a mării,
cu tine, să visez și să zbor.
La țărnul trupului, așează-mi pescăruși.
Acoperită cu un fâlfâit de aripi, răcoros,
ascunde-mă, vremelnice, în valuri de smarald.
Ornează-mă cu dor de plajă și cu scoici,
să-ți fiu parfum de valuri
și orizont vaporos.

Iar când candela visării se va stinge,
mă uită pe ramul unui gând.
Redă-mi suflarea de penel,
veghează-o cu degete metaforă,
peștește-mă cu versuri de lumină.
Liniște reverberată,
descântec regăsit,
dulce adiere peste sufletul rănit.

Trecutul timp

Stabilit viclean între noi
sufletul rece al nopții,
vorbea de solitudini orfane de doi.
Magnific ai fost, neînțeleas ai rămas.
Înmuguritul entuziasm murea între noi.

A noastră efemeră pătimire,
îmbătrânea pe haina firii, iubite.
Meniți să fim, nu am mai fost.
Îndrăgostiți deplin, nu am mai reușit.

Când ți-am fost nud

Iubitul meu te așteptam
în puritatea cerului senin,
cu un buchet de oacheșe-amintiri
cu vorbe despuiate.
Romantice priviri.

Când ți-am fost nud,
mă admirai cu alegorice iubiri
și temerare-mbrățișări.

Congruent,
călătoream împotriva curenților banali.
Fluviul vieții pe umerii goi,
tainic se definea, între noi.

Secunde roditoare,
Speranțe suprarealiste,
senzații eliberate de tăceri tranșante,
contururi insolite,
uniforme daruri printre eterne respirații.

Secretul cicatricilor
mergea mai departe.
Tatuaje purtate cu har.
Roșii marcaje
definitiv tivite de gheara destinului.
Să nu întorci privirea
Să nu te faci, iubite, stingher!

Palide răni în suflet amorțite,
uite lacrimi, suspinele de ieri.
Le-ai mângâiat, iubite,
într-o pagină de vers
Cicatrici acceptate, ca un purificant goblen.

Eram acolo între oglinzile privirilor tale!
Din inhibiții izgonită, iubite,
dăruită mereu, adorată, din când în când.
Prin așternuturi ținută,
Cântată în deocheate mostre de gând.

Iubitului din vis

Iubite,
sufletul întârzia
să apună din orizontul visului etern.
Aievea te ceream
și nu, cernut prin fluviul amintirii.
Strigau zorii la mine
știind că-n necuprinsa noapte
nu m-am adâncit.

Am rămas, așa,
cu simțurile treze.
Inima își veghea ritmul
chiar dacă timpanele timpului
stăteau leneșe pe canapeaua
ceasornicului trist.

Mut era și glasul iubirii,
chipul tău oglindă în inima mea
avea buze legate
iar ochii pierduți într-o imensă zare
nu spuneau nimic
și nu clipeau deloc.

Iubitul meu, din vis mi te deșartă
și din trecut revino.
Atinge-mă cu palma timpului
sărută-mă, cu buza gândului.
Îmbălsămează-mă în falduri de simțire.
A orelor clepsidra
oprește-o în poem la mine.

Melancolie

În lacrimi mi-ești din nou aproape
Atâtea stoluri zboară peste noi.
Deșarte promisiuni
Deșartă viață.
Cum de-am ascuns capricii
în scoica cu tăceri?
M-aș fi întors,
să îți mai simt sufletul bun
și trupul păcătos.

E gheață-n sufletul și e frig,
în plina vară a tremurului glas îl simt.
în rece se preling regrete pe fruntea asudată.

În brate port a tău portret.
Cu gândul te cuprind
Cu amintirea te ghicesc.
Pe-o aripă de înger eu îți scriu.
În veghea somnului târziu.

Să ne găsim a fost ușor,
Să ne iubim a fost sublim.
în așteptări împotmoliți,
ne-am regăsit mult prea târziu.

Bătrână de mă simt îți mulțumesc
Și de sunt vie, tot a ta e vina!
Pe cerul vieții, clara amintire
Mă strigă iar!
Abandonată sunt în visul ce-l împart cu tine!

Dorință

În palma gândurilor tale
să mai fiu, mă lasă
și-n exerciții de uitare nu mă alunga.
Deschide-ți poarta sufletului
îmbrățișează-mi clipa cu iertare.

„Pot să te uit!”
Așa mi-ai scris, așa te-ai înșelat.
Dar bucuria ce ți-am dăruit-o
spre ce iluzii a plecat?

Te plângi și glasul trist îl dregi,
Pe drumuri te deșiri nemângâiat.
În amintirea unor nedormite nopți,
din mii de chipuri mă aduni.
Să mă veghezi nu poți!
Să mă încâtușezi nu vreau!

Dar n-am fost eu.
Mai știi?
în al meu trup când te-ntâlneam
în imposibile așternuturi
mă scriam.

Încet și tandru
poeme tu mi-a zămislit,
tristețea dintre tâmpale treptate ți s-a desprins.
Și dorul pasional din falnic trup
cu palmele feeric m-a cuprins.

Întoarce-te în vis,
să îngustezi depărtarea de mine,
fii poetul iubirii, din nou.
Din nou, trubadurul să-și strige al inimii dor.

Dar tristețile-s lungi,
așteptarea e plină
Cu tâmpalele cărunte
neînțeleasa-mi fire
se desprinde dintr-un zâmbet
cu neștirbită uimire!

**Domnica
Vărzaru**

Furtună

Vântul aprig sparge nori,
porți deschide-n orizonturi.
Pomi se smulg din rădăcină,
gardurile cad în rând,
doar o dâră de lumină
sparge cerul când și când.
Câinii toți au amuțit,
tunet lung adună nori
gândul poartă mari fiori....
Firele ce-aduc lumină
în balansul lor s-au rupt
și în noaptea cea haina
arde-un muc neîntrerupt.
E aproape miez de noapte
spaima ne-a cuprins pe toți,
buna împletește șoapte
din povești, pentru nepoți
și prin palidele raze
ei văd îngeri care vin
pe pleoape să se-așeze
să le fie somnul lin.

Ploi de tăceri

Am pus gânduri în cartea amintirilor,
frunze căzute din copacul vieții
pe care ființa mea nu le mai adună.
Cad ploi de tăceri
peste vorbele ce caută
începutul drumului
negăsit nici ieri.
La poarta dorului,
văd pagini șifonate
ce ascund litere abandonate.
Cumpărasem prea multe
pentru a țese hainele bucuriei.

Mai târziu am cumpărat silabe,
apoi cuvinte să fac propoziții -
punți pe care să treci spre sufletul meu.
Nu au fost necesare.
Drumul meu, drumul tău
au pus gândurile în cartea amintirilor.
Mai cad frunze din copacul vieții,
și paginile cărții fac loc pentru ele.

Nu mă găsești

Nu mă găsești în cuvintele rămase
în tainița recunoștinței.
Glasu-ți închis în temnița tăcerii
nu a evadat să bucure
florile liliacului de la fereastră,
în care m-am risipit de fiecare dată
când soarele păzea linia orizontului.
Gându-ți, trimis sub perdeaua uitării,
nu poate evada în multele cărări umplute
cu dureri și doruri nevăzute.
Nu mă găsești nici în silabe.
M-am risipit în litere rătăcite
care nu știu să se îmbrățișeze.
Cresc temerile mele
însoțindu-mă mereu
pe drum ce urcă-n stele.
Cu mâinile aproape reci
adun dureri de prin poteci
și-mi fac din ele straiul nevăzut
ce gândului cu dor să-i fie scut.

Flori și ramuri verzi

Ploaia bate-n geam cu stropii grei.
Vântul suflă, zarea o străbate
Aducând trecuții ani ai mei
Încărcați cu multe și de toate.
Mai adun din amintiri cuprinse
În bagajul timpului grăbit
Doruri puse-n focurile stinse,
Gânduri care încă n-au pierit.

Încenușă am găsit și vise.
Le culeg cu sârg îndurerat
Că în ele încă sunt închise
Flori și ramuri verzi de altădat'

Și cuprinsă de speranțe mute
Azi să descânt gândul ce nu piere
Flori cu fructe încă nevăzute,
Ramuri să-nflorească-n alte ere.

Clădit pe-un singur gând

A fost o toamnă lungă
cu seri înmiresmate.
Alei de trandafiri puneau parfum în vânt.
Prindeai în păru-mi flori
cu mâini însângerate
Eu, gesturile tale le-am prefăcut în pietre
Să pot zidi cu ele solid, semeț și veșnic
Un templu din iubire
clădit pe-un singur gând.

Spuneai cuvinte simple
cuprinse-n adevăr.
Le-am prefăcut în pietre,
am alergat degrabă
Prin mângâieri de soare
sau vânt răcoritor
La templul din iubire
să mai zidesc un rând,
Să se înalțe templul clădit
pe-un singur gând.

Copaci îngălbeniți se destrămau în seară
Purtând parfum intens de fructe coapte,
Speranțele creșteau
ca flori în primăvară.
Le-am adunat cu grijă și brațe înălțând
Le-am pus acoperiș
la templul meu din gând

Din tot ce porți cu tine în fiecare clipă
Am luat să-mi pun
și eu pe-al vieții drum
Și-n fiecare zi, chiar dacă fac risipă,
De ani, în dimineți,
m-așez zâmbind în prag
În templul de iubire înfășurată-n gânduri
Și-n vorbele rostite:
„Te-aștept cu mare drag!”

Aștept un tren...

E târziu să vezi că uneori
tăcerea a îmbrăcat nerostitele cuvinte,
haină a dorurilor dusă peste timpuri.
E devreme să crezi
că peste întunericul nopții
se aștern pașii tăi
prelungiți peste umbrele
ce-mi poartă neliniști.
Am înghesuit dorințele în geamantane
Pregătite pentru vacanță
dar biletul cumpărat
nu s-a compostat vreodată.
Nu le-am despachetat nici acum.
Aștept un tren să treacă prin gara mea,
să se oprească o clipă, două, trei
și să călătoresc spre bucuriile așteptate.

Cu pași mici

Cu pași mici
am mers pe drumuri desperecheate,
am întâlnit ciulinii câmpului
semănat cu vise pierdute.
Am cules florile neuitării
ivite din mugurii speranței,
întinsă ca un curcubeu deasupra vieții,
așezată pe culoarul pictat
în puține culori.
Punctele roșii erau rare
presărate pe verdele ierbii
care hrănește drumul spre bine.

Cu pași mici
am alergat să prind destinul
scăpat din clepsidra timpului.
Cu haina scuturată de nisipul
ce numără secundele,
m-am îmbrăcat în necunoscutul dăruit,
când sub geana primului vis
înfloreau ramuri de cais
în primăvara ce purta
bucuria din așteptări.

Cu pași mici
am trecut prin zăplazuri ghimpate,
am înlocuit încălțările tocite
să pot merge mai departe
când cerul îmi arată curcubeul
chiar pictat în puține culori.

Flori Bungete

Colț de rai

Oriunde-ai fi plecat,
Oriunde te-ai afla,
Să nu uiți niciodată,
Române, țara ta.

Aici îți sunt străbunii,
Țărâna lor o calci,
Și nicăieri în lume,
Nu sunt locuri mai dragi.

N-o să găsești niciunde
Câmpie, deal și munte,
Și Dunăre, și mare,
Care să le sărute.

De te v-a duce soarta
Să pleci din țara ta,
Să nu uiți niciodată
Să te întorci la ea.

Căci țara noastră-i colț de Rai,
A Maicii Domnului Grădină,
Și cerul e mai luminos
Și Dunărea curge mai lină.

Din munții noștri izvorăsc
Izvoare binefăcătoare,
Ce se adună-n râuri largi
Croindu-și drumul către mare.

De Maica Domnului-ocrotite,
Cresc holdele de grâu sfințit.
Aici a fost făcută pâinea,
Din care Domnu a-nmulțit.

Pe creasta munților de urci
Cu Dumnezeu de vorbă stai,
Și vezi cu ochii, cât cuprinzi,
Cât de frumos e-al nostru plai.

Să fii român este un dar.
Române, dară te mândrește,
Că nimeni în această lume
Într-o grădină nu trăiește!

Nu-i o grădină oarecare,
E chiar a Maicii Domnului,
Un privilegiu, dar ceresc,
Ce-a fost sortit, românului!

Cu dorul sunt legat

Din doruri multe împletite,
Depart, peste mări și țări,
Am pus fuior, pe furca vremii
Și-am tors, aici, în depărtări.

Din firele toarse cu grijă
Am pus război și am țesut
Macat, să îmi acopăr trupul
Când dorul doare, nevăzut.

Am pus pe el, în culori vii
Lanuri de grâu, pline de maci,
Păduri de brazi și de foioase,
Din locuri sfinte, locuri dragi.

Și munți, și dealuri, și câmpii
Și Dunărea, Jiul și marea,
Și Prutul, Oltul, Dâmbovița,
Le-am pus, să le aud chemarea!

Și Crucea de pe Caraiman,
Am pus-o mărturie,
Și Babele, și Sfinxul,
Că sunt acolo, și-or să fie!

Ele-s acolo, eu aici,
Mănat pribeag prin lume,
Am altă casă, alt pământ,
Dar dorul tot rămâne.

Am rădăcina prinsă adânc
În talpa țării de Acasă,
Acasă spun acum și-aici,
Dar dorul nu mă lasă,

Și gându-mi fuge când și când,
În satul ce m-a legănat.
Bine-i și-aici, dar de Acolo,
Cu dorul sunt legat!

Casa dorului

Au ridicat bunicii mei o casă,
Din lut și apă de izvor
Și printre bârnele din lemn,
Au pus în loc de paie, dor!

Și când din depărtări mă cheamă
Pridvorul, tinda și odaia,
Pornesc să-l sting, să nu se-nalțe,
Până la grindă, vâlvătaia.

Când dorul arde, nevăzut,
Din depărtări eu vin acasă,
Cum pe-nserat, copil fiind,
Veneam să mă așez la masă.

Înfiptă-n buza dealului,
Stă casa dreaptă mărturie,
A veacului ce a trecut,
Și-acelui ce va fi să vie.

De vreme multă înnegrită,
Șindrila ce o învelește,
Ștă la povești, în fapt de seară,
Cu făgul ce o adumbrește.

Pereții albi, cojiți de vreme,
Se scaldă-n soare, ziua toată,
Parcă-așteptând-o pe bunica
Să-i vâruie, ca altădată!

Pridvorul, operă de artă,
Ce cu migală-a fost sculptat,
De vreun țaran, fără de școală,
Mă-ntreabă: unde mi-ai umblat?

Pe-un brâu de piatră de la munte,
Se sprijină bătrâna casă,
Înfiptă-adânc în talpa curții.
Ce dor, ce jale mă apasă...

Privesc la ușa înfundată
Și parcă-aștept să se deschidă
Și-a mea bunică să apară,
În întunericul din tindă.

Însă, ai mei, sunt amintire,
La fel mușcatele din geam,
Dar casa încă stă-n picioare,
Și-așa va fi din neam în neam!

N-o voi lăsa nicicând să moară,
Că e zidit în ea mult dor.
Am s-o refac, cu mana mea,
Din lut și apă de izvor!

Zâna verii

O tânără româncuță,
În rochie de muselină,
Odihnește-n iarba coaptă
Răspândind în jur lumină.

Are privirea senină,
Sprâncenele arcuite,
Buzele, două petale
De garoafe înroșite.

Peste părul de mătase,
Pe frunte și-a așezat
Cunună din flori de câmp,
Ca o fată de-mpărat.

Și am împletit în cozi magia
Unei veri înmiresmate,
Caldă, blândă, însorită
Și bogată, peste poate!

E așa frumoasă fata,
Nu te saturi s-o privești!...
Cu cosița-i aurie
Parcă-i zână din povești.

Din povești nemuritoare
Scrise-n veșnicia vremii,
Româncuța cu codițe
Este însăși ZÂNA VERII!

Un pumn de grâu și-o carte de citit

Că-mbătrânesc, nu mă surprinde,
E-un privilegiu, un răsfăț,
E premiul ce mi se cuvine
Că n-am dus viața în dezământ.
Că am să mor, o știu prea bine,
Cu toții suntem muritori
Însă doar unii-au bucuria,
De-ar fi ai slovei slujitori.
De-mbătrânesc și am să mor,
Nu voi în lacrimi să mă-nec;
Mi-aduceți zâmbete și flori,
Zâmbind din lume ca să plec.
Sicriul nu îl vreau bogat,
Nu m-aș simți în largul meu,
Că toată viața am trăit
Cum a vrut bunul Dumnezeu.
Și-n urma mea nu faceți jertfe
Să arătați că m-ați iubit.
E de ajuns un pumn de grâu...
Dar dați și-o carte de citit!

Maria Calleya

Volute

Volute în aer făşnesc
La auzul vocii aceleia
De cristal întunecat
Oricât de îndepărtată
Îngheţată în refuz
Prevenitoare şi calmă
Îmi trezeşte porumbeii
Amorţiţi, petrecându-i
Pe covorul sonor
Înspre o vrajă
Vecină cu oracole
Părăsite ieri
Din grota pardosită
Cu ulei de măsline
Se strecoară fumuria
Siluetă a râsului
Acordat în întregime
Cu armonia secundeii
Ofertă unică a
Universului
Cu figuraţii cifrate
În fiecare miez
Al fiinţei.

Lacrimile

Lacrimile din senin îmi sfârşesc viaţa –
Autoritatea flăcării, puterea ei sfântă
Ritmurile soldăţeşti aspre impetuoase
Marşul funebru oboiul insidios
Străvezimea corzilor şi luciul trompetei
Se îngheţuie toate într-o cupă de crin
Urcă şi coboară pe fluviul roşu
Asurzind tot ce a mai rămas
După ce săgeţile de alun fluid
M-au străbătut din toate sensurile
Nu ştiu nici astăzi cum sună glasul meu

Într-atât mi-am înghiţit strigătul
Imposibilul lui ecou răsună totuşi
În câteva aliaje surori
Iar frecvenţa aceea îndepărtată
Rostindu-se doar îmi atinge curajul
Îndrăzneala şi forţa pasului următor.
Ține-ţi firea, îmi spun, strânge
Năprasnica furtună în pumnul mic
Până sar aşchii înapoi în toate direcţiile
Deschide ușor palma asudată
Scaldă-ţi ochii istoviţi, trezeşte-i
Să vadă iarăşi lumea dintâi
În lacrima care tocmai s-a evaporat.

Despărţiri

Straşnice despărţiri ne
Măsoară drumul –
În jungla înflorită
Răsar la tot pasul
Fruite galbene
Forme de frunze
Catifea şi săbii
Flori carnivore
Arome ameţitoare
Izvorând îmbelşugat din
Cântătoare seve.
Pe potecile virgine
Atât de strânse între ele
Încât încălesc paşii
Smolesc epiderma
Animă crengile braţe,
Alaiul de pene
Cozi şi şuietături
Înteţeşte mirificul
Obscen carnaval.
Se mai strecoară
Şăgalnic, întâmplarea
Ca ochii să continue
Naivi, să întrebe,
Să aştepte, până ce
Golul uitării soseşte
Cu ajutoare inestimabile.
Totuşi, într-o ultimă cută
A memoriei – pasăre liră,
Se prefiră o casă,
Focul cu lemne ude,
Povestiri de război,
Multe nume, cântece,
Rugăciunea de seară.

Florian Tănase

Ei, fără un nume

Când cădeau cuvintele-n țărână
Liniștea-ncolțind de sub talpa goală
Semnele-nserării îi treceau prin mână
Retezându-i umbra fără să o doară

Salbă de arginți îi veneau cinci stele
Pe gâtul subțire șerpuiind dorința
Flori de borangic se-atingeau pe piele
Și-n bătaia lor tremura credința

Umerii micuți ca de porțelan
Aducea la viață oarbele ispite
Și-ar fi scos din minți orice Don Juan
Cu ale sale linii adânc arcuite

Ei, fără un nume, dintre două lumi,
Doar eu îi șopteam „ești a mea iubito”
Într-o zi de marți. Și într-o zi de Luni
am lăsat s-adoarmă și am părăsit-o.

Fără putere de răscumpărare

O jumătate genială a jumătății mici și josnice
parte inferioară care triumfă
când partea nobilă suferă în tăcere
ambele sunt eu
lacrimile uneia sau alteia
sunt tot lacrimi ale unui Univers
alcătuit din îndoială și ezitare
inimă și memorie trecând împreună
în timp ce alte lumi trec prin ele
ca una din umbrele orbului care se întreabă
daca nu cumva
este un mister prea misterios lumii
oarba existență a sa
ținând loc de eroare a Creației
lăsată în urmă

să jinduiască după absoluta îmbrățișare,
asta sunt
un țipăt între lumi
fără putere de răscumpărare.

Negru, Alb...

Foc mușcând din sâni de gheață
Eu iubire...
Tu iubire...
Sau doar vaga scânteiere
reflectând frecarea Lunii
pe o placă de faianță
Trupuri frământând în sânge
Tu iubirea...
Eu iubirea...
Sau doar starea orei zece
când clepsidra depresivă
încă numără și plânge
Drumuri căutând s-ajungă
Eu iubirea...
Tu iubirea...
Sau același vis oniric
care diluat de ploaie
va începe să se scurgă
Negru cotropind spre Alb
Tu iubire...
Eu iubire...
Sau numai un joc sinistru
unde cursul este ciclic
se resping și se atrag
negru...
alb...

Bărbatul visa în fotografii de sticlă

bulgărele de soare
căuta prăbușirea

o îmbrățișare a scoarței cerebrale
cu brațe albe ca ale albelor nopți
sigur pe sine un cerc aspira
la o nouă renaștere

bărbatul visa în fotografii de sticlă
scoici și șolduri și gutui
benzi de magnetofon
într-o cutie toracică

bulgărele de soare
căuta ieșirea

de ce seamănă sufletul
din ce în ce mai mult cu trupul?
de ce pielea miroase a celofan?

după capriciile inimii
este dor de ochiul de pește
de piciorul mototolind iarba
de silabele care compun extazul

bulgăre de soare
recunoscut în ecografia

Ca o regină

Așa de mândră ești, Femeie,
Ca o regină-n lumea sa
Cunosc și îngeri și zei falnici
Ce te-ar iubi și ce te-ar vrea

Bărbați ca dăltuiți în piatră
Cu aur mult și-mpărății
Răvnesc și vor ca să te aibă
Tu însă doar spre mine vii

Pe unde te duci se luminează,
Pe unde vi iarba răsare,
Le ești speranță tuturor
Dar numai mie îmi ești soare

Și ai puteri nemăsurate,
Chemi Primăvara surâzând
Le vindecă rana tuturor,
Dar leacul tău numai eu sunt

Așa de dragă ești, Femeie
Că sfinții toți au decăzut
Când te-ai desprins dintre icoane
Pentru un vers și un sărut

Contorsiuni fine

Din camera trupului tău,
de aici încep,
Îți vorbesc încet
până apuc să îți aud
corzile nervoase găfâind

Cum să nu îți dai seama?
Din ziua în care Dumnezeu
l-a hrănit pe Adam cu oase,
de atunci îmi este poftă
de umeri, de sâni și de coapse

Și molipsindu-te lent
îți prinzi degetele în adâncitura
poftelor mele trupești
Mă uimești,
Învelișul tău asudat
se-ntinde, se contractă
în contorsiuni fine.

Mi se pare ciudat
ca o zi de Luni
să scriu despre tine
în timp ce vor citi și unii și alții și oricine
ce nu au habar
cum este să umbli prin camera trupului tău
fără rușine.

Neputință

Aș fi putut sfârși în multe feluri
Dar voi sfârși precum vaporul
Prins în ochiul furtunos,
Mă va frânge în bucăți de tine dorul,
Risipindu-mă oriunde
Dinspre sus în jos.

Aș fi putut să scriu romanul vieții
Dar tot ce am scris a fost
Numai un vers în gri,
Mă voi sfârși precum
Sfârșesc poeziile, câte un vers
În fiecare zi.

Aș fi putut sfârși de-o boală neștiută
Dar toți mă știu cât
Te iubesc în taină,
Cu sânge cald de mine te-am cusut
Să fii și inimă
Să-mi fii și haină.

Ar fi putut să se întâmple
Dar nu s-a întâmplat
Nimic din acel vis.
Și ori de câte ori am încercat
Eu am sfârșit plătind
Tributul de învins.

Alexandra
Rădoi

Petrecut de Nesomn

Cu pleoapele încuiate eu mă uit
La secundarul ce ruginit se învânte
Căci sufletul întreg s-a năruit
Iar gândurile au devenit brute.

Venele pustii mi se zbat în joacă
Și anostul sânge prin ele călătorește
Iar acul lunetei argintii mă provoacă
Să le gonesc pe ele, gândurile,
chiar și orbește.

Of, Doamne scapă-mă de ele
Scoate-mi-le din aglomerata minte
Insomniile, ce vast coexistă cu stelele
Astfel ca nesomnul
să nu le mai fie decât veșminte!

Blefarita Portocalie

În apusul inflammat eu privesc
Prin lame de celule cornoase
Lumea cu colțuri portocalii o zăresc
Plină însă de lacrimi apoase.

Ajutor eu nu găsesc
Iar această blefarită
dificultăți îmi provoacă
Cu fiecare secundă poligoane
eu încerc să unesc
Astfel ca lumea să devină
în sfârșit o joacă.

Orbit de soartă

Craniul încolțește
Ochii-mi sunt clește
De vorbe orbitoare, înfundate
Gândurile-mi sunt cutate.

Cine-i vinovat, asumat?
Îngropat de fungi, stingher

Vene, pulsate, sânge turbat?
Gânduri atârinate-n cuier.

Prin nevroze nu se vede
Scăparea, mintea nu-mi percepe
Morbida caniculara soartă
Va avea să ne despartă.

Oare?

Noi ne regăsim prin a naturii întrupare
Da, așa este,
venele ce se văd la colțurile urechii
Se regăsesc în corola pădurii afundate
Și da, ochii noștri imită
Scorburi negre de a nopții întunecare.

Oare ne asemănăm atât de tare?
Cu a pădurii frumoasă înfățișare?
Ființe complexe cu măști de ambele sexe
Cu zâmbete ornate și lacrimi atașate
În spatele acestora oare ce zace?

Fungiile și arahnidele
nu doar printre rădăcini zac
În creier acestea
și au format un al putrezirii pat
Din cauza disprețului de infinita natură
Fauna omenirii îi poartă numai ură.

Oare tu sau oare eu vorbesc prostii?
Nu-i așa că am dreptate
în legătură cu a lumii simpatii?
Batjocură și negare
prin a pădurii furtună
Nici soarele nu mai vrea să se arate
prin a petalelor lagună.

Albastru era tot orașul dezolant

Pe zimți catifelați pașii mei se auzeau
Iar mintea îmi era aburită
de vorbe și umbre
Și din crăpăturile trotuarului,
numai nevroze se lichefiau
Căci fanfarele oamenilor acum morbizii
deveniseră lugubre.

Albastru era tot orașul dezolant
Iar frigul și întunericul se prelingeau
prin ale mele șuvițe negre
Plouate de astenica primăvară căreia
îi trebuia un calmant
Căci glasurile au ajuns să se sufoce
și să moară numai din cauza
gândurilor integre.

Adrian George
Itoafă

Autopsia unui strigăt însingurat

Autopsia unui strigăt însingurat,
adăpostit în ranița soldatului ucis de nepăsare,
detonând ultima grenadă, numită adio,
sfârșește sfârțecat în momente grăbite.
Doar strigătul nesfârșit,
atins de lasere iscoditoare
păstra în organe regrete.
Plecat-ai pe frontul uitării
într-o liniște funebră,
un cuc solitar încă strigă: ai regrete?

Cătușă cu inele

sentința unor maci caduci ce stau aliniați
dorind să ne separe de inele reci de rouă
cu brațe lungi de fulger taie tălpile bolnave
a codrilor trufași dormiți în pribegie
la ochi ce stau ciorchine adunați
la mila unei nopți ce nu mai vine
e prea puțin din timpul ce-a rămas
să ne adune uneori mirați pe ramuri
prea copti pătați în roș' vărsat întâmplător
amare gânduri au gustat pe semne zburătoare
de ce-au zburat profund din ram de colivie?
de ce...
iar singuri cucii și restul doar năluci
ne cresc din verde frunze
curând ne înconjoară
pluton ce execută gânduri încolțite
și doar cătușă cu inele eliberate de povară
ne caută prin urmele făcute de regrete
și uite-așa un băț ce ne unește carul
ne domină pe toți ne-ngroapă
pe bolta asta mare.

Cine-s eu să te agăți azi de mine?

Cine-s eu să te agăți azi de mine?
Un simplu om, o sfoară purtată de vânt

ce-și petrece timpul în pașii amiezii,
leg orhidee cu trup uscățiv,
târâi nervuri plantate-n adânc
unde umbra e mult mai vânjoasă.

Cine sunt eu să te agăți azi de mine?
Necuvântător, uneori pacient pentru noapte,
asociat cu un pom, să fim doi trecători,
uneori confundat cu un tunet rănit
care tace în sine,
bandajat cu un vânt care vine,
te leagă străine,
să fraternizăm până mâine.

Și-apoi vom vedea pe ce drum alegem
să mergem.

**Doar cuvintele curg
acompaniind fericirea**

Cuvintele curg acompaniate
de cascada timpului,
de sus soarele își întinde
o rază de braț
oferind o inimă verde.
Să am parte de ea, îmi spuneam!
O acopăr în țesutul palmelor nemăsurate,
și mă întreb: e oare pentru mine?
Nu... poate cineva o așteaptă.
Așa că, bat la inimi obosite.
Una abia mai trăia.
Ia-o, ți-o ofer...
Desfac palmele precum petale de flori
și o văd cum dispare,
doar cuvintele curg acompaniind fericirea.

Candele risipite de vorbe

Starea se consumă la țigară,
în timp ce leșin sub candelă risipite de vorbe,
la fereastră norii privesc în coloană
întrebând de ce fac semnul crucii,
taman când ei închipuiții
se înfățișează la nevoi umane,
și-n fiecare traumă trecută spre seară,
nostalgici culeg dumicați de cenușă,
ard patogen în spitale credințe ilare,
nu e de glumă, să inspir comentarii.

Ina Dumitrescu

Mă înfloreau în roșu macii

Mă înfloreau în roșu macii vii
Și părul și-aprindea tăciunii negri,
Pe buze-aveam surâsuri-rapsodii
Și ochii-mi scânteiau ca două săbii.

Era departe-adâncul acestei răni
Ce sapă rece și necruțătoare,
Nu mă rodeau atâtea frământări...
Eram un mac și viața mea o mare.

Secunde oarbe îmi cuprind tăcerea
Și mi-o îmbracă-n alb de primăvară.
Tot ce mai simt e plânsul și-adierea
Neîmplinirilor cu aripi ce nu zboară...

Mă înfloreau albastru tămâioare...
În pumni mi se strângea noroc de pădăie,
Iar brațele îmi lunecau fuioare
Îmbrățișând a ploii melodie.

Eram o poezie fără versuri...
Îmi revărsam iubirea prin toți porii!
Astăzi sunt versul pus în multe rosturi,
Uitarea macilor dansând cu norii.

Lumini cu zâmbete sărate

Mă poți iubi fără perseverență,
N-o să-ți rămână sufletu-nghețat.
Din tot ce suntem știu c-ai învățat
Că doar iubirea, la tot e chintesență.

Mă poți iubi și fără declarații...
De ce îți simți restructurat fiorul?
Iubirea evidentă o dă dorul
Simțit fără parade și ovații.

Mă poți iubi lipsit de echitate!
Poți râde singur la tine în alcov,
Dar oare zâmbetele vor fi mov?
Sau doar bucăți de resturi prea sărate?

Mă poți iubi și fără trandafiri.
Oricum, le port pe buze catifeaua.
N-o să-ți măsoar parfumul cu ocaua
Și nici nu-mi fac din țepi închipuiri.

Mă poți iubi și fără viitor..
De fapt e cea mai pură din iubiri!
Ce-i azi, mâine pot fi închipuiri
Sau rai lovit de-al iadului topor.

Mă poți iubi și fără poezie
Deși îi datorezi imensitatea...
În ea îmi nemurește entitatea
Și doar în ea iubirea-i veșnicie!

Mă poți iubi și fără să mă vezi,
Oricum în ochii tăi stau mii de santinele.
Ce însemnătate-au miile de stele
Când eu trăiesc în ochii tăi cei verzi?

Mă poți iubi și fără să-mi mai scrii...
Cuvintelor le știu banalitatea.
Dar nu mi-ai luminat feminitatea
Decât prin picurii din poezii!

Ultimul vis

Ești prima tăcere pe care o-nțeleg
Și ultimul vers din sufletul meu,
Ești prima întoarcere la timpul perfect
Și ultima notă din cântecul tău.

Ești primul surâs născut din iubire
Și ultima lacrimă de dor înghețată,
Ești ultimul zâmbet ce dă strălucire
Și primul tăciune din lumina plecată.

Ești nebunul de alb ce-și adoră regina,
Din amnarul speranței, prima scânteie,
Ultimul vis ce-mi străpunge retina,
Încrederea-n mine, ca om, ca femeie!

Ești ce-am găsit și-am pierdut împreună,
Curcubeul complet răsărit după ploi,
Tot ce-n razele sale soarele-adună,
Chintesența nespūsă a iubirii din noi.

Locul iubirii

Spui că nu mai știi ce suntem,
ce slogan ne ține vii
Și că știi doar cât de trist
este sufletul când tace...
Că ai vrea să simți sărutul

ce nu ți l-am dat... da-l știi,
Însă nu mai cunoști calea
ce luminează-n tine face.

Știi! Dar te prefaci că uiți
că în pieptu-mi locuiești
Și tot inventezi un loc
unde spui că mă aștepti
Să ne lepădăm de tragic
și să inventăm povesti,
Unde negreșit iubirea e motiv
să poți să ierți.

Spui că mă aștepti
în timpul ce-și consumă arcuirea
Și că eu sunt doar o muză
ce dansez împerecheată,
Însă uiți că-s muza ta
ce îți mângâie pornirea
De a umple cu cerneală coală nouă,
fermecată.

Și paradoxal sau nu suntem singuri
în mulțime,
Ne privim orbi de tristețe
și ne molipsim de răs,
Adunăm cioburi de stele
dintr-un absolut... și-n rime
Așezăm cenușa albă
în care iubind ne-am stins.

Marea și noi

Vine marea la noi
(căci prea plin de albastru
avem în priviri și în inimi),
Să-mprumute un gram
de culoare pentru valul ei spart,
Să ți dăm doar o notă din cântul
ce l-au scris serafimii,
Să-și învețe și ea pescărușii
să-l cânte când iubirea-i de cart.

Vine marea la noi, zbuciumată,
să afle secretul
Unei liniști ce surâde tăcută
în adâncul din noi,
Să se-mbrace și ea în lumină
și să-nvețe sonetul
Ce-nsoțește seninul
din val către mal și-l aduce-napoi.

Vine marea la noi întristată și rece,
tremurând val cu val
Și cu-n scâncet pierdut

ne imploră să-i dăm și căldură.
A pierdut-o printre alge și pești
ce s-au scurs către mal
Și-au lăsat-o-n nisip, rătăcită,
fără timp și măsură.

Acum suntem una cu marea
și-mpreună onorăm universul,
Ne cresc solzi lângă sânge
și-n aval răsădim grai lumesc
Să-l reverse plutind,
făcând raion adânc cu raza din versul
Ce l-am dat surzând
pentru-un zbucium imperfect de firesc.

Misterul tristeții

Mă inspiră iar melancolia
și oftez momente netrăite,
Parcă am contract cu nebunia
din atâtea clipe răzvrătite...
Azi am plâns spunând o poezie, genială,
ce m-a răscolit...
Ce a pus și plin și gol în mine,
ceva ce încă n-am cunoscut...

Nu știu ce-mi mistuie mai tare ochii...
sarea sau depărtarea ce te fură...
Parcă un plug îmi ară printre coaste
și-mi pune întristarea-n arătură...
Și buzele ce mi le mușc de colțuri
șoptesc culori ce pleacă să te-mbrace
Iar tu, râzând îmi spui:
dacă mă chemi eu vin!...
și dintr-o dată, totul în mine tace.

Îmbrățișarea mea a nins și a-nghetă...
prea multă iarnă se scurge înspre palme,
Vara e prea departe, căldura ei a plâns
și voce nu mai are să rădă... și adoarme!
Mi-e frig și brațul tău
nu e să-mi încălzească surâsul
ce ți-l pun în vis pe buze...
Aș vrea să poți tu să te chem,
să nu rămânem muze,
în lumile din univers, palide și confuze...

E seară... iar... și toate sunt la fel...
aceleași stele se uită și se miră
Cum dincolo de nori ce ne despart,
rămân nostalgica ce le admiră.
E seară! Noapte bună domnul meu!
Am să încerc să nu colind prin vise,
Poate-n curând ne vom plimba râzând,
uitând de clipe, ce nu ne-au fost promise.

**Corina Vlad
Diaconescu**

Ce mult a trecut

Ce mult a trecut de când nu am mai simțit
căldura verii de pe buzele tale!
Ce mult a trecut de când ne-am împletit
degetele în îmbrățișarea supremă!
Covorul de frunze foșnește sub pașii mei
pe cărarea ce duce spre iarna vieții.
Păsările zgribulite
se ascund în cuiburile iubirii,
așteptând mângâierea soarelui.
Aștept și eu să apar în prag
și cerul senin al ochilor tăi
să-mi lumineze viața.
Dar vei veni?
Ce mult a trecut de când m-ai strâns
la piept!
Ce mult a trecut de când mi-ai șoptit
„te iubesc”!
Ce mult a trecut...

Gândul iubirii

Te-am iubit în gând, toamna,
cu frunzele ei roșii ca buzele tale.
Te-am iubit în gând, iarna,
visând cu ochii deschiși la gura sobei.
Te-am iubit în zorii primăverii,
fără cuvinte multe,
doar mângâieri tăcute.
Ne-am iubit apoi în gând și vara...
Te-aș ține lângă mine
dar tu vrei libertate.
Nu vrei să fii o navă
ce ancora o leagă strâns de mal.
Tu vrei să te simți liber,
să vii, să pleci, să vii iar.
Nu-ți cer nimic, nu-ntreb nimic,
nici promisiuni, nici jurăminte.
Doar gesturi tandre și iubire.
Mă-ntreb în gând,
te mai aștept?...

Sunt

Sunt aripa frântă
a păsării ce nu-și mai găsește cărarea
prin spuma cerului. Ascunsă e zarea.

Sunt pana căzută, smulsă de vânt
și dusă departe, pierdută de gând.

Sunt umbra tăcerii topită-ntre noi
Ce-mi picură lacrimi pe umerii goi.

Sunt frunza ce cade ușor spre izvor
și cântă cu unda un bocet de dor.

Sunt tot ce este mai trist pe lume.
Nu simt nimic, totu-i genune.

Dorințe nu-s, zâmbet nu am,
visul nu mai îmi e balsam.

Sunt doar o părere pentru tine.
Înger iubit, să-ți fie bine!

Dacă

Dacă aș fi genele ochilor tăi,
m-ai zări?
Dacă aș fi un strop din mărul tău,
m-ai sorbi?
Dacă ți-aș atinge umerii goi,
m-ai lua cu tine?
Dacă aș fi eu umbra ta,
m-ai privi?
Dacă aș fi rază de soare fierbinte,
m-ai simți?
Dacă ți-aș spune că te iubesc,
m-ai auzi?
Dacă mi-aș pune chipul în inima ta,
m-ai iubi?
Dacă aș fi frunza ce cade,
m-ai zdrobi?
Orice as vrea să fiu,
numai cu tine.

Iarăși un „dacă”

Dacă n-ai fi fost aieva lângă mine
și nu mi-aș fi pus fruntea pe umărul tău blând,
aș zice că mi-am petrecut tot anul
închipuindu-mi lucruri ce nu sunt.
Dar ochii tăi albaștri
pe care-i văd și-acum

în minte, sunt ca doi aștri.
Nu-i voi uita, curând.
Nu-ți voi uita nici vocea,
profundă, mlădioasă.
Dacă-mi vei mai vorbi vreodată
mă vor vedea toți, radioasă.
De n-ar fi acest dacă
m-aș simți împlinită.
În drumul meu spre ceruri
aș ști c-am fost iubită.

Vântule, bogat ești!

Doar ție-ți spun iubirea.
Bogat ești vântule!
Tu stăpânești nemărginirea.

Doar tu auzi șoaptele mele.
Aș vrea să i le spui și lui, în vis,
să nu rămână-n praf de stele.

Tu, vântule, îmi știi și gândul
pe care-l porți spre zarea albastră,
înconjurând pământul.

Vântule, te rog, ia-mi dorul!
Du-l, așază-i-l pe umeri!
Eu cu suspin îmi torc fuiorul.

Vântule, ce bogat ești!
Toate ți le spun doar ție.
Așa se-ntâmplă când iubești.

Alte inimi

Dacă viața mi se traduce prin „te iubesc”,
este pentru că ai venit la ușă,
ai atins-o ușor,
ți-am deschis,
crezând că-i doar un vis.
Ai intrat,
ai făcut un pas, apoi alt pas
și ai rămas
în inima mea.
Ești și acum acolo.
Deși la ușă nu mai bați,
iar pașii tăi spre alte inimi pleacă
fără să-mi spui un bun rămas,
eu te aștept,
cu același „te iubesc”.

Fără regret

Atunci când voi urca la stele
te voi privi de sus.
Pentru mine va fi ger
liniște, tristețe și...apus.

Știu c-o iubești de mult pe ea.
Anii s-au scurs, și buni, și grei.
Ți-aș da inima s-o poți salva.
Te aștept să vii s-o iei.

Iubirea voastră mi-ar ajunge,
s-o văd din cer, de acolo, sus.
Durerea nu mă mai atinge.
Atât să știi, că te-am iubit nespus.

Trist

Când fulgii triști încep să cadă
Mi-e frig în suflet.
Luna încearcă să mă vadă
Dar eu mă sting încet, încet.

Crăciunu-i trist, sunt fără tine.
Aș vrea să știu ce faci, cum ești.
Nici când n-o să-mi mai fie bine.

Va fi doar umbră la ferești.
N-o să mai vii, n-o să mai pleci,
N-o să mai fiu cu tine.

Petale pe drum

E toamnă. Te aștept pe drumul de petale.
Le-am presărat cu drag, să-ți fie cale.
Pășind pe ele, aș dori să simți...
să-mi spui că mă iubești,
chiar dacă minți.

Voi crede că petalele de flori
înmiresmate, îți vor da fiori
și o să vii la mine alergând.
Te aștept pe drumul de petale, suspinând.
(după un vers de Florin Grigoriu)

Astăzi e clipa

„Astăzi e clipa” când ai plecat.
Astăzi e clipa când te-am uitat.
Nu-ți văd nici ochii, nici fruntea,
iar vocea ta se pierde în vuietul de mare.

Astăzi e clipa ce n-am dorit.
Astăzi e clipa când am murit.
De azi aș fi liberă să zbor...
Nu mai vreau viață și nici dor.
(după un vers de Florin Grigoriu)

Iulian Nohai

Ciocu mic, noi suntem la putere!

E dreptul vostru să fiți mai săraci
Al nostru să ne-ntrecem în avere
Noi suntem vulturi, voi sunteți gândaci
Deci ciocu mic, noi suntem la putere!

E dreptul nostru să ne facem legi
Să ne ferească-n veci de pușcărie
Voi ne-ați votat... Trăind ca niște regi
Noi vă conducem înspre sărăcie!

Noi ne întrecem în avuturi și plăceri,
Cu legi și instituții dăm de-a dura
Căci la butoane noi avem superputeri,
Și-atunci ce-i greu să vă închidem gura?

Noi suntem genii și suntem nemuritori
Și-avem tot dreptul s-aruncăm cu banii,
Ne agățăm de funcții trăgând din greu la sfori
Și-atunci ne-mpiedicăm de voi,
niște gângănii?

Voi sunteți mulți,
noi suntem mai deștepți
Și când ne cereți socoteală,
noi răspundem: De-aia!
Noi suntem șmecheri,
fi-ți voi proști și drepti
Ne doare-n spate, de v-ar lua și gaia!

N-aveți decât să vă-nșirați pe străzi
Strigând de zor și arătând pancarte
Din țara asta vom tot scoate prăzi
Căci, zău, din gheare cine ne-o mai scoate?

Degeaba v-agitați cerând cu toți dreptate
La așa fleacuri urechea ni se-nfundă,
Așa, din plictiseală, din noi vreunul, poate,
Cu-n deget mijlociu să vă răspundă.

E dreptul vostru să vă agitați în van
Noi ne-nvârtim între, cu totul alte sfere,
Voi sunteți doar plevușca, noi suntem bibani
Deci botu-n mâl, noi suntem la putere!

Timpul

Cădere în gol
Trăită din plin
Un rostogol
Numit destin

Cu un motiv
Destul de neclar
Te zbați obsesiv
Să-l oprești, iar și iar,

Vii cu-un bagaj
Adunat în trecut
Înveți în picaaj
Că-n zadar te-ai zbătut

Drumul i-același
Dac-o fi vreun drum
Brav sau laș
Vei ajunge oricum.

Ce-i timpul? Durată
După rosturi străvechi
O bătaie ciudată
Ce-o auzi în urechi

Grăbită sau lentă
După cum mai poștești
Acea suculență
De plăceri omenеști

Piticii ghiduși
Între tample se zbat
Și dor de cei duși
Tic-tac, tic-tac.

Zăpadă

S-a-negrit zăpada
Ne uităm degeaba,
Cu speranță-n sus
Și spășiți ne-am pus

Toți cenușă-n cap.
Cu mișcări de crab
Ne văităm de zor
Că nu-i ploaie-n nori.

Ne mai rabdă ei
Bieții copăcei
Și ne-ajută, gen,
Pulsând oxigen.

Ne-am întins de tot
Și nu avem loc
Să fim noi vedeta
Pe-ntreagă planeta.

Nu c-am fi prea mulți
Că suntem mărunți
Dar dai de-un avar
De stă pe-un hectar.

Vila lui cea mare
E loc de plimbare
Și, aș zice eu,
Penibil muzeu.

Omorâm jivine
Că ne face bine
Nu că le-am mânca
Cu bun-simț, cumva,

Când și când, vezi bine
Pentru proteine.
Am tăiat copaci
Ca niște cârpaci

Pretinzând doar lux
Cu nasul pe sus.
Am făcut uzine
Visând mare bine

Să punem în vile
Lucruri inutile.
Are fiecare
Trei calculatoare,

Bașca telefon.
Și nu mai vezi om
Să se uite-n jur.
Știrile curg șnur,

Pe ecranul lui
Și chiar nimănu
Nu-i rămâne timp
Să priveasca-n schimb

Om cu om în ochi.
Devenim miopi
La ce-i evident.

Goi de sentiment
Suntem instrument

Pentru cei isteți
Ce ne iau din vieți,
Invocând în știri
False nemuriri.

S-a-negrit zăpada
Ne uităm degeaba,
Cu speranță-n sus
Și spășiți ne-am pus

Toți cenușă-n cap.
Ce cred, umil eu,
E că Dumnezeu
Ne-a dat ușor drumul
Să ne iasă fumul

Că am fi vedetă
Pe a lui planetă.
De ne duce capul
Să ne rupem sacul

Și cu toți acușa
Să spălăm cenușa
Ce ne-am pus-o-n cap
Și cu-adevărat

Să trăim mai pur
Prind împrejur
Mai cu modestie.
Umbra să ne fie
Îngustă, dar vie

Și să avem spor
Dând și ajutor
Găsind bucurie
În natură vie,

În aer curat
De flori colorat.
Să ne fie clar
Altfel e-n zadar,

Ce mișcă sub stele,
Suflete-s și ele
Chiar de-s mici de tot
Au un drept de vot

Și de-aceeași ață
Ca și noi se-agață.

Ovidiu Oana-Pârâu

Sphinx

Bărbat sau femeie? Această-ntrebare
Se-ascunde în pietre cioplite de vreme,
De vânturi și ploi, pentru oameni toteme,
Ori borne terestre pentru întrupare
A celor veniți și plecați prin lumină,
Spre lumi unde spiritul trece de poarta
Materiei vii, făcând omului soarta
Din apă, țărână, vânt și foc să vină.

Făptura îngeamănă dualitate
A celor ce timpul pot lesne să-l toarcă.
Ei știu ca planeta e toată o arcă.
Însemn puterii și autoritate
Emană simbolic prin trupul lui leul
Etern suveran cu statură solară
Inert, dar atent, o prea nobilă fiară
Cioplit orișunde să-ntâmpine zeul.

Iar capul pe trup e o față astrală
Privind necurmat, prin noi, spre zenituri,
Orbitele goale desfid asfințituri
Străjeri neclintiți pân' la noua escală.
În Sfinx se conjugă repere astrale,
Și Leu, și Taur, geneză să poarte
Scorpion e simbolul viu pentru moarte
Vărsătorul e Om pe Lactee Cale.

E zeu? Este Om? Animal? Sau doar pietre
De îngeri cioplite în forme anume?
Simboluri în veacuri înscrise-n cutume
De vânturi și ploi născociri peste vetre?
30 septembrie 2017

Rhesus

O, rege! O, Rhesus! Așa vrut-au zeii!
Te mână departe de casă nevoia
De-a fi înde-aproape lui Priam, la Troia
Să-nduplece soarta, să-nvingă aheii.

Ajuns tu părea să-implinești un miracol,
În ultimul an din războiul iubirii
Cu oastea să pui capăt nelegiurii,
Așa cum vestise temutul oracol.

De-ar fi din câmpia troiană să pască
Trăpașii tăi sau, de ar fi să se-adape
Din Strymon, va fi Ilionul să scape
De aspre-ncercări și urgia grecească.
Ulysse știa prorocirea și vede
Atâtea speranțe de-acum năruite.
Trimisul troian, Dolon, el îl trimite
Trăpașii să-i fure iar cu Diomede

Ucide din tracii sosiți, doisprezece
În urmă pe Rhesus. El armele fură
Și carul vestit, și de aur armură
Ascuns e de noaptea ce-n ziuă se trece.
Măreța făptură s-a frânt într-o clipă,
Răpus mișelește, nedemna trădare
Împinge războiu-n știuta urmăre.
O muză îi cere Athenei în pripă

Pe regele dus de pământ să-l dezlege
Ea trupul să-l dea Persefonei, să-l poarte
În Munții Pangaion, acolo departe.
Va fi preot orfic, Dionis alege.
09 ianuarie 2018

Focul viu, Zamolxis

Zicere:

Din tine a rămas doar o baladă,
te știu doar eu sau prea puțini,
prin negura de timp nu pot să vadă
cei rătăciți printre străini.

Zamolxis în cartea istoriei noastre
E pagina primă când omul e zeul,
Icoană cu munți și cu ape albastre
Cu chip pileat luat de chiar Dumnezeu.
Pământul sfințește și-adună toți dacii
Îndreptări să primească din legi, nu din magi,
Amințe să ia cum se-nalță copacii
Și cât lacrimi îi curg peșterii Polovragi.

Lumina mângâie și munți, și câmpia,
Pământul rodește egal pentru toate
Făpturi înțelepte ce-și afla tăria,
În trudă și pentru acel ce socoate
Puterea-i tăcere adânc nerostită,
În bobul mărunt are casă răbdarea,
Lumina, sămânța spre ceruri ridică
Pământul dă viață, iar apa vigoarea.

E fulgerul rău și pacea înfrânge,
Minciuna e temnița strânsă de ceață
Trufia, hoția, vărsarea de sânge
Sluțesc demnitatea și mintea pe viață
Privește-i pe oameni, dar nu doar veșmântul
Bogatu-i sărac pentru liniștea dusă
Nu-i nimeni în veci mai bogat ca pământul,
Cel slab are-n el o tărie ascunsă!

Tu nu prinde-n suflet averea lumească
Ci înțelepciunea ce vine din lucruri
Ce au numai rolul știut să servească,
Doar firea umană rămâne de-a pururi!
Așa s-a sfințit pentru daci Kogaionul,
Se scutură veacuri de colbul uitării,
Revine din toate Zamolxis / Zeu / Omul
Și Dacia-și află firescul cărării.
18-19 februarie 2017

Lupul Alb

Pe stânca lui se cuibărise umbra,
Chiar cerbii se temeau să dea târcoale,
El, Lupul Alb, pe țăncurile goale,
Privea tăcut, spre depărtare, tundra.

Pierea lumina'n cergi de întunerice ...
Tălăzuiau doar gloate disperate,
Lăsând în urmă, în cenușă, sate
Și fum mângîind un orizont asferic.

Zorind spre moarte, i-au uitat povața
Și'n goana spre nimic pierdut-au urma
Păstorului nebun, imploră turma
Descântul lui să readucă viața.

– E noapte-n voi! V-ați lepădat credința!
Nu'i leac în cer să curme ignoranța.
Acum sunteți umili, cerșind speranța,
Dar dăinuiește'n voi necuviința!

Nu negrul, însăși teama vă'nconjoară!
Ați risipit averea pe nimicuri,
Nerușinării dându-i mii de chipuri
Și risipind a timpului comoară.

De ce s-ar risipi pe voi un astru?
Voi v-ați închis în case în desfrâu,
Uitând de grija holdelor de grâu
Și de covorul apelor, albastru.

Lumina-i pentru oamenii puternici,
Pentru acei ce cred în aurore
Cu ochii larg deschiși spre evermore,
Nu pentru lași și nici pentru nemernici!
24 august 2015

Solomonarii

Zicere:
Omul Alb, șapte pieptare
Duruie, duruie tare
Toacă-ți toaca! Toacă tare,
Duruie, solomonare!

Li-i casa-n adânc sub noiiane de piatră,
Strigoii tăcerii din vremi neștiute
Cu norii pe frunte, priviri străbătute
De fulgere strânse la fel cum în natră
Stau fire să fie suveicii cărare,
Colindă să vindece lumea bolnavă
De arșiți ori ploaie căzute din slavă,
Ori vechii metehne, leac și dezbarare.

Privirile-ascunse sub plete cărunte,
Au traista pe umăr și toaca lipită
De pieptul în care a fost scrijelită,
Întreaga durere-n vechi riduri pe frunte.
Și trec și se trec din cetate-n cetate,
Sfințite statui de tribuni ai naturii,
Aci dau un sfat, colo stavilă urii
Ei află și-ndeamnă pe toți cu dreptate

Aflată în tolbă în cartea lor sfântă,
Zidire măiastră în stihuri ascunsă,
Din tainele lumii în veacuri e strânsă
Și pilde-nțelepte de-acolo cuvântă.
Nasc teamă și-s Marelui Moș uceniciei,
Ei prunci răsăriți îi răpesc să-i învețe
Din cartea naturii-ntâmplări și povețe
Găsesc negreșit când la sfaturi, bunicii

Îi cheamă când obștea se află robită.
De secetă aspră. sau grele potopuri.
Sau rău obicei întâlnesc pe alocuri,
Ori pacea-i pe cale să fie știrbită.
Femeile fug ori stupesc într-o parte,
Codane în șoaptă alungă deochiul,
Doar țânci năzdrăvani,
peste gard trag cu ochiul,
De-i rost de fereală, se-avântă departe.

Li-i frică de spusa că-njugă balauri
Cu hamuri de fag și cu bice de fulger,
Iar tundra ascunde Vântoase și sânger
Răsare-n ogoare, nicicum pe coclauri.
Închină-se lumea văzând pe străinii
Școliți sub un munte pe Calea spre Sfinxul
Pus prag Întreitului Stâlp din cuprinsul
Bucegilor, poartă pe Calea Luminii!
08 octombrie 2017

Caleidoscop

Lansare de carte la Biblioteca Județeană „Ion Heliade Rădulescu” „Ecouri în timp” semnată de Victor Petrescu

Marți, 23 aprilie 2024, în marea sală de festivități a Bibliotecii Județene „Ion Heliade Rădulescu” din Târgoviște, s-a desfășurat un eveniment deosebit, care a atras atenția publicului cititor, interesat atât de statistică, dar și de viața și opera unor nume consacrate în literatura românească.

Evenimentul care a ținut capul de afiș a fost programat în această zi, și pentru a cinsti astfel Ziua Internațională a Bibliotecii și Ziua Armatei Terestre.

Directoarea Bibliotecii Județene, Agnes Terezia Erich, care a deschis și lucrările evenimentului a ținut să precizeze că volumul lansat de prof. univ. dr. Victor Petrescu, era așteptat de foarte mult timp, și de foarte mulți studenți ai acestuia, acesta cuprinzând date despre viața, activitatea, dar și despre opera unui om de excepție, care a pus piatra de temelie a Bibliotecii Județene, pe care apoi a condus-o vreme de peste un sfert de secol, care a inițiat Festivalul Concurs Național „Moștenirea Văcăreștilor”, care a luat ființă în anul 1968, aflat anul acesta la cea de a 56 ediții.

Preotul consilier Marian Robert Puiescu a ținut un cuvânt de binecuvântare, dând citire și mesajului de salut al ÎPS Arhiepiscop și Mitropolit al Târgoviștei, dr. Nifon Mihăiță. El a subliniat colaborarea remarcabilă pe care Arhiepiscopia a avut-o cu Victor Petrescu în redactarea și editarea unor volume despre viața teologică a cetății.

Domnul Mihai Stan - președintele Societății Scriitorilor Târgovișteni a subliniat că prietenul său, Victor Petrescu i-a fost alături de-a lungul celor aproape 30 de ani de existență a Editurii Bibliotheca, unde au fost tipărite peste 2.500 de titluri, a celor 25 de ani de viață a Revistei „Litere”, care apare sub egida Uniunii Scriitorilor din România, în care au fost publicați peste 450 de poeți, peste 200 de prozatori și peste 400 critici literari, din țară și de peste hotare, dar și a celor 20 de ani de funcționare a Societății Scriitorilor Târgovișteni, care a întregit activitatea literară a cetății Târgoviște, cu existență și renume multiseclară.

Domnia sa a amintit și

faptul că Victor Petrescu este și autorul unui Dicționar monumental al Scriitorilor Dâmbovițeni care cuprinde date despre viața și opera celor care trudit în arta scrisului de-a lungul a peste 500 de ani pe aceste meleaguri, începând cu anul 1508, și cu tiparnița lui Dosoftei.

Domnul Victor Petrescu, a menționat că, într-adevăr acest volum trebuia să apară odată și odată, fie și măcar pentru că în el se regăsesc cronici referitoare la

opera sa, ce cuprinde peste 100 de titluri, semnate de nume de prestigiu din literatura românească, dar și de peste hotare. Cartea se vrea a fi un bilanț al activității sale de-a lungul a peste o jumătate de secol pus în slujba cetății, ca director al Bibliotecii Județene, ca profesor la catedra de „Biblioteconomie-Arhivistică” din cadrul Universității „Valahia” din Târgoviște, ca mentor și coordonator a unor teze de licență, și/ sau de doctorat.

În continuare a conferențiat despre activitatea prestigioasă a domnului Victor Petrescu, domnul Vasile Ivan Ivanoff, fost Secretar General al Județului Dâmbovița care a ținut să vorbească succint, dar la subiect, amintind că statistic, Victor Petrescu este autor a peste 25 de volume, coautor al altor 42 de titluri, coordonator a peste 36 de volume, studiile și articolele domniei sale apărând în peste 54 de volume antologice. De remarcat este și faptul că Victor Petrescu este și fondatorul și coordonatorul Bibliotecii Târgoviște din Chișinău, fiind prezent cu comunicări în toate cele peste 12 Congrese Mondiale „Eminescu”, organizate de Academia de Științe din Chișinău.

Au mai susținut alocuțiuni despre opera magistrului Victor Petrescu: Constantin Voicu, Carmen Georgeta Popescu, Ion Iancu Vale, Dan Stoica, George D. Piteș, din partea SST și jurnalistul Florenț Mocanu.

În partea a doua a evenimentului doamna profesoară Ortansa Lica a lansat volumul „Monografia Școlii Gimnaziale nr. 2”, «Ion Alexandru Brătescu Voinești» din Târgoviște, volum care cuprinde foarte multe date și documente inedite, rezultat al muncii de Sisif de peste 7 ani de cercetări asidue, depusă de prozatoare pe altarul memoriei generațiilor viitoare.

Alexandru Ștefănescu, dir. adj. al Bibliotecii Județene, a prezentat și o expoziție de tablouri și fotografii, intitulat „Păsări”. Din partea Bibliotecii Județene au mai participat: Cristina Papoe, Claudia Chebac, Dana Iordache, Raluca Rusu, Simona Ioniță, Cristina Mihăescu, Liliana Neagu, Maria Șuță, Mariana Briceag ș.a.

Evenimentul a fost preluat în întregime și de TV „Columna” în vederea promovării în programele culturale notabile din județul Dâmbovița.

În încheiere, invitații au făcut schimb de impresii și de idei, s-au întreținut cordial la un pahar de șampanie și au participat la o interesantă sesiune de fotografii. (*Argus*)

Dublă lansare de carte la Casa Romanței, „Scrisorile toamnei” de Ecaterina Petrescu Botoncea și „Melancoliile” de George Coandă

Marți, 23 aprilie 2024, în sala mare a Muzeului Romanței din Târgoviște a fost organizată o dublă lansare de carte, eveniment organizat, cum nu se putea mai nimerit, sub generoasa egidă a Zilei Internaționale a Cărții și a Dreptului de Autor, precum și de Zilei Armatei Terestre Române, sărbătorite în această zi.

Cele trei instituții care au colaborat pentru buna desfășurare a acestui adevărat regal literar - muzical, au fost Societatea Scriitorilor Târgovișteni, Garnizoana Târgoviște și, bineînțeles, Casa Romanței.

Manifestarea a fost deschisă de Alina Mavrodin Vasiliu, directoarea Cetății Romanței, care a mulțumit invitaților pentru prezență. Preotul consilier Robert Marian Puiescu a citit mesajul de salut și binecuvântare semnat de ÎPS Sa, Nifon Mihăiță, Arhiepiscop și Mitropolit al Târgoviștei, pentru acest important eveniment din viața cetății. Custodele Muzeului Romanței, Andrei Vasiliu, a prezentat muzeul și rarismele vestigii adunate în cele trei săli: a interpreților, a compozitorilor și a personalităților care au făcut parte din juriul Festivalului „Crizantema de Aur, care se organizează anual, pentru cinstirea romanței, la Târgoviște, de 56 de ani. Aceste vestigii se referă la fotografii, afișe, diferite cărți legate de festival, discuri, CD - uri, instrumente, diferite obiecte personale ale personalităților care au marcat drumul romanței de-a lungul timpului.

În sală au fost prezenți: membrii importanți ai SST printre care: George Coandă, Ecaterina Petrescu Botoncea, Constantin Voicu, Constanța Popescu, Vasile Didoacă Dojană, George D. Piteș; din Garnizoana Târgoviște: Gl. (r.) Ion Călimănescu, dir. bibliotecii garnizoanei, Carmen Călimănescu, mr. Aura Teodora Cojocaru, însoțiți de un

grup numeros de ofițeri și invitatul de onoare poetul Viorel Dinescu, din Galați, însoțit de soția sa.

La prezidiu au luat loc: istoricul George Coandă, interpreta de romanțe Alina Mavrodin Vasiliu, scriitoarea Ecaterina Petrescu Botoncea și poetul Viorel Dinescu.

Pentru început, George Coandă a conferențiat despre bogata

istorie a Cetății Romanței, denumită și Casa Balaban, impozantă clădire de patrimoniu, care de-a lungul timpului a adăpostit mai multe instituții importante, printre care și Comitetul Județean al PCR. Aici au fost semnate în anul 1968, actele de naștere al Festivalului Național de Romanțe „Crizantema de aur” și cel al Festivalului Național Literar „Moștenirea Văcăreștilor”, aflate, fără

întrerupere, la cea de a 56 ediție.

Distinsul gazetar George Coandă, a remarcat și faptul că în această clădire a fost și sediul ziarului „Uzina și Ogorul, transformat mai târziu în cotidianul de notorietate „Dâmbovița.

În continuare el a vorbit elogios și despre mr. Aura Teodora Cojocaru, și truda sa pe tărâmul binecuvântat al literelor, având în prezent în editură primul său volum de versuri. Tot domnia sa a prezentat volumul de versuri „Scrisorile toamnei semnat de scriitoarea polivalentă Ecaterina Botoncea, care a semnat mai multe volume de proză și versuri, fiind în același timp și un medic dăruit, dar și un turist împătimit, aflându-se la cel de-al patrulea periplu pe urmele sfântului Iacob din Spania, pe parcurs de 1000 Km făcuți cu piciorul.

Doamna Ecaterina Botoncea a prezentat volumul de versuri semnat „Melancoliile” semnat de domnul George Coandă, care este un adevărat exemplu de frumusețe, profunzime și altruism.

Cei doi poeți au citit pe rând din lucrările lor, într-un dialog sărbătoresc de poezie regală.

Au mai susținut alocuțiuni despre cele două volume lansate: Alina Mavrodin Vasiliu, Constantin Voicu, Constanța Popescu, Vasile Didoacă Dojană, George D. Piteș.

Doamna Alina Mavrodin a încântat asistența, în mai multe rânduri, cu ritmurile calde și suave ale romanțelor cu parfum delicat al vremurilor de altădată.

Pentru a trege concluziile a luat cuvântul și poetul Viorel Dinescu, profesor de matematică în Galați, care a vorbit despre prietenia deosebită care l-a legat de oamenii de cultură din Basarabia, printre care i-a enumerat pe academicienii: Mihai Cimpoi, Valeriu Matei, Nicolae Dabija, Vasile Tărățeanu; dar și pe scriitorii: Grigore Vieru, Iulian Filip, Vasile Romașcanu, Vasile Lutic, Ianoș Țurcanu ș.a. El a povestit despre minunatele clipe petrecute cu aceștia, despre schimburile de idei, gânduri, și planuri de viitor, recitând zeci de poeme semnate de aceștia, poeme care l-au inspirat, l-au făcut să lăcrimeze, l-au călit și l-au pregătit de drumul anevoios al literelor

În încheiere, cei prezenți s-au întreținut cordial, au ciocnit un pahar de șampanie, au făcut schimb de cărți cu autografe, și au participat la o interesantă ședință de fotografii. (*Argus*)

Salon Literar al Societății Scriitorilor Târgovișteni, Ediția 186 - aprilie, 2024

Sâmbătă, 27 aprilie 2024, la sediul Societății Scriitorilor Târgovișteni din Târgoviște, a avut loc Ediția 186, a Salonului Literar al Societății, eveniment mult așteptat de membrii societății, acesta însemnând, nu numai o întâlnire, o masă rotundă, organizată de prieteni care au aceleași înalte preocupări, dar și locul și momentul unde aceștia pot face schimb de impresii, idei, soluții, de care toată lumea va ține cont pentru îmbunătățirea activităților prezente și viitoare, la bază având concluziile și învățăturile care s-au tras după fiecare manifestare literară.

La masa prezidiului au luat loc: Mihai Stan - președintele SST, George Coandă, Emil Stănescu, George D. Piteș. În sală au fost prezenți, membrii SST din Târgoviște: Florea Turiac, Nicolae Ioan Dragu, Carmen Georgeta Popescu, Vali Nițu, Ion Iancu Vale, Savian Mur, Ecaterina Chiriță Bazilescu, Ioan Sorin Ivașcu, Ecaterina Petrescu Botoncea, Vasile Didoacă Dojană; din Ploiești, Moreni, Câmpina, Pietroșița: Cristian Grigore, Iulian Moreanu, Mihai Istudor, David Lucian, Elena Oprea, Dan Cricoveanu, Bucur Serghie, Domnica Vărzaru, Dumitru Vărzaru; și din București: Dan Gîju, Carmen Duvalma, Evelyn Croitoru, Ovidiu Curea, Ion Mărculescu, Doina Rizea Georgescu; și invitatul de onoare, eminescologul și criticul literar Nicolae Georgescu.

În cuvântul său, Mihai Stan a subliniat necesitatea trimeriei de urgență a volumelor semnate de cei patru scriitori, respectiv Ana Dobre, Carmen Georgeta Popescu, Ecaterina Petrescu Botoncea și Dan Gîju, celor 22 de critici literari care își vor susține comunicările, cu ocazia celui de-al XI-lea Simpozion Național al Școlii de la Târgoviște, care se ține în data de 29 august 2024, pentru ca aceștia să aibă un timp rezonabil pentru a face analizele cât mai bine documentate.

Domnia sa a anunțat și componența echipei de scriitori, care va reprezenta SST la Congresul Mondial de Eminescologie, ce se va ține la Chișinău între 5-7 septembrie 2024, și care va fi formată din: Emil Stănescu (șeful delegației), Nicolae Oprea, Jean Dumitrașcu, Petre Gheorghe Bârlea, Ecaterina Petrescu Botoncea, Nicolae Georgescu.

A fost prezentat volumul intitulat „Postdecembrism - de la comunismul cu față inumană, la capitalismul cu mască umană”, semnat de Marian Popa, despre care scriitoarea Carmen Georgeta Popescu a susținut o documentată și elogioasă alocuțiune.

George D. Piteș a anunțat primirea de noi membrii în SST, printre care: Ovidiu Mihai Curea, Doina Rizea Georgescu, Corina Diaconescu și Cristian Grigore. Aceștia au fost invitați să se prezinte pe scurt, ca oameni și ca scriitori, citind cu această ocazie și câteva poezii, sau fragmente reprezentative în proză, din operele lor literare.

Invitatul de onoare, eminescologul și criticul literar Nicolae Georgescu a conferențiat despre împlinirea a 140 de ani de la apariția primului volum princeps cuprinzând poeziile lui Eminescu, respectiv în 1883, menționând că în timpul vieții marelui poet, au mai apărut încă două ediții princeps cu poeziile acestuia, în anii 1885 și 1889, toate cu prefețe semnate de criticul Titu Maiorescu.

Important de reținut este și faptul că, până în anul 1911, Titu Maiorescu a îngrijit și prefăcut de 11 ori volumele lui Eminescu, modificând de fiecare dată punctuația în texte (și nu numai), susținând că poeziile geniului poeziei românești trebuie să fie cât mai accesibile și pe înțelesul tuturor românilor, de la academicieni la neștiutorii de carte.

Primul om de cultură care a adunat într-un volum monumental, întreaga operă publicată a lui Eminescu, făcând o adevărată dizertație de literatură comparată și profund filozofică, a fost Șerban Cioculescu.

În jurul acestei teme, legate de schimbarea semnelor de punctuație și implicit a schimbării semnificației discursului eminescian, pe cât de simplu pe atât de enigmatic, au susținut alocuțiuni, Ovidiu Mihai Curea (se pare că nu se va ști niciodată variantele originare ale poeziilor lui Eminescu), Mihai Stan (toate edițiile, cu corecturile și comentariile pe care le conțin, sunt ediții populare, trebuind să se adreseze tuturor), George Coandă (Eminescu a muncit enorm pe textele sale, recunoscând că i-a trebuit o jumătate de zi să pună o virgulă într-un text, apoi o altă jumătate de zi, în care s-o șteargă...).

Răspunzând întrebărilor puse de asistență, Nicolae Georgescu, referindu-se la poeziile „Eu nu cred nici în Iehova” și „Împărat și proletar, care te duc cu gândul la faptul că Eminescu ar fi fost un ateu convins, subliniază ideea că poetul era profund implicat în viața socială, economică și politică a României în conceptul geopolitic european al acelor vremuri, deci aceste teme erau foarte la modă, având în vedere că într-un timp foarte scurt românii trecuseră prin mari evenimente care au dus la formarea României moderne: Revoluția de la 1848, Unirea Moldovei cu Țara Românească de la 1859, înscăunarea unui domnitor străin, în persoana Carol de Hohenzolern în 1866, câștigarea prin jertfă de sânge a independenței României, după Războiul de Independență din 1877, și instaurarea regalității în 1883, evenimente premonitории care anunțau încă de atunci formarea României Mari.

Marele eminescolog a ținut să precizeze că genialul poet a fost un creștin convins, în poeziile sale militând pentru creștinismul ortodox, care a stat la baza formării unei poporului român, care s-a dovedit din ce în ce mai sigur și mai stăpân pe destinul lui. Eminescu a primit o educație creștin-ortodoxă din fragedă pruncie, în familia lui existând patru călugărițe în mănăstirile din jurul Botoșanilor, iar un unchi de-al său (Iacint) a ajuns stareț al Mănăstirii Coșula.

Lucrările Salonului Literar au continuat cu discuții libere pe diferite teme, cu schimburi de cărți și adrese, cei prezenți participând și la o interesantă ședință foto. (*Argus*)

Lansare de carte la Răzvad „Misterele Vârstelor” semnată de Vasile Predescu

Joi, 9 mai 2024, în sala de festivități a „Centrului de zi” din comuna Răzvad, pavoazăată sărbătorește de gazdele noastre primitoare, respectiv profesoarele Laura Piuaru și Violeta Duță, a avut loc o frumoasă lansare de carte, pe care, foarte mulți răzvădeni o așteptau de foarte mult timp. De ce? În primul rând pentru că autorul, aflat la a cincea carte publicată, a promis că va face o lansare, încă de la primul volum, dar programul său foarte încărcat nu i-a permis. În al doilea rând trebuie menționat și faptul că scriitorul, care s-a apucat de așternut gândurile și amintirile sale pe filele cărților, abia după împlinirea vârstei de 80 de ani, era din ce în ce mai copleșit de emoțiile confruntării cu cititorii săi. Și totuși minunea s-a întâmplat!

La început preotul paroh Irinel Voinea a rostit o binecuvântare pentru lucrările manifestării cât și pentru sănătatea celor prezenți.

Evenimentul a fost deschis și moderat de scriitorul George D. Piteș, care l-a și prezentat pe autorul sărbătorit cu această ocazie.

Domnul Vasile Predescu, a fost maestru - profesor la Liceul Nicolae Ciorănescu din Târgoviște, unde s-a dedicat pregătirii în atelierul - școală a multor generații de prelucrători prin așchiere, atât de necesari platformei industriale a municipiului, unde lucrau peste o sută de mii de angajați, din aproape toate colțurile județului Dâmbovița.

Fiind un autodidact convins și având o minte iscoditoare, a inventat și a inovat în continuu, indiferent de domeniu. Așa că s-a apucat și de proiectarea și executarea, din materiale refolosite, a unei morzeze pentru atelierul său, singura mașină unealtă care îi lipsea din atelier, dotat de altfel cu toate utilajele necesare unei producții generoase de piese prelucrate prin așchiere, pentru Uzina de Utilaj Petrolier, de care liceul era coordonat pe linie de producție.

Pentru completarea educației pentru viață a tinerelor generații, s-a implicat și în organizarea unei orchestre de muzică ușoară și de promenadă, el însuși fiind un chitarist talentat, și, bineînțeles de descoperirea de tinere talente. Așa se face că sub înaltul patronaj al Festivalului „Cântarea României”, a câștigat cu această orchestră oarecum improvizată, dar care cuprindea tineri muncitori și dornici de afirmare, profesorul a adus școlii mai multe trofee, de-a lungul timpului, printre care și trofeul Festivalului. De menționat că prin aceste activități școlare au fost descoperite și s-au afirmat numeroși tineri merituosi, printre care și renumita cântăreață de muzică ușoară Laura Stoica.

Fiind și un șahist de performanță, Vasile Predescu s-a ocupat și de pregătirea în domeniu a copiilor din comună, din Târgoviște, și din Olanda, unde s-a stabilit fiica sa, dar și organizarea de diferite concursuri, de unde copiii s-au întors cu foarte multe și binemeritate trofee.

În societate el s-a remarcat ca un om vesel și povestitor hâtru, cu glas blând și umor caracteristic, cu o vorbă povățuitoare, plină de tâlcuri și învățăminte. Descoperindu-i-se și această pasiune, mai mulți prieteni, printre care prof. Elena Piteș, fostă profesoară de chimie la liceul unde activa și maestrul - prof. Vasile Predescu, și soțul acesteia, scriitorul George D. Piteș l-au îndemnat să-și publice „literatura de sertar” în mai multe volume tematice.

Autorul a fost invitat să prezinte cele 5 volume semnate de el, sau împreună cu soția. El a vorbit despre ce anume l-a inspirat și îndemnat să scrie în fiecare volum, amintind cu multă duiosie de oameni, fapte, locuri din comună, evenimente care l-au marcat și trebuiau să fie împărtășite cititorilor, și care și-au găsit loc în paginile cărților sale. Așa au apărut, pe rând, următoarele volume:

1. *Printre oameni*, versuri, Editura Zven, Târgoviște, 2019;
2. *Sub egida dorinței*, versuri, Editura Zven, Târgoviște, 2020;
3. *Viață de poveste*, proză, Editura Zven, Târgoviște, 2021;
4. *Haz de necaz*, catrene satirice, Editura Zven, Târgoviște, 2023;
5. *Misterele vârstelor*, proză, Editura Zven, Târgoviște, 2024.

Scriitorii, membrii ai Societății Scriitorilor Târgovișteni, care au participat la această insolită lansare de carte, printre care s-au enumerat: Constantin Voicu, Ion Iancu Vale, Constanța Popescu, Raluca Mihaela Fleancu, Cristian Grigore, Elena Piteș au vorbit elogios despre pasiunea scrisului la plurivalentul și veșnic în vervă, Vasile Predescu, susținându-și alocuțiunile cu citate alese din paginile cărților publicate, apreciind în același timp, la adevărata valoare, și poeziile, și prozele, dar și catrenele satirice adunate în paginile cărților semnate de el.

Au mai rostit alocuțiuni: preotul Daniel Bălăjel, profesorii Radu Săvoiu și Cornel Spătaru, acesta din urmă încântând asistența cu frumoase melodii interpretate la flaut.

De remarcat și intervenția compozitorului Marcel Morărescu, care a subliniat că l-a ajutat pe Vasile Predescu să închege și să pregătească prima formație de muzică ușoară în Liceul Nicolae Ciorănescu, formație care a adus mari satisfacții și multe trofee, școlii.

Alături de sărbătorit au fost și membrii familiei sale, respectiv: Lia - soția sa, Antoanela - fiica și Ionuț - fiul, fiecare din aceștia vorbind la superlativ de calitățile omului, tatălui, soțului, dascălului Vasile Predescu, mulțumindu-i pentru tot ce a realizat el, pentru familie și societate, citind bineînțeles și din poeziile și prozele sale.

De subliniat este și faptul că Antoanela Mihaela Predescu, care lucrează în Olanda, a prezentat laleaua ce poartă numele doamnei „Maria Brâncoveanu”, soția marelui martir Constantin Brâncoveanu, și care a fost realizată prin încrucișări succesive și omologată în anul 2011, de un grup entuziast de enoriași români, care locuiesc de mai mulți ani în Olanda.

Mulțumind tuturor pentru prezență, Vasile Predescu a recitat din lucrările sale, dar și din scrierile altor poeți lucrări, care i-au atras atenția de-a lungul timpului, cu această ocazie el remarcându-se și ca un recitator redutabil și un actor convingător și dăruit.

În încheierea evenimentului, Vasile Predescu a oferit tuturor cărți cu autografe, menționând că, datorită vârstei înaintate, se va opri din scris, dar, sigur, nimeni nu l-a crezut. Cei prezenți s-au întreținut cu scriitorul Vasile Predescu, au făcut schimb de impresii și cărți, și au participat la o interesantă ședință foto. (*Argus*)

Lansare de carte la Moreni „Imaginație”, de Cristian Grigore

Joi, 16 mai 2024, în Sala de lectură a Bibliotecii Municipale Moreni, a avut loc o frumoasă lansare de carte, protagonist fiind scriitorul Cristian Grigore, de curând primit în Societatea Scriitorilor Târgovișteni, și care a oferit cititorilor săi ultimul volum de versuri publicat la Editura Bibliotheca din Târgoviște și intitulat sugestiv „Imaginație”.

Evenimentul a fost organizat sub egida Societății Scriitorilor Târgovișteni și a Bibliotecii Municipale Moreni. Din partea SST au fost prezenți scriitorii: Constantin Voicu, Ion Iancu Vale, Ileana Pascu, Liliana Iotu, Vasile Predescu, George D. Piteș, iar din partea Bibliotecii Municipale au participat: Diana Beldiman (directoarea instituției), Dana Florea, Elena Drăghici, Mădălina Răducu. Invitații de onoare au fost: Marian Irimia (profesor de Artă dramatică) și Dan Rusu (IT) din partea Clubului Copiilor din Moreni și Emilian Dobre, cantautor, care, acompaniindu-se la chitară, a asigurat și fondul sonor pe parcursul evenimentului.

Diana Beldiman a deschis manifestările acestui eveniment literar artistic, mulțumind tuturor pentru prezență. Aceasta a citit și un eseu despre valoarea lucrărilor poetului omagiat, făcând o analiză a mesajului poemelor sale, și propunându-i acestuia să participe și la alte evenimente organizate cu clasele gimnaziale din municipiul Moreni, unde să vorbească despre arta scrisului în general și al său în special.

Poetul Cristian Grigore, profund emoționat, a vorbit despre inițiativa sa și despre faptul că scrisul l-a echilibrat și ajutat să-și revină, de cele mai multe ori, din cele mai delicate momente ale vieții. El a citit câteva din poemele sale, care-l definesc cel mai bine.

Onorat de faptul că SST l-a primit în rândurile sale, pe acest poet plin de har și de o certă valoare, scriitorul George D. Piteș a transmis salutul și mesajul de felicitare al președintelui SST, Mihai Stan, și a urat poetului Cristian Grigore, inspirație, putere de muncă, și cât mai multe și frumoase realizări în acest domeniu atât de sensibil și atât de necesar în educația oamenilor și a întregii societăți civile pentru apropierea de carte.

Au ținut alocuțiuni elogioase despre poeziile lui Cristian Grigore și mesajul acestora,

citind și din volumul proaspăt lansat de autor, scriitorii Constantin Voicu (care a admirat sincer, discursul militant al poetului, subliniind că omul, dacă are har și idei, e bine să se adreseze oamenilor, indiferent de vârstă), Ion Iancu Vale (care și-a recunoscut în scrisul foiletonistului hâtru și acid, propriile idei și abordări), Ileana Pascu (care a semnat și prefața volumului proaspăt lansat, denumindu-l pe colegul de breaslă „un poet modern, cu expresie elegantă și certă înzestrare”), Liliana Iotu (care s-a întrecut pe ea însăși ca recitatoare), Vasile Predescu (la rândul lui, un octogenar îndrăgostit de scris, un fin observator al vieții sociale, un profund cunoscător al sufletului uman și un recitator redutabil).

Alături de prietenul și colegul lor, au ținut să fie prezenți și foști colegi ai poetului, printre care: Mihaela și Valentin Pârâianu, Angela și Sorin Dinescu, Bogdan Georgescu, care, citind din lucrările prietenului lor, s-au arătat plăcut surprinși de domeniul literelor, în care acesta se întrecește, și în care, perseverând, își va găsi, cu siguranță locul binemeritat.

Momentele literare au fost intercalate, cu mai multe momente artistice, puse în scenă de prof. Marian Irimia, la care au urcat pe scenă elevele de la Clubul Copiilor din Moreni: Alisa Dicu și Magnolia Drăgoi (într-o scenetă cu și despre cartea scrisă); Andra Marin (elevă de numai 10 ani, care a interpretat un monolog din „Livada cu vișini” de A. P. Cehov); dar și cu arhicunoscute melodii folk și de cafe-concert, interpretate de cantautorul și chitaristul Emilian Dobre.

În încheiere toți cei prezenți s-au întreținut cu poetul Cristian Grigore, au primit cărțile cu autografe ale acestuia, dar și ale scriitorilor care au participat la eveniment, și au imortalizat amintirile de la acest deosebit moment de frumusețe și sensibilitate, în multe și interesante fotografii de grup. (*Argus*)

Festivalul-Concurs Național de Cultură și Literatură „Primăvara Albastră” Seria a doua - Ediția a XX-a, Pucioasa, 2024

În zilele de 22-24 mai, 2024, în sala de festivități a Centrului Cultural European din Pucioasa, a avut loc Festivalul-Concurs Național de Cultură și Literatură „Primăvara Albastră”, Seria a doua - Ediția a XX-a. Festivalul a fost organizat sub egida: Consiliului Județean Dâmbovița, a Centrului Județean de Cultură Dâmbovița, a Societății Scriitorilor Târgovișteni, a Uniunii Ziaristilor Profesioniști din România -Filiala „Ion Heliade Rădulescu”, Dâmbovița, a Bibliotecii Județene Dâmbovița „Ion Heliade Rădulescu”, a UAT Oraș Pucioasa, și a Bibliotecii „Gheorghe N. Costescu” din Pucioasa.

În prima zi, la deschiderea manifestărilor organizate cu această ocazie au participat: membrii ai Societății Scriitorilor Târgovișteni: Mihai Stan-președinte al SST, George Coandă, Victor Petrescu, Carmen Georgeta Popescu, George D. Piteș, Constantin Voicu, Emil Petrescu, Domnica Vărzaru, Dumitru Vărzaru, Maria Panțuroiu, Luminița Gogioiu, Ileana Pascu, Liliana Iotu, Cristian Grigore și invitații de onoare: preot. Silviu Neaga, arheolog Jeni Nițoi, scriitoarea Florentina Mihăilă, artista plasticiană Cristiana Paloș, poeta populară Violeta Sprânceană, dir. Muzeului Etnografic din Pietroșița - Dana Duță, jurnalist Constantin Buia și din conducerea Centrului Cultural European - Dan Țopa și Gabriela Țopa.

Sala s-a dovedit neîncăpătoare pentru elevii Școlii Gimnaziale „Constantin Cantacuzino” din Pucioasa, însoțiți de profesoarele Nicoleta Culman și Elena Iacob, care au ținut să fie prezenți la acest eveniment, care, pentru trei zile, a ținut capul de afiș al activităților culturale organizate în orașul Pucioasa.

Luminița Gogioiu Pîntea, dir. Bibliotecii „Gheorghe N. Costescu” din Pucioasa și dir. executiv al festivalului, a urat un bun venit tuturor celor prezenți, și a anunțat programul celor trei zile ale manifestărilor Festivalului „Primăvara Albastră”.

Preotul Silviu Neaga a binecuvântat lucrările acestui eveniment remarcabil din viața orașului, precum și pe toți cei prezenți, îndemnându-i pe tineri să se apropie cu mare dragoste și preocupare de carte, atât pentru pregătirea lor în general, cât și pentru împlinirea și reușitele lor în viața de mâine.

Mihai Stan a făcut un scurt istoric al *Editurii Bibliotheca*, ca a împlinit 27 de ani de existență, unde au fost publicate peste 2.500 de titluri; al revistei *Litere*, ce a împlinit anul acesta 24 de ani de apariție lunară neîntreruptă, revistă literară ce apare sub egida Uniunii Scriitorilor din România, și în care au fost publicați peste 450 de poeți, 200 de prozatori și 350 de istorici, esești și critici literari, și al Societății Scriitorilor Târgovișteni, care a împlinit 24 de ani de la înființare, și având astăzi peste 240 de membrii, menționând că aceste instituții s-au implicat direct în viața culturală a Cetății Târgoviștei prin inițierea, organizarea și coordonarea diferitelor evenimente culturale.

În alocuțiunea sa, istoricul George Coandă a subliniat că apariția în anul 1964 a Festivalului-Concurs Național de Cultură și Literatură „Primăvara Albastră”, a fost primul mare eveniment cultural marcant ce a fost organizat după Cel de-al Doilea Război Mondial, care a schimbat radical viața culturală a Județului Dâmbovița, de mai târziu. Dânsul a detaliat apoi și faptul că din prima serie au fost organizate doar 4 ediții, în anul 1968 acesta încetându-și apariția, până în anul 2004, când a fost reluat în seria a doua. Așa se face că ediția din anul acesta a festivalului a fost bijubiliară, în 2024 aniversându-se 60 de ani de la prima ediție a festivalului, și 20 de ani, de apariție neîntreruptă din seria a doua, a acestuia.

Victor Petrescu a subliniat că pe lângă acest festival, SST este implicat în organizarea și a altor festivaluri cultural - literare, printre care: Forumul „Brâncoveniana”, la Potlogi, aflat la ediția a VI-a; Festivalul Moștenirea Văcăreștilor, la Târgoviște, aflat la ediția a LVI-a; Festivalul „Ruralia - Renașterea Pietroșitei” și Toamna Literară Pietroșiteană, aflat la ediția a XVII-a. Domnia sa a amintit și faptul că Biblioteca Județeană „Ion Heliade Rădulescu” și Societatea Scriitorilor Târgovișteni au înființat Biblioteca „Târgoviște” de la Chișinău, căreia cele două instituții i-au donat peste 5000 de volume.

Dan Țopa și Gabriela Țopa, directorii Centrului Cultural European Pucioasa, s-au arătat onorați de găzduirea Festivalului „Primăvara Albastră” și au subliniat că sunt interesați și de organizarea împreună cu SST și a altor evenimente cultural - literare.

Formația de chitariști a Școlii Gimnaziale Constantin Cantacuzino, coordonat de profesoarele Nicoleta Culman și Elena Iacob, a susținut un program de muzică de café-concert, din repertoriul internațional, aplaudat îndelung de o asistență entuziastă.

În încheierea primei zile a festivalului, au citit din lucrările lor scriitorii: Maria Panțuroiu, Florentina Mihăilă, Domnica Vărzaru, Liliana Iotu, Ileana Pascu, Cristian Grigore, Carmen Georgeta Popescu, George D. Piteș.

Cea de a doua zi a Festivalului „Primăvara Albastră”, a continuat cu o vizită la Schitul Monahal „Stejaru” și biserica cu hramul Sfintei Filofteia, din Dâmbovița, aflată la 15 Km de Târgoviște, pe drumul către Câmpulung Muscel.

Aici, grupul format din: George Coandă, Puica Coandă, Carmen Georgeta Popescu, George D. Piteș, Luminița Gogoiu, Florentina Mihăilă, Maria Panțuroiu, Violeta Sprânceană, Jeni Nițoi, Cristiana Paloș ș.a., au fost binecuvântat de preotul paroh Nicolae (Culiță) Tudorache. Grupul a asistat și la cuvântul de înduhovnicire

rostită de preacucernicul preot, fiind antrenați apoi de istoricul George Coandă, la o adevărată masă rotundă unde întrebările și răspunsurile pe teme istorice, rituale și de îndumnezeire s-au succedat cu repeziciune. Preotul paroh a făcut și o scurtă istorie a locului unde s-a construit schitul, unde se ajunge pe un drum străjuit de 136 de cruci, ridicate de enoriași, în numele unor dureri, dar de cele mai multe ori, în numele unor speranțe. El a invitat oaspeții să viziteze biserica, aflată în faza de zugrăvire interioară și exterioară, detaliind și etapele pe care aceasta le mai are de parcurs până la târnosirea programată la sfârșitul acestui an.

Cea de a treia zi a festivalului, a fost deschisă de moderatoarea Luminița Gogoiu, care a mulțumit celor prezenți pentru participare, a felicitat participanții la concursul literar, înscriindu-se la una din cele patru secțiuni: poezie, proză, eseu, teatru, și, bineînțeles pe laureații acestuia.

Viceprimarul UAT Pucioasa, Constantin Ianeț a subliniat în alocuțiunea sa, că este un mare susținător al evenimentelor culturale organizate în orașul Pucioasa. La rândul său

a felicitat echipa de organizare a Festivalului și în mod deosebit pe istoricul și prof. univ. dr. George Coandă și dir. bibliotecii „Gh. N. Costescu” din Pucioasa, Luminița Gogoiu, cei doi constituindu-se în mintea limpede și mâna forte ce au asigurat garanția reușitei.

George Coandă a dat citire mesajului de salut adresat organizatorilor, participanților și laureaților Festivalului „Primăvara Albastră”, de către dir. Centrului Județean de Cultură, renumitul tenor Florin Georgescu, care a oferit și o Diplomă de Recunoștință, din partea Centrului

Județean de Cultură, viceprimarului UAT Pucioasa, Constantin Ianeț. Domnia sa a prezentat și componența juriului concursului literar, și anume: Mihai Stan - președinte; George D. Piteș - Secțiunea Poezie; Carmen Georgeta Popescu - Secțiunea Proză Scurtă; George Coandă - Secțiunea Teatru Scurt; Victor Petrescu - Secțiunea Eselu.

În continuare, George Coandă a înmănat Diplome de Recunoștință următoarelor personalități: Corneliu Ștefan-Președintele Consiliului Județean Dâmbovița; Constantin Emilian Ana-Primarul UAT Pucioasa; Florin Georgescu-dir. Centrului Județean de Cultură; Mihai Stan-președintele SST; Dan Sprânceană-fost viceprimar al UAT Pucioasa; Ovidiu Cârștina-dir. al Complexului Muzeal Curtea Domnească Târgoviște; Dan Țopa-dir. al Centrului Cultural European Pucioasa; Dorina Radu- șef al Cercului Militar Târgoviște; Trustului de presă „Jurnal de Dâmbovița”; Radio-TV „Columna”; Rodica Cojocar- fost primar al UAT Pucioasa. Au mai fost oferite din partea SST și UZPR: Distincția de Merit, dir. executiv al festivalului, Luminița Gogoiu, și Distincția de Onoare, viceprimarului UAT Pucioasa, Constantin Ianeț.

George Coandă - Președintele de Onoare al Festivalului „Primăvara Albastră”, viceprimarul UAT Pucioasa - Constantin Ianeț și dir. executiv al festivalului - Luminița Gogoiu au procedat la înmânarea premiilor laureaților festivalului, respectiv:

Marele Trofeu - Ioana Alexandra Rizea - Pucioasa;

Secțiunea Poezie:

- Premiul I - Ionuț Georgian Zamfira - Ocnița, jud. Dâmbovița;
- Premiul II - Ioana Rodica Dumitru - Ploiești, jud. Prahova;
- Premiul III - Sara Maria Ionescu - Târgoviște, jud. Dâmbovița;

Secțiunea Proză Scurtă:

- Premiul I - Monica Faur - București;
- Premiul II - Georgiana Solovăstru - Suceava;

Secțiunea Teatru Scurt:

- Premiul I - Ioana Alexandra Rizea - Pucioasa;

Secțiunea Eseu:

- Premiul I - Maria Atanasiu - Râmnicu Vâlcea, jud. Vâlcea;
- Premiul II - Monica Faur - București.

Juriul a mai acordat și următoarele Premii Speciale:

- Premiul Special acordat de Biblioteca Jud. „Ion Heliade Rădulescu” - Andrei Claudiu Butnaru - Botoșani;
- Premiul Special „Mircea Horia Simionescu” acordat de SST - Tatiana Nicoleta Neghină - Sibiu;
- Premiul Special acordat de Editura Bibliotheca și Revista „Litere” - Elena Purușniuc - Botoșani;
- Premiul Special „Dumitru Stancu” acordat de Primăria UAT Pucioasa - Ioana Popa - Pietroșita;
- Premiul Special acordat de Președintele Festivalului - Alina Stoian;
- Premiul Special acordat de Revista „Impact” - Andrei Tudor Ostafi - Iași;
- Premiul Special acordat de Rev. „Climate Literare” - Stephen Sharp (Ștefan Năstase) - Ploiești;
- Premiul Special acordat de Revista Izvor de timp - Alina Violeta Muntean - Pucioasa;
- Premiul Special acordat de Societatea Comercială Cris Act - Elena Cristina Bănuță - Pucioasa.

Programul zilei a treia a continuat cu un spectacol de divertisment, bogat și antrenant, susținut de elevii Școlii Gimnaziale Nr. 4, „Constantin Cantacuzino”, selectat de prof. Rodica Duță, în care copii s-au întrecut pe ei înșiși în recitări (Sânziana Leurdean, Medeea Băluță, Erica Petrescu); muzică populară (grupul „Românașii”); monolog teatral (Lia Sârboiu); muzică pentru copii (grupul „Epic Clas”, grupul vocal al claselor a II-a); pantomimă (Alexandru Toderoiu); muzică populară (Antonia Banu); muzică ușoară (Maria Bălan); ș.a.

În încheiere, cei prezenți s-au întreținut cu laureații și micii artiști, îndrumându-le pașii prin literatură, muzică, teatru spre marile bucurii ale împlinirilor în viață. (*Argus*)

Salon Literar al Societății Scriitorilor Târgovișteni, ediția 187 - mai, 2024

Sâmbătă, 25 mai 2024, la sediul Societății Scriitorilor Târgovișteni din Târgoviște, a avut loc Ediția 187 a Salonului Literar al societății, eveniment ce a însemnat pentru toți membrii societății, prezenți la această așteptată și interactivă întâlnire, nu numai o masă rotundă, organizată între prieteni, dar și locul unde aceștia, după dezbateri constructive, pot face schimb de impresii, idei, soluții, privind îmbunătățirea activităților prezente și viitoare la care vor participa.

La masa prezidiului au luat loc: Mihai Stan - președintele SST, George Coandă, Emil Stănescu, George D. Piteș. În sală au fost prezenți, membrii SST din Târgoviște: Florea Turiac, Liliana Badea-Cârstea, Ioan Burdulea, Carmen Georgeta Popescu, Costel Agachi-RAM, Vali Nițu, Vasile Didoacă Dojană, Voicu Constantin, Savian Mur, Kir Papas, Ecaterina Chiriță Bazilescu; din București: Dan Gîju, Ovidiu Curea, Ion Mărculescu; din Câmpina și Moreni: Nicolae Ioan Dragu, Grigore Cristian, Ileana Pascu, Liliana Iotu.

Președintele societății a mulțumit tuturor pentru prezență și a anunțat ordinea de zi. Pentru început domnia sa a reamintit că cei patru scriitori (Ana Dobre, Carmen Georgeta Popescu, Ecaterina Petrescu Botoncea, Dan Gîju), a căror operă literară face obiectul comunicărilor semnate de critici literari de prestigiu din țară, trebuie să le trimită acestora, de urgență, cărțile propuse, pentru ca ei să aibă timpul necesar pentru întocmirea analizelor pentru Simpozionul „Școala de la Târgoviște”, care se va ține pe data de 24 august 2024. Domnia sa a mai subliniat că în anul 2025, revista *Litere* a SST împlinește 25 de ani de apariție neîntreruptă, și a invitat membrii societății să vină cu propuneri de evenimente și apariții editoriale care să marcheze, așa cum se cuvine, evenimentul. Totodată a menționat că în lunile iunie și iulie 2024, Salonul Literar al SST nu se va ține, fiind sezonul concediilor de vară. El a mai propus ca membrii societății să invite la lucrările saloanelor literare ale SST somități din lumea scrisului românesc și nu numai,

care să vorbească despre preocupările lor și să antreneze membrii SST în organizarea unor evenimente comune.

George Coandă a prezentat evenimentele care s-au desfășurat în cadrul Festivalului Concurs Național de Cultură și Literatură „Primăvara Albastră”, timp de trei zile, între 22-24 mai 2024, la Pucioasa, subliniind și greutățile întâmpinate în organizarea evenimentului jubiliar (60 de ani de la prima ediție din 1964 și 20 de ani de la cea de a 20-a ediții din seria a doua), dar și marile realizări ale acestuia.

Emil Stănescu și-a prezentat Albumul de arhitectură târgovișteană, pe care îl are în lucru la Editura Bibliotheca, în care autorul face o paralelă bine argumentată și susținută cu documente și fotografii de epocă, între Târgoviștea veche și cea modernă, între Târgoviștea tradițională și cea aristocrată.

George D. Piteș a propus membrilor societății să contribuie prin orice mijloc la îmbunătățirea participării scriitorilor din tână generație la concursurile literare organizate sub egida SST, în cadrul unor Festivaluri Naționale Culturale, printre care: „Primăvara Albastră”, de la Pucioasa; „Brâncoveniana”, de la Potlogi; „Moștenirea Văcăreștilor”, de la Târgoviște; și „Toamna Pietroșișeană”, de la Pietroșița. Totodată, el a invitat membrii societății să-și plătească cotizațiile anuale către SST, căutând totodată și sponsori pentru susținerea financiară a unor evenimente de prestigiu, atât în viața societății, cât și în viața cetății, militând în același timp și pentru aducerea în cadrul societății a tinerilor scriitori de talent, în vederea pregătirii generației de mâine a SST.

Mihai Stan a prezentat tetralogia „Muscelenii”, semnată de scriitorul Titi Damian, precum și trei volume ale acestuia conținând cronici făcute cărților unor scriitori contemporani, printre care mulți membrii ai SST.

Constantin Voicu (președinte al „Partidului România Mare” - Filiala Dâmbovița) a susținut o alocuțiune bine argumentată despre viața politică românească, îndemnând colegii să voteze în acest an electoral, numai după o analiză atentă a propunerilor și promisiunilor oamenilor politici de azi, aflați într-o campanie electorală nu întotdeauna demnă și străbătută de spirit civic.

Partea a doua a Salonului Literar a continuat cu un spumos și plin de vervă dialog literar, la care și-au adus o contribuție meritorie scriitorii: Ovidiu M. Curea, Constantin Voicu, Ileana Pascu, Liliana Iotu, Cristian Grigore, Liliana Badea-Cârstea și Kir Papas.

În încheiere scriitorii s-au întreținut îndelung asupra programelor de viitor ale SST, făcând schimb de impresii, sugestii și cărți, și participând și la o interesantă ședință foto. (*Argus*)

Vernisarea expoziției de pictură „Flori lila” a pictoriței Maria Marinescu

Joi, 30 mai 2024, în holul Bibliotecii Județene Ion Heliade Rădulescu din Târgoviște, a fost vernisată expoziția de pictură „Flori lila” cuprinzând tablouri florale executate de pictorița târgovișteană Maria Marinescu, elevă a renumitului profesor de pictură Mihai Șerbănescu.

Un public numeros, format din pictori, rude și foarte mulți îndrăgostiți ai penelului, de toate vârstele și pregătirile, au defilat prin fața zecilor de tablouri care devoalau pe lângă

suavitatea și eleganța, măiestria și siguranța penelului autoarei, și o candoare ușor ireală, eterică a valurilor de culori ce te îmbiau la armonie și visare. Înlanțuirea nuanțelor de lila, fără a fi stridente, terne, sau obositoare, păreau o curgere nesfârșită, un carusel de curcubeie ce dialogau cu zâmbetele astrelor și privirile jucăuse și pline de uimire aruncate în lumea noastră, de ființe venite de dincolo de fire, de dincolo de vis. Dansul feeric al culorilor calde și tandre, mângâiau ochii spectatorilor uimiți de atâta gingășie și frumusețe, îmbrățișându-i cu mii de tentacule serafice unduioase, parcă nevrând să-i lase să se mai desprindă din vraja care le subjugaseră și mite și suflet. Cel care a prezentat expoziția, și

lungul travaliu al artistei plastice în lumea ei magică și inconfundabilă, a fost pictorul Mihai Șerbănescu, profesorul ei de pictură, care a zugrăvit -o în cuvinte și culori elogioase, laudându-i dăruirea, truda și inspirația, dar mai ales ideea novatoare de a țese într-un tipar anume, ca nimeni altcineva până la ea, culorile și tonalitățile, fiecare tablou însemnând pentru ea, dar și pentru cei din jur, un fel aparte de a vorbi, de a convinge, de a chema mereu mai sus, spre o desăvârșire a sublimului absolut topit în culori, arpegii și trăiri divine.

În alocuțiunea sa, avocatul Valentin Iordănescu, la rândul său un pictor cunoscut, a apreciat la superlativ tablourile colegei de breaslă, și într-un respect și recunoaștere a valorii acesteia, demnă doar de adevărații oameni de artă, a subliniat că și-ar fi dorit ca pe unele din tablourile acesteia să fi apărut semnătura lui.

Scriitorii George D. Piteș și Nelu Preda au vorbit despre dialogul artelor, care vorbesc tot atât de frumos și convingător prin cuvânt și culoare sugerându-i pictoriței Maria Marinescu să realizeze un volum împreună cu un scriitor.

Un apropiat al familiei pictoriței, preotul paroh George, a ținut să remarce că talentul acesteia ca și al tuturor creatorilor de frumos, este un har dat de Dumnezeu, drept care aceasta trebuie oferit tuturor iubitorilor de frumos, în cât mai multe și reușite ipostaze.

În încheiere, cei prezenți s-au întreținut cu sărbătorita și cu cei doi copii ai ei, care, la rândul lor cochetează cu artele frumoase, laudându-i măiestria și inspirația, urându-i ca acestea să se regăsească în cât mai multe expoziții de profil. (*Argus*)

Vernisarea expoziției Gheorghe Tomozei deschisă la Muzeul Scriitorilor din Târgoviște

Duminică, 02 iunie 2024, la sediul Muzeului Scriitorilor Dâmbovițeni a avut loc un foarte interesant vernisaj, al unei expoziții dedicate „poetului suav anapoda Gheorghe Tomozei (n. 29 aprilie 1936 - m. 31 martie 1997). Evenimentul a fost organizat cu ocazia sărbătoririi Zilelor Județului Dâmbovița, anul acesta împlinindu-se 512 de ani, de la prima atestare documentară a acestuia în anul 1512, conform unor documente ale vremii.

Poetul Gheorghe Tomozei, deși s-a născut în București, a urmat școala primară (din clasa a II-a), gimnazială și liceul Ienăchiță Văcărescu (fost Nicolae Bălcescu) în Târgoviște, unde s-a retras cu mama sa, Franța Stăncescu, născută în comuna Pucheni, județul Argeș. Putem spune că Târgoviște a fost locul care l-a inspirat cel mai mult pe poet și unde acesta s-a format ca om al condeului, înființând, împreună cu un grup de colegi entuziaști, printre care viitorii scriitori, George Coandă și Daniel Drăgan, un cenaclu literar numit „Alexandru Sahia” (1951) și mai multe reviste ale liceului.

Ideea de a-l aduce „acasă” pe Gheorghe Tomozei a aparținut deputatului Ionuț Vulpescu, drept care acesta a contactat-o pe soția poetului, Cleopatra Lorințiu, cerându-i sprijinul pentru aducerea la Târgoviște a unor obiecte personale, fotografii ale poetului cu scriitori cunoscuți, fotografii ale unor pagini olografe din documentele, acte, scrisori, poezii, articole scrise de poet ș.a., pentru vernisarea unei expoziții dedicate comemorării unui om atât de drag Cetății Târgoviște.

Festivitatea vernisării expoziției a fost deschisă de directorul Complexului Muzeal Județean „Curtea Domnească” din Târgoviște, Ovidiu Cârștina, care a mulțumit tuturor pentru prezență, dar în mod special deputatului Ionuț Vulpescu pentru această generoasă idee, deoalând și alte câteva inițiative viitoare ale acestuia.

Luând cuvântul, Ionuț Vulpescu a vorbit laudativ despre viața și opera unui poet care a onorat cetatea cu activitatea sa de pionierat în domeniul literaturii române și nu numai. El a reținut atenția celor prezenți recitând și din versurile suavului poet neînțeles.

Soția poetului, Cleopatra Lorințiu, a depănat câteva din amintirile sale, în care eroul central a fost poetul Gheorghe Tomozei, alias Tom, pentru cei apropiați. Aceasta a vorbit elogios de conducerea comunei Domnești, județul Argeș, unde funcționează de mai mulți ani, în incinta Căminului Cultural din comună, un muzeu al poetului. Amintind câteva etape ale formării poetului ea subliniat că acesta a urmat Școala Românească de Literatură

(1953-1956), unde i-a avut colegi printre alții pe: Nicolae Labiș, Fănuș Neagu, Lucian Raicu, mentor fiindu-i marele poet și pedagog, Eugen Jebeleanu.

Convins că scriitorii sunt mai mult decât necesari, ca formatori de opinie, Tomozei a scris zeci de articole despre cărțile și viețile scriitorilor cu care era contemporan. El a fost, de-a lungul vieții sale, destul de discrete de altfel, foarte apropiat și de actorii vremii și de marii regizori de teatru și film, cu care puneau la punct, de la scenarii la distribuții, teme, lumini, umbre și unghiuri de filmare.

Corneliu Ștefan, președintele Consiliului Județean a subliniat în alocuțiunea sa că recuperarea memoriei unor oameni de elită, care au făcut cinste culturii românești și punerea lor pe soclurile pe care merită, este un gest de mare responsabilitate și de mare respect. El a menționat că va sprijini direct orice inițiativă și demers, care are drept scop scoaterea la lumină a oamenilor care au făcut istorie și au marcat momente de glorie în domeniile lor de activitate.

Directoarea Liceului „Ienăchiță Văcărescu”, prof. Dana Pârvulescu, a prezentat foile matricole ale poetului Gheorghe Tomozei, ca elev al acestui liceu, care vor fi oferite familiei acestuia, ca documente justificative ale trecerii sale prin această urbe. Ea a mai subliniat că în anul 2025 liceul va împlini 150 de ani de existență, ocazie cu care s-au început deja pregătirea unui program complex de aniversare. Totodată, ea a prezentat-o asistenței pe Alexia, o elevă eminentă a liceului, care a primit mai multe medalii olimpice la olimpiadele județene și naționale de limba română. Aceasta a citit un scurt eseu despre „Pasărea albastră” a „poetului anapoda”, insistând asupra speranței că munca lui de șlefuire a cuvântului, a mesajului și a discursului literar va fi dusă mai departe de noile generații.

Domnul George Coandă a ținut să evoce câte ceva din viața și activitatea poetului Gheorghe Tomozei, începând cu debutul literar al poetului, căruia i-au apărut primele poezii în anul 1953, în revista „Tânărul scriitor”, și care a publicat primul volum de poezii în anul 1957, intitulat „Pasărea Albastră”. El a atras atenția lumii literare, câștigând mai multe olimpiade de limba și literatura română, prin redactarea integrală a materialului conceput, în versuri.

El a remarcat și faptul că, poetul Gheorghe Tomozei a publicat 28 de volume de versuri; 10 volume de versuri pentru copii; 10 volume de proză și a tradus peste 10 volume de versuri din lirica universală. La rândul său, lucrările sale au fost traduse și publicate în mai multe limbi de circulație mondială. Pentru întreaga activitate a fost distins cu Ordinul Culturii clasa a II-a.

Dureros este însă faptul că, după apariția cărții „Moartea unui poet”, dedicată marelui său prieten Nicolae Labiș, scrisă ca un jurnal al anchetei detectiviste despre moartea, cel puțin ciudată, dacă nu chiar plină de mister a autorului poemului „Moartea Căprioarei”, poetul a atras atenția organelor de securitate și miliție, care au recomandat trecerii de urgență a acestuia în conul de umbră al uitării, pentru a nu ajunge în închisorile comuniste. Cel care a inițiat valul denigrărilor a fost scriitorul Miron Radu Paraschivescu, cel care a subliniat în mai multe articole că poetul Gheorghe Tomozei nu are „talent personal puternic”, lucru care l-a marcat pentru toată viața pe poet, grăbindu-i și trecerea în neființă.

Din partea Societății Scriitorilor Târgovișteni au mai participat la festivitate: Victor Petrescu, Petre Gheorghe Bârlea, Emil Stănescu, Florenț Mocanu, George D. Piteș.

Programul a continuat cu vizitarea expoziției „Gheorghe Tomozei”, amenajată în două încăperi, în care erau prezentate publicului larg obiecte personale ale acestuia, multe fotografii făcute de poet împreună cu prietenii, în diverse situații și evenimente culturale, precum și ale tuturor volumelor publicate.

Invitații s-au întreținut cordial cu organizatorii, cu soția poetului, scriitoarea Cleopatra Lorințiu, care a promis că expoziția va rămâne deschisă la Târgoviște încă o lună de zile, au făcut schimb de adrese, cărți, și au imortalizat evenimentul în multe și interesante fotografii de grup. (*Argus*)

„Romanța celebrează Dâmbovița”

Marti 04 iunie 2024, în sala de spectacole a Casei Romanței din Cetatea Romanței, în fața unui public numeros de îndrăgostiți ai artelor frumoase, s-a desfășurat un dialog muzical - literar, dedicat aniversării a 512 ani de la atestarea documentară a Județului Dâmbovița.

Evenimentul a fost inițiat, în cadrul Zilelor Județului Dâmbovița, de Consiliul Județean Dâmbovița, Societatea Scriitorilor Târgovișteni și nu în ultimul rând Cetatea Romanței, care a fost și gazda acestuia, ea ocupându-se de întreaga organizare a întregului program.

Printre cei prezenți s-au aflat: reprezentanți ai Consiliului Județean (Corneliu Ștefan - președinte; Antonel Jijie - vicepreședinte); reprezentanți ai SST (George Coandă, George D. Piteș, Sebastian Drăgan, ș.a.); compozitori consacrați (Florin Badea, ș.a.); interpreți de romanțe, laureați ai festivalurilor Crizantema de aur (Bogdan Hrestic, ș.a.); reprezentanți ai Garnizoanei Târgoviște (Gl. Călimănescu, Carmen Călimănescu); directoarea Cetății Romanței, Alina Mavrodin - Vasiliu; directorul Trustului de presă Artpress, Teodor Vasiliu, doctori, avocați, directori ai diferitelor instituții din municipiu și județ.

Moderatorul întregii manifestări a fost Andrei Vasiliu, custodele Muzeului Romanței, care a prezentat expozițiile muzeului, fiecare cameră adăpostind elemente de mobilier, lucruri personale, instrumente muzicale și fotografii ale interpreților de romanțe, ale compozitorilor, dar și ale celor care au asigurat linia sonoră ale spectacolelor organizate timp de 60 de ani, fără întrerupere, în cadrul Festivalului Național „Crizantema de Aur”.

Au conferențiat despre importanța evenimentului, Corneliu Ștefan, și despre istoria milenară a poporului nostru, plină de încercări, George Coandă. Amândoi au subliniat că romanța este varianta modernă a cântecelor de dor și jale, care au mângâiat sufletele românilor de-a lungul miilor de ani de existență pe aceste plaiuri de legendă.

George Coandă a subliniat că, între timp, s-a mai descoperit un document în Arhiva Națională a Ungariei, unde un cronicar notează că, în anul 1486 oastea maghiară ce încerca

să cucerească Țara Românească a fost spulberată de oastea românilor conduși de Pârcălabul de Dâmbovița. Tot dumnealui a amintit oaspeților că în clădirea Muzeului Romanței, a funcționat în anii 50, Prefectura județului, unde s-a semnat actul de naștere al festivalului Crizantema de Aur (1968); al Festivalului Moștenirea Văcăreștilor (1968), și unde au avut sediul ziarele anilor '50 (Chemarea, Uzina și Ogorul și ceva mai târziu Dâmbovița).

Alina Mavrodin a semnalat că imnul nostru național își are obârșia într-o poezie scrisă de Grigore Alexandrescu (Adio), pusă pe note și transformată în imn creștin de

Anton Pan, în 1832 (Din sânul maicii mele), căreia, ulterior, i s-au schimbat versurile cu cele revoluționare ale lui Andrei Mureșanu în 1848 (Un răsunet), care după revoluția din 1989 a devenit imnul național al României.

Tot dumneaei a remarcat că Romanța „s-a născut din originalitatea poporului român” (Octav Enigărescu); că ea „este în esență un dor” (George Zbârcea); că ea „este maica tuturor genurilor muzicale” (Ion Vasilescu).

De menționat că Alina Mavrodin a presărat alocuțiunile și recitativele celor prezenți cu romanțe cunoscute, printre care: „Deschide fereastra”; „Să-mi cânti de of” (Anton Pann); „Aș vrea iarăși anii tinereții” (Henry Mălineanu); „Inimă de ce nu vrei să-mbătrânești” (Nicolae Kirculescu); „Barca pe valuri” ș.a.

În încheiere cei prezenți au fost invitați la un pahar de șampanie, unde s-au întreținut cordial, depănând amintiri și făcând planuri de viitor, participând și la o interesantă ședință foto, pentru mângâierea sufletelor încercate de o viață din ce în ce mai trepidantă. (*Argus*)

Ziua Copilului și a Învățătorului celebrate la Cercul Militar Târgoviște

Ziua Copilului și Ziua Învățătorului, au fost sărbătorite împreună și cum nu se putea mai sugestiv și mai bine venit, la Cercul Militar Târgoviște, în ziua de miercuri 05 iunie 2024, în Sala Oglinzilor pavoazăată ca de zile mari, dovedindu-se, ca la fiecare manifestare culturală organizată aici, neîncăpătoare.

Evenimentul a fost inițiat și organizat de către Garnizoana Târgoviște (cdt. col. Cristian Biță) și Cercul Militar Târgoviște (Șef Dorina Radu), cu sprijinul și sub egida Societății Scriitorilor Târgovișteni (Președinte, prof. Mihai Stan) și a Uniunii Ziariștilor Profesioniști - Filiala Târgoviște (Președinte. prof. George Coandă).

Manifestările au fost moderate de Dorina Radu, care a mulțumit tuturor pentru prezență și a anunțat și programul zilei.

Ca într-un carusel al cuvântului, și al cântecului, cuprinși de fiorul copilăriei fără limite de vârstă, prin fața spectatorilor s-au perindat scriitori consacrați sau care bat la porțile afirmării, printre care: Flori Bungete, Ileana Pascu, Liliana Iotu, Elena Popescu, George Ioan Canache, Cristian Grigore, Vasile Predescu, Iulian Nohai, Georgian Ionuț Zamfira, George D. Piteș, și invitata specială Mihaela Roxana Dimitriu. Aceștia au ținut alocuțiuni impresionante despre minunata lume a copiilor și despre frumusețea și necesitatea ca oamenii să rămână mereu tineri, zâmbitori și cu ochii plini de lumină și speranță, după care au citit și din lucrările lor, poezii sau eseuri tematice.

Momentele de recitări au fost asezonate de cântecele interpretate de grupul coral și de muzică populară pregătit de cantautoarea Daniela Șerban și poeta Flori Bungete la Cercul Militar Târgoviște, și de momentele vesele propuse de poeta Liliana Iotu împreună cu grupul de elevi de la Casa Creștină, pregătiți de prof. Luminița...

Despre importanța acestei zile și mai ales despre implicarea oamenilor, conform pregătirii pe care o au, în educarea copiilor pentru frumos și pentru o viață demnă, au mai vorbit: învățătoarea Ica Joița din Gura Ocniței și bibliotecara Maria Avramescu din Fieni.

În încheiere, copiii s-au întreținut cu invitații zilei, interesându-se de lumea scrisului și de mesajul cuvântului scris, fotografiindu-se cu aceștia. (*Argus*)

Lansare de carte la Biblioteca Județeană „Ion Heliade Rădulescu” din Târgoviște „Drum fără vârstă” de Ionuț Georgian Zamfira

Miercuri, 12 iunie 2024, în Sala de festivități a Bibliotecii Județene „Ion Heliade Rădulescu din Târgoviște a avut loc o foarte interesantă și reușită lansare de carte. Este vorba de primul volum de poezii semnat de tânărul poet Ionuț Georgian Zamfira, proaspăt laureat al Festivalului Național Cultural Primăvara Albastră de la Pucioasa - 2024, unde a ocupat locul întâi, la secțiunea poezie.

Evenimentul a fost organizat de Biblioteca Județeană, împreună cu Societatea Scriitorilor Târgovișteni, sub egida Zilelor Județului Dâmbovița. Au fost prezenți la manifestare: din partea Bibliotecii Județene: Agnes Terezia Erich (dir. general al bibliotecii), Alexandru Ștefănescu (dir. adj.), Cristina Papoe, Dana Iordache, Claudia Chebac, Cristina Mihăescu, Maria Șuță, Simona Ioniță, Simona Rădulescu, Raluca Rusu, Maria Magdalena Toma, Florina Rotaru ș.a.; din partea Societății Scriitorilor Târgovișteni: George D. Piteș, Constantin Voicu, Ion Iancu Vale, George Ioan Canache, Liliana Badea Cârstea, Ileana Pascu, Liliana Iotu, Nelson Ciotoi, Cristian Grigore; scriitori care aspiră la intrarea în SST: Vasile Predescu, Vasile Neguț, Iulian Nohai, Ioana Ristea, Irina Stana, Mirel Lazăr, Elena Popescu.

Au mai participat la acest eveniment: Dorina Radu (Șef Cercul Militar Târgoviște); Viluța Dimache (dir. al Bibliotecii din Bucșani); Violeta Dumitrescu (dir. al Bibliotecii din Ocnița); cunoștințe și prieteni ai poetului ș.a.

La masa prezidiului au luat loc, alături de Ionuț Georgian Zamfira, scriitorii: Constantin Voicu, Ion Iancu Vale, George Ioan Canache și George D. Piteș, căruia i-a revenit și rolul de moderator.

Poetul Ionuț Georgian Zamfira, vizibil marcat de solemnitatea manifestării și șansa de a-și deschide inima în fața unui public avizat și iubitor de carte, a făcut o scurtă prezentare a parcursului său literar, precum și a primului său volum pe care l-a lansat cu această ocazie.

Printre cei care au susținut alocuțiuni interesante și binevenite, s-au enumerat scriitorii: George D. Piteș, Constantin Voicu, Ion Iancu Vale, George Ioan Canache, Liliana Badea Cârstea, Ileana Pascu, Liliana Iotu, Nelson Ciotoi, Cristian Grigore, care au vorbit elogios despre volumul lansat, profund impresionați de siguranța discursului poetic și de temele abordate, de stilul direct și nonșalant pe care-l propune cititorilor, dar și de munca impresionantă depusă pentru șlefuirea cuvintelor, de abordarea grațioasă a versului clasic, care nu-i încorsetează deloc mesajul și ritmul alert care se pare că-i vine ca o mânășă. Aceștia l-au îndrumat la citirea în continuare a operelor noilor poeți, dar mai ales a clasicii, și prin comparație să-și desăvârșască propriul drum și propriul glas.

Remarcabile au fost și intervențiile scriitorilor: Vasile Predescu, Vasile Neguț, Iulian Nohai, Ioana Ristea, Irina Stana, Mirel Lazăr, Elena Popescu, care în acest moment bat la porțile recunoașterii, prin intrarea în SST și confruntarea cu rigorile și ierarhiile valorice ale Școlii de la Târgoviște.

Toți vorbitorii și-au susținut punctul de vedere citind și din poeziile cuprinse de poet în volumul lansat.

În încheiere, tânărul poet s-a întreținut îndelung cu cititorii, a oferit cărți cu autografe, imortalizând evenimentul în multe și interesante fotografii de grup. (*Argus*)

Simpozionul Internațional „Mihai Eminescu, ediția a III-a Bezdead - 2024

Primăria și Consiliul Local al comunei Bezdead, având ca parteneri: Comisia Națională a României pentru UNESCO, Școala Gimnazială „Grigore Rădulescu din comună, Societatea Scriitorilor Târgovișteni, Uniunea Ziariștilor Profesioniști din România - Filiala „Ion Heliade Rădulescu Dâmbovița, Centrul *Europe Direct* Târgoviște, au organizat în ziua de joi, 13 iunie 2024 un interesant Simpozion Internațional „Mihai Eminescu, aflat, de altfel, la ediția a III-a. Evenimentul a vizat comemorarea a 135 de ani de la trecerea la cele veșnice a geniului poeziei românești (15 iunie 1889), aniversarea a 140 de ani de la apariția primei ediții princeps a poeziilor lui Eminescu, și lansarea filmului documentar „Mihai Eminescu, cuprinzând cercetările întreprinse de o echipă mixtă de literați, fizicieni, jurnaliști, care și-au propus să afle unde, cum și de ce a dispărut din viața publică, între august 1866-iulie 1867, marele poet.

Ziua Simpozionului omagierii marelui Eminescu a fost aleasă exact de Ziua Eroilor, respectiv 13 iunie 2024, când sătenii din Bezdead trebuiau să-și comemoreze și marii eroi ai comunei, căzuți în războiul pentru independență, precum și în cele două mari conflagrații mondiale ale secolului XX. Manifestările au debutat cu depunerea de coroane și interpretarea Imnului național la monumentele eroilor ridicate în satele Măgura și Bezdead, unde primarul comunei, prof. Teodora Anghelescu a ținut scurte alocuțiuni, în fața fiilor satelor, veniți în număr mare la aceste festivități, vorbindu-le de dragostea față de înaintașii care s-au jertfit luptând pentru independență, păstrarea cu sfințenie a granițelor țării, a limbii române și a religiei noastre ortodox-creștine.

Partea a doua a cuprins manifestările programate în cadrul Simpozionului Național „Eminescu Universalul, care au debutat cu dezvelirea monumentului realizat de către sculptorul Edy Shnaider, la comanda Primăriei comunei Bezdead, în memoria geniului poeziei românești, unde preotul paroh Pavel Popescu a săvârșit un Te Deum binecuvântând pe cei prezenți și lucrările ce urmau a se desfășura în cadrul simpozionului, iar primarul Teodora Anghelescu a mulțumit tuturor pentru participare, invitând oaspeții în sala de lectură a Bibliotecii Comunale „Vasile Voiculescu”, aflată la rândul ei, în incinta Căminului Cultural ce poartă numele poetului „Mihai Eminescu” pentru continuarea programului.

Moderatoarea, bibliotecara Izabela Mortoiu a dat citire mesajelor de salut trimise, cu această ocazie de: acad. Mihai Cimpoi (președintele Congresului Mondial al eminescologilor), acad. Ion Tighineanu (președintele Academiei de Științe din Chișinău, Republica Moldova) și prof. univ. Ștefan Sofronovici de la Universitatea de Științe Chișinău, Republica Moldova.

Un grup de elevi, pregătiți și coordonați de profesorii: Elena Bănescu (dir. Școala Gimnazială „Grigore Rădulescu” din comună), Roxana Porojan, Victor Nedelcu ș.a., au propus invitaților un medalion artistic de înaltă ținută, cuprinzând recitări de poezii și interpretarea de cântece compuse după poeziile marelui poet, care a ridicat, efectiv, oaspeții în picioare.

Inițiatorul și sufletul întregii manifestări, prof. dr. Dumitru Copilu Copillin i-a prezentat pe cei doi oaspeți de seamă prezenți în sală, și anume pe prof. univ. dr. și eminent critic literar Nicolae Georgescu, cel mai autorizat eminescolog din România și pe poeta și jurnalista Tamara Tomiris Gorincioi, care a făcut parte din echipele ce s-au

ocupat de cercetările întreprinse în munții Făgăraș, în vederea deslușirii motivelor și al locurilor unde ar fi dispărut din viața publică poetul Mihai Eminescu între anii 1866-1867.

Tamara Tomiris Gorincioi a vorbit despre cartea semnată de ea, care va vedea în acest an lumina tiparului, ce cuprinde note de călătorie adunate în

timpul peregrinărilor echipelor mixte ce au bătut la pas cărările munților, urmare unui program de decodificare a textelor poeziilor eminesciene, apărute imediat după revenirea sa în viața publică, respectiv: *Memento mori* și *Povestea magului călător*.

Domnul Nicolae Georgescu a conferențiat despre împlinirea a 135 de ani de la moartea lui Eminescu, despre aniversarea a 140 de ani de la publicarea primei ediții princeps a poeziilor lui Eminescu, volum apărut sub îngrijirea lui Titu Maiorescu. Domnia sa a mai subliniat că opera eminesciană trebuie descifrată cu mare atenție, ea ascunzând cu mare grijă taine ale istoriei poporului român și adevăruri care ar putea lămuri multe dedesubturi ale istoriei poporului român, și nu numai, cum ar fi: romanul *Geniu pustiu* vorbește despre viața și lupta până la dăruirea supremă a lui Avram Iancu, eroul neamului de la 1848; descrierea în poeziile lui Eminescu a drumului de transhumanță din Transilvania prin Novaci către Giurgiu, se identifică aproape exact cu descrierile lui Nicolae Densușianu, prietenul poetului, dar și a altor scriitori renumiți ai vremii; sunt multe documente autentice în care se vorbește despre ordinul cancelariei împăratului austro-ungar, în care se cerea reducerea la tăcere în mod expres a vocii lui Eminescu, ce ajunsese să deranjeze cumplit înalta curte, cu incitarea la răzmeriță a poporului român din Transilvania, pentru unirea cu patria mamă; Eminescu a compus până în ultima clipă a vieții, în ciuda otrăvirii lui cu plumb, în buzunarul halatului său, la trecerea în neființă găsimu-se mai multe poezii, printre care „Viața”; Eminescu nu v-a putea fi șters din memoria românilor pentru că și temele abordate în poeziile sale, dar și limbajul său, simplu și profund, curat și sincer, ca de la suflet la suflet, a intrat adânc în memoria poporului român, Eminescu plângând, doinind, cântând, iubind la fel cu întreg poporul, care trăia ca și el evenimentele și cu bune și cu rele. Au susținut scurte alocuțiuni despre însemnătatea simpozionului „Eminescu Universal” și necesitatea continuării și pe alte planuri a acestui demers curajos, ce îndeamnă la preamărirea eroilor neamului nostru, scriitorii membri ai Societății Scriitorilor Târgovișteni, printre care: George D. Piteș, Constantin Voicu, Domnica Vărzaru, Ion Sorin Ivașcu, Ileana Pascu, Cristian Grigore, Vasile Predescu, Ion Dulgeac, Marian Ilie, Doina Rizea Georgescu; preotul paroh Constantin Stroilescu; precum și profesorii: Elena Piteș, Aglăița Dumitrache, Marga Mănguță, Paul Mănguță, ș.a.

La propunerea domnului prof. univ. Nicolae Georgescu, festivitatea s-a transformat într-un cinaclu literar ad-hoc, unde toți cei prezenți s-au grăbit să citească din poeziile semnate de Eminescu, din poeziile proprii dedicate marelui poet, dar și din poeziile proprii dedicate iubirii, ca sentiment ce stă la baza existenței însăși, făcând în același timp lumea mai frumoasă și mai bună.

În încheiere, cei prezenți s-au întreținut îndelung dezbătând și alte probleme importante ale zilei, legate de viața socială, economică și politică a țării noastre în contextul tendințelor străine nouă, de desființare a granițelor și a tradițiilor naționale, a istoriei neamului și a limbii române, a religiei și a independenței de stat, România rămânând o provincie fără însemnătate în cadrul globalizării europene unde alte popoare au dreptul să ne hotărască și să ne decidă soarta de azi, dar mai ales de mâine. S-au făcut schimburi de adrese, cărți, cu toții participând la o impresionantă ședință foto. (*Argus*)

Adunare Generală Extraordinară la Filiala Pitești a Uniunii Scriitorilor din România

Marti, 18 iunie 2024, membrii Uniunii Scriitorilor din România din Filiala Pitești au fost convocați să participe la o Adunare Generală Extraordinară, în vederea alegerii Președintelui USR, pentru un mandat egal cu perioada rămasă din mandatul în curs, respectiv 2024-2028.

Din partea Reprezentanței Târgoviște a Filialei Pitești a USR au participat: Mihai Stan (președinte al SST), Petre Gheorghe Bârlea, Florea Turiac, Carmen Georgeta Popescu, Ecaterina Botoncea, Constanța Popescu, Savian Mur, George D. Piteș.

În prezidiu au luat loc: Nicolae Oprea (președinte al Filialei Pitești a USR) și Jean Dumitrașcu (vicepreședinte). Domnul Nicolae Oprea a deschis lucrările Adunării Generale Extraordinare, expunând și motivele convocării și propunând ținerea unui moment de reculegere în memoria eminentului profesor universitar Nicolae Manolescu, apreciat a fi cel mai mare critic și istoric literar de după Cel de-al Doilea Război Mondial și președinte al USR, care a trecut în neființă la 23 martie 2024.

Jean Dumitrașcu i-a prezentat pe cei 3 candidați înscriși pentru ocuparea fotoliului de președinte al USR, respectiv Varujan Vosganian, Simona Vasilache și Doru Ciucescu. Ultimul, din cauza unor probleme de sănătate, a trebuit să se retragă din concurs. Domnul vicepreședinte a detaliat și modalitatea de votare, accentuând asupra condițiilor ce trebuie respectate pentru ca buletinul de vot să fie validat. În continuare, cei doi concurenți rămași în concurs au fost invitați să-și detalieze câteva repere din programele domniilor lor pentru următorii 4 ani, care vor sta la baza unei conduceri echilibrate și eficiente a USR, în cazul în care vor fi votați pentru funcția de Președinte al USR.

Doamna Simona Vasilache a insistat asupra unei strategii culturale bine încheiate și conduse, începând cu dotarea filialelor cu sedii utilate corespunzător respectiv cu săli de conferințe moderne, unde să se desfășoare activități continue și susținute de promovare a scriitorilor din filială, dar și din țară, motivând scriitorii prin concursuri bine organizate și bine remunerate, prin lecturi itinerante în școli și cenacluri literare, organizate cel puțin la

nivel de județe, prin organizarea de tabere interculturale gratuite pentru elevii cu afinități dovedite pentru scris.

Domnul Varujan Vosganian (actualmente președinte interimar al USR) și-a început alocuțiunea cu necesitatea îmbunătățirii prin oportunități legislative, a repartizării de la guvern a unei sume corespunzătoare de bani, care să poată susține financiar actul cultural din România, suma pusă actual la dispoziție, de un miliard de lei / an, fiind cu totul insuficientă. Se impune ca scriitorii și cărțile lor să fie mult mai des aduși între oameni, prin mecanisme moderne de promovare (lansări de cărți, emisiuni TV, traduceri în limbi de circulație internațională), susținerea financiară a loturilor minime de cărți pentru câștigătorii unor concursuri tematice, festivaluri, conferințe, gale tematice, mese rotunde, recenzii de cărți, etc. S-a subliniat de asemenea că susținerea financiară de la centru trebuie sprijinită și prin susținere locală, deoarece la nivel județean este mult mai ușor să fie descoperite talente care promet, și trebuie promovate eficient. Domnia sa a remarcat că la nivel european, chiar în condițiile vitrege actuale de finanțare, despre Uniunea Scriitorilor din România se vorbește la superlativ, ca despre cea mai veche și mai importantă organizație de profil din Uniunea Europeană. În acest sens, nu trebuie să se mai spună că scriitorul este doar înregimentat în USR, ci USR este șansa fiecăruia de a se face auzit și cunoscut atât în țară cât și în lume. Se impune deci ca USR să devină o voce comună și în același timp profundă, a întregii elite de scriitori români. În continuare cei doi candidați au răspuns întrebărilor adresate de scriitorii prezenți la întrunire. S-a pus din nou problema îmbunătățirii relațiilor parteneriale cu Republica Moldova, Ucraina, Serbia, respectiv s-a dovedit din ce în ce mai necesară trimiterea de cărți editate în limba română, în zone unde limba română are de suferit din cauza presiunilor puse de legile acestor țări care limitează vorbirea și învățarea în limba română, renunțarea la obiceiurile, tradițiile și chiar la relațiile, fie și ele numai culturale, cu rudele din țara mamă. De asemenea s-a vorbit și de necesitatea ca editurile să-și angajeze lectori proprii, date fiind greșelile de scris și de gramatică, care nu le fac cinste nici editurilor și nici scriitorilor. S-a subliniat necesitatea ca editurile să-și promoveze titlurile noi apărute, apelând la difuzarea în țară a acestora prin depozite legale care să acopere o cât mai reprezentativă suprafață a țării. S-a discutat și despre soarta arhivelor foarte valoroase ale unor scriitori consacrați din literatura română, care nu mai pot fi gestionate de familie, prieteni sau urmași indirecti.

Bineînțeles că lista cu propuneri de îmbunătățire și eficientizare a activității Uniunii Scriitorilor din România ar fi putut fi adăugită, dar timpul fiind prea scurt, a obligat organizatorii din Filiala Pitești să limiteze discuțiile libere, pentru a se putea trece și la votarea președintelui USR.

După exercitarea dreptului de vot, cei prezenți și-au continuat discuțiile, făcând schimb de cărți cu autografe, adrese, telefoane și participând la o interesantă ședință foto. (*Argus*)

Acordarea Titlului de Cetățean de Onoare al comunei Lucieni, scriitorului Savian Mur

Urmare Hotărârii nr. 30 din data de 28 iunie 2024, dată de Primăria și Consiliul Local al Comunei Lucieni, județul Dâmbovița, cu ocazia sărbătoririi Zilelor Comunei Lucieni, în ziua de 30 iunie 2024, scriitorului Savian Mur, i s-a decernat Titlul de Cetățean de Onoare al comunei.

Într-o atmosferă sărbătorească, prin fața a sute de cetățeni ai comunei, veniți pe stadionul comunal Lucieni, de toate satele învecinate, să cinstească așa cum se cuvine zilele comunei, prin cântece, dansuri și bună dispoziție, s-au perindat zeci de grupuri de dansatori, tarafuri, coruri, cântăreți de muzică populară și ușoară, de toate vârstele și pregătirile, îmbrăcați în frumoase costume populare muntenești, și încălțați în tradiționalele opinci.

De jur-împrejurul scenei, constituite ad-hoc pe terenul de fotbal, au fost amenajate spații și tarabe de unde vizitatorii își puteau procura îmbrăcăminte, încălțăminte, dar și scule și unelte tradiționale, necesare practicării în ograda proprie a meseriilor tradiționale de plugărit, semănat, dulgherit, țesut, olărit, tinichigerie, dogărie și multe altele. În jurul meselor încărcate cu minuturi pregătite la grătar, sau a dulciurilor coapte în rotiserii mobile, ca și în jurul meselor încărcate cu sticle de țuică, bere, vin, sucuri, se îngămădeau tinerii obosiți de atâta dans, dar numai pentru a-și mai trage puțin sufletul și a reveni în forță, în horele și sârbele ce se roteau cu o viteză amețitoare.

La acest spectacol, aplaudat în permanență de spectatorii entuziaști, au ținut să fie prezenți și oficialități importante, printre care: Claudia Gilia - prefectul județului Dâmbovița și Corneliu Ștefan - președintele Consiliului Județean Dâmbovița, care au subliniat în scurte alocuțiuni, dăruirea, verva dar și sufletul de care dau dovadă românii, atunci când muncesc, dar și atunci când se distrează. Ei au felicitat conducerea Primăriei, dar și a Consiliului Local Lucieni, pentru rezultatele obținute în alegerile locale care s-au ținut în ziua de 9 iunie, urându-le frumoase rezultate și în tot ceea ce-și vor propune să realizeze în viitor pentru comuna Lucieni și pentru sătenii ce trăiesc și muncesc pe aceste meleaguri încărcate de istorie.

Ca o încununare a momentelor cu o profundă trăire emoțională, programate în aceste zile de sărbătoare, primarul Vasile Tița a anunțat decernarea Titlului de Cetățean de Onoare al comunei Lucieni, profesorului de matematică și scriitorului Savian Mur (pe numele său, Georgel Pașol), născut în comuna Lucieni, „ca gest firesc de răsplată cuvenită unui om ales, care onorează cu genialitate și credință, prin tot ceea ce face, meleagurile natale pe care le cinstește, făcându-le cunoscute întregii lumi”.

Mulțumind pentru această onoare, scriitorul Savian Mur a vorbit de eforturile făcute atât la catedră, ca profesor de matematică, cât și la masa de lucru, ca scriitor, eforturi care au vizat atât pregătirea și îndrumarea tinerelor generații într-un domeniu de vârf, dar și oferirea celor interesați, în cele douăzeci volume de proze, poezii și eseuri a unor argumente comportamentale și temperamentale, cât mai convingătoare în explicarea relațiilor, de multe ori antagoniste dintre om-natură-divinitate, prin șlefuirea continuă a implicațiilor acțiunilor reciproce, și definirea unei teorii proprii asupra acestor fenomene. De menționat că volumele sale au fost deja oferite Bibliotecii din comună și Bibliotecii Școlii Gimnaziale.

Au mai susținut alocuțiuni scriitorii Constantin Voicu și George D. Piteș, care au remarcat valoarea intrinsecă a teoriilor enunțate de scriitorul Savian Mur și modalitățile enunțate de conlucrare om-natură-divinitate, invitând cititorii să citească cu mare atenție volumele sale pentru a le putea înțelege, pătrunde și promova. Ei au felicitat conducerea Primăriei și Consiliul Local pentru hotărârea luată, de acordare a

titlului de Cetățean de Onoare al Comunei Lucieni scriitorului Savian Mur, lucru care onorează activitatea Societății Scriitorilor Târgovișteni, dar care le conferă în același timp și șansa, dar și responsabilitatea de a se raporta la realizările de valoare a unor oameni de elită, pentru a recomanda viitoarelor generații de fii ai satului Lucieni să ajungă și chiar să depășească ștachetele impuse de înaintașii lor. Dintre oficialitățile locale, care au vorbit elogios despre viața și opera omului, profesorului și scriitorului Savian Mur se cuvine să-i amintim pe: Daniel Stan - directorul Școlii Gimnaziale din comună și Marian Paraschiv - preot paroh.

În continuare scriitorii s-au întreținut cu oficialitățile locale, făcând schimb de cărți, adrese, construind bineînțeles și un program de lucru pentru o întâlnire viitoare, participând în același timp la o interesantă ședință foto. (Argus)

IMPACT